

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
MEDICINSKI FAKULTET**

**ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA
„ANDRIJA ŠTAMPAR”**

Desetljeće obnove 1997.-2007.

Prilog proslavi dviju obljetnica
80 godina djelovanja Škole narodnog zdravlja
90 godina od osnutka Medicinskog fakulteta

Zagreb, 2007.

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“: desetljeće obnove 1997.-2007.

Urednici

*Zvonko Šošić
Jadranka Božikov
Marina Teuber*

Oblikovanje naslovnice

Alma Šimunec-Jović

Fotografije

Mira Svibovec

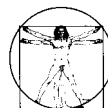
Slog i prijelom

Jadranka Božikov

Nakladnici

Škola narodnog zdravlja
„Andrija Štampar“

Medicinska naklada

CIP - katalogizacija

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“: Desetljeće obnove 1997.-2007.

(urednici Zvonko Šošić, Jadranka Božikov i Marina Teuber)

Zagreb: Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, 2007., 218 str.; ilustr., 29 cm

ISBN 978-953-176-366-0

Tisak

Medicinska naklada

Naklada

400 primjeraka

U prigodi proslave dviju obljetnica, 80 godina djelovanja Škole narodnog zdravlja i 90 godina od osnutka Medicinskog fakulteta u Zagrebu, ovo izvješće o radu zajednički je doprinos svih djelatnika Škole, ponosnih na znamenita postignuća svojih prethodnika koja već pripadaju nacionalnoj i svjetskoj povijesti, zadovoljnih što nastavljaju raditi u obnovljenoj zgradi i u boljim uvjetima i odlučnih da slična izvješća o radu objavljuju ubuduće svake godine kao što je to bilo nekad uobičajeno.

UVOD

Dragi prijatelji, kolegice i kolege,

Pred Vama je publikacija o Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s osnovnim činjenicama o njezinom radu u posljednjih deset godina. Obilježavajući osamdesetu obljetnicu njezinog osnutka bila nam je namjera s jedne strane premostiti desetgodišnje razdoblje od posljednje slične publikacije izdane povodom naše sedamdesete obljetnice, a s druge ponovno uspostaviti redovito izlaženje u vremenskim razdobljima kraćim od deset godina, po mogućnosti godišnje.

Prošlo je, naime, puno desetljeće od objave monografije o Školi narodnog zdravlja, koju su 1997. priredili pok. prof. dr. Mirna Zebec, prof. dr. Silvije Vuletić i pok. prof. dr. Antun Budak. U toj vrijednoj knjizi sačuvano je od zaborava i sustavno i dokumentirano ovjekovječeno prvih 70 godina djelovanja Škole narodnog zdravlja podijeljeno u devet razdoblja.

Posljednje desetljeće nastavlja se kronološki kao deseto razdoblje u tom nizu i vrednovati će ga budući naraštaji. Knjiga koja je pred vama nastala je s idejom da bude izvješće o radu ustanove kakvo se objavljuje obično svake godine i kakvo se redovito sastavljalo i objavljivalo na Školi u prošla vremena. Nažalost taj dobar običaj zamro je početkom 1970-tih: posljednje tiskano godišnje izvješće o radu Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ je ona za akademsku godinu 1971./1972. Tijekom posljednjeg desetljeća Škola je doživjela ne samo fizičku nego i kadrovsku obnovu dolaskom većeg broja znanstvenih novaka od kojih je nekoliko ove godine već doktoriralo. Danas Škola ima 35 doktora znanosti, 4 profesora emeritusa, 5 redovitih i 8 izvanrednih profesora, 11 docenata te 30 asistenata, viših asistenata i novaka-asistenata. Sveukupno u Školi radi 112 djelatnika.

Godine 2002. svečano smo proslavili njezin 75-ti rođendan. Tijekom obnove zgrade bili smo raseljeni više od tri godine i jedva dočekali povratak. Želja nam je da isto tako obnovimo i dobar stari običaj izdavanja godišnjeg izvješća o radu. Nadam se i čvrsto vjerujem da će djelatnici Škole naći snage da nakon gotovo 30 godina pauze nastave s redovitim publiciranjem godišnjih izvješća i informacija o Školi na hrvatskom i engleskom jeziku.

Prof.dr.sc. Zvonko Šošić

FEDOR VALIĆ - DIREKTOR ŠKOLE 1970.-1978.

Dakako da je u sedam minuta na raspolaganju nemoguće prezentirati i mali dio onoga što sam s ovom Školom proživio.

Podcrtavam stoga samo četiri točke iz sa mnom povezane tadašnje povijesti Škole.

1. Poslijediplomska nastava

Uvođenje poslijediplomske izobrazbe iz struka javnog zdravstva treba pripisati Kesiću, mom prethodniku. On je, naime, već 1947. godine proveo prvu poslijediplomsku nastavu iz javnog zdravstva, a 1949. godine iz medicine i higijene rada. Vrijedi naglasiti da je to bilo 12 godina prije donošenja zakona koji je uveo sam pojam poslijediplomskog studiranja u bivšoj Jugoslaviji.

Osobno sam vodio 42 poslijediplomska studija Škole. Mnogi su bili organizirani ne samo u Zagrebu nego i u Ljubljani, Mariboru, Splitu, Zenici i Sarajevu. Vodio sam i četiri 2-semestralna poslijediplomska studija SZO na engleskom za 94 kandidata sa četiri kontinenta. To je tada bio prvi slučaj da SZO povjerava vođenje svojih kompletnih poslijediplomskih studija jednoj ustanovi. SZO mi je kasnije povjerila vođenje niza nastavnih programa i to za zemlje jugoistočne Azije u Djakarti, u dva navrata u Kartumu, u dva navrata za zemlje jugoistočne Azije u Singaporeu, za sudionike iz Čilea u Santiagu, Irana u Teheranu, Pakistana u Lahoreu, a djelovao sam i u nastavnim programima Međunarodne organizacije rada u Indiji, Meksiku i Brazilu.

Zbog sve uspješnije Školine poslijediplomske nastave, kasnije sam vodio Komisiju za poslijediplomske studije zagrebačkog Sveučilišta u četiri 2-godišnja mandata, a kao prorektor Sveučilišta bio sam predsjednik i Odbora za nastavu koji je pokrивao i poslijediplomske programe članica Sveučilišta.

Kesić nije nailazio ni na potporu niti na suglasnost Medicinskog fakulteta u vezi legaliziranja i organiziranja Školinih poslijediplomskih studija. U tom sam pogledu bio sretnije ruke - Fakultet je kasnije prihvatio moj prijedlog da se formira zajedničko Vijeće za poslijediplomske studije u prvih godina kojega sam napisao glavna pravila od kojih su mnoga ušla u Statut Fakulteta. Članovi su Vijeća, dakako u najvećem broju kliničari, u pet uzastopnih dvogodišnjih mandata izabirali mene za voditelja, a kasnije mojim odlaskom u SZO 1978. godine, bila je izabirana moja dotadašnja tajnica Vijeća, a kasnije prodekanica Fakulteta, prof. Dunja Beritić - sve do svog umirovljenja. Dakle, u razdoblju od praktički 30 godina na Fakultetu je do tada izabrano samo dvoje predsjednika tijela nadležnih za poslijediplomsku nastavu, oba iz naše Škole. To smatram zlatnim vremenom uspjeha Škole u vezi poslijediplomskih studija.

2. Godišnja izvješća Škole

Uspješna djelatnost bila je izdavanje godišnjeg izvješća Škole. Četrnaest sam godina (1961/62-1977/78) s Mirom Halar, koja je bila naša vrsna prevoditeljica za engleski, uređivao i dobrim dijelom pisao ta izvješća. To su bile godišnje publikacije u obliku monografija od stotinjak do čak više od 200 stranica standardiziranih poglavlja iz kojih su se mogli iščitati svi značajniji događaji i aktivnosti u Školi tijekom godine. Na početku su izdavane na hrvatskom, ali smo ubrzo uveli i redovitu englesku verziju. Izvješća su imala vrlo široku distribuciju: primali su ih svi regionalni uredi SZO, Međunarodna organizacija rada, UNICEF, UNESCO, UNEP, sva ministarstva zdravstva

Europske regije, veliki broj sveučilišta u svijetu. Primili smo niz laskavih priznanja pa i od SZO i od Udruženja škola zdravlja SAD. Međutim, usprkos odličnim ocjenama, nakon mog drugog odlaska u SZO, krajem 1978. godine, donešena je, po mom mišljenju, neopravdana odluka o prestanku te aktivnosti. Upravo u povodu 80. godišnjice Škole donosi se odluka o ponovnom izdavanju godišnjih izvješća - nakon punih 29 godina.

3. Međunarodna afirmacija nastavnika Škole

U zlatnoj eri, kada je Škola postala jednom od značajnih ustanova za provedbu međunarodne edukacije u strukama javnog zdravstva, dokazujući to, među inim, i imenovanjem za nastavnu bazu Svjetske zdravstvene organizacije za područje zdravstvene ekologije odnosno medicine rada te za kolaborativni centar iste organizacije za primarnu zdravstvenu zaštitu, niz je njenih istaknutih nastavnika bio pozivan da pomogne toj organizaciji pa i drugim međunarodnim organizacijama kao što su ILO, UNICEF i Svjetska banka, a i mnogim zemljama u razvoju. Ta se djelatnost toliko proširila da je Škola po relativnom broju svojih nastavnika formalno angažiranih u međunarodnim djelatnostima postala prva institucija u Europi (navodi Europskog ureda SZO).

4. Dileme o specijalnostima

Bilo je dosta kolebanja u stavu prema dilemi - opće „all round“ javno zdravstvo ili specijalnosti unutar javnog zdravstva. U jednom je razdoblju tendencija bila da se djelatnosti Škole svrstaju pod ukupni „kišobran“ socijalne medicine, a u drugom je došlo do prenošenja naglaska na specijalnosti. U čitavom tom razdoblju bila je slaba točka da Škola, koja je pomogla u formiranju niz zasebnih institucija javnog zdravstva, nije uspjela zadržati niti njihovu koordinaciju. Kao primjer moguće koordinacije dajem model centra za zdravstvenu ekologiju koji sam predložio unutar svoje uže struke. Temeljen je na koncepciji reintegriranja odnosno inter- i multidisciplinarnog povezivanja specijalističkih znanja. To sam dobrim dijelom naučio tijekom svog 11-godišnjeg službovanja u SZO, koje mi je dalo mogućnost isprobavanja sličnih modela u nizu zemalja. Po tom modelu mladi bi nastavnici provodili određena ponovljena razdoblja u funkciji sanitarnih inspektora odnosno inspektora rada, a inspektori bi isto vrijeme provodili u sustavu trajne izobrazbe na Školi. Time bi se postiglo osuvremenjivanje znanja inspektora, a s druge strane osiguralo terensko iskustvo mladih nastavnika, čime bi se mogla crpsti i znanstvena problematika direktno iz prakse. Centar je, dakle, zamišljen kao stručno, obrazovno i istraživačko središte za praćenje, ocjenjivanje i koordiniranje zdravstveno-ekoloških problema ili pitanja, za organiziranje ekspertiza, studija utjecaja okoliša, prognozu ekoloških učinaka, predlaganje i reviziju standarda, obavješćavanje javnosti i predlaganje zdravstveno-ekološke politike Republike. Moj prijedlog nije nikada bio prihvaćen, ali upravo ovih dana dolazi do sporazuma o suradnji i koordinaciji svih inspekcijskih službi za sve sastavnice okoliša u Republici. Naglašava se da će 15 inspekcijskih službi iz različitih državnih tijela zajednički obavljati koordinirane inspekcijske nadzore te zajednički organizirati programe stalne edukacije. Ne čini li se to sličnim našem prijedlogu Centra za zdravstvenu ekologiju, samo s odmakom od nekoliko desetljeća?

ŽELIMIR JAKŠIĆ – DIREKTOR ŠKOLE 1978.-1980.

Želimir Jakšić, u povodu 80. Godišnjice Škole A Štampar

Vizije rastu iz iskustava i osjećaja

Na Školu sam došao u proljeće 1950. Godinu dana kasnije nas 19 studenata treće godine osnovalo je Klub narodnog zdravlja.

Zapažanja i iskustva referirali smo na seminarima studenata pete godine, kojima je redovito prisustvovao Štampar.

"Budućnost će pokazati u kojoj je mjeri kolektiv Škole uspio da se slije u homogenu cjelinu i razvije radni duh, bez kojeg je teško zamisliti uspješan rad."

Nakon smrti A. Štampara Kesić je često govorio svima na Školi, a ovo je slika s jednog od njegovih poznatih novogodišnjih govora.

U TERENSKIM AKCIJAMA I ISTRAŽIVANJIMA

Ljude treba promatrati iz bliza,

a čovjeka tako da ga vidiš cijela

U POUČI I NASTAVI

*"Bologna"
ne samo
kao nova
forma, već
i vlastita
tradicija*

U PRIMARNOJ ZAŠTITI I OPĆOJ MEDICINI

A Vuletić

"Pored dosadašnjeg kurativnog rada, **tamo gdje čovjek živi i radi**, uvode se metode preventivne i socijalne medicine."

Zajedno sa svojim đacima

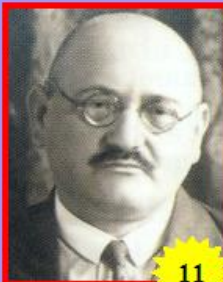
U međunarodnim vezama i transferu tehnologije

*Ne samo u jednom smjeru, već
Istok-Zapad-Sjever-Jug*

Tako sam se našao među ovim vrlim muževima, direktorima Škole, premda samo s oko 5% vremena svojeg staža

 8

 2

 9

 7

 9

 3

 2

 1

Tu sam napravio i utopijsku grešku: uspio promijeniti Statut da svaki direktor može biti biran samo za jedan mandat. To nije formalno ostvareno, ali sam se, uz male iznimke, na Školi uvijek osjećao kao jednak među jednakima.

PRIMI
/AE (♀!)
INTER
PARES

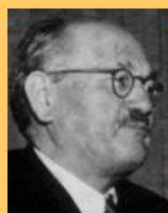

Važno je iskustvo da nikad nema mira, jer stalno treba čuvati pravo na poštenje, na kritiku i na svoju utopiju

O GRIJEHU
ZDRAVSTVENIH
STRUKTURA

ŠKOLA NARODNOG OTPORA

Andrija Hel
zdravstvu ni
zdravstveni s
novca manje
in osigurani

A Štampar

"Ljudi se mogu dijeliti na dvije vrste: oni koji stvaraju događaje i one koji se prema događajima udešavaju... samo se po sebi razumije da je ovim zadnjima uvijek bolje, ali kad bi svi ljudi bili takvi ne bi bilo ni napretka ni promjena..."

"Škola zdravlja i veselja"

Stanje se Svijeta dinamično mijenja. Brojna su istraživanja kojima se pokušava ocijeniti što nas sve novo očekuje u budućnosti.

"WHERE IS HUMANITY WINNING AND LOOSING"

POBJEĐUJEMO	GUBIMO
• očekivano trajanje života	• globalno zatopljenje (CO ₂)
• pismenost	• terorizam i korupcija
• prihod po glavi stanovnika	• nejednakosti i nezaposlenost
• povezanost, internet	• nagomilavanje, urbanizacija

Koja će biti nova uloga i bitno opravdanje za postojanje Škole ?

Prvo, jasno je da moramo biti optimisti, jer ili će biti dobro ili nas i naše kulture neće biti.

“Trebamo tvrdoglave idealiste, koji se mogu suočiti i s najgorim i s najboljim u ljudima, stvoriti i primijeniti strategiju uspjeha... boriti se protiv beznađa, slijepih uvjerenja i nezналаčke ravnodušnosti.”

Po mom su mišljenju i dalje će vrijediti bitna opredjeljenja Škole

Humanističko: Pravičnost

Osposobljavanje: Kultura znanja

Kritična ocjena stanja: Istraživanje

A ne tržišni uspjeh, isplativost i apologetika

I zbog toga bi (da se spriječi rasprodaja ideala) svatko trebao konkretno formulirati svoje Za i svoje Protiv.

SEDAM TEZA O AKTUALNIM PROBLEMIMA ZDRAVSTVENE POLITIKE

U 21. STOLJEĆU ZNANJA I UČENJA TREBA SE JASNO OPREDIJELITI

- Za pravdu i pravičnost, a protiv siromaštva i isključenosti.
- Za razvoj, rad i kvalitetan život, a protiv diskriminacije.
- Za unapređenje zdravlja, a protiv farmaceutske polipragmazije.
- Za dostupnu i aktivnu primarnu zaštitu, a protiv komercijalizacije.
- Za kreativnu i kritičku znanosti, a protiv scijentističkog formalizma.
- Za suradnju stručnjaka i laika, a protiv utopija i reklame.
- Za socijalnu zdravstvenu politiku, a protiv uskih gospodarskih ciljeva razvoja.

SILVIJE VULETIĆ – DIREKTOR ŠKOLE 1984.-1991.

Sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća...

PRINCIP SAMOORGANIZIRANOSTI

Knjižnica

Obiteljska medicina

Epidemiologija
Statistika
Informatika

Mikrobiologija

Socijalna medicina

Medicinska sociologija

Zdravstvena ekologija i medicina rada

EMC

NAROD TREBA PROUČAVATI
NAROD TREBA POUČAVATI

Razvoj multidimenzionalnosti

Multivarijatna statistika

Razvoj informatike / Informacijski sustavi

Holistička studija **Belec**

Danas...

I DALJE TENDENCIJA DIVERZIFIKACIJE I INDIVIDUALIZACIJA

NAROD TREBA PROUČAVATI
NAROD TREBA POUČAVATI

RAZVOJ KVALITATIVNO – NATURALISTIČKOG PRISTUPA U ISTRAŽIVANJIMA

Projekt: **Regionalizam kardiovaskularnih faktora rizika – model intervencije**

Javnozdravstveni trijas

Mentalno zdravlje (rizična ponašanja)

Pojam zdravlja

Kvaliteta života

STJEPAN OREŠKOVIĆ – DIREKTOR ŠKOLE 2000.-2004.

Visoko podignimo krovnu gredu ...

Pogled osamdeset godina unazad rađa fascinaciju: kakav nevjerojatan ritam promjena koje je donijelo dvadeseto stoljeće od vremena kad su postavljani temelji ove Škole. Ni veliki maštači onoga vremena nisu mogli zamisliti sva tehnološka, znanstvena, ekonomska, kulturna i politička iznenađenja koji im je pripremalo vrijeme koje je stizalo.

Poruka je jasna: ne postoji vizionarstvo i mašta koji se mogu nositi sa stvarnošću čovječanstva. Tko je 1927 mogao zamisliti da Stjepan Radić, tada na otvaranju Škole, ne reže vrpce i da prof. Borčić ne postavlja samo temelje javnozdravstvene ustanove koja će se boriti za zdravlje stanovništva po polublatnjavim, malaričnim, veneričnim i tuberkuloznim, nepismenim provincijama „gdje se prozor pere sjekirom, a žarulja gasi kuburom“...nego da zapravo postavlja temelje Štamparove Svjetske zdravstvene organizacije, definicije zdravlja i moderne obiteljske medicine, nove globalne etike i socijalne orijentacije zdravlja.. Da bi put vodio tako daleko, potrebno je više od vizije, energije i ljubavi. Potrebni su principi mišljenja i djelovanja.

Za putovanje u 80 godina od Zelenog brijega oko svijeta i natrag potreban je intelektualni žiroskop, radna busola, etički kompas...a ne samo tehnički kvalitetan GPS (Global Positioning System). Potreban je velika brzina, potrebna je lakoća, točnost, dosljednost, da bi se postigla globalna vidljivost i mnogostrukost. Štamparova energija na početku dvadesetog stoljeća već je tada bila sposobna nositi zahtjeve 21. stoljeća o kojima piše Italo Calvino u svojim „Američkim predavanjima“ i „Šest prijedloga“ za naredno, dvadeset i prvo stoljeće. U mandatu koji je otvorio 21. stoljeće, imao sam čast upravljati ustanovom koja je, govoreći jezikom marketinga, najglobalniji hrvatski institucionalni brand. Svako bi istraživanje, naime potvrdilo da niti jedna institucija u Hrvatskoj nije ostvarila institucionalna partnerstva u tako velikom broju zemalja svijeta, obrazovala toliko stručnjaka koji danas zauzimaju značajna mjesta u sustavima zdravstva, utjecala na promicanje temeljnih vrijednosti ljudskog života. Kao i prije osamdeset godina, kada je Štampar je za snalaženje u labirintu 20. stoljeća izgovorio, napisao, prosvječio i nametnuo svoje principe, svoje razumijevanje javnog zdravstva koje smo u povodu 80 godina Škole u ploču uklesali da nam pogled na njih otvori prve misli radnog dana, tako se i na početku 21. stoljeća nametnulo pitanje određivanja prioriteta i principa. Za pozicioniranje u svijetu zdravlja, zdravstva, medicine i znanosti.

Vrijedi li i danas Štamparova poruka da je zajednica a ne laboratorij ili kirurška sala pravo, logično i prirodno mjesto djelovanja liječnika javnozdravstvenog radnika? I laboratorij, i kirurška sala su specifične zajednice profesionalaca sa posebnim pravilima, vrijednostima, navikama. Za rad s ljudima, zdravim i bolesnim, potrebni su ljudi. Potrebne su zajednice. Zbog toga je osmišljavanje zajednice koja čini Školu Andrija Štampar, a hladno bi tu djelatnost mogli zvati planiranje ljudskih potencijala ili human resources, najosjetljivija, najvažnija zadaća svake upravljačke ekipe.

Ojačati ljudski kapital

Ojačati ljudski kapital, socijalni kapital, intelektualna, biološka, kadrovska obnova najvažniji je projekt Škole. Pokrenut na početku 2000. godine možda stvarno postane milenijski projekt. Istovremeno najsuptilniji i najzahtjevniji posao kojeg se možete poduhvatiti. Stvarno i istovremeno simbolično. Danas, nakon samo nekoliko godina više

od dvadeset asistenata, sada već magistara, doktoranada, doktora znanosti, uskoro docenata i profesora, već je oformilo generaciju štamparovaca koji će označiti, odrediti i usmjeravati ovu instituciju. Već sada, evidence based, govorimo o znanstveno najproduktivnijoj generaciji Škole. Jezikom dvadeset prvog stoljeća: veoma konkurentna generacija koja će svoje profesionalne bilance zatvarati između 2040 i 2050 godine! Projekti, istraživanja, znanstvene publikacije već se mjere stotinama. Generacija sa stilom i vrijednostima, jezikom i načinom ovog stoljeća. Kao što i mora biti. Ne treba ih mjeriti kriterijima dvadesetog stoljeća. Jedino je legitimno pitanje: da li su dovoljno različiti od nas da bi bili dovoljno dobri za svijet 2050! Da li su sposobni raditi i živjeti po pravilima Itala Calvina, Cavalli-Sforze ili Manu Chaoa... Teško je reći! Ali nekako vjerujem da će ta generacija s pravom ponosno slaviti 100 godišnjicu Škole 2027 godine!

Obnoviti dom - građevinu u Rockefellerovoj 4

Obnoviti dom - građevinu u Rockefellerovoj 4 projekt je koji nismo mogli birati. Impresivna zgrada arhitekta Juraja Denzlera, pripadnika možda najbriljantnije generacije hrvatskih arhitekata Stjepana Planića, Alfred Albinija, Drage Iblera...vapila je za spasom. Trula u temeljima, porozna u krovu... Obnova Škole bila je moguća samo zato što su neka ostvarenja moguća samo dok smo još dovoljno neiskusni, naivni i svježi. Jer inače se u njih nikad ne bi upustili. Današnji izgled zgrade i uvjeti u kojima radimo nisu mjerilo važnosti i profesionalnog luksuza. Mnogo više podsjećanje na ono što nam je ostavljeno i na obaveza i odgovornost prema onima zbog kojih nam je poklonjena ta privilegija.

Održati vidljivost i prepoznatljivost

Održati vidljivost i prepoznatljivost bio je i jest, dakle ostaje važan projekt. Škola Andrija Štampar bila je uvijek svojevrсна zvijezda globalne zdravstvene pozornice. Njena uloga javnozdravstvene intelektualne i praktične vodilje neostvariva je iz zapećka anonimnosti, iz ugla male administrativne jedinice Medicinskog fakulteta na kojoj se studenima medicine predaju neke čudne stvari koje nemaju veze sa logikom skalpela. Javno zdravstvo ne može biti samo zdravstvo. Mora biti javno, vidljivo, autoritativno ili nije javno zdravstvo. U svijetu slike, interneta, globalne komunikacije, medija potrebno je graditi autoritet na javnoj sceni. Zbog toga je prisutnosti Škole, njezinih ljudi i projekata, u nacionalnim i svjetskim medijima, u znanstvenim časopisima u skupinama civilnog društva, pred političkim strankama, u međunarodnim organizacijama poput ASPHER-a ili EUPHA bila apsolutni imperativ. Projekti poput „Reci Da Nepušenju“, „Hrvatski doručak“ projekt prevencije i nadzora AIDS-a; „Counties Selecting Public Health Priorities“, projekt obrazovanja za specijalizaciju obiteljske medicine primjeri su djelovanja na tom pravcu. Škola mora obnavljati snagu svoga prisustva, svoga branda. U suprotnome: No name, no logo, no brand, no action, no society - no public health!

Ostati nacionalna, regionalna i globalna institucija

Ostati nacionalna, regionalna i globalna institucija: to je standard koji su nam nametnuli Štampar, Borčić, Cvjetanović, Vuletić, Jakšić, Valić...i ispod kojeg se ne

smije i ne može ići. Ti su ljudi znali već u dvadesetom stoljeću da je provincijalnost tužna poput pjesama. Zbog toga smo stoljeće otvorili aktivnostima koje nas povezuju sa vodećim institucijama javnog zdravstva u svijetu: LSHTM, LSE, Harvard School of Public Health, CDC, USF, sa javnozdravstvenim institucijama Slovenije, BiH, Srbije, Makedonije, novonastajućim školama Istočne Europe. Dakle onim istima koji su Štampara zvali tridesetih godina da im drži predavanja o budućnosti javnog zdravstva, da im uspostavlja zdravstvene sustave i odgaja stručnjake. Povezanost sa važnim partnerima i stvaranje mreža javnog zdravstva u Hrvatskoj i u svijetu nije pitanje izbora već imperativ.

Kao i prije osamdeset godina, kao i danas kad je Škola završila prvi krug putovanja oko svijeta, Škola mora ostati odgovorna, autonomna, ambiciozna i etična institucija.

Na nama je da ne spuštamo ljestvicu, krovnu gredu, koju su naši prethodnici na visoku istesali, podignuli i destljećima visoko držali. Visoko podignimo krovnu gredu...

LUKA KOVAČIĆ - DIREKTOR ŠKOLE 2004.-2006.

Škola narodnog zdravlja Andrija Štampar - 80 godina unatrag i unaprijed

Dvije su glavne značajke u radu Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ u vremenu 2004 - 2006. godine. Prva je da smo zbog temeljite obnove zgrade Škole, koja je trajala od 2003. do 2006. godine, morali naš sveukupni rad obavljati improvizirano na više mjesta u gradu. Najviše našeg rada odvijao se je na tri lokacije: u Kliničkoj bolnici Dubrava, fakultetskim prostorima na Šalati, te u prostorima na Ksaveru. Dio poslijediplomske nastave odvijao se je i u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, ali su i naši stanovi i dnevni boravci često bili pretvoreni u radne sobe i zatrpani našim službenim „papirima“. 7. travnja 2006. godine dogodilo se nešto što smo svi željeli i očekivali: vratili smo se u našu novu staru zgradu. Taj povratak i mogućnost ponovnog zajedništva bio je novi izazov za sve članove i suradnike Škole.

Za vrijeme trogodišnjeg izbjivanja izvan zgrade Škole na našem je fakultetu došlo i do administrativnih promjena. Tih se mjeseci i godina na Školi osjećala i neka tjeskoba, što ćemo i kako ćemo dalje, hoćemo opet imati Školu kao instituciju socijalne medicine i javnog zdravstva s određenim zajedničkim funkcijama ili raditi kao pojedinačne sastavnice fakulteta, kao samostalne katedre, istraživačke grupe, struke, kako smo kroz tri i pol godine obnove često bili primorani.

U povijesti Škole su se već više puta javljale takve tjeskobe i ideje o drugačijoj organizaciji, primjerenijoj nastalom vremenu. U dosadašnjoj povijesti Škole ocjene njenih članova, ali i suradnika su bile da misiju, ciljeve i funkcije Škole treba prilagođavati vremenu ne mijenjajući osnovni organizacijski oblik. Tako je bilo i ovog puta. Uz podršku i razumijevanje Uprave Medicinskog fakulteta, Škola se

na Dan zdravlja 2006. godine vraća u svoju obnovljenu zgradu i slične organizacijske oblike kako je to bilo ranije.

U razdoblju 2004-2006. godine prvi objekt proučavanja i podučavanja ostao je, tradicionalno, naš student, diplomac i postdiplomac na Medicinskom fakultetu. I u takvim uvjetima izbivanja izvan zgrade Škole i ponovnog adaptiranja na novu zgradu nastojali smo poboljšati nastavu naših tradicionalnih predmeta. Uvode se i novi predmeti i teme. Započinje se izrada kataloga znanja i vještina za doktora medicine, a za poslijediplomske studije novi programi prilagođeni novim uvjetima. Započeo je i novi stručni studij menadžmenta u zdravstvu, uvode se sofisticiranije teme statističke analize, predložen je modularni sustav obveznih predmeta u stručnim poslijediplomskim studijima iz javnozdravstvenog područja, nastavlja se i intenzivira ocjenjivanje nastavnika od strane studenata. Nakon dulje stanke nastavlja se poslijediplomska i specijalistička edukacija za veći broj polaznika iz obiteljske medicine. Poslijediplomski studij iz medicine rada dopunjen je sa sadržajima sportske medicine.

Suradnja s ustanovama i institucijama diljem Hrvatske tradicija je u radu Škole i ta je tradicija nastavljena, dapače i intenzivirana (projekt „Upravljanje i rukovođenje za zdravlje u zajednici“, stručna praksa studenata u zajednici, Motovunska ljetna škola, projekti iz područja ekologije i medicine rada, Hrvatska zdravstvena anketa, genetska istraživanja na otocima, ...).

U međunarodnoj suradnji članovi Škole vrlo su aktivni. Naše stare veze i suradnja se nastavljaju, aktivno sudjelovanje na znanstvenim i stručnim skupovima, a potpisano je i nekoliko novih ugovora o suradnji i zajedničkim istraživačkim projektima.

Stvoriti više zajedništva i suradnje pojedinaca, istraživačkih timova i drugih sastavnica različitih struka unutar Škole bio je jedan od glavnih izazova i ciljeva tog perioda. Redovite sjednice Uprave i Stručnog kolegija, zajednički mjesečni stručni sastanci, informacije putem interneta, samo su neke su od metoda koje smo primjenjivali.

Iako će se postignute rezultate moći jasnije sagledati i ocijeniti protekom vremena, moje je mišljenje da je rad članova Škole tog perioda bio značajan i da je nastavak uspješnog djelovanja i tradicije Škole i njene uloge u društvu.

ZVONKO ŠOŠIĆ - DIREKTOR ŠKOLE 2006.-2007.

Sa Školom narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ susreo sam se još davne 1965. kao student sudjelujući u epidemiološkim istraživanjima, što je u mnogome odredilo moje kasnije shvaćanje uloge medicine, te Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar. Tada vodeći ljudi javnog zdravstva u Hrvatskoj, prof. Branko Kesić, prof. Ante Vuletić i prof. Fedor Valić, neposredni suradnici Andrije Štampara, svi više-manje njegovi vjerni sljedbenici, samo su još učvrstili i produbili to moje shvaćanje. I oni koji su nakon njih preuzeli vodstvo javnozdravstvene misli, dodali su toj mojoj slici mnoge detalje, koji su je učinili jasnijom. To su bili moji neposredni učitelji - profesori Želimir Jakšić, Živko Kulčar, Silvije Vuletić, Boško Popović i docentica Bojana Baršić Vlaković. Nema bolje prilike od obilježavanja 80. obljetnice da im se još jedanput na svemu zahvalim.

Škola narodnog zdravlja, prema tom mojem shvaćanju, služi zato da bi zdravlje hrvatskih građana bilo bolje i da bi se neprestano poboljšavalo. Tu svoju ulogu Škola može ispuniti obrazujući doktore i druge zdravstvene radnike, koji će svojim nastojanjima osigurati ljudima zdravlje. Utjecajem na zdravstvenu politiku može ključno doprinijeti razvitku učinkovitog i uspješnog zdravstvenog sustava, koji će umanjiti štete po zdravlje, koje uglavnom donosi način života, dakle sam život. Istraživanjem i iznalaženjem novih kako stručnih tako i nastavnih rješenja Škola od svojeg početka daje na polju znanosti velike doprinose. Razlog svojeg postojanja Škola sve ove godine ispunjava svojim znanstvenim, nastavnim i stručnim radom. Doprinosi njezinih članova unapređivanju sustava zdravstva, često revolucionarnim rješenjima, poznati su i priznati diljem svijeta, bez obzira radilo se o Štamparovim, Vuletićevim ili Jakšićevim postignućima. Ovdje mi nije cilj sustavno prikazati sva postignuća ljudi Škole nego se samo poslužiti nekim primjerima pa se nadam da mi svi ostali, ne manje zaslužni, neće zamjeriti. U formiranju kompetentnih liječnika Škola daje veliki doprinos značajnim udjelom javnozdravstvenih sadržaja na svim nivoima medicinske edukacije, a razvojem modernih metoda izvođenja i evaluacije nastave pridonosi tome da se naši liječnici razlikuju od većine u našem okruženju pa i u svijetu.

Cijeli svoj radni vijek u Školi zamišljao sam je među vodećim ustanovama javnog zdravstva sa nastojanjima da doprinesem koliko je u mojoj moći, da ona tu svoju ulogu zadrži i poveća. Zamišljao sam je u tijesnoj suradnji s politikom i vlasti, ali bez ovisnosti i pritisaka za stručnim kompromisima, a kao rezultat te suradnje želio sam racionalno i učinkovito zdravstvo. Za to mi se za Školu činilo važnim jačanje komponente stručnog rada u

zdravstvu. U to svrhu ulagao sam velike napore za očuvanje i unapređenje Stručne prakse u zajednici odnosno Terenske prakse, kako je zovu studenti. Stoga mi se i čvršće

formalno povezivanje sa srodnim javnozdravstvenim ustanovama činilo nužnim. U znanstvenom radu želja mi je bila okupiti stručnjake sa Škole oko zajedničkih interkatedarskih projekata i programa i odupirati se tendenciji zatvaranja, kako u nastavi, tako i u stručnom radu i znanosti.

U svom kratkom razdoblju na čelu Škole mogu reći da se moj san u nečemu ostvario, ali u mnogome nije. Ponosan sam na to što je Škola od Ministarstva zdravstva dobilo odobrenje da u nastavne svrhe obavlja zdravstvenu djelatnost na području javnog zdravstva. Proces približavanja i čvršćeg formalnog povezivanja sa zavodima za javno zdravstvo je započeo i nadam se da će se i dalje razvijati. Moja najveća ljubav, Terenska praksa stabilizirala je svoj program i dalje ga unaprjeđuje, ali moja silna nastojanja da joj osiguram materijalnu bazu na terenu nisu na žalost urodila plodom. Za to kao i za sve drugo što su za sada još uvijek puste želje siguran sam da će ljudi sa Škole imati snage i upornosti da dio i mojih želja ostvare.

KATEDRA ZA SOCIJALNU MEDICINU I ORGANIZACIJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Pročelnica: Prof.dr.sc. **Vesna Jureša**

Zamjenica pročelnice: Doc.dr.sc. **Gordana Pavleković**

Tajnica: Doc.dr.sc. **Aida Mujkić**

Nastavnici i suradnici

Dr.sc. **Želimir Jakšić**, profesor emeritus

Prof.dr. sc. **Zvonko Šošić**, dr.med., spec. socijalne medicine s organizacijom zdravstvene zaštite, izvanredni profesor

Prof.dr.sc. **Vesna Jureša**, dr.med., spec. školske medicine, izvanredni profesor, kumulativni radni odnos sa Zavodom za javno zdravstvo Grada Zagreba

Doc.dr.sc. **Gordana Pavleković**, dr.med., spec. opće medicine, docent

Doc.dr.sc. **Selma Šogorić**, dr.med., spec. socijalne medicine s organizacijom zdravstvene zaštite, docent

Doc.dr.sc. **Aida Mujkić**, dr.med., spec. pedijatrije, docent

Aleksandar Džakula, dr.med., spec. javnog zdravstva, znanstveni novak - asistent

Ognjen Brborović, dr.med., znanstveni novak - asistent

Mag. Luka Vončina, dr.med., znanstveni novak - asistent

Andriana Juriša, dr.med., znanstveni novak - asistent

Suradnici u nastavi i administraciji

Diana Strbad, dipl. novinar, referent za nastavu

Dragica Kelnerić, vms

Nastavnici u naslovnim zvanjima

Prof.dr. sc. Slobodan Lang, dr.med., spec. socijalne medicine s organizacijom zdravstvene zaštite, izvanredni profesor

Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre

Doc.dr.sc. **Marija Težak-Benčić**, dr.med. specijalist pedijatrije, specijalisti higijene i socijalne medicine, docent, umirovljena je 1995. godine. Rođena je 1930. godine u Zagrebu. Diplomirala je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Specijalizaciju iz higijene i socijalne medicine završila je 1960. godine a specijalizaciju pedijatrije 1967. godine. Znanstveni je asistent na Katedri za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ od 1979. godine. Magistar znanosti je postala 1972. godine i doktor znanosti 1988. godine. Istaknute stručne i znanstvene aktivnosti: projekt SZO Registracija kongenitalnih malformacija u novorođene djece (1963.), bila je inicijator i glavni istraživač projekta „Utjecaj niske porođajne težine i zrelosti na razvoj djeteta“ (1972.-1980.), autor projekta „Suвременa dokumentacija i registracija kao način prevencije invalidnosti djece i omladine“. Bila je član koordinacijskog odbora za provođenje SAS-a o stručno-znanstvenoj i metodološkoj suradnji na zaštiti zdravlja žena, predškolske i školske djece i omladine. Jedan je od inicijatora i autora Zdravstvene knjižice djeteta. Kao nastavnik osobito je unaprijedila područja socijalne pedijatrije i planiranja obitelji.

Prof.dr.sc. **Živka Prebeg**, dr.med., specijalist školske medicine, redoviti profesor, umirovljena 2001. Rođena je 1935. u Zagrebu gdje je 1960. diplomirala na Medicinskom fakultetu. Obranila je magistarski rad 1967. godine i 1976. postala doktor znanosti. Specijalistički ispit iz školske medicine položila 1965. godine. Stručno se usavršavala u Stockholmu (1967.-1968) i Lyonu (1971.) te bila na stručnim boravcima u Londonu (1974. i 1981.). Radni vijek započela je kao liječnik u Školskom dispanzeru Doma zdravlja Medveščak u Zagrebu (1964.-1969.). Od 1969. godine radi u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, najprije kao asistent (1969.), zatim docent (1977.), izvanredni profesor (1982.) i redoviti profesor (1986.). Objavila je više od sto znanstvenih i stručnih radova. Autor je knjige Higijena i škola (priručnik, 4 izd.), autor poglavlja Tjelesni rast i razvoj, Pubertet (u: Ginekologija dječje i adolescentne dobi). Objavila je mnogobrojne radove iz područja epidemioloških činitelja rasta i razvoja školske djece u nas (Dob menarhe u zagrebačkih učenica; Secular trend in growth of Zagreb school children i dr.). Autor je prvih krivulja visina i težina za školski uzrast u Hrvatskoj. Dulje od 20 godina je vodila, organizirala i unaprjeđivala poslijediplomski studij iz Školske medicine. Bila je predstojnica Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju. Član je Hrvatske akademije medicinskih znanosti, Europske unije za školsku i sveučilišnu medicinu (u dva mandata dopredsjednica), International Society for Study of Human Biology i dr. Prof.dr.sc. Živka Prebeg je prva profesorica školske medicine. Učila je i podučavala, savjetovala, poticala i vodila kroz stručni i znanstveni život mnogobrojne generacije školskih liječnika. Neumorno je stručno i znanstveno radila pišući i publicirajući i po odlasku u mirovinu.

Mr.sc. **Željko Bantić**, dr.med., specijalist higijene, viši asistent, umirovljen 1993. Cijeli svoj radni vijek posvetio je studentima i terenskom radu s njima u čemu su dolazile do

punog izražaja njegove ljudske i organizacijske sposobnosti. Neumoran, uvijek pristupačan, spreman pomoći, učiti i poučavati, na način kao da je svaka nova generacija studenata jedina i prva kojoj je nastavnik. Magistrirao je 1974. godine s radom „Korištenje integrirane zdravstvene zaštite na području jedne seoske zdravstvene stanice“. Poseban stručni interes iskazao je za istraživanja života u ruralnim područjima i utjecaju načina života na zdravlje i pojavu bolesti. Veoma aktivno je radio na projektu o kardiovaskularnim bolestima u okviru kojeg je djelovao i u Zdravstvenom odboru Belec.

Prof.dr.sc. **Luka Kovačić**, dr.med., specijalist socijalne medicine s organizacijom zdravstvene zaštite, redoviti profesor, umirovljen je 2006. godine. Rođen je 1940. godine u Đurđevcu. Medicinski fakultet u Zagrebu završio je 1965. godine, magistrirao 1972. godine, 1974. godine položio specijalistički ispit i 1983. godine stekao doktorat znanosti. Stručno se usavršavao u Baltimore-u (1971.), Alma-Ati (1985.) te bio na stručnim boravcima u Škotskoj (1966.), SAD (1968.), Indiji (1988.), Nigeriji i Iranu (1989.). Cijeli svoj radni vijek proveo je na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ napredujući od asistenta preko docenta (1984.) i izvanrednog profesora (1988.) do redovitog profesora (2003.). Obavljao je brojne funkcije u Školi: pomoćnik i zamjenik direktora ŠNZ-a (1984.-2004.); predstojnik Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju (1993.) i Katedre za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite (1997.-2002.) te bio v.d. direktora Škole (2004.-2006.). Objavio više od sto stručnih i znanstvenih radova, urednik je udžbenika Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti i autor velikog broja članka u različitim publikacijama. Redovni je član Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (predsjednik kolegija Javno zdravstvo). Organizirao je i sudjelovao na mnogobrojnim domaćim i međunarodnim skupovima iz područja javnog zdravstva i organizacije zdravstvene zaštite. Osobito su istaknuti njegovi radovi: Dogovaranje pregleda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (1973.); Methodologic Results of the WHO/International Collaborative Study of Medical Care Utilisation (1972.); Selected Aspects of the Epidemiology of Psychoses in Croatia (1980.); Health of Returnees in Osijek Region and Required Special Measure of Health Care and Community Organization (2004); Hrvatska zdravstvena anketa: pušenje (2007).

Milica Kišić, vms, umirovljena je 1997. godine. Sudjelovala je u svim terenskim istraživanjima koja je provodila Škola, obavljajući mnogobrojne stručne aktivnosti. Vrlo aktivno je radila u Udruzi medicinskih sestra. Organizirala je i sudjelovala u edukaciji medicinskih sestara.

Đurđica Škrlec, administrator, umirovljena je 1998. godine. Sve što smo napisali kao članovi Katedre tijekom dvadesetogodišnjeg rada u Katedri gospođa Đurđica Škrlec je prepisala, pročitala i ispravila. Doprinijela je da naši tekstovi i publikacije budu bolji jer ih je čitala s puno razumijevanja i upozoravajući nas na nejasnoće ili pogreške.

Mr. sc. **Hrvoje Kenfelj**, dr. med., specijalist javnog zdravstva, specijalist psihijatrije, asistent, bio je djelatnik Katedre od 1986. do 1999. godine kada je otišao raditi u drugu ustanovu. Rođen je 1959. u Zagrebu, diplomirao na Medicinskom fakultetu 1983. godine. Specijalistički ispit iz javnog zdravstva položio je 1989. godine, a specijalizaciju iz psihijatrije završio 1993. godine. Obranio je magistarski rad pod nazivom „Utjecaj programa borbe protiv kroničnih nezaraznih bolesti na promjene životnih navika i vrijednosti krvnog tlaka seoske populacije“ na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1987. godine. Područja stručnog interesa: komunikacija, timski rad, menadžment u zdravstvu.

Mr. sc. **Igor Srček**, dr.med., specijalist javnog zdravstva, bio je asistent, radio na Katedri od 1995. do 2000. godine kada odlazi na specijalizaciju ginekologije i opstetricije. Rođen je 1967. Travniku, a diplomirao na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1993. godine. Sudjelovao u nekoliko znanstvenih i stručnih projekata Škole, izradio magistarski rad i obranio ga 1999. godine, te položio specijalistički ispit iz javnog zdravstva 2001. godine. Sada radi kao ginekolog u Hrvatskoj Kostajnici.

Mr.sc. **Lana Kovačević**, dr.med., specijalist javnog zdravstva, radila kao asistent do veljače 2007. godine. Rođena 1969. u Karlovcu, diplomirala je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1994. godine. Tijekom rada na Školi završila je specijalizaciju iz javnog zdravstva (specijalistički ispit položila 2004. godine), te izradila magistarski rad koji je obranila 2005. godine. Stručni interesi bili su joj salutogeneza i zaštita zdravlja osoba treće životne dobi, aktivno je surađivala na znanstvenim i stručnim projektima Škole čiji je djelatnik bila od 1998. godine. Sada je na studiju likovne umjetnosti u inozemstvu.

Mrvoje Iveković, dr.med. i **Tomo Kalajdžić**, dr.med. bili su djelatnici Katedre kroz kraće razdoblje nakon čega su otišli u druge ustanove. Mr. sc. **Gorka Vuletić**, prof. psihologije, bila je znanstveni novak na projektu Škole i izradila magistarski rad prije nego je 2000. godine prešla u Katedru za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku gdje je nastavila svoj profesionalni razvoj. **Ana Petrić**, administrator, vrsna tajnica Katedre i izniman suradnik, prešla je sa Katedre na radu u Ured direktora ŠNZ-a u veljači 2007.

U spomen preminulima

Dr.sc. **Živko Kulčar**, dr.med. specijalist higijene, specijalist epidemiologije kroničnih bolesti, redoviti profesor (1924.-1991.). Rođen je u Zagrebu gdje je i diplomirao na Medicinskom fakultetu 1949. godine. Godine 1954. položio je specijalistički ispit i zaposlio se u Zavodu za zaštitu zdravlja Republike Hrvatske. Vodio je službu za morbiditetnu statistiku, a nakon specijalizacije iz epidemiologije kroničnih bolesti u SAD-u i Velikoj Britaniji 1957.-1959. utemeljio je i organizirao rad Službe za kronične bolesti Zavoda. Doktorsku disertaciju obranio je 1965. godine, iste godine izabran je za docenta, a 1975. godine za redovnog profesora Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Od 1978. godine bio je znanstveni savjetnik i voditelj Katedre za higijenu, epidemiologiju i socijalnu medicinu Stomatološkog fakulteta u Zagrebu. Godine 1961. uključuje se u rad istraživačkog tima za proučavanje duševnih bolesti Škole narodnog zdravlja John Hopkins u Baltimore-u. Autor je stotinjak publikacija od čega šezdesetak originalnih znanstvenih radova. Uvijek aktivan, donosio je nove ideje, okupljao je, poticao i poučavao mlade. Iznimno je cijenio i volio terenski rad i svakom prigodom je sudjelovao u javnozdravstvenim aktivnostima. Inicirao je i pokrenuo uspostavu Registra za rak i Registra psihoze. Preminuo je iznenada 1991. godine.

Dr.sc. **Bojana Baršić-Vlajković**, dr.med., specijalist školske higijene (1924.-2003.). Rođena u Samoboru gdje je i maturirala 1943. godine, diplomirala je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1951. godine. Nakon pripravničkog staža u bolnici „Dr. M. Stojanović“ (danas KB „Sestre milosrdnice“) radila je od 1953. do 1959. godine u Domu narodnog zdravlja Trešnjevka u školskom dispanzeru i u higijensko-epidemiološkom odjelu u referadi za zdravstveno prosvjećivanje. Specijalistički ispit iz higijene (školske) je položila 1958. godine. Od 1959. do 1965. radila je u Zavodu za zaštitu zdravlja Grada Zagreba u Odjelu za zdravstveno prosvjećivanje kojem je dvije godine bila i voditelj. Od 1965. godine je asistent u Katedri za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju. Magistarski rad „Zdravstveni odgoj i kontracepcija“ obranila je

1969. godine. Doktorski rad „Sociološko-pedagoški aspekti edukacije studenata medicine iz zdravstvenog odgoja i evaluacija njihova rada“ obranila je 1975. godine. Provela je šest mjeseci na stručnom usavršavanju u Velikoj Britaniji i tri mjeseca u Francuskoj. Područja stručnog i znanstvenog interesa bila su joj zdravstveni odgoj, motivi izbora liječničkog zvanja i specijalizacije, problemi planiranja obitelji i prevencija karcinoma. Izniman je trud ulagala u edukaciju budućih liječnika, posebice onih koji su iskazivali interes za zdravstveno-odgojni rad. Njezini radovi o zdravstvenom odgoju i danas su veoma poučno i rado čitano štivo. U mirovinu je otišla u zvanju docenta 1978., a preminula je 2003. godine.

Dr.sc. Ivo Eterović-Sorić, dr.med., specijalist socijalne medicine i javnog zdravstva (1932.-2005.). U rodnom Pučišću završio je osnovnu školu, klasičnu gimnaziju u Splitu, a Medicinski fakultet u Zagrebu. Radio je kao liječnik u Supetru na Braču, u Domu zdravlja kojem je bio jedan od osnivača i njegov prvi ravnatelj od 1961. do 1964. godine. Svoj plodni javnozdravstveni rad započinje specijalizacijom socijalne medicine i organizacije zdravstvene zaštite. Bio je ravnatelj Zavoda za zaštitu zdravlja u Splitu od 1971 do 1980. godine. U Zagreb dolazi 1982. godine gdje do umirovljenja radi kao tajnik Udruženja zdravstvenih radnih organizacija. Na Medicinskom fakultetu, Školi narodnog zdravlja „A. Štampar“ bio je nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju docenta iz Socijalne medicine i organizacije zdravstvene zaštite. Autor je niza znanstvenih i stručnih radova, organizator mnogih kongresa, simpozija i rasprava, voditelj i istraživač više znanstvenih i stručnih projekata. Bio je ponajbolji poznavalac mentaliteta i zdravstvenih problema Dalmacije i naše otočke medicine, nastavnik, istraživač i organizator poslijediplomskih studija o organizaciji zdravstvene zaštite. Znao je povezati načela i praksu, realnost i viziju, znanje i iskustvo. Bio je čovjek nenametljiv, široke kulture i interesa, volio je i razumio ljude.

Dr.sc. Mijo Šimunić, dr.med. specijalist opće higijene i specijalist opće medicine, redoviti profesor (1923.-2006.). Rođen je u Podgrađu kod Vinkovaca, maturirao u Vinkovcima 1943., diplomirao na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1951. godine. Godine 1953. odlazi u Udbinu gdje ostaje punih 9 godina i nakon toga 6 godina radi u Korenici kao kotarski liječnik do 1968. Specijalizaciju opće higijene završio je 1961. godine, a specijalistički ispit iz opće medicine položio 1968. godine. Magistrirao je 1963. i doktorirao 1976. godine. Od 1968. do 1984. godine bio je savjetnik u Ministarstvu zdravstva, a od 1984. do umirovljenja 1989. godine docent i redoviti profesor na Katedri za socijalnu medicinu, higijenu i opću epidemiologiju. Kao predstavnik Udruženja opće medicine Jugoslavije sudjelovao je 1974. u radu Konferencije Europskog udruženja opće medicine u Leuvenhorstu u Nizozemskoj. Od te je godine i član „Leuvenhorst“ grupe liječnika 11 europskih zemalja koja je djelovala do 1981. Objavio je više od 150 stručnih i znanstvenih radova, a najvažnije su knjige kojima je bio koautor „Nadzor nad stručnim radom u zdravstvu“ (1986.) i „Primarna zdravstvena zaštita“ (1990.) Kao umirovljenik aktivno je sudjelovao u međunarodnom projektu „Zdravi grad“ i bio je član Povjerenstva za suzbijanje pušenja pri Ministarstvu zdravstva. Zdušno se zalagao za suzbijanje pušenja i objavio o toj temi više od 60 članaka i nekoliko brošura.

O Katedri/Zavodu za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite

Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite postoji kao samostalna jedinica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 1997. godine.

Međutim, začeci odjela/zavoda/katedre za socijalnu medicinu sežu do 1924. godine kada je otvoren Institut za socijalnu medicinu na drugoj lokaciji. Od 1926. godine kada

je osnovan Higijenski zavod sa Školom narodnog zdravlja u Zagrebu, tadašnje Odjeljenje za socijalnu medicinu bilo je zapravo ustanova Ministarstva narodnog zdravlja, koja 1947. godine postaje, kao i cijela Škola, dio Medicinskog fakulteta. Nakon toga sve do 1997. godine ova katedra je bila organizirana u sklopu Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju. Reorganizacijom i statutarnim promjenama Medicinskog fakulteta 1997. godine iz Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju ustrojene su četiri katedre od kojih je jedna Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite.

Katedra ima sljedeće organizacijske jedinice: Odjel za socijalnu medicinu (i unatrag tri godine i povijest medicine), Odjel za organizaciju zdravstvene zaštite, Odjel za školsku medicinu.

Katedra provodi nastavu pet obveznih predmeta i četiri izborna diplomskog studija i desetke predmeta poslijediplomskih studija. Svi nastavnici Katedre sudjeluju u izvođenju više raznih predmeta diplomske nastave obzirom da se u Katedri oduvijek njegovao multidisciplinarni pristup s usmjerenjem pojedinih članova na posebna područja, kao što su javno zdravstvo, organizacija zdravstvene zaštite, zdravstvena ekonomika, zdravstveni odgoj, školska medicina, socijalna pedijatrija i druga.

Diplomska nastava

Katedra provodi nastavu iz sljedećih kolegija:

Obvezni predmeti

Uvod u medicinu i povijest medicine

Socijalna medicina

Stručna praksa u zajednici - interkatedarski predmet

Organizacija zdravstvene zaštite i zdravstvena ekonomika

Školska medicina

U izvođenju pojedinih predmeta Katedre za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite sudjeluju i nastavnici s drugih katedri Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ kao i drugi suradnici iz drugih zdravstvenih ustanova. Uz svaki pojedini predmet biti će navedena njihova imena.

Prema novom nastavnom planu i programu koji se temelji na načelima bolonjskih procesa prva generacija je započela studij ak. godine 2005/2006.

I. godina studija

Uvod u medicinu i povijest medicine, 30 sati ukupno (10P, 20S), 2 ECTS boda, voditeljica prof. dr. sc. Vesna Jureša

U dijelu nastave iz povijesti medicine sudjeluju osim nastavnika Katedre i dr.sc. Ana Borovečki, dr.med. i mr.sc. Ivica Vučak, dr.med.

Socijalna medicina, 30 sati ukupno (8P, 18S, 4V), 2 ECTS boda, voditeljica doc. dr. sc. Gordana Pavleković

Ovaj predmet započinje sa stručnom praksom od 42 sata, prije početka održavanja nastave I. godine, u zdravstvenoj jedinici po izboru studenta. Student je dužan voditi dnevnik i pisati zapažanja na stručnoj praksi i to predati nastavniku na početku nastave.

IV. godina studija

Stručna praksa u zajednici, 45 sati ukupno (45 sati vježbi), voditelj prof. dr. sc. Zvonko Šošić

U izvođenju nastave ovog predmeta sudjeluju nastavnici svih katedri sa Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Od 2009. godine predmet će se izvoditi na VI. godini studija.

U okviru ovog predmeta studenti tijekom jednog tjedna borave i žive u zajednici gdje se provodi terenska praksa. Jedan od temeljnih ciljeva prakse je upoznati se s radom cjelokupnog zdravstvenog sustava u jednoj zajednici, ali u drugima s kojima zdravstvo surađuje te kroz terenske posjete u kući, školi i drugdje upoznati i izvanbolnički dio zdravstvene zaštite i uopće života i rada ljudi.

Studenti sudjeluju u provođenje trajnih i povremenih programa stvorenih za potrebe prakse (u kućama, školama, na radnim mjestima) sudjelovanje u redovitim aktivnostima lokalne zdravstvene službe i pomaganje u provođenju posebnih programa, obilazak svih gospodarstvenih, povijesnih, kulturnih i drugih znamenitosti kraja u kojemu se praksa odvija.

Ovaj oblik terenske nastave ima tradiciju od četrdeset godina i uvijek je visoko ocijenjen od studenata, ali i od svih vanjskih i domaćih evaluatora.

VI. godina studija

Nastava se održava prema ranijem nastavnom planu i programu te uključuje slijedeće obvezne predmete:

Organizacija zdravstvene zaštite i zdravstvena ekonomika, 72 sata (24P, 28S, 20V), voditeljica doc.dr.sc. Selma Šogorić

Školska medicina, 18 sati ukupno (8P, 4S, 6V), voditeljica prof.dr. sc. Vesna Jureša

Vježbovni dio nastave iz školske medicine više od 15 godina provodi se u ambulantama školske medicine, do 1997. godine u Službi za školsku medicinu domova zdravlja Grada Zagreba, a od 1998. godine u Službi za školsku i sveučilišnu medicinu Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba. U vježbovnom dijelu nastave sudjeluju ugledni specijalisti školske medicine među koje spada i voditeljica predmeta: Anka Babić Bratinčević, Dubravka Brkljačić, Antonija Čaušić, mr.sc. Tonka Čavlek, Dunja Delfin, dr.sc. Mira Dušek, Prim.mr.sc. Marija Džepina, Mirna Đanić-Kojić, Ksenija Franov-Pavlović, Đurđica Gašpar Blažević, Danica Herc Cerovac, Jadranka Holjevac, Ivanka Koder Krištof, Božica Kolundžić, Jasminka Koprivnjak, Neda Kovačević, Blaženka Kovačević Petrovski,

Dubravka Krolo, Andrea Kružić, Velimira Madunić Zečić, Vlasta Mandac, mr.sc. Vesna Markus, Darija Mihaldinec, dr.sc. Opačić Šoštarić, Ružica Orlović, Zvonimira Papeš Ibrišević, Branka Puškarić Saić, Goranka Rančić Karabotić, Biserka Resman, mr.sc. Branka Sturz, Sanja Šarac, Željka Štimac-Miling, Ljiljana Tirić Ćihoratić, Nadica Tomorad, Andrea Veček, Jasna Vidović, Tatjana Vidović Petričević, Dubravka Vlačević Babić.

Obvezni predmeti u suradnji s drugim katedrama Medicinskog fakulteta

Medicinska etika - interkatedarski predmet u čijem izvođenju sudjeluju doc.dr.sc. Gordana Pavleković, prof.dr.sc. Zvonko Šošić i prof. dr.sc. Vesna Jureša

Pedijatrija - u nastavi sudjeluje doc.dr.sc. Aida Mujkić

Izborni predmeti

Što i kako učiti na medicini?, 25 sati ukupno (25S), voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković, I. godina studija (2. semestar)

Problemi planiranja obitelji, 25 sati ukupno (25S), voditeljica prof.dr.sc. Vesna Jureša

Liječnici i njihovi suradnici, 25 sati ukupno (25S), voditeljica doc.dr.sc. Selma Šogorić

Nasilje u obitelji i zdravlje, 25 sati ukupno (25S), voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Studij medicine na engleskom jeziku

Studij medicine na engleskom jeziku započeo je ak. godine 2003./04. a prema planu i programu Katedra izvodi nastavu na prvoj i šestoj godini studija što znači da smo do sada održali nastavu za četiri generacije prve godine, a tek u ak. godini 2008./09. će se prvi put izvoditi predmeti šeste godine studija.

Social medicine and introduction to medicine, 60 sati ukupno (20P, 40S), voditeljica doc. dr. sc. Aida Mujkić, I. godina studija (1. semestar)

Nastava na drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnici Katedre su nosioci ili sudjeluju u nastavi i na diplomskim studijima slijedećih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu:

Pravni fakultet, Studij za socijalni rad, voditeljica predmeta **Socijalna medicina** je doc.dr.sc.Gordana Pavleković i prof.dr.sc. Vesna Jureša

Farmaceutsko-biokemijski fakultet, sudjelovanje u izbornom predmetu **Komunikacijske vještine** doc.dr.sc.Gordana Pavleković

Stomatološki fakultet, pročelnik katedre i voditelj predmeta **Higijena i socijalna medicina** je prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

Nastavnici Katedre su voditelji slijedećih predmeta na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu (nekadašnjoj Visokoj zdravstvenoj školi): **Javno zdravstvo**, **Socijalna medicina** i **higijena**, **Zdravstvena njega**.

Nastava na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru

Doc.dr.sc. Gordana Pavleković izabrana je za pročelnicu Katedre Liječnik i društvo i voditeljica je istoimenog predmeta koji se predaje na VI. godini studija medicine i ima tri cjeline: Povijest medicine, Etika u medicini i Upravljanje i organizacija zdravstvene zaštite

Poslijediplomska nastava

Specijalistički poslijediplomski studij *Javno zdravstvo*

Poslijediplomski studij **Javnog zdravstva** jedan je od najstarijih poslijediplomskih studija u nas (postoji od 1948. godine). Kako bismo mu uz tradiciju (prošlost) pridodali i sadašnjost i budućnost akademske godine 2006./2007. učinjena je značajna revizija nastavnog plana i programa. U današnjoj tranzicijskoj Hrvatskoj radi procesa privatizacije i decentralizacije javno zdravstvo postaje društveno još značajnije. I lokalna i regionalna samouprava, i nacionalna uprava, i sustavi zdravstvene i socijalne skrbi, i nevladine udruge trebaju stručnjake ove vokacije. Ovim specijalističkim studijskim programom polaznici stječu znanja i vještine kojima će se sutra u praksi multisektorski i učinkovitije nositi s izazovima kompleksnih javnozdravstvenih problema. Ovaj ih studij osposobljava za ulogu koordinatora i nositelja javnozdravstvenih aktivnosti u zajednici i sustavu zdravstvene i socijalne zaštite.

Cilj je ovog poslijediplomskog studija putem kroz grupe predmeta zajedničkog i posebnog dijela studija razviti opće i specifične javnozdravstvene kompetencija.

Predmeti zajedničkog dijela studija su: Zdravlje i društvo, Zdravlje i sustav zaštite zdravlja, Zdravlje, socijalna i zdravstvena politika, Statističke i epidemiološke metode u javnom zdravstvu, Promicanje zdravlja, zdravstveni odgoj i zdravstvena komunikacija, Okoliš i zdravlje i Uvod u zdravstvenu ekonomiku. Izborni predmeti koji trebaju polaznicima omogućiti uže subspecijalističko profiliranje u smjeru budućeg profesionalnog javnozdravstvenog djelovanja su: Zdravlje u zajednici - procjena zdravstvenog stanja i planiranje za zdravlje, Javnozdravstvene intervencije, Planiranje i organizacija te rukovođenje kvalitetom u sustavu zdravstva, Vještine zdravstvenog menadžmenta i intersektorske suradnje i Zdravstvena tehnologija.

Studij traje jednu godinu, s 560 sati nastave, 340 sati obavezne i 170 sati izborne nastave. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija: Diploma javnog zdravstva.

Dugogodišnji voditelji studija bili su. prof.dr.sc. Želimir Jakšić, prof.dr.sc. Boško Popović, prof.dr.sc. Luka Kovačić i prof.dr.sc. Zvonko Šošić, a sadašnja voditeljica studija je doc.dr.sc. Selma Šogorić.

Specijalistički poslijediplomski studij *Školska medicina*

Poslijediplomski studij iz **Školske medicine** jedan je od najstarijih naših poslijediplomskih studija, započeo je 1951. godine i od tada se kontinuirano odvija. Do sada je više od 400 liječnika završilo ovaj studij. Poslijediplomski specijalistički studij iz ŠKOLSKE MEDICINE obvezatni je dio specijalizacije iz školske medicine. Studij obrazuje liječnike za samostalan stručni rad na području školske medicine .

Cilj je nastave stjecanje znanja i vještina u području školske medicine, a posebno za ocjenu zdravstvenog stanja školske djece i mladeži i prepoznavanje čimbenika koji na

njega djeluju, uočavanje i ocjenjivanje vodećih zdravstvenih pokazatelja ove populacije, planiranje i provođenje dijela programa zdravstvene zaštite školske djece i mladih, s naročitim naglaskom na važnost očuvanja i unapređenja zdravlja, zdravstveni odgoj te evaluaciju mjera zdravstvene zaštite.

Polaznik je po završetku studija osposobljen za provođenje specifičnih, preventivnih i zdravstveno odgojnih mjera zdravstvene zaštite školske djece i mladih, osobito iz područja vodećih i specifičnih problema školske dobi (reproduktivno zdravlje, mentalno zdravlje, bolesti ovisnosti, djeca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju i posebnim potrebama i školovanje djece s ovim poteškoćama, školska i profesionalna orijentacija, bavljenje sportom i tjelovježba), te za kreiranje i vođenje programa/projekta iz područja zdravstvene zaštite školske djece i mladih uvažavajući multidisciplinarni pristup rješavanju problema i kritički vrednovati istraživanja i koristiti dostignuća „best evidence based“ medicine u svom radu te samostalno izvesti istraživanje.

Studij traje jednu godinu, s 280 sati obavezne i oko 200 sati izborne nastave te 150 sati terenskog rada. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija: Diploma školske medicine.

Osnivač i prvi voditelj studija bio je Prof.dr.sc. Živko Prebeg, zatim je bila Prof.dr.sc. Živka Prebeg dugogodišnji voditelj studija koja je unijela mnogobrojne inovacije u studij i značajno ga unaprijedila.

Voditeljica studija: Prof.dr.sc. Vesna Jureša

Drugi specijalistički poslijediplomski studiji Medicinskog fakulteta

Nastavnici Katedre su nosioci kolegija ili sudjeluju u nastavi i drugih specijalističkih poslijediplomskih studija (**Epidemiologija, Obiteljska medicina, Medicina rada i športa, Zaštita majke i djeteta, Menadžment u zdravstvu, Dijabetologija, UZV u kliničkoj medicini, Onkologija, Perinatologija, Socijalna psihijatrija i dr.**).

Predmeti drugih specijalističkih poslijediplomskih studija kojih su voditelji nastavnici Katedre:

Nasilje kao javnozdravstveni problem- voditeljica prof.dr.sc. Vesna Jureša

Rast i razvoj - voditeljica prof.dr.sc. Vesna Jureša

Promicanje zdravlja i prevencija bolesti - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Zdravstveni odgoj i komunikacija - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Zdravstveno ponašanje i zdravstvena komunikacija, izborni predmet - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Zdravstveni odgoj i komunikacija - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Zdravstveni odgoj - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Medicinska etika - voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Socijalni i preventivni aspekti pedijatrije - voditeljica doc.dr.sc. Aida Mujkić, sudjeluju s Katedre prof. dr.sc. Vesna Jureša i doc.dr.sc Gordana Pavleković

Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo

Na doktorskom studiju *Biomedicina i zdravstvo* Medicinskog fakulteta nastavnici Katedre voditelji su dvaju metodoloških i jednog granski usmjerenog predmeta, a sudjeluju i u nastavi drugih predmeta čiji su voditelji s drugih katedri Škole i izvan nje.

Ovdje su nabrojani samo predmeti doktorskog studija čiji su voditelji ili suvoditelji nastavnici Katedre:

Epidemiološke metode u istraživanju, metodološki predmet, 30 sati ukupno (10P, 10S, 10V), 5 ECTS bodova, voditelj prof.dr.sc. Zvonko Šošić.

Metode istraživanja u javnom zdravstvu, metodološki predmet, 12 sati ukupno (2P, 5S, 5V), 2 ECTS boda, voditelj prof.dr.sc. Luka Kovačić.

Zdravstveno ponašanje pojedinca i zajednice, granski usmjereni predmet, 33 sata ukupno (10P, 8S, 15V), 5,5 ECTS bodova, voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković.

Unatrag 3 godine na doktorskome studiju organiziran je smjer Javno zdravstvo čiji je koordinator prof.dr.sc. Luka Kovačić.

Poslijediplomski studiji drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Pravni fakultet, poslijediplomski doktorski studij **Socijalnog rada**, predmet **Psihosocijalni rizici u životnom vijeku**, voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković, sudjeluje prof.dr.sc. Vesna Jureša

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, poslijediplomski doktorski studij **Razvoj i evaluacija u zajednici utemeljene prevencije i rehabilitacije**, predmet **Promicanje mentalnog zdravlja: Od principa do prakse, od prakse do politike**, voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Poslijediplomski studiji Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu

Javno zdravstvo, specijalistički poslijediplomski stručni studij sestrinstva, predmet **Integralni pristup očuvanju zdravlja i prevenciji bolesti**, voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Ljetne škole javnog zdravstva i promocije zdravlja ETC-PHHP

European Training Consortium in Public Health and Health Promotion (ETC-PHHP)

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, uz tri škole Javnog zdravstva u Europi (Liverpool, Valencia, Goeteborg), osnivač je European Training Consortium in Public Health and Health Promotion (ETC-PHHP). Consortium je osnovan 1991. godine na inicijativu WHO i ASPHER (Association of School of Public Health in Europe) s ciljem razvoja i održavanja poslijediplomskog studija/trojtjednog programa na europskoj razini. Uz osnivače, članovi ETC-PHHP danas su Škole javnog zdravstva iz: Perugia, Wageningen, Cagliari, Prague, Bergen i Dusseldorf. Do sada je održano 16 poslijediplomskih programa pod naslovom "Strategies for Health in Europe" koji imaju međunarodnu akreditaciju, održavaju se kao dio European Master in Health Promotion, prošlo ga je više od 600 polaznika, a naša Škola je bila dva puta domaćinom (2000. i 2006.).

Stalno medicinsko usavršavanje

Nastavnici Katedre sudjeluju u mnogobrojnim tečajevima stalnog usavršavanja te su voditelji ili suvoditelji sljedećih tečajeva stalnog medicinskog usavršavanja:

Tjelesna aktivnost i zdravlje starijih osoba - primjena „PACE“ programa, 3 sata (1P, 1S, 1 sat usklađena rasprava) - voditelj prof.dr.sc. Luka Kovačić

Kvaliteta - praćenje i uvođenje promjena u zdravstvenom sustavu, 20 sati (5P, 7S, 8 rad u grupama) - suvoditelji Aleksandar Džakula, dr.med. (uz prof.dr.sc. Anu Stavljenić-Rukavina)

Savjetovališni rad u polivalentnom savjetovalištu za školsku djecu i mlade, 24 sati (8P, 8S, 4V, 4 sata usklađene rasprave) - voditeljica prof.dr.sc. Vesna Jureša

Rano otkrivanje kardiovaskularnih rizika u školske djece i mladih, 20 sati (8P, 6S, 4V, 2 sata usklađene rasprave) - voditeljica prof. dr. sc. Vesna Jureša

Nasilje kao javno zdravstveni problem 20 sati ukupno (10P, 4S, 4V, 2 sata usklađene rasprave) - voditeljica prof. dr. sc. Vesna Jureša

Cjelovita zaštita i školovanje djece i mladih s teškoćama u razvoju i invaliditetom, 20 sati (10P, 4S, 2V, 4 sata usklađene rasprave) - voditeljica prof. dr. sc. Vesna Jureša

Odgovorna uprava i rukovođenje zdravljem - rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj upravi i samoupravi, poslijediplomski tečaj I. kategorije, 160 sati ukupno, održano je sedam tečajeva u razdoblju 2002.-2007 - voditeljica doc.dr.sc. Selma Šogorić

Tečajevi u okviru **Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja** održavaju se redovito, a teme u razdoblju 1998.-2007. su bile slijedeće:

1998. Gradovi, održivi razvitak i zdravlje, Škole demokracije - parlament mladih (Norveška i hrvatska iskustva), Prevencija zlouporabe droga - Školski programi, Zdravstveni menadžment - Od organizacijske misije do implementacije
1999. Gradovi i održivi razvoj zdravlja - Agenda 21, Suradnja Zdravih gradova i škola koje promiču zdravlje, Škole demokracije - parlament mladih (rad debatnih klubova), Zdravstveni menadžment - Od administratora do poduzetnika, Zdravlje i zdravstvena politika - temeljne funkcije javnog zdravstva na regionalnoj razini
2000. Gradovi i održivi razvitak zdravlja - mogućnosti partnerstva privatnog i javnog sektora, Suradnja Zdravih gradova i škola koje promiču zdravlje, Škole demokracije - vijeća mladih - obrazovanje za demokratsko građanstvo, Mediji i zdravlje - Europska zdravstvena komunikacijska mreža, Unapređenje zdravlja na radnom mjestu, Zdravlje i zdravstvena politika - Veronski izazov - procjena potencijala za ulaganje za zdravlje u Hrvatskoj
2001. Urbano planiranje i održivi razvoj zdravlja, Nove inicijative za unapređivanje kvalitete života osoba s invaliditetom, Prevencija ovisnosti - Pregled aktivnosti na prevenciji ovisnosti gradova hrvatske mreže, Škole demokracije - vijeća mladih (pregled aktivnosti promicanja demokratske prakse sudjelovanja mladih u hrvatskim srednjim školama i gradovima), Mediji i zdravlje - Mogućnosti suradnje između komunikacijskih eksperata i zdravstvenih profesionalaca u zemljama pakta o stabilnosti, Zdrave organizacije ili kako smanjiti stres na radnom mjestu, Zdravlje i zdravstvena politika - Veronski izazov - plan aktivnosti za ulaganje za zdravlje u Hrvatskoj
2002. Zdravo urbano planiranje - uključivanje građana u proces urbanog planiranja, Zdravlje žena, Obitelj i zdravlje, Škole demokracije - vijeća mladih - Razvoj projekta - od osnovne ideje do implementacije, Mediji i zdravlje - rješenja za krizne situacije, Zdrave organizacije - uvođenje koncepta zdravog rukovođenja, Zdravlje i zdravstvena politika - Rukovođenje i upravljanje za zdravlje
2003. Zdravi gradovi i urbano planiranje - mobilnost u hrvatskim gradovima, Nezaposlenost i zdravlje, Kvaliteta života starijih osoba, Obitelj i zdravlje, Škole demokracije - vijeća mladih - Širenje projektne mreže, Mediji i zdravlje - kako

se pripremiti za krizne situacije, Zdrave organizacije ili kako promicati zdravlje na radnom mjestu, Zdravlje i zdravstvena politika - izazovi decentralizacije

2004. Izazovi IV faze Europskog projekta zdravi gradovi, Obitelj i zdravlje - Obiteljske konstelacije, Kvaliteta života starih, Škole demokracije - vijeća mladih - Razgovorom protiv nasilja, Mediji i zdravlje - Vjerodostojnost informacija u zdravstvu, Zdrave organizacije ili kako promicati zdravlje na radnom mjestu, Zdravlje i zdravstvena politika - izazovi Decentralizacije - što možemo naučiti od susjeda
2005. Izazovi IV faze Europskog projekta zdravi gradovi: Zdravo urbano planiranje, Procjena učinka na zdravlje (HIA), Zdravlje i zdravstvena politika - zdravo starenje (kvaliteta života starijih osoba), Procjena i upravljanje rizicima (u zdravstvenoj ekologiji i javnom zdravstvu), Škole demokracije - vijeća mladih, Mediji i zdravlje: Pogreške u medijima i zdravstvu, Zdravlje na radnom mjestu: Liječnici i kvaliteta zdravstvene zaštite, Upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj zaštiti
2006. Procjena učinka na zdravlje, Zdravlje i zdravstvena politika - mladi i rano pijenje alkohola, Upravljanje i komunikacija rizika (u zdravstvenoj ekologiji i javnom zdravstvu), Škole demokracije - vijeća mladih - nasilje među mladima, Mediji i zdravlje: Cijena zdravlja, Zdravlje na radnom mjestu: zdravlje na radu i socijalni dijalog, Smjernice unapređenja mentalnog zdravlja, Intervencije u bolnicama
2007. Mediji i zdravlje - Politička bitka za zdravlje, Procjena i upravljanje rizicima (u zdravstvenoj ekologiji i javnom zdravstvu), Zdravlje i zdravstvena politika - susret dvadesetogodišnjici postojanja Zdravih gradova u Hrvatskoj, Rano pijenje mladih - kvalitativno istraživanje uzroka i posljedica, Škole demokracije - vijeća mladih - položaj i perspektive mladih u RH, Mentalno zdravlje: procjena, Zdravlje na radnom mjestu: Čovjek kao čimbenik radnog okoliša, Kako živjeti s DTS plaćanjem

Nadalje, redovito se održavaju, neki i više puta godišnje, slijedeći tečajevi:

Umijeće medicinske nastave - tečajevi za nastavnike

Tečaj za sudske vještake medicinske struke u parničnom postupku

Tečaj bolničkog menadžmenta

Bolesti dojke

Program trajne izobrazbe iz zdravstvenog menadžmenta

Zdravlje za sve - tečajevi u Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku

Znanstvena i stručna djelatnost

Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH

U siječnju 2006. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa raspisalo je natječaj za novi ciklus znanstvenoistraživačkih projekata a nakon dugotrajnog postupka recenzije u siječnju 2007. objavljeni su rezultati natječaja te je odmah i započeto financiranje prihvaćenih projekata. U skupini Javnozdravstvena istraživanja od ukupno 68 prihvaćenih projekata čak 16 su projekti voditelja sa Škole, a od toga je pet projekata kojih su voditelji članovi ove Katedre:

Utjecaj organizirane edukacije na kvalitetu rada u izvanbolničkoj zaštiti, broj projekta 108-1081871-1897, voditeljica doc.dr.sc. Gordana Pavleković

Sprečavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi, broj projekta 108-1081871-1895, voditeljica doc.dr.sc. Aida Mujkić

Utjecaj organizacije na kvalitetu i efikasnost zdravstvene zaštite, broj projekta 1081871-1900, voditelj prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Ispitivanje učinkovitosti regionalnog, decentraliziranog modela upravljanja za zdravlje, broj projekta 108-1081871-1898, voditeljica doc.dr.sc. Selma Šogorić

Kardiovaskularni rizici u školske djece i mladih - razvoj modela intervencije, broj projekta 108-1080135-0263, voditeljica prof. dr. sc. Vesna Jureša

Prva četiri projekta dio su programa **Zdravlje i pravo na zdravlje pojedinca i zajednice: principi, praksa, politika** čiji je voditelj Prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Raniji znanstveni i stručni projekti

Analiza tranzicije zdravstvenog sustava, 1996.-2000., financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, broj projekta 108-035, voditelj prof.dr.sc. Antun Budak, sudjelovali svi članovi Katedre

Hipermedija u medicinskoj edukaciji, 1995.-2002., financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, broj projekta 108120, sufinancirala *Phenomena*, voditelj prof.dr.sc. Luka Kovačić

Škole koje promiču zdravlje, 1994.-2000. i dalje, koordinatorice su bile doc.dr.sc. Vesna Jureša i dr.sc. Gordana Pavleković (nacionalni koordinator dr.sc. Marina Kuzman, HZZJZ)

Higijena i zdravstveni odgoj, 1993.-2000., projekt u suradnji s UNICEF-om, voditelj prof.dr.sc. Luka Kovačić, provedba mr.sc. Aida Mujkić, suradnici mr.sc. Igor Srček, mr.sc. Gorka Vuletić, prof.

Sprečavanje ratnih dječjih ozljeda, 1993-2000. , projekt u suradnji s Norveškim institutom javnog zdravstva i UNICEFom, voditelj prof.dr.sc. Antun Budak, glavni istraživač u Hrvatskoj doc.dr.sc. Aida Mujkić. U okviru projekta izrađen edukativni paket „Djeco, oprez! Čuvajte se oružja i eksplozivnih naprava“ u izradi kojeg je sudjelovalo više članova Katedre i drugih djelatnika ŠNZ.

Sveobuhvatni pristup zdravlju: promicanje zdravlja u školama, 1993.-2000. i dalje, projekt u suradnji s UNICEF-om, voditeljice dr.sc. Gordana Pavleković i prof.dr.sc. Vesna Jureša

Hrvatska mreža zdravih gradova, 1988.-2000. i dalje, predsjednik: doc.dr.sc. Slobodan Lang, izvršni direktor mr.sc. Selma Šogorić, tajnik Duško Popović

Program prevencije ovisnosti duhan, alkohol i psihoaktivne droge, 2000. i dalje, nositelj: Ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb Grada Zagreba, konzultanti i supervizori doc.dr.sc. Vesna Jureša i dr.sc. Gordana Pavleković

Čimbenici rizika za srčano žilne bolesti u školske djece i mladih, 2001.-2002., nositelj: Ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb Grada Zagreba, voditeljica doc.dr.sc. Vesna Jureša, konzultant dr.sc. Gordana Pavleković

Unapređenje zdravlja i preventivne zaštite, 1991.-1995., financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, voditelj: prof.dr.sc. Luka Kovačić

Utjecaj promjena u organizaciji i edukaciji u zdravstvu na zdravlje stanovništva, 2000.-2006., financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, broj projekta 108-333, voditelj prof.dr.sc. Zvonko Šošić, sudjelovali svi članovi Katedre

Unapređivanje borbe protiv HIV/AIDS-a u Hrvatskoj, program Trening školskih doktora i profesionalaca za primjenu programa prevencije HIV/AIDS u srednjim školama, 2003.-2006., nositelj Ministarstvo zdravstva uz potporu Globalnog fonda za borbu protiv HIV/AIDS-a, tuberkuloze i malarije, za Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora voditeljica programa doc.dr.sc.Vesna Jureša i konzultant i supervizor dr.sc. Gordana Pavleković. U projekt su uključeni svi školski liječnici i medicinske sestre u Službama za školsku i sveučilišnu medicine županijskih zavoda za javno zdravstvo, koji su provodili zdravstveno odgojne aktivnosti u svrhu edukacije mladih o HIV/AIDS-u. Edukacija je provedena prema jedinstvenoj metodologiji. Otvoreno je 21 polivalentno savjetovalište za mlade pri Službama za školsku djecu i mlade.

Longitudinalno praćenje znanja o spolnosti, spolnog ponašanja i relevantnih stavova adolescenata, 1999. i dalje, nositelj: Državni zavod za obitelj, materinstvo i mladež (Istraživački izvještaj, Zagreb, voditelji dr. sc. Aleksandar Štulhofer, dr.sc. Vesna Jureša i Maja Mamula)

Međunarodne aktivnosti i projekti

WHO Collaborating Centre for primary health care, 1983. i dalje, koordinator prof.dr.sc. Luka Kovačić

IUC Dubrovnik - tečajevi Škole Zdravlja za sve 1984.-2000. i dalje, direktor tečaja doc.dr.sc.Slobodan Lang, tajnici škole prof.dr.sc. Zvonko Šošić, dr.sc. Gordana Pavleković, voditelji tečajeva bili su prof.dr.sc.Luka Kovačić, doc.dr.sc.Vesna Jureša, doc.dr.sc. Miroslav Mastilica, dr.sc.Mladenka Vrcić-Keglević i drugi

European training consortium „Public Health and Health Promotion Course“, 1991.-2000. i dalje, voditeljica dr.sc. Gordana Pavleković

European network of health promoting schools, 1993.-2000. i dalje, koordinator dr.sc.Gordana Pavleković

Motovunska ljetna škola unapređenja zdravlja, 1994.-2000. i dalje, voditeljica projekta i izvršna direktorica mr.sc.Selma Šogorić, direktor u Izvršnom odboru ljetne škole: doc.dr. Slobodan Lang, direktor u znanstvenom odboru ljetne škole prof.dr.sc. Luka Kovačić, direktori tečajeva: prof.dr.sc. Zvonko Šošić, doc.dr.sc. Vesna Jureša i dr.sc. Gordana Pavleković

ESPAD - European school survey project on alcohol and other drugs, 1995.,1999., 2003. i dalje, suradnja s 26 europskih zemalja, stručni konzultant: doc.dr.sc. Vesna Jureša

Northern centre for health carer research, Groningen, Nizozemska, 1996.-2000., nacionalni koordinator: doc.dr.sc. Vesna Jureša

Healthy cities project, 1997.-2003., WHO, Office for Europe, Centre for Urban Health, temporary adviser, member of Evaluation Advisory Committee mr.sc.Selma Šogorić

Interuniversity Centre Dubrovnik, tečajevi planiranja obitelji, 1998.-2000. i dalje, direktor tečaja (2000) doc.dr.sc.Vesna Jureša

European Communication Network, 1999.-2000., World Health Organization, Office for Europe, Office for Communication and Public Affairs, konzultant mr.sc. Selma Šogorić

Tipping the balance toward primary health care (TTB), europska mreža osnovana 1987. godine, kad je Europski ured Svjetske zdravstvene organizacije predložio Nordijskoj školi javnog zdravstva da osnuje mrežu zdravstvenih regija koje će imati interes u istraživanju i praktičnoj primjeni strategije **Zdravlje za sve**, kako je zapisana u Deklaraciji iz Alma-Ate. Tijekom dvadeset godina mreža je aktivno promovirala primarnu zdravstvenu zaštitu diljem Europe. Članovi mreže su zdravstvena područja (*health districts*, županije), te institucije koje se bave organizacijom i provođenjem primarne zdravstvene zaštite. Osnovna područja interesa i rada mreže su: Razvoj i podrška primarne zdravstvene zaštite kako je definirana u Deklaraciji iz Alma Ate; Posebna podrška razvoju zdravstva sa stanovništva komunalnog i regionalnog sustava; Razvijanje i podrška lokalnim timovima i zajednici; Vrijednosti i znanje ljudi koji žive u zajednici. Godine 2005. u 9 regija je provedeno ponovljeno istraživanje o zdravlju i korištenju zdravstvene zaštite starih (70 godina i starijih). Prvo istraživanje u provedeno je 1995. godine u Istarskoj županiji. Članovi mreže TTB su, ili u njenom radu sudjeluju, zdravstvena područja ili regije iz više europskih država: Velika Britanija, Irska, Švedska, Finska, Grčka, Hrvatska, Nizozemska, Portugal, Španjolska, Latvija, Litva i drugi). Iz Hrvatske su članovi županije: Istarska, Dubrovačko-neretvanska, Osječko-baranjska i Koprivničko-križevačka. Koordinator mreže je Dr Chris Buttanshaw iz Engleske, a predsjedavajući Dr. Pertti Soveri iz Finske. 1995. do 2006. mrežom je predsjedavao Prof. dr. sc. Luka Kovačić, koji je sad izabran za savjetnika mreže.

ASPHER - Association of the Schools of Public Health in the European Region, Udruženje škola javnog zdravstva Evrope, osnovano je na inicijativu prof. Štampara i prof. Kesića 1976. godine. Od 1996. godine Skupština Udruženja dodjeljuje medalju Andrija Štampar najistaknutijim evropskim stručnjacima iz područja javnog zdravstva. Godišnja skupština i konferencija 2002. godine povjerena je našoj Školi. Osoba za kontakt bio prof.dr.sc. Luka Kovačić.

EMPE - Evropska mreža za multiprofesionalnu edukaciju, osnovana za promociju i podršku multiprofesionalne edukacije u zdravstvenoj zaštiti. Škola je član mreže od osnutka. Koordinator je prof. Down Forman iz Derby-a, Engleska. Od članova Škole u radu mreže sudjeluju prof.dr.sc. Luka Kovačić (član Upravnog odbora), dr. Jagoda Doko Jelinić, dr. Gordana Pavleković, a ranije je sudjelovao i dr. Vlado Bjelajac.

Public Health Collaboration in South Eastern Europe (PH-SEE): Programmes for Training and Research in Public Health, 2000.-2004. projekt je bio financiran od Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu i DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), a cilj mu je bio razviti kurikulum za edukaciju iz javnog zdravstva i pružiti potporu nastavi javnozdravstvenih sadržaja utemeljenu na materijalima dostupnim na mreži i u tiskanom obliku. U projekt je aktivno uključeno 10 zemalja jugoistočne Europe. Web mjesto projekta udomljeno je na poslužitelju Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ na adresi <http://www.snz.hr/ph-see>. Koordinator projekta bili su prof. dr. Ulrich Laaser sa Sveučilišta u Bielefeldu, Njemačka i prof. dr. Luka Kovačić, a aktivne učesnice od početka su doc.dr.sc. Gordana Pavleković i prof.dr.sc. Jadranka Božikov. Nakon 2004. projekt je prerastao u **Forum for Public Health** i u njega su uključena nacionalna društva za javno zdravstvo i zavodi za javno zdravstvo iz zemalja članica pa se u svojstvu predstavnika Društva za javno zdravstvo Hrvatskog liječničkog zbora u projekt uključio i prof.dr.sc. Zvonko Šošić.

Public Health Capacity Building, ASPHER/OSI projekt koji je uz potporu Ministarstva zdravstva i **Association of the Schools of Public Health in the European Region (ASPHER)** financirao Institut Otvoreno društvo, Hrvatska (OSI) Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ je ugovorila koncem 2002. godine. Glavni ciljevi projekta bili su:

Moderniziranje sadržaja poslijediplomske nastave, unapređenje kurikuluma i prilagodba novim potrebama; Izrada modularnog oblika nastave postojećih poslijediplomskih studija iz područja javnog zdravstva; Usklađivanje poslijediplomskih studija s ECTS standardima i bodovanjem; Usavršavanje nastavnika u nastavnim metodama i nastavnim tehnologijama; Financiranje ili sufinanciranje 2-5 magisterija ili doktorata u inozemnim centrima za članove Škole koji su uključivali usavršavanje iz metoda edukacije; Prisustvovanje tečajevima, radionicama ili konferencijama u zemlji inozemstvu, prvenstveno mlađih suradnika i nastavnika, radi usavršavanja nastavnih metoda; Provedba evaluacije novih nastavnih modula ili programa od strane ASPHER-a. U travnju 2003. godine održana je radionica s prezentacijom projekta, formiranjem timova, te razradom daljnjeg detaljnog plana provođenja projekta. Radionici su prisustvovali voditelji poslijediplomskih studija, njihovi zamjenici, te pročelnici Katedri Škole koji nisu uključeni kao voditelji poslijediplomskih studija. U projekt su uključeni poslijediplomski specijalistički studiji iz javnozdravstvenog područja: Bioetika, Epidemiologija, Gerontologija, Javno zdravstvo, Leadership and Management of Health Services, Medicina okoliša, Medicina rada i športa, Obiteljska medicina, Školska medicina, Medicinska informatika. U provođenju projekta organizirano je više radionica, konferencija i stručnih skupova na kojima su izrađeni novi programi studija, koji su u ovih nekoliko godina doživjeli više revizija. U tom vremenu doneseno je i nekoliko zakona i drugih propisa koji su tražili promjene i prilagođavanje programa. Izrađeni su nastavni moduli, koji bi trebali biti obvezni za studente poslijediplomskih studija javnozdravstvenog područja. Programi studija prolaze postupak recenzije u okviru Sveučilišta, a do kraja godine planira se provesti i evaluaciju obveznih modula metodom PEER, koju je izradila i koju će izvršiti grupa stručnjaka ASPHER-a. Financijska potpora za školovanje nastavnika i sudjelovanje u međunarodnim i domaćim skupovima bila je od velike koristi, jer je omogućila većem broju nastavnika i suradnika Škole učinkovito usavršavanje i održavanje međunarodnih veza. Koordinator projekta bio je prof. dr. sc. Luka Kovačić do odlaska u mirovinu 2006. godine, a naslijedila ga je doc. dr. sc. Gordana Pavleković.

Croatian Adult Health Survey 2004, School Health Survey, 2000.-2004., nositelj: Canadian Society for International Health i Ministarstvo zdravstva RH, voditelj projekta prof.dr.sc. Silvije Vuletić, voditelj dijela projekta za školsku djecu prof.dr.sc. Vesna Jureša. U okviru projekta provedeno je istraživanje na reprezentativnom uzorku školske djece prvih i osmih razreda osnovne škole i trećih razreda srednje škole o životnim navikama (prehrani, pušenju duhana, pijenju, tjelesnoj aktivnosti i drugom) i izvršena su antropometrijska mjerenja (tjelesna masa, tjelesna visina, krvni tlak). Rezultati ovog istraživanja su temelj za izradu programa prevencije srčanožilnih bolesti u mladima.

Implementation of methodology for the development of evidence-based guideline in school health care, 2005.-2007., nositelj: Katholieke Universiteit Leuven, Flemish Society for Youth Health Care, University of Ljubljana, Slovenian Medical Association, European Union for School and University Health, Društvo za školsku i sveučilišnu medicinu, Hrvatski liječnički zbor, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, potpomognut od Vlade Flandrije, voditelji Karel Hopenbrouwers, Vesna Jureša, Marina Kuzman, Mojca Juričić. Rezultat projekta je priručnik sa smjernicama za prevenciju debljine u školske djece „Prevention of Overweight and Obesity in Childhood: A Guideline for School Health Care“.

CINDI, nositelj za RH prof.dr.sc.Željko Metelko, suradnici prof.dr.sc. Zvonko Šošić, dr.sc. Gordana Pavleković, doc.dr.sc. Vesna Jureša

Trauma project u suradnji sa Sveučilištem iz Iowe, SAD, regionalni koordinator doc.dr.sc. Aida Mujkić

Child health and environment, u suradnji sa EPA (Environmental Protection Agency, SAD) i KSOHIA (Sveučilišta iz Iowe, Kansasa i Ohia, SAD), regionalni koordinator doc.dr.sc. Aida Mujkić

Odgovorna uprava i vođenje zdravstva (Zdrave županije), projekt počeo 2002. godine kao partnerski projekt Ministarstva zdravstva, Ministarstva rada i socijalne skrbi, Županija i Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ u suradnji s CDC iz Atlante SAD, (2002. i dalje)

Implementation of the DRG payment in Croatia, u suradnji s Ecole Nationale de la Sante Publique, Rennes, Francuska, koordinatori: mag. Luka Vončina, dr.med. i Aleksandar Džakula, dr.med.

Promicanje zdravlja u hrvatskom pučanstvu, projekt Svjetske banke (2000.-2003., voditelj podprojekta **Social Marketing for Health** doc.dr.sc. Gordana Pavleković i suradnica na podprojektu **Training for Health Promotion** doc.dr.sc. Gordana Pavleković i doc.dr.sc. Vesna Jureša.

Sudionici „Zdravih županija“ 2002. godine

Stručna aktivnost

Članovi Katedre su organizirali i sudjelovali na mnogobrojnim domaćim i inozemnim stručnim skupovima, simpozijima, kongresima i tečajevima trajne edukacije. Dio stručne aktivnosti moguće je sagledati i kroz navode u bibliografiji jer radove u zbornicima radova, ali ne i u knjigama sažetaka radova.

Tradicionalno članovi Katedre organiziraju stručne sastanke i skupove iz područja socijalne medicine, javnog zdravstva, školske medicine i drugih. No jednako važnosti i pozornosti daje se edukaciji profesionalaca iz područja pedagogije, ekonomije, sociologije, prava kao i laika s ciljem podizanja razine znanja i osposobljavanja za

suradnju i participiraju provođenju politike za zdravlje i time podizanja razine i kvalitete zdravlja naroda.

Hrvatski centar za medicinsku etiku i kvalitetu života, 1984.-2000. i dalje, osnivači i voditelji doc.dr.sc. Slobodan Lang, prof.dr.sc. Zvonko Šošić, dr.sc. Gordana Pavleković, doc.dr.sc. Vesna Jureša, doc.dr.sc. Miroslav Mastilica, mr.sc. Selma Šogorić i drugi

Program trajne izobrazbe iz zdravstvenog menadžmenta, 1997.-2000. i dalje, voditelj projekta: mr.sc. Selma Šogorić, voditelji tečaja prof.dr.sc. Luka Kovačić, prof.dr.sc. Zvonko Šošić, doc.dr.sc. Slobodan Lang

Humanitarno zdravstvo u ratu, bolnica Nova Bila, izazov dobra, 1991.-2000. i dalje, doc.dr.sc. Slobodan Lang

Reforma sustava zdravstva, podprojekt **Promicanje zdravlja**, 1996.-1998., projekt Svjetske banke za reformu sustava zdravstva, konzultanti u kampanji **O zdravlju odlučujete sami** doc.dr.sc. Gordana Pavleković i doc.dr.sc. Vesna Jureša

Zdravstvena komunikacijska mreža, 2000. i dalje, dr.sc. Gordana Pavleković (voditeljica EMC-a), mr.sc. Selma Šogorić (koordinatorica HMZG), Duško Popović (tajnik HMZG), Sead Alić, prof.(direktor studija Phenomena)

Fizička aktivnost za stare, koordinator prof.dr.sc. Luka Kovačić, suradnici Lana Kovačević, dr.med. i prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Hrvatsko društvo za javno zdravstvo Hrvatskog liječničkog zbora, u suradnji sa Školom narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ organiziralo je mnogobrojne stručne sastanke, tečajeve i skupove.

Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora u suradnji sa Školom narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ organiziralo je mnogobrojne stručne sastanke, tečajeve i skupove

Higijena i zdravstveni odgoj 1993.-2000., projekt u suradnji s UNICEF-om, voditelj prof.dr.sc. Luka Kovačić, provedba mr.sc. Aida Mujkić, suradnici mr.sc. Igor Srček, mr.sc. Gorka Vuletić, prof.

Zdravstveni forum mladih grada Zagreba, 2001.-2002., nositelj Ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb Grada Zagreba, voditeljica doc.dr.sc. Vesna Jureša i konzultant dr.sc. Gordana Pavleković

Edukacija patronažnih sestara za provođenje tečajeva za buduće roditelje, 2001., projekt u okviru programa Zagreb - zdravi grad, voditeljica doc.dr.sc. Aida Mujkić

Tečaj za dadilje, 2003., u organizaciji Državnog Zavoda za zaštitu materinstva, mladeži i obitelji, voditeljica prof.dr.sc. Vesna Jureša, predavač doc.dr.sc. Aida Mujkić

Razvoj metodologije brze procjene za izradu „Gradske slike zdravlja“ i „gradskog plana za zdravlje“, 2000. i dalje, voditeljica doc.dr.sc. Selma Šogorić - od 1996. godine do danas deset je hrvatskih gradova primijenilo ovu metodu brze procjene potreba - Pula, Metković, Rijeka, Karlovac, Varaždin, Zagreb, Split, Dubrovnik, Crikvenica i Poreč. Proces izrade „Gradske slike zdravlja“ i „Gradskog plana za zdravlje“ otvorio je mogućnost za široko uključivanje i jačanje zajednice, odnosno poslužio je kao katalizator za stvaranje „kompetentnih zajednica“ u Hrvatskoj.

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi

Jakšić Ž, Kovačić L i sur. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada, 2000.

Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti, Zagreb: Medicinska naklada, 2003.

Ovi kao i brojni drugi udžbenici, priručnici i publikacije u kojima su članovi Katedre autori i/ili urednici navedeni su u Bibliografiji.

Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu

Suradnja s mnogobrojnim institucijama u zemlji i svijetu prikazani su kroz navedene projekte i druge stručne i nastavne aktivnosti.

Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje

Hrvatsko društvo za javno zdravstvo Hrvatskog liječničkog zbora, osnivači prof.dr.sc. Zvonko Šošić, prof.dr.sc. Luka Kovačić, doc.dr.sc. Slobodan Lang, predsjednik: prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora, predsjednica: prof.dr.sc. Vesna Jureša (2001.-2007.), prof.dr.sc. Živka Prebeg član Upravnog odbora u više od 20 godina i dugogodišnja predstavica Društva u Europskoj uniji za školsku i sveučilišnu medicinu (EUSUHM)

Hrvatska mreža zdravih gradova - suportivni centar Hrvatske mreže zdravih gradova djeluje na Školi narodnog zdravlja već od 1988. godine. Misija je Mreže podržati gradove i županije, članove u nastojanjima da uspostave i vode respektabilne projekte Zdravog grada i Zdrave županije, projekte koji će moći ostvariti utjecaj te pomoći u izgradnji društvene politike zdravlja lokalno i nacionalno. Redovite godišnje aktivnosti Mreže (veljača - tečaj **Zdravlje u zajednici**, travanj - **Sajam zdravlja**, srpanj - **Motovunska ljetna škola**, listopad - **Poslovni sastanak mreže**) okupljaju i povezuju članove, olakšavaju razmjenu iskustava, spoznaja, ideja i aktivnosti, unapređuju međusobnu suradnju te omogućavaju pružanje (i dobivanje) praktične pomoći i podrške. u elektronskom obliku (na web stranicama mreže na adresi <http://www.zdravi-gradovi.com.hr>).

Motovunska ljetna škola unapređenja zdravlja - djeluje od 1993. godine. Cilj je Motovunske ljetne škole bio razviti se u edukacijski i komunikacijski centar pokreta za unapređenje zdravlja. U njenom razvitku poseban je naglasak stavljen na međunarodni karakter škole, raznolikost disciplina i kvalitetan rad.

Nagrade i priznanja

U ožujku 2006. godine programu **Rukovođenje i upravljanje za zdravlje** je dodijeljena **Nagrada za izvrsnost Odjela za globalno zdravlje, Centra za kontrolu i prevenciju bolesti** (CDC, Atlanta SAD). Projekt Istarske županije **Jedinica za karcinom dojke: Skraćenje trajanja dijagnostičke procedure u žena s karcinomom dojke u Istri**, istovremeno je dobio nagradu za najbolji primijenjeni projekt. Nagrade su nam uručene u svibnju 2006. godine na 3. dvogodišnjoj konferenciji Odjela za globalno zdravlje u Cape Townu, Južnoafrička Republika. Svečanost povodom dobivanja nagrade održana je na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ 9. lipnja 2006. godine.

Nagrada Ladislav Rakovac Hrvatskog liječničkog zbora, 2005. godine dodijeljena je prof.dr.sc. **Vesni Jureša** za postignute rezultate u razvoju zdravstva, medicinske misli i znanosti i posebno za djelotvoran rad u Zboru.

Odlukom Predsjednika Republike Hrvatske odlikovana je 1998. godine doc.dr.sc. **Selma Šogorić** odličjem **Reda Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske** za svoj rad u Hrvatskoj mreži zdravih gradova za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota.

KATEDRA ZA MEDICINSKU STATISTIKU, EPIDEMIOLOGIJU I MEDICINSKU INFORMATIKU

Pročelnica: Prof.dr.sc. **Ariana Vorko-Jović**

Zamjenica pročelnice: Doc.dr.sc. **Mirjana Kujundžić Tiljak**

Tajnica: **Ivana Kolčić**, dr.med.

Nastavnici i suradnici

Medicinska statistika

Dr.sc. **Silvije Vuletić**, profesor emeritus

Prof.dr.sc. **Davor Ivanković**, dr.med., spec. epidemiologije, redoviti profesor

Doc.dr.sc. **Mirjana Kujundžić Tiljak**, dr.med., spec. socijalne medicine s organizacijom zdravstvene zaštite, docent

Doc.dr.sc. **Zdenko Sonicki**, dr.med., docent

Dr.sc. **Gorka Vuletić Mavrinac**, psiholog, spec. klin.psihologije, zn. novak - viši asistent

Epidemiologija

Prof.dr.sc. **Ariana Vorko-Jović**, dr.med., spec. epidemiologije, izvanredni profesor

Doc.dr.sc. **Igor Rudan**, dr.med., spec. epidemiologije, docent

Dr.sc. **Zrinka Biloglav**, dr.med., viši asistent

Ivana Kolčić, dr. med., znanstveni novak - asistent

Lina Zgaga, dr. med., znanstveni novak - asistent

Medicinska informatika

Prof.dr.sc. **Josipa Kern**, prof. matematike, redoviti profesor

Prof.dr.sc. **Jadranka Božikov**, prof. matematike, izvanredni profesor

Ozren Polašek, dr.med., znanstveni novak - asistent

Suradnici u nastavi i administraciji

Milivoj Škiljević, suradnik u nastavi

Andrea Brozović, referent za nastavu

Nastavnici u naslovnim zvanjima

Prof.dr.sc. **Marija Strnad**, dr. med., spec. javnog zdravstva, izvanredni profesor

Doc.dr.sc. **Mate Ljubičić**, dr. med., spec. epidemiologije, docent

Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre

Prof.dr.sc. **Gizela Luković**, dipl. ekonomist, doktor medicinskih znanosti, specijalistica zdravstvene statistike, došla je na Školu narodnog zdravlja koncem 1955. godine kao asistent profesoru Vouku koji je na inicijativu A. Štampara uveo statistiku u poslijediplomsku nastavu. Ubrzo je profesorica Luković samostalno nastavila taj edukacijski poduhvat, rušeći otpor prema statistici, tako da je ranih šezdesetih prošlog stoljeća zdravstvena odnosno medicinska statistika postala legitiman i nadasve potreban predmet u razvijanju kvantitativnog mišljenja dodiplomskih i poslijediplomskih studenata Medicinskog fakulteta. Spada u nastavnike koji su pratili razvoj statistike te je vrlo brzo uvodila nove statističke metode kako u nastavu tako i kao konzultant studentima i mladim liječnicima pri izradi njihovih znanstvenih radova. Napisala je i prva skripta iz statistike za medicinare. Njen je istraživački interes bio u području vitalne i naročito zdravstvene statistike. Znanstveno-istraživački projekt (financiran iz tzv. „žitnih fondova“ - PL-480) koji je vodila bio je posvećen istraživanju uporabne vrijednosti podataka o uzroku smrti za umrle bez Liječničkog izvještaja a rezultirao je rješenjem koje je zaživjelo u nekoliko zemalja u razvoju. Umirovljena je 1991. godine s 45 godina radnog staža.

Prof.dr.sc. **Gjuro Deželić** proveo je cijeli svoj radni vijek na Školi, došavši na nju 1958. kao vanjski suradnik sa Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, a zatim nastavio kao stalni suradnik habilitiravši na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1963. U mirovini je od 2001. godine. U posljednjem razdoblju svoje akademske karijere proveo je osam godina na dužnosti veleposlanika Republike Hrvatske u Danskoj (uz akreditacije u Norveškoj i Islandu) i u Slovačkoj. Utemeljitelj je Odjela za medicinsku informatiku i pionir te znanstvene discipline kojom se počeo baviti nakon povratka sa studijskog boravka i usavršavanja u Sjedinjenim Američkim Državama 1960-tih godina te je zaslužan za uvođenje nastave medicinske odnosno zdravstvene informatike i to ne samo u diplomsku i poslijediplomsku nastavu na našem nego i na drugim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Utemeljitelj je poslijediplomskog studija Zdravstveni informacijski sustavi te osnivač i prvi predsjednik Hrvatskog društva za medicinsku informatiku čiji je i danas aktivni član i počasni predsjednik.

Doc.dr.sc. **Vladimir Babuš**, dr. med., spec. epidemiolog, docent, radio je na Školi od 1984. do umirovljenja 1997. godine nakon čega je nastavio sudjelovati u

poslijediplomskoj nastavi. Na Školu je prešao sa Visoke zdravstvene škole prethodno stekavši radno iskustvo epidemiologa (specijalist od 1970.) i poslijediplomsku edukaciju na London School of Hygiene and Tropical Medicine (stipendist SZO 1972.-1973.), magisterij (1975.) i doktorat znanosti (1983.). Vodio je Odjel za epidemiologiju nakon umirovljenja profesora Benčića, autor je nastavnih tekstova i urednik udžbenika Epidemiologija (3. dopunjeno i prerađeno izdanje 1997.) i Epidemiološke metode (2000.).

Dr.sc. **Velimir John**, dr. med., spec. epidemiolog, proveo je na Školi skoro tri desetljeća, uža specijalnost bila mu je epidemiologija zaraznih bolesti što je i tema doktorske disertacije koju je izradio prije svojeg prijelaza na rad u Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba 2003. godine gdje je imenovan voditeljem Službe za epidemiologiju.

Mr.sc. **Milan Rimac**, dr. med., bio je znanstveni novak na Katedri 1998.-2002. godine i izradio znanstveni magistarski rad koji je obranio 2002. godine kad se već zaposlio u Klinici za dječje bolesti u Zagrebu gdje je specijalizirao pedijatriju i danas radi u djelatnosti onkologije Klinike za pedijatriju.

U spomen preminulima

Dr.sc. **Branko Cvjetanović**, spec. higijene i epidemiologije, jedan od najbližih suradnika profesora Andrije Štampara u prvim godinama nakon II. svjetskog rata, kasnije epidemiolog velikog međunarodnog ugleda, ekspert Svjetske zdravstvene organizacije i voditelj jednog njezinog odjela u Ženevi tijekom puna dva desetljeća, rođen je 1916. godine u Pijavičinom na poluotoku Pelješcu. Na Školi je radio 1946.-1957., bio na poslijediplomskom usavršavanju u Kanadi, Velikoj Britaniji i Skandinaviji 1947.-1949., doktorirao 1954. godine, napisao udžbenik *Osnovi epidemiologije* (prvo izdanje 1954. a drugo 1968.), vodio kontrolirano terensko istraživanje cjepiva protiv tifusa i rezultate objavio u članku *Field Trial of Typhoid Vaccines* publiciranom u *American Journal of Public Health and the Nation's Health* 1957. godine. Jedan je od osnivača Međunarodnog epidemiološkog društva (*International Epidemiological Association*) utemeljenog na sastanku u Noordwijku u Nizozemskoj 1957. gdje je izabran i za člana prvog Izvršnog odbora. Godine 1957. odlazi u SZO u Ženevu gdje vodi Odjel za bakterijske bolesti do 1978., sudjeluje u suzbijanju kolere tijekom sedme pandemije u Aziji i Africi (do 1961.), na Sveučilištu Tulane u SAD-u izrađuje prvo živo cjepivo protiv trbušnog tifusa, te se tijekom zadnjih deset godina rada u Ženevi posvećuje razvoju prvih kompjuteriziranih epidemioloških modela zaraznih bolesti. Zajedno sa svojim suradnicima B. Grabom, K. Uemurom i drugima izradio je kompjuterske simulacijske modele zaraznih bolesti i mjera za njihovo suzbijanje koji su validirani na epidemiološkim podacima širom svijeta i objavljeni između 1971. i 1978. u časopisu *Bulletin of the World Health Organization* a to je bila i tema njegovih predavanja (*Lectures on Epidemiological Models of Dynamics of Acute Bacterial Diseases*) održanih 1973. godine na Kalifornijskom sveučilištu (*University of California*) u Berkeleyu gdje je bio gostujući profesor Zaklade Hitchcock (*Charles M. and Martha Hitchcock Lectures*). Nakon umirovljenja 1978. godine, često je dolazio na Školu i potaknuo zanimanje mlađih naraštaja za simulacijske modele zaraznih bolesti koje je nastavio razvijati i tijekom slijedeća dva desetljeća surađujući s nastavnicima i suradnicima naše Katedre. Umro je u kolovozu 2002. neposredno prije proslave 75. obljetnice Škole na kojoj je trebao govoriti i evocirati sjećanja na rad na Školi tijekom 1950-tih godina kada je sudjelovao u terenskim istraživanjima koja je tako plastično znao dočarati mlađima s ponekom anegdotom još uvijek svježom u memoriji.

Dr.sc. **Zlatko Benčić**, spec. epidemiologije, rođen je 1926. godine u Dugom Selu a školovao se u Zagrebu. Studij medicine završio je 1952. te se nakon obavljenog liječničkog staža zaposlio na Školi 1953. godine. Specijalizaciju iz epidemiologije završio je 1958. godine, doktorsku disertaciju *Kontrolirani terenski eksperiment u epidemiologiji* obranio je 1964. g., a habilitirao radnjom o trbušnom tifusu i paratifusu 1966. godine. Godine 1968. izabran je za docenta, 1974. za izvanrednog, a 1979. za redovitog profesora Epidemiologije. Radeći prvih nekoliko godina uz prof. Cvjetanovića nastavio je nakon njegovog odlaska u Svjetsku zdravstvenu organizaciju voditi Odjel za epidemiologiju ali i trajno surađivati sa svojim prethodnikom te je na taj način kroz vezu sa SZO Škola kroz dugi niz godina imala značajan međunarodni ugled u području epidemiologije. Bavio se istraživanjem epidemiologije hepatitisa i terenskim istraživanjem novog cjepiva protiv tifusa u okolici Osijeka. Kao ekspert SZO boravio je u Indiji, Indoneziji i drugim azijskim zemljama gdje je radio na suzbijanju kolere i drugih crijevnih zaraznih bolesti ali i obrazovao tamošnje zdravstveno osoblje. Bavio se i istraživanjem cjepiva protiv meningitisa i pertusisa. Nizu generacija studenata predavao je živo i slikovito o epidemijama u kojima je intervenirao. Iznenada je preminuo u svom Dugom Selu u lipnju 1995. god., ubrzo nakon umirovljenja.

O Katedri/Zavodu za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku

Katedra za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku samostalna je katedra Medicinskog fakulteta od 1997. godine do kada je bila u sklopu znatno veće Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju. Organizacijskim i statutarim promjenama 1997. godine osnovane su katedre koje se poklapaju sa zavodima kao ustrojbenim jedinicama te je pročelnik Katedre ujedno i predstojnik Zavoda za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku. Pročelnici Katedre bili su: prof.dr.sc. Josipa Kern 1997.-2000., prof.dr.sc. Davor Ivanković 2001.-2004., prof.dr.sc. Jadranka Božikov 2005.-2006. i konačno u tekućem mandatnom razdoblju prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović.

Danas Katedra uz jednog profesora emeritusa ima sedam članova u znanstveno-nastavnim zvanjima, jednog višeg asistenta i četiri znanstvena novaka koji generacijski spadaju u tri skupine: prvu skupinu čine oni kojima je do mirovine ostalo manje od 10 godina (dva redovita profesora u trajnom zvanju i dvije izvanredne profesorice koje su pred promaknućem u zvanje redovitog profesora), drugoj skupini pripadaju tri sadašnja docenta u dobi oko 40 godina čije promaknuće u izvanredne profesore je samo pitanje vremena jer uvjete za to imaju, dok treću, najmlađu i najbrojniju skupinu čine viša asistentica čiji je izbor u zvanje docenta također samo pitanje vremena i četiri znanstvena novaka koji se profesionalno uspješno razvijaju (jedna znanstvena novakinja - viša asistentica). Upravo dok se priprema ova knjiga u tijeku je izbor dvaju nastavnika u kumulativnom radnom odnosu (razvojna radna mjesta) za predmet Epidemiologija po već zatvorenom natječaju te je izvjesno da će Katedra uskoro imati još dvije docentice (u postupku izbora u znanstveno-nastavno zvanje docenta u kumulativnom radnom odnosu su dr.sc. **Ariana Znaor**, dr.med., spec. epidemiologije i dr.sc. **Nataša Antoljak**, dr.med., spec. epidemiologije, obje zaposlene u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo). Također je u tijeku izbor jednog znanstvenog novaka na projektu prof.dr.sc. Jadranke Božikov *Međudjelovanje doktorskog studija i znanstvene produktivnosti u biomedicini* (pristupnica **Slavica Sović**, dr.med.).

Od školske godine 2007./08. u diplomsku nastavu iz predmeta Medicinska informatika uključena je i Kristina Fišter, dr.med., znanstveni novak Katedre za medicinsku

sociologiju i ekonomiku zdravstva. Kristina Fišter je već i prijašnjih godina sudjelovala u izvođenju vježbi na predmetu Odabrana poglavlja medicinske informatike za studente specijalističkih poslijediplomskih studija.

Prostor i oprema kojima raspolaže Katedra zadovoljavajući su pri čemu treba posebice istaknuti dvije suvremeno opremljene kompjuterske učionice sa 15 odnosno 13 umreženih računala za studente uz po jedno nastavničko računalo, svaka učionica ima i tzv. pametnu ploču (engl. *smart board*) i laserski štampač, a planira se nabaviti još skenere i web kamere. Kompjuterske učionice se osim za nastavu predmeta naše Katedre koriste i za nastavu drugih predmeta diplomskog i poslijediplomskih studija uključujući i doktorske studije Medicinskog i Stomatološkog fakulteta i tečajeve trajnog medicinskog usavršavanja a kada se u njima ne održava nastava mogu ih koristiti studenti za samostalni rad.

Diplomska nastava

Katedra izvodi nastavu triju obveznih predmeta diplomske nastave za studente medicine i više izbornih predmeta te nastavu za studente engleskog studija.

Obvezni predmeti

Prema novom, bolonjskom, nastavnom planu i programu važećem za studente upisane u I. godinu studija od ak. godine 2005./06. nadalje, obvezni predmeti su sljedeći:

Medicinska statistika, 30 sati ukupno (8P, 10S, 12V), 2 ECTS boda, voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković, II. godina studija (4. semestar);

Medicinska informatika, 28 sati ukupno (8P, 4S, 16V), 2 ECTS boda, voditeljice prof.dr.sc. Josipa Kern i prof.dr.sc. Jadranka Božikov, II. godina studija (4. semestar)

Epidemiologija, 60 sati ukupno (30P, 15S, 15V), 6 ECTS bodova, voditeljica prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović, VI. godina studija (11. semestar)

Treba napomenuti da je satnica predmeta Medicinska informatika utvrđena sa 30 sati odlukom dekanske koordinacije sva četiri hrvatska medicinska fakulteta što će, nadamo se, biti ispravljeno i u našem nastavnom planu i programu još ove akademske godine.

Pozicioniranjem predmeta Medicinska statistika i Medicinska informatika na drugoj godini kurikulumu nismo zadovoljni jer smatramo da bi ti predmeti trebali biti pozicionirani na kasnijim godinama studija, osobito Medicinska informatika koju bi studenti trebali slušati nakon što već odslušaju barem jedan klinički predmet i steknu medicinska znanja potrebna za razumijevanje medicinskoinformatičkih sadržaja te uvide potrebu i važnost informatizacije zdravstva. Pozicioniranje Medicinske informatike na višim godinama studija ujedno je sugestija i strukovne udruge Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku. Zdušno smo se zalagali za drugačije pozicioniranje ovih predmeta u kurikulumu pri donošenju plana i programa koji je pak morao biti u osnovici zajednički za sva četiri hrvatska medicinska fakulteta kako bi se omogućila pokretljivost studenata. Budući da je u okviru zajedničke osnovice (tzv. core curriculum) usvojen drugačiji koncept i položaj predmeta Medicinska informatika i dalje ćemo nastojati uvjeriti akademsku i stručnu zajednicu u potrebu podučavanja medicinskoinformatičkih sadržaja na višim godinama studija (petoj ili šestoj). Unatoč neprimjerenoj poziciji predmeta Medicinska informatika na drugoj godini studija nastojimo studente senzibilizirati za primjenu informatičkih metoda u zdravstvenom radu kroz rad sa aplikacijama za rad obiteljskog liječnika koje su instalirane u kompjuterskim učionicama. Istovremeno, upoznavajući realne aplikacije studenti imaju priliku razviti kritički stav koji liječnici moraju imati prema istima i evaluirati ih sa

stanovišta liječničke odnosno medicinske struke. Prelaskom na novi nastavni plan sukladan bolonjskim procesima s generacijom upisanom akademske godine 2005./06. ponovno je uvedena obveza izrade diplomskog rada u čijoj izradi će studentima biti potrebna primjena statističkih metoda pa ćemo se zalagati za uvođenje konzultacija i rada u malim grupama u okviru fonda sati rezerviranih za izradu diplomskih radova kako bi se diplomandima i njihovim mentorima pomoglo u primjeni metoda nužnih za pravilnu organizaciju podataka i njihovu analizu.

Izborni predmeti

Osim savladavanja obveznih predmeta po novom, bolonjskom, nastavnom planu i programu studenti moraju skupiti i šest ECTS bodova godišnje iz izborne nastave koja se održava koncem lipnja i u srpnju kako bi se omogućila pokretljivost studenata makar unutar Hrvatske što unatoč dobroj zamisli još uvijek nije zaživjelo i vjerojatno će trebati još dosta raditi na tome uz bolju organizaciju kako bi takva mobilnost postala praksa a ne izuzetak. Za sada Katedra ima prijavljena dva izborna predmeta bolonjskog programa:

Osnove informatike, 25 sati ukupno (3S, 22V), voditeljice prof.dr.sc. Jadranka Božikov i prof.dr.sc. Josipa Kern, I. godina studija (2. semestar)

Analiza složenih sustava, 25 sati ukupno (10S, 15V), voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković, I. godina studija (2. semestar)

Zdravstveno-statistički pokazatelji u procjeni populacijskog opterećenja bolešću, 30 sati ukupno (8P, 22V), izborni predmet, voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković, IV. ili V. godina.

Nastava prema starom nastavnom planu i programu

Za starije godine studija nastava se održava prema ranijem nastavnom planu i programu te, uz tri obvezna predmeta uključuje i jedan izborni predmet:

Medicinska statistika, 35 sati ukupno (15P, 4S, 16V), voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković, IV. godina studija (8. semestar).

Medicinska informatika, 30 sati ukupno (8P, 4S, 18V), voditeljice prof.dr.sc. Josipa Kern i prof.dr.sc. Jadranka Božikov, VI. godina studija (11. semestar).

Epidemiologija, 45 sati ukupno (27P, 8S, 10V), voditeljica prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović, III. godina studija (5. semestar).

Studij medicine na engleskom jeziku

Studij medicine na engleskom jeziku započeo je ak. godine 2003./04. a prema planu i programu Katedra izvodi nastavu na prvoj, četvrtoj i šestoj godini studija što znači da smo do sada održali nastavu za četiri generacije prve godine i jednu generaciju studenata četvrte godine a tek u ak. godini 2008./09. će se prvi put izvoditi predmeti šeste godine studija. Svi dolje nabrojeni predmeti su obvezni osim Introduction to Medical Statistics koji je izborni za studente I. godine studija:

Basics of Medical Informatics, obvezni predmet, 30 sati ukupno (30V), voditeljica prof.dr.sc. Jadranka Božikov, I. godina studija (1. semestar)

Introduction to Medical Statistics, izborni predmet, 20 sati ukupno (10P, 10V), voditelj doc.dr.sc. Mirjana Kujundžić Tiljak, I. godina studija (1. semestar)

Statistical analysis of medical data, 48 sati ukupno (16P, 16S, 16V), voditelj doc.dr.sc. Mirjana Kujundžić Tiljak, IV. godina studija (7. semestar)

Epidemiology, 60 sati ukupno, (30P, 15S, 15V), voditeljica prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović, VI. godina studija (11. semestar)

Medical Informatics 30 sati ukupno (8P, 4S, 18V), voditeljica prof.dr.sc. Josipa Kern, VI. godina studija (11. semestar)

Nastava za druge fakultete Sveučilišta u Zagrebu

Stomatološki fakultet, u nastavi predmeta **Statistika i informatika** sudjeluju prof.dr.sc. Davor Ivanković i prof.dr.sc. Josipa Kern

Filozofski fakultet, Odsjek za Psihologiju, izborni predmet **Zdravlje i kvaliteta života**, voditeljica Gorka Vuletić Mavrinac

Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

Upravljanje informacijskim sustavom i sustavom kliničkih podataka za medicinske sestre sudjeluju prof.dr.sc. Josipa Kern, Ozren Polašek, dr.med i dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus

Nastava na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru

Prof.dr.sc. Jadranka Božikov izabrana je za pročelnicu Katedre za Medicinsku informatiku i voditeljica je istoimenog predmeta koji se predaje na I. godini studija medicine. Ujedno je voditeljica dvaju predmeta poslijediplomskog magistarskog studija istog Fakulteta.

Poslijediplomska nastava

Specijalistički poslijediplomski studij *Epidemiologija*

Specijalistički poslijediplomski studij **Epidemiologija** (ranije stručni poslijediplomski studij), u 1970.-tim godinama izvodio se zajedno sa programom studija iz Javnog zdravstva, a početkom 1980.-tih se odvojio i od tada se kontinuirano provodi kao zaseban poslijediplomski studij. Studij se provodi u trajanju od jedne godine organizirane u dva semestra, a uključuje obvezatne predmete (40 ECTS bodova) i izborne predmete (20 ECTS bodova). U prvom semestru slušaju se općenitiji javno zdravstveni sadržaji i epidemiološke metode dok su sadržaji koji se slušaju u drugom semestru vezani uz određene epidemiološke probleme. Studenti polažu ispite iz svih predmeta i na kraju još završni ispit. Osim toga, trebaju napisati i obraniti stručni ili diplomski rad, što je uvjet za stjecanje Diplome o završenom poslijediplomskom studiju iz Epidemiologije. Specijalistički studij je dio 3-godišnje specijalizacije iz Epidemiologije.

Završetkom studija polaznik je usvojio znanje koje će primijeniti za:

- određivanje prioriteta na temelju analize rasprostranjenosti zdravstvenih problema prikupljanjem podataka iz registara i drugih izvora podataka;
- odabir i provođenje epidemiološke studije sa ciljem znanstvenog utvrđivanja i mjerenja rizika pojave bolesti, kao i za provođenje kliničkog i kontroliranog terenskog pokusa;

- kritički osvrt na hipotezu, metode izvođenja i rezultate studije iz epidemiološke literature stjecanjem znanja iz epidemiološke metodike, medicinske informatike i statistike
- provođenje terenskog izvida;
- intervenciju sprečavanja širenja epidemije zarazne bolesti;
- organizaciju i provođenje cijepljenja;
- provođenje interventnih mjera sa ciljem smanjenja učestalosti kroničnih nezaraznih bolesti i za evaluaciju tih mjera
- sagledavanje epidemije sa ekološkog, sociološkog i genetičkog aspekta

Uvjeti upisa su: završeni doktor medicine sa položenim državnim ispitom, završeni doktor stomatologije ili veterinar

Drugi specijalistički poslijediplomski studiji Medicinskog fakulteta

Nastavnici i suradnici Katedre vode ili sudjeluju u nastavi predmeta koji se pod različitim nazivima predaju polaznicima različitih specijalističkih poslijediplomskih studija a sadržajem odgovaraju predmetima **Medicinska informatika** (prof.dr.sc. Josipa Kern, prof.dr.sc. Jadranka Božikov, Ozren Polašek, dr.med.) i **Medicinska statistika** (prof.dr.sc. Davor Ivanković, doc.dr.sc. Mirjana Kujundžić Tiljak, doc.dr.sc.Zdenko Sonicki).

Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo

Na doktorskom studiju *Biomedicina i zdravstvo* Medicinskog fakulteta nastavnici Katedre voditelji su dvaju metodoloških, sedam granski usmjerenih predmeta i jednog praktikuma a uz to sudjeluju i u nastavi više drugih predmeta čiji su voditelji s drugih katedri Škole i izvan nje. Prof.dr.sc. Jadranka Božikov pomoćnica je voditelja dokorskog studija od njegovog osnivanja i urednica web stranica studija, a istovremeno je i članica Odbora za planove, programe i evaluaciju poslijediplomskih studija i Odbora za vrednovanje bodova poslijediplomskih studija Medicinskog fakulteta.

Ovdje su nabrojeni samo predmeti dokorskog studija čiji su voditelji ili suvoditelji nastavnici Katedre:

Medicinskoinformatičke metode, metodološki predmet, 20 sati ukupno (6P, 14V), 3,5 ECTS bodova, voditeljica prof.dr.sc. Josipa Kern

Statistička analiza podataka u biomedicini, metodološki predmet, 20 sati ukupno (6P, 6S, 8V), 3,5 ECTS bodova, voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković

Statistička analiza slobodnog teksta, 30 sati ukupno (15P, 15V), 5 ECTS bodova, voditelji prof.dr.sc. Josipa Kern i dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus

Simulacijsko modeliranje u biomedicini i javnom zdravstvu, 30 sati ukupno (12P, 6S, 12V), 5 ECTS bodova, voditeljica prof.dr.sc. Jadranka Božikov

Otkrivanje znanja u medicinskim domenama, 30 sati ukupno (10P, 20V), 5 ECTS bodova, voditelji dr.sc. Dragan Gamberger i prof.dr.sc. Josipa Kern

Epidemiologija raka dojke, 15 sati ukupno (6P, 6S, 3V), 2,5 ECTS boda, voditeljica prof.dr.sc. Marija Strnad

Upravljanje informacijskim sustavom i sustavom kliničkih podataka, 32 sata ukupno (16P, 6S, 10V), 5 ECTS bodova, voditeljica prof.dr.sc. Josipa Kern

Statističke i epidemiološke osnove upravljanja kvalitetom zdravstvene skrbi, 16 sati ukupno (8P, 4S, 4V), 2,5 ECTS bodova, voditelj prof.dr.sc. Davor Ivanković

Javnozdravstveni informacijski sustavi, 18 sati ukupno (P6, S12), 3 ECTS boda, voditelji dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus i prof.dr.sc. Josipa Kern

Pristup organizaciji i analizi podataka za potrebe izrade doktorskog rada, vođeni praktikum, 6 sati ukupno (1P, 5V), 1 ECTS bod, voditeljica prof.dr.sc. Jadranka Božikov

Stalno medicinsko usavršavanje

Nastavnici Katedre su voditelji ili suvoditelji sljedećih tečajeva stalnog medicinskog usavršavanja (prema publikaciji Program stalnog medicinskog usavršavanja Medicinskog fakulteta za ak. god. 2007./08.):

Osnove analize podataka populacijskih istraživanja, 12 sati ukupno (2P, 10V), voditelji prof.dr.sc. Josipa Kern, prof.dr.sc. Marija Strnad, prof.dr.sc. Davor Ivanković i dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus

Prikazivanje rezultata znanstvenog i stručnog rada informatičkim metodama, 20 sati ukupno (20V), voditeljice prof.dr.sc. Jadranka Božikov i prof.dr.sc. Josipa Kern

Osnovna znanja i vještine u korištenju računala i Interneta u komunikaciji i pronalaženju informacija, 20 sati ukupno (20V), voditeljice prof.dr.sc. Jadranka Božikov i prof.dr.sc. Josipa Kern

Organizacija i korištenje baza podataka: osnove rada s programom MS Access, 20 sati ukupno (20V), voditeljice prof.dr.sc. Jadranka Božikov i prof.dr.sc. Josipa Kern

Nastavnici i suradnici Katedre sudjeluju i u nastavi brojnih drugih tečajeva stalnog medicinskog usavršavanja na Medicinskom fakultetu i izvan njega.

Znanstvena i stručna djelatnost

Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH

U siječnju 2006. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa raspisalo je natječaj za novi ciklus znanstvenoistraživačkih projekata a nakon dugotrajnog postupka recenzije u siječnju 2007. objavljeni su rezultati natječaja te je odmah i započeto financiranje prihvaćenih projekata. U skupini Javnozdravstvena istraživanja od ukupno 68 prihvaćenih projekata čak 16 su projekti voditelja sa Škole, a od toga 6 je projekata kojih su voditelji članovi ove Katedre:

Odrednice zdravlja i bolesti u općoj i izoliranim ljudskim populacijama, voditelj doc.dr.sc. Igor Rudan

Regionalizam kardiovaskularnih bihevioralnih rizika - model intervencije, voditelj dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus

Međudjelovanje doktorskog studija i znanstvene produktivnosti u biomedicini, voditeljica prof.dr.sc. Jadranka Božikov

Kako mjeriti zdravlje? voditeljica doc.dr.sc. Mirjana Kujundžić Tiljak

Rizici za višekratne nesreće među ozlijeđenima na bolničkom liječenju, voditeljica prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović

Prediktivni modeli u zdravstvu, voditelj doc.dr.sc. Zdenko Sonicki

U prošlom razdoblju (2002.-2006.) praktično svi članovi Katedre su bili na projektu financiranom od Ministarstva znanosti i tehnologije

Genetske, socijalne i bihevioralne determinante zdravlja i bolesti, broj projekt 108-330, voditelj doc.dr.sc. Igor Rudan

Međunarodni znanstveni projekti

Dr.sc. Silvije Vuletić, profesor emeritus, voditelj je projekta **Hrvatska zdravstvena anketa 2003** (Adult Health Study 2003).

Od 1999. godine članovi Katedre kontinuirano razvijaju međunarodni program genetičko-epidemioloških istraživanja u populacijama hrvatskih otoka u suradnji s dr. Harryjem Campbellom (Direktor Katedre za Javno Zdravstvo Sveučilišta u Edinburghu) te prof. Alanom Wrightom i akademikom Nickom Hastiem (Zavod za humanu genetiku, Državni institut za medicinska istraživanja, Velika Britanija). Tijekom proteklih godina radilo se na istraživačkim projektima financiranim od Ministarstva znanosti i tehnologije RH, Britanskog Državnog instituta za medicinska istraživanja (MRC), Britanskog veleposlanstva (The British Council), Wellcome Trust-a, Britanske Akademije znanosti (The Royal Society), Nacionalnog instituta za zdravstvo SAD-a (NIH), te Europske Unije (u sklopu Framework 6 programa). U sklopu projekta Europske Unije, suradnju smo proširili i na Sveučilište Erasmus u Rotterdamu (prof. Cornelia Van Duijn, Dr. Yurii Aulchenko), Sveučilište Uppsala u Švedskoj (prof. Ulf Gyllensten), te Sveučilište u Münchenu (prof. Thomas Mettinger). Prijavljen je i jedan projekt za koji je tražena potpora od britanske zaklade za istraživanje bolesti srca (British Heart Foundation). Cilj je istražiti narav nasljedne sklonosti kompleksnim kroničnim bolestima, kao i genetsku podlogu raznolikosti u vrijednosti kvantitativnih svojstava koja predstavljaju rizične čimbenike za kronične bolesti od javnozdravstvenog značenja a sve to koristeći se smanjenom genetskom raznolikošću karakterističnom za izolirane populacije. Radi se na slijedećim projektima:

Global Forum for Health Research i Svjetska banka: **Setting priorities in global child health research**, 2005-(2011); Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan.

Medical Research Council UK, **Mapping genes underlying complex quantitative traits in isolate populations**, 2002-(2011), Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. Harry Campbellom i prof. Alanom Wrightom (Sveučilište i Medical Research Council, Edinburgh).

Europska Unija - Framework Programme 6: **EUROpean Special Population reseArch Network (EUROSPAN)**, 2005-(2008); Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. Ulf Gyllenstenom sa Sveučilišta u Uppsali (Švedska), prof. Harry Campbellom i prof. Alanom Wrightom (Sveučilište i Medical Research Council, Edinburgh), prof. Corneliom Van Duijn (Sveučilište Erasmus, Nizozemska), prof. Thomasom Mettingerom (Sveučilište u Münchenu, Njemačka), te dr. Jorgom Hagerom (Integrigen, Evry, Francuska);

National Institutes of Health, SAD: **Investigating the effects of inbreeding on human quantitative traits**, 2004-2005; Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. dr. Harryjem Campbellom;

The Royal Society: **Genetic Epidemiological Investigations of Croatian Island Isolate Populations**, 2003-2005. Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. dr. Harryjem Campbellom;

The Wellcome Trust i International Research Development Award: **Genetic epidemiological studies of complex traits and monogenic disorders in Croatian island isolates**; 2001-2004. Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. dr. Harryjem Campbellom;

The British Council: **Academic Link and Interchange Scheme** (ALIS); 2000-2003. Voditelj prof.dr.sc. Igor Rudan s prof. dr. Harryjem Campbellom;

Od 2001. godine članovi Katedre kontinuirano djeluju kao tehnički savjetnici Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) u Ženevi i UNICEF-a u New Yorku, u sklopu Referentne epidemiološke grupe za zdravlje djece u svijetu (CHERG) koju financira Bill and Melinda Gates Foundation (BMGF). U sklopu ovoga rada istražujemo akutne infekcije donjih dišnih putova (ALRI) u djece predškolske dobi, što je vodeći uzrok smrti predškolske djece u svijetu. Također od 2005. god. sudjelujemo u projektu financiranom od Svjetske banke o određivanju prioriteta pri investiranju u istraživanja zdravlja djece u svijetu, a kojeg provodi Global Forum for Health Research, organizacija koja djeluje u sklopu WHO-a u Ženevi, Švicarska.

Ostala znanstvena i stručna aktivnost

Ugovor o pružanju savjetodavnih usluga vezanih za informatizaciju zdravstvenog sustava. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, voditeljica prof.dr.sc. Josipa Kern.

Od 2001. godine članovi Katedre kontinuirano djeluju kao tehnički savjetnici Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) u Ženevi i UNICEF-a u New Yorku, u sklopu **Referentne epidemiološke grupe za zdravlje djece u svijetu** (CHERG) koju financira Bill and Melinda Gates Foundation (BMGF). U sklopu ovoga rada istražujemo akutne infekcije donjih dišnih putova (ALRI) u djece predškolske dobi, što je vodeći uzrok smrti predškolske djece u svijetu. Također od 2005. god. sudjelujemo u projektu financiranom od Svjetske banke o određivanju prioriteta pri investiranju u istraživanja zdravlja djece u svijetu, a kojeg provodi Global Forum for Health Research, organizacija koja djeluje u sklopu WHO-a u Ženevi, Švicarska.

Članovi Katedre također su autori niza radova koji se bave analizom utjecaja ratnih stradanja na zdravstveno stanje stanovništva Republike Hrvatske, a bili su i voditelji terenskih istraživanja u sklopu **Prvog hrvatskog projekta zdravstva**, kojeg je financirala Svjetska banka a provodio HZZO od 1995. do 1997., kojemu je cilj bio utvrditi prevalenciju izloženosti stanovništva ključnim rizičnim čimbenicima nakon završetka rata u Hrvatskoj. Provedena je i analiza znanja, stavova i ponašanja u vezi AIDS-a među srednjoškolskom mladeži, zatim analiza mogućeg utjecaja osiromašenog urana i kemijskih zagađenja uzrokovanih ratom na zdravlje djece i hrvatskih branitelja ("Balkanski sindrom"), te analiza utjecaja rata na omjer spolova pri porodu u Republici Hrvatskoj.

Stručni rad

Nastavnici i suradnici Katedre, osobito nastavnici predmeta *Medicinska statistika* i *Medicinska informatika* kontinuirano pružaju konzultacije pri izradi znanstvenih radova općenito a posebice doktorskih i magistarskih radova što ih dosta opterećuje.

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi

Kao nastavno štivo za predmet Medicinska informatika koristi se udžbenik Medicinska informatika čiji je autor Gjuro Deželić uz suradnju Josipe Kern a nakladnik Hrvatsko društva za medicinsku informatiku 1997. ali i noviji nastavni materijali koji su on-line dostupni na web-u Škole uključujući i praktikume u kojima su studentima dane upute za izvođenje vježbi. Za predmet Medicinskoinformtičke metode doktorskog studija Biomedicina i zdravstvo izdan je priručnik (urednica j. Kern) a nastavnici Katedre su i autori i suautori više tekstova o telemedicini uključenih u dvije knjige o telemedicini

izašle u nakladi Akademije medicinskih znanosti 1998. i 2001. (urednici A. Kurjak i B. Richter) i Društva za telemedicinu 2005. (urednici I. Klapan i I. Čikeš) te više edukativnih članaka objavljenih domaćim i stranim časopisima i zbornicima.

Nastavnici i suradnici Katedre dali su svoje priloge i u udžbenicima drugih katedara (Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti, uredni L. Kovačić).

Nastavnici i suradnici predmeta Epidemiologija su u suradnji s nastavnicima drugih medicinskih fakulteta priredili tijekom zadnjih nekoliko godina više nastavnih tekstova koji se već koriste u nastavi i biti će upućeni u postupak nadležnim sveučilišnim tijelima kako bi bili odobreni kao sveučilišni udžbenici i priručnici:

Vorko-Jović A. Priručnik za seminare i vježbe iz Epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada, 2002.

Vorko-Jović A, Strnad M, Rudan I. Epidemiologija kroničnih nezaraznih bolesti. Zagreb: Laser plus, 2007.

Puntarić D, Ropac D, Vorko-Jović A, Gjenero-Margan I, Rudan I. Opća epidemiologija. Zagreb: Laser plus, 2007.

Ropac D i sur. Epidemiologija zaraznih bolesti. Zagreb: Laser plus, 2007.

Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu

Sveučilište u Edinburghu, Škotska, Velika Britanija - zajednički rad na nizu znanstvenih projekata.

Svjetska zdravstvena organizacija, Ženeva, Švicarska - suradnja s Department for Child and Adolescent Health na nizu znanstvenih projekata.

Hrvatski zavod za norme, Zagreb, Ulica grada Vukovara 70. - stručna suradnja na normizaciji u medicinskoj informatici preko Tehničkog odbora TO215. Predsjednica TO215 prof.dr.sc. Josipa Kern

Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje

Strukovne udruge kroz koje članovi Katedre značajnije djeluju su **Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku** koje ima sjedište na Školi i čiji je osnivač i prvi predsjednik, a danas počasni predsjednik, Gj. Deželić a aktivni članovi J. Kern (predsjednica Društva od 2004.), S. Vuletić, M. Strnad, J. Božikov, Z. Sonicki, M. Kujundžić Tiljak, O. Polašek i M. Škiljević a s drugih katedri/zavoda još L. Kovačić, K. Fišter i S. Kušec, **Udruga HL7 Hrvatska** (također sa sjedištem na Školi) s predsjednikom Gj. Deželićem i J. Kern kao članom Upravnog odbora. J. Božikov je od 2001. godine predsjednica **Hrvatskog društva za simulacijsko modeliranje (CROSSIM)** i ujedno predstavlja Društvo u Europskoj udruzi društava za simulacijsko modeliranje (EUROSIM - Federation of European Simulation Societies). Članovi **Hrvatskog biometrijskog društva** su S. Vuletić, J. Kern, J. Božikov, Sonicki i G. Vuletić Mavrinac.

Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku (HDMI) organizira bienalno simpozije pod nazivom *Medicinska informatika* (1997. u Splitu s videovezom u Zagrebu, 1999. u Zagrebu, 2001. u Puli, 2003. u Zagrebu, 2005. u Rijeci i 2007. na Brijunima). Simpoziji su posvećeni raznim temama iz medicinske informatike (informatizacija zdravstva, medicinskoinformatička edukacija, suvremene tehnologije u zdravstvu, i sl.). HDMI je član Europske federacije za medicinsku informatiku (European Federation for Medical Informatics - EFMI) i Međunarodne asocijacije za medicinsku informatiku (International Medical Informatics Association - IMIA) te Europske asocijacije IT managera u zdravstvu (European Association of Healthcare IT Managers - HITM). Zajedno s EFMI, HDMI je

2007. godine organizirao na Brijunima EFMI Special Topic Conference 2007 s temom Medical Informatics in Enlarged Europe. U radu konferencije su sudjelovale četiri EFMI-eve radne grupe (Primary Care Informatics - PCI, Electronic Health Record - EHR, Security, Safety and Ethics - SSE, Nursing Informatics - NURSI) što reflektira povezivanje Europe s aktualnim hrvatskim trenutkom - informatizacijom hrvatskog zdravstva, prvenstveno primarne zdravstvene zaštite. U radu konferencije treba posebno istaknuti intenzivno povezivanje hrvatskih znanstvenika (u prvom redu sa Škole, s Katedre za obiteljsku medicinu i Katedre za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku) i znanstvenika iz drugih Europskih zemalja bilo u koautorstvu bilo u samostalnom aktivnom sudjelovanju pojedinaca.

KATEDRA ZA OBITELJSKU MEDICINU

Pročelnica: Prof.dr.sc. **Milica Katić**

Zamjenica pročelnice: Doc.dr.sc. **Mladenka Vrcić-Keglević**

Tajnica: Mr.sc. **Đurđica Lazić**

Nastavnici i suradnici u kumulativnom radnom odnosu

Prof.dr.sc. **Milica Katić**, dr med, spec. opće medicine, redoviti profesor

Prof.dr.sc. **Sanja Blažeković-Milaković**, dr.med, spec. opće medicine, izv. profesor

Doc.dr.sc. **Mladenka Vrcić-Keglević**, dr med, spec. opće medicine, docent

Mr.sc. **Đurđica Lazić**, dr.med, spec. obiteljske medicine, asistent

Venija Cerovečki-Nekić, dr.med., spec. obiteljske medicine, asistent

Goranka Petriček, dr.med., spec. obiteljske medicine, asistent

Zlata Ožvačić, dr.med., spec. obiteljske medicine, asistent

Dragan Soldo, dr.med., zn. novak - asistent

Nastavnici u ugovornom radnom odnosu

Prof.dr.sc. **Biserka Bergman-Marković**, dr.med, spec. opće medicine, izv. profesor

Doc.dr.sc. **Hrvoje Tiljak**, dr.med, spec. opće medicine, docent

Suradnici u nastavi i administraciji

Marica Božurić, referent za nastavu

Nastavnici i suradnici u naslovnim zvanjima

Prof.dr.sc. **Blaž Mlačak**, dr.med., spec. opće medicine, izvanredni profesor

Naslovni predavači:

Željko Bakar, dr.med., spec. opće medicine

Ines Balint, dr.med., spec. opće medicine

Mr. sc. **Josip Buljan**, dr.med., spec. opće medicine

Prim. mr. sc. **Jasna Cindrić**, dr.med., spec. opće medicine

Darko Gorajščan, dr.med., spec. opće medicine

Mirjana Gorajščan, dr.med., spec. opće medicine

Ljiljanka Jurković, dr.med., spec. opće medicine

Kata Karačić, dr.med., spec. opće medicine

Mr. sc. **Vesna Kos**, dr.med., spec. opće medicine

Suzana Kumbrija, dr.med., spec. opće medicine

Prim. mr. sc. **Josip Lončar**, dr.med., spec. opće medicine

Gordana Marijić, dr.med., spec. opće medicine

Jadranka Pekas-Ostović, dr.med., spec. opće medicine

Ljiljana Pernar, dr.med., spec. opće medicine

Brankica Peša, dr.med., spec. opće medicine

Vesna Plešić, dr.med., spec. opće medicine

Slava Posenjak-Pavišić, dr.med., spec. opće medicine

Vesna Potočki-Rukavina, dr.med., spec. opće medicine

Mr. sc. **Gordana Prljević**, dr.med., spec. opće medicine

Vesna Rančić-Meštrov, dr.med., spec. opće medicine

Mirica Rapić, dr.med., spec. opće medicine

Lada Ribarić-Klarić, dr.med., spec. opće medicine

Mr.sc. **Vesna Srdić-Briški**, dr.med., spec. opće medicine

Prim. dr. **Rajka Šimunović**, dr.med., spec. opće medicine

Vesna Tubin-Cota, dr.med., spec. opće medicine

Prim. mr. sc. **Nevenka Vinter-Repalust**, dr.med., spec. opće medicine

Dr. sc. **Marija Vrca-Botica**, dr.med., spec. opće medicine

Tanja Vucelić, dr.med., spec. opće medicine

Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre

Prof.dr.sc. **Mijo Šućur**, dr.med., spec. opće medicine, radio na Katedri za obiteljsku medicinu od 1980. godine do umirovljenja 1994. godine. Zajedno sa profesorima Vladimirom Grahovcem i Antunom Budakom bio je među prvim izabranim nastavnicima Katedre za opću medicinu. U svom je znanstvenom djelovanju najviše pozornosti pridavao istraživanju čimbenika rizika za kardiovaskularne bolesti, problemu alkoholizma i drugih ovisnosti te analizi morbiditeta i mortaliteta. Uvijek je pružao podršku i pomoć mlađim suradnicima i spremno dijelio svoje bogato znanje i iskustvo.

Domagoj Marjan, dr. med., bio je stručni suradnik do 2002. godine kad je dobio specijalizaciju iz radiologije u Kliničkoj bolnici „Sestre milosrdnice“.

Mr.sc. **Andrea Babić-Banaszak**, dr. med., bila je u razdoblju od 1999. do 2003. godine znanstveni novak na projektu „Analiza tranzicije zdravstvenog sustava u Hrvatskoj“ kojeg je vodio pokojni prof. Antun Budak, te je u okviru projekta izradila i obranila znanstveni magistarski rad.

U spomen preminulima

Dr. sc. **Antun Budak**, specijalist i redoviti profesor opće medicine bio je jedan od osnivača Katedre za opću medicinu kako se tada zvala, njezin dugogodišnji pročelnik i direktor Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ u razdoblju 1991.-2001. Rođen je u Bosanskom Novom 1935. godine, a školovao se u Zagrebu, gdje je i Medicinski fakultet završio 1960. godine. U svom stručnom radu prošao je sve faze: bio je liječnik opće medicine u Garešnici, šef službe i ravnatelj Doma zdravlja (1968. godine). Pripadao je jednoj od prvih generacija specijalizanata opće medicine, te nove medicinske struke završivši specijalizaciju 1967. godine. Dvije godine nakon završene specijalizacije dolazi u Zagreb u eksperimentalnu zdravstvenu stanicu u Zapruđu, u kojoj uvodi novinu, slobodni izbor liječnika opće medicine i iste te, 1969. godine, postaje suradnik u praktičnoj nastavi na Medicinskom fakultetu kao voditelj vježbi za studente medicine. Od 1980. godine je u kumulativnom radnom odnosu s Medicinskim fakultetom na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Jedan je od prve trojice nastavnika osnivača Katedre za opću medicinu i od 1982. godine obavlja dužnost njezina pročelnika. Školovao se i usavršavao u poznatim svjetskim centrima kao što su London, Cardiff, Dundee, Utrecht, Copenhagen, Helsinki i drugima. Sudjelovao je u radu mnogih međunarodnih ekspertnih grupa i škola.

Bio je redoviti član Hrvatske akademije medicinskih znanosti, Zbora liječnika Hrvatske, te međunarodnih udruga New Leeuwenhorst group, EURACT, EUAGP i WONCA. Napisao je više od 130 stručnih, znanstvenih i nastavnih tekstova.

Postao je direktorom Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ 1991. godine u teškoj i neizvjesnoj ratnoj vremenu i vremenu ekonomske krize i neimaštine. Trebalo je mnogo upornosti, umješnosti i energije u takvom vremenu održati sve nastavne, istraživačke i stručne funkcije Škole. Posebice je bilo značajno osigurati uvjete za nesmetano odvijanje nastave uz isti broj nastavnika i drugog osoblja i održati tradicionalni oblik nastave u zajednici odnosno terensku praksu te nastavu u vanbolničkoj zaštiti te nadalje unapređivati suradnju sa zdravstvenim sustavom posebice u jedinicama primarne zdravstvene zaštite i sa liječnicima opće/obiteljske medicine.

Posebni napor ulagao je da što prije dođe do međunarodnog priznavanja Hrvatske kao samostalne države. Kontinuirano, cijelo vrijeme Domovinskog rata i poslije, uspijeva

je zajedno sa svojim suradnicima održavati intenzivne međunarodne veze, posebno u okviru ASPHER-a, Međunarodnog tečaja za zemlje u razvoju, UNICEF-a, Svjetske zdravstvene organizacije i drugih. U vrijeme njegovog vođenja Škole tiskan je veći broj knjiga, priručnika, udžbenika. Urednik je i autor udžbenika i drugih tekstova za obiteljsku medicinu, a zajedno s profesorom Grmekom obnavlja poznati udžbenik „Uvod u medicinu“.

Prigodom 70 godina neprekinutog rada Škole prof Budak je bio urednik monografije o Školi u kojoj je sustavno prikazan razvoj i djelovanje Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ u različitim razdobljima praćenim društvenim i socijalnim promjenama u Hrvatskoj ali uvijek s temeljnim određenjem brige za narodno zdravlje. Školu je vodio svojeg umirovljenja 2001. godine u trajnom zvanju redovitog profesora nakon čega je ostao do kraja života aktivni član Katedre za obiteljsku medicinu preuzimajući velik dio nastavnih obveza poglavito u poslijediplomskom stručnom studiju Obiteljska medicina. Prof. Budak preminuo je 16. rujna 2005. godine.

Poštovanje i zahvalnost dugujemo prof.dr.sc. Antunu Budaku, prvom i dugogodišnjem pročelniku Katedre za obiteljsku medicinu za njegov predan rad i veliki doprinos općoj/obiteljskoj medicini, a posebice razvoju diplomske i poslijediplomske nastave iz obiteljske medicine.

Dr.sc. **Vladimir Grahovac**, prvi profesor opće/obiteljske medicine dao je neizmjeran doprinos razvoju znanstvenoistraživačkog rada te posljedično tome akademskom utemeljenju te struke. Izradio je prvi magisterij iz obiteljske medicine, „Socijalno-medicinske karakteristike registriranih invalida rada na području javnog zdravstvenog mikrorajona“ 1964. godine. Njegova doktorska disertacija „Analiza korištenja vremena kao faktor racionalizacije djelatnosti liječnika opće medicine“ iz 1973. godine, po odabranoj temi, metodologiji i rezultatima istraživanja definira posebno važno i stalno aktualno područje znanstvenog rada obiteljske medicine. Bio je voditelj mnogobrojnih istraživanja, suradnik istraživanja drugih katedri i odjela na Školi. Njegovi znanstveni interesi i aktivnost povezali su ga sa pionirima istraživačkog rada u općoj medicini u Europi te se ubrzo po osnutku Europske radne skupine za istraživanja u općoj medicini (European General Practice Research Workshop-EGPRN) uključio u rad te skupine i bio dugogodišnji nacionalni predstavnik u EGPRW. Kao nacionalni predstavnik, ali i kao predani nastavnik i zaljubljenik u znanstveni rad okupljao je i obrazovao mlađe istraživače te je postavio temelje za oblikovanje nacionalne mreže istraživača u obiteljskoj medicini.

Od 1975. godine kad je ustrojen Odjel za opću medicinu i primarnu zdravstvenu zaštitu u okviru Zavoda za zdravstvenu zaštitu izabran je zajedno sa prim. Danimirom Bartolovićem za predavača iz područja opće medicine. Zajedno s nastavnicima Škole, Medicinskog fakulteta i uz suradnju kolega iz drugih europskih zemalja predano je radio na osnivanju Katedre za obiteljsku medicinu. Bio je prvi profesor obiteljske medicine na Katedri opće medicine, ali nije bio u mogućnosti obavljati funkciju pročelnika Katedre. Stoga je nakon 1980. godine radio kao profesor u naslovnom zvanju sve do 1986. godine kad je naglo i nenadano preminuo u Zagrebu.

Dr.sc. **Josip Klarica** umirovljen je kao docent Katedre za obiteljsku medicinu 2000. godine, a uključio se u rad Katedre neposredno po dolasku u Dom zdravlja „Novi Zagreb“ 1985. godine a godine i to kao voditelj vježbi i mentor specijalizanata opće medicine. Njegov je znanstveni interes prvenstveno bilo istraživanje urične dijateze koji je proizašao iz njegovih kliničkih opažanja. Naime, kao mladi liječnik opće medicine radio je u Dalmaciji (Primošten) te je zapazio veću učestalost urične dijateze u populaciji za koju je skrbio. Upravo njegov put u područje znanstvenog istraživanja

pokazuje bogatstvo i raznolikost znanstvenih interesa koje je moguće otkriti i razviti u obiteljskoj medicini. Predano je radio kao voditelj praktičnog rada sve do umirovljenja 2000. godine, a znanstveno i stručno je djelovao sve do smrti 2001. godine.

O Katedri/Zavodu za obiteljsku medicinu

Katedra za obiteljsku medicinu koja je prvotno imala naziv Katedra za opću medicinu i primarnu zdravstvenu zaštitu osnovana je 28. 3. 1980. godine. Do tada se nastava iz opće/obiteljske medicine provodila u okviru Katedre za higijenu, socijalnu medicinu i opću epidemiologiju koja je, okupljala, obrazovala i osposobljavala brojne nastavnike iz opće/obiteljske medicine kao voditelje praktične nastave. Prof.dr.sc. Vladimir Grahovac, doc.dr.sc. Antun Budak i doc.dr.sc. Mijo Šućur su kasnije postali prvi habilitirani nastavnici Katedre za obiteljsku medicinu, a drugi brojni voditelji praktične nastave su nastavili raditi u tom svojstvu u okviru Katedre za obiteljsku medicinu. Novo osnovana Katedra za opću medicinu i primarnu zaštitu baštinila je dugu tradiciju organizirane nastave u izvanbolničkoj zdravstvenoj zaštiti koja se razvila u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Svrha je nastave iz obiteljske medicine upoznavanje studenta s temeljnim zadaćama liječnika obiteljske medicine koji pruža osobnu, primarnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu pojedincima, obiteljima i društvenoj zajednici, bez obzira na dob, spol i bolest. Zadatak je nastave da student spozna i usvoji obrazac rada liječnika obiteljske medicine koji donosi početnu odluku o svakom problemu koji se u njegovoj liječničkoj praksi pojavi. Student treba naučiti pri ocjeni zdravlja i bolesti obuhvatiti i sažeti razmatranja o fizičkim, psihološkim i socijalnim faktorima. Student treba posebice steći znanja i vještine potrebne u pružanju kontinuirane zdravstvene zaštite bolesnicima s kroničnim, povratnim ili neizlječivim bolestima. Specifični cilj nastave je da student integrira prethodno stečena znanja i vještine i ta znanja i vještine učinkovito primjeni u rješavanju problema bolesnika koje zbrinjava u ambulantni, domu bolesnika i aktivno, u suradnji sa konzultantima sudjeluje u skrbi bolesnika koje upućuje na sekundarnu i tercijarnu razinu zdravstvene zaštite.

Kao i svi drugi nastavnici kliničkih disciplina na Medicinskom fakultetu nastavnici Katedre za obiteljsku medicinu su u kumulativnom radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi u Domu zdravlja Zagreb-Centar. Bez djelovanja nastavnika u sustavu zdravstva nema primjerene izobrazbe za studente pojedine medicinske struke, posebice praktičnog dijela izobrazbe.

Katedra za obiteljsku medicinu u kumulativnom radnom odnosu ima jednog redovitog profesora, jednog izvanrednog profesora, jednog docenta, jednog višeg asistenta, tri asistenta te jednog asistenta-znanstvenog novaka u tijeku specijalističkog usavršavanja. Svi su asistenti završili doktorski studij, a mr. sc. Đurđica Lazić i Zlata Ožvačić su pred završetkom doktorskih disertacija. Zbog neriješenog pitanja kumulativnog radnog odnosa za izabrane nastavnike koji rade u praksama u zakupu, jedan izvanredni profesor i jedan docent rade u naslovnom zvanju sa posebnim ugovorom od 30% radnog vremena za potrebe diplomske nastave. Očekuje se također i zapošljavanje jednog znanstvenog novaka na znanstvenom projektu koji je u tijeku.

U nastavi sudjeluju još brojni nastavnici u naslovnim zvanjima i to: jedan izvanredni profesor za potrebe poslijediplomske nastave te 28 naslovnih predavača koji svi rade u praksi i obavljaju veliki dio praktične nastave iz diplomske nastave iz predmeta Obiteljska medicina, drugih izbornih predmeta te u poslijediplomskom specijalističkom studiju Obiteljska medicina. Među naslovnim predavačima ima nastavnika koji imaju

akademske naslove i stječu uvjete za dalje znanstveno-nastavno napredovanje Tako je u tijeku izbor jednog nastavnika u zvanje naslovnog docenta.

Zbog velikog broja nastavnih sati u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi potrebno je uposliti pet novih nastavnika u kumulativnom radnom odnosu odnosno zaposliti znanstvene novake koji će se radeći na projektima katedre istodobno osposobljavati za nastavnike. Istodobno je za te nastavnike nužno osigurati i radilište u sustavu zdravstva.

Diplomska nastava

Katedra izvodi nastavu jednog obveznog i četiri izborna predmeta diplomske nastave za studente medicine.

Kolegij **Obiteljska medicina** održava se na VI godini studija, sadrži 16 sati predavanja, 30 sati seminara i 59 sati vježbi, a voditeljice su prof dr sc Milica Katić, i doc.dr.sc Mladenka Vrcić-Keglević. Zbog specifičnosti rada u ordinaciji izabranog liječnika vježbovnu grupu za predmet Obiteljska medicina čine dva studenta u ordinaciji mentora-izabranih naslovnih predavača i ostalih nastavnika Katedre u skladu sa Odlukom o izmjenama i dopunama Pravilnika o ustroju radnih mjesta Medicinskog fakulteta u Zagrebu. U suglasju s novim nastavnim planom i programom Medicinskog fakulteta u Zagrebu koji poštujući načela bolonjskog procesa zahtijeva primjeren udio izbornih predmeta u diplomskoj nastavi Katedra za obiteljsku medicinu izvodi četiri izborna predmeta: **Specifične značajke primarnog liječnika** (voditelj prof dr sc Sanja Blažeković-Milaković), **Osnove komunikacijske vještine** (voditelj doc dr sc Mladenka Vrcić-Keglević), **Zaštita zdravlja obitelji** (voditelj prof.dr.sc Milica Katić) i **Ljudska seksualnost** (voditelj doc.dr.sc. Hrvoje Tiljak). Prijavljena su još dva izborna predmeta **Balintove grupe** i **Kliničke vještine**. Ukupno nastavno opterećenje Katedre za obiteljsku medicinu u diplomskoj nastavi u akademskoj godini 2006./07. je iznosilo 8800 sati.

Također nastavnici Katedre za obiteljsku medicinu sudjeluju u nastavi drugih obvezatnih predmeta: **Uvod u medicinu**, **Ratna medicina** te u više izbornih predmeta ostalih katedri Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Studij medicine na engleskom jeziku započeo je u akademskoj godini 2003./04. a prema planu i programu Katedra izvodi nastavu na šestoj godini što znači da će nastava obveznog predmeta Obiteljska medicina na engleskom studiju na Katedri za obiteljsku medicinu započeti u akademskoj godini 2008./09.

Trajna je zadaća Katedre provoditi sustavno osposobljavanje svih nastavnika za sudjelovanje u radnim tijelima fakulteta i Sveučilišta, te za preuzimanje različitih zadataka liječnika i nastavnika u sustavu zdravstva i u široj zajednici.

Poslijediplomska nastava

Poslijediplomski specijalistički studij *Obiteljska medicina*

Poslijediplomski studij iz opće/obiteljske medicine je organiziran na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 1960/61 prvi put u Europi a do 1991. godine pohađalo ga je oko 1500 liječnika. Svrha poslijediplomskog specijalističkog studija iz obiteljske medicine je stručno i znanstveno usavršavanje liječnika obiteljske medicine koji pružaju osobnu, primarnu, kontinuiranu i sveobuhvatnu zdravstvenu zaštitu pojedincima i obiteljima u lokalnoj zajednici bez obzira na spol, dob ili bolest. Cilj nastave je osposobiti liječnike da na razini primarne

zdravstvene zaštite čuvaju i unapređuju zdravlje, pravovremeno otkrivaju i dijagnosticiraju bolesti, provode liječenje i rehabilitaciju pojedinaca i obitelji u njihovu prirodnom okružju. Nadalje, cilj je nastave obrazovati liječnike za praćenje zdravlja i bolesti, usvajanje metoda analize zdravstvenog stanja i potrebe populacije, planiranje, koordinaciju i evaluaciju zdravstvene zaštite svoje populacije. Liječnici se trebaju upoznati s društveno-ekonomskim odnosima u zdravstvu i načinom djelovanja zdravstvenog radnika u zajednici.

Studij je u potpunom suglasju sa suvremenim znanstvenim spoznajama obiteljske medicine kao zasebne znanstvene i stručne discipline i u skladu je s dokumentima Europskog udruženja nastavnika iz obiteljske medicine (EURACTa) i dokumentima Evropskog udruženja specijalista iz obiteljske medicine (UEMOa). Studij je obavezni dio specijalizacije iz obiteljske medicine. Sukladno Europskim kriterijima da svi liječnici koji rade u obiteljskoj medicini (EU directives 33/93) moraju biti specijalistički educirani, specijalizaciju iz obiteljske medicine trebalo bi pohađati oko 150 liječnika godišnje i to do 2015. godine. S tom namjerom prihvaćen je poseban Projekt *Usklađivanje djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima uvođenjem obavezne specijalizacije*, financiran iz Proračuna Republike Hrvatske. Sukladno Projektu, prva generacija započela je specijalizaciju u školskoj godini 2003./2004. te je do sada poslijediplomski specijalistički studij Obiteljska medicina u razdoblju od 2003. do 2007. godine pohađalo 537 polaznika. Nakon 2015. godine, sukladno planu kadrova, godišnje će studij pohađati oko 80 liječnika.

U ime Katedre za obiteljsku medicinu voditelj poslijediplomskog specijalističkog studija je doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević, a u izvođenju nastave uz nastavnike Katedre za obiteljsku medicinu sudjeluju mnogobrojni nastavnici Medicinskog fakulteta u Zagrebu, nastavnici katedri obiteljske medicine drugih medicinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj, stručnjaci iz različitih srodnih područja te gostujući nastavnici iz drugih zemalja.

Nastavnici katedre sudjeluju i drugim poslijediplomskim specijalističkim studijima primjerice Klinička pedijatrija, Javno zdravstvo, Upravljanje i rukovođenje u zdravstvu, Medicina rada i športa, Školska medicina .

Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo

Nastavnici katedre sudjeluju u izvođenju predmeta doktorskog studija. Prof dr.sc Milica Katić sudjeluje u kolegiju **Telemedicina**. Doc.dr. sc. Hrvoje Tiljak sudjeluje u kolegiju **Statističke i epidemiološke osnove upravljanja kvalitetom**.

Stalno medicinsko usavršavanje

Nastavnici Katedre sudjeluju u brojnim tečajevima stalnog medicinskog usavršavanja na Medicinskom fakultetu. Članovi Katedre, doc. dr. Mladenka Vrcić-Keglević, kao predsjednica **Hrvatskog društva za medicinsku edukaciju** i jedan od voditelja, a doc. dr. Hrvoje Tiljak kao nastavnik, uključeni su u redovito izvođenje tečajeva trajne edukacije prve kategorije **Umijeće medicinske nastave**, namijenjenog obrazovanju nastavnika medicinskih fakulteta u Hrvatskoj. Prof dr sc Milica Katić sudjelovala je kao predavač u tečaju prve kategorije **Regionalna anestezija i analgezija** te u tečaju **Novosti na području lijekova**.

Također značajna aktivnost u području trajne medicinske izobrazbe su tečajevi koje zajednički organiziraju Katedra za obiteljsku medicinu i Društvo nastavnika obiteljske medicine: **Primarna i sekundarna prevencija kardiovaskularnih bolesti**,

Reumatologija u obiteljskoj medicini, Psihosomatske bolesti, EKG u ordinaciji obiteljske medicine, Liječenje boli u obiteljskoj medicini, Palijativna skrb, Uvađanje inzulina u terapiju dijabetesa i Zbrinjavanje bolesnika sa kroničnom ranom u ordinaciji obiteljskog liječnika.

Društvo nastavnika opće/obiteljske medicine u suradnji sa Katedrom obiteljske medicine je provelo brojne tečajeve za osposobljavanje mentora za specijalizaciju obiteljske medicine. U razdoblju od 2003. do 2006. godine tečaj za mentore je završilo više od 200 liječnika specijalista opće medicine.

Znanstvena i stručna djelatnost

Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH

U raspisu natječaja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za novi ciklus znanstvenoistraživačkih projekata u siječnju 2007. godine odobren je za financiranje projekt **Živjeti s kroničnom bolešću - iskustvo bolesnika** kojeg je voditeljica doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević. Nastavnici Katedre za obiteljsku medicinu sudjeluju kao istraživači u prihvaćenim znanstvenoistraživačkim projektima koje vode drugi nastavnici Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ ili Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

U razdoblju od 1997. do 2000. godine Katedra je sudjelovala u projektu **Analiza tranzicije zdravstvenog sustava u Hrvatskoj** Ministarstva znanosti i tehnologije kojeg je bio voditelj prof.dr.sc. Antun Budak. Potom su nastavnici Katedre aktivno surađivali u znanstveno istraživačkom projektu **Znanstveni temelji kvalitete zdravstvene zaštite** financiranog od Ministarstva znanosti kojeg je voditelj bio prof.dr.sc Stjepan Orešković, prof.dr. sc Milica Katić bila je voditelj komponente projekta pod naslovom: **Istraživanje kvalitete skrbi u obiteljskoj medicini - ocjena ishoda skrbi.**

Međunarodni znanstveni projekti

Praćenje zdravstvene zaštite u primarnoj zaštiti temeljenoj na mreži praksi za opservaciju (**Health Monitoring in primary care based Sentinel Practice Network**) je projekt kojeg je proveo Nizozemski institut za primarnu zdravstvenu zaštitu, Sveučilišta u Utrechtu (Netherlands Institute of primary health care - NIVEL) financiran od Europske komisije. U tom je projektu Katedra za obiteljsku medicinu bila suradna ustanova, a prof.dr.sc Milica Katić nacionalni koordinator.

Ostala znanstvena i stručna aktivnost

Nastavnici katedre za obiteljsku medicinu su članovi znanstvenih odbora redovitih i brojnih znanstvenostručnih skupova obiteljske medicine. Osobita se pozornost pridaje aktivnom sudjelovanju mlađih nastavnika sa mnogim radovima na tim skupovima. Članovi katedre su aktivno uključeni u uredništva časopisa (**Medicina Familiaris Croatica, Liječničke novine, Medix**) a prof.dr.sc. Biserka Bergman-Marković bila je gost urednik tematskog broja **Acta Medica Croatica** u kojem su nastavnici katedre sa suradnicima, a posebice u koautorstvu sa studentima poslijediplomskog studija priredili 17 radova. Također, nastavnici u znanstvenonastavnim zvanjima su recenzenti brojnih indeksiranih časopisa primjerice **Croatian Medical Journal, Collegium Antropologicum, Liječnički Vjesnik, Acta Medica Croatica** i drugih.

Katedra je središte za znanstvenoistraživački rad u području obiteljske medicine i raspolaže značajnim, prvenstveno ljudskim resursima koji osiguravaju razvoj i ekspertnost u području primijenjenih istraživanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Stručni projekti

Katedra je imala vrlo bogat i raznolik odabir stručnih projekata koje je financirao Grad Zagreb a razvija i suradnju s drugim zdravstvenim ustanovama. To su bili:

Unapređenje skrbi za bolesnike koji boluju od kroničnih nezaraznih bolesti. Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb. Voditelj prof.dr.sc. Milica Katić

Unapređenje zaštite zdravlja i kvalitete života starijih ljudi (65 godina i više) - Zdravije starenje. Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb. Voditelj prof.dr.sc. Milica Katić.

Promocija uspješnog (zdravog) starenja u zajednici. Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb. Voditelj prof.dr.sc.Sanja Blažeković-Milaković

Usavršavanje medicinskih stručnjaka za voditelje Balintovih grupa. Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad i socijalnu skrb. Voditelj prof.dr.sc.Sanja Blažeković-Milaković

Praćenje ishoda liječenja opijatskih ovisnika metadonskim programom u Zagrebu 2003-2005.. Voditelji doc. dr. sc. Hrvoje Tiljak i dr. Venija Cerovečki Nekić

Aktivni rad i suradnja sa Klinikom „Vuk Vrhovac“ na **Projektu stvaranja i implementacije elektronskog registra za dijabetičare (Cro-Diab-Web)** dr. Venija Cerovečki Nekić

Stručni rad

Značajno je djelovanje Katedre za obiteljsku medicinu unutar stručnih društava i to se ponajviše ogleda u pripremi te odvijanju redovitih godišnjih znanstvenih i stručnih skupova. Uz prikaz znanstvenih i stručnih radova kongresi, konferencije ili simpoziji imaju značajnu ulogu u oblikovanju standarda rada, strategije razvoja struke, implementaciji i praćenju uspješnosti uvođenja novih oblika rada i stručnih preporuka te u osiguranju i unapređenju kvalitete rada. U tim zadacima Katedra daje značajan trajni i uspješan doprinos sveukupnom stručnom djelovanju.

Članovi katedre su aktivni u mnogobrojnim radnim skupinama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, članovi su i/ili predsjednici povjerenstava pretežito u području primarne razine zdravstvene zaštite. Nadalje aktivni su u Hrvatskom liječničkom zboru te u Hrvatskoj liječničkoj komori.

Posebna aktivnost Katedre za obiteljsku medicinu bilo je oblikovanje Programa specijalizacije obiteljske medicine u suradnji sa predstavnicima katedri obiteljske medicine iz drugih sveučilišnih centara u Republici Hrvatskoj te drugih profesionalnih organizacija. Prof.dr.sc Milica Katić je voditelj radne skupine za izradu Programa specijalizacije obiteljske medicine .

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi

Obvezatni udžbenik za predmet obiteljska medicina je: Budak A. i sur. Obiteljska medicina (Udžbenik za studente i priručnik za liječnike). Treće dopunjeno i promijenjeno izdanje Zagreb: Gandalf, 2000. U narednom razdoblju je potrebno

izraditi novi udžbenik. Također je izrađen priručnik «Vodič kroz kolegij», kao pomagalo nastavnicima u izvođenju nastave i ispita, ali i kao vodič studentima o tome što će se i na koji način učiti u kolegiju. Izrađeni su priručnici za sva četiri izborna predmeta koje Katedra za sada izvodi

Za potrebe nastavnika i polaznika poslijediplomskog specijalističkog studija i specijalizacije iz Obiteljske medicine priređeni su Vodič kroz specijalizaciju s edukativnim ciljevima, Priručnik za mentore i Priručnik za specijalizante. Za poslijediplomski specijalistički studij Obiteljska medicina nastavnici, voditelji pojedinih kolegija obvezatno pripremaju nastavne tekstove (handout) koje daju polaznicima. U studenom 2005. godine tiskan je prijevod knjige Rakel RE „Osnove obiteljske medicine“ (M. Katić urednik hrvatskog izdanja) koji služi polaznicima poslijediplomskog studija kao priručnik. Planira se prirediti nacionalni udžbenik te druge priručnike za specijalizante obiteljske medicine u suradnji sa nastavnicima katedri obiteljske medicine svih drugih medicinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj. Trajna suradnja sa drugim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj koja ima dugu tradiciju potvrđena je u zajedničkoj izradi Kataloga znanja i vještina za diplomski studij. Isto tako, zajednički je cilj izrada interkatedarskog, međusveučilišnog, poslijediplomskog studija koji bi se na jednako kvalitetan način izvodio na medicinskim fakultetima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu. To je vrlo složen zadatak koji zahtijeva dodatno vrijeme i angažman nastavnika, vrlo jasan plan rada te podjelu odgovornosti.

Nastavnici Katedre sudjeluju i u izradi ostalih priručnika i udžbenika Medicinskog fakulteta. Tako su prof.dr. Milica Katić i doc. dr. Hrvoje Tiljak, autori pojedinih priloga, a doc. dr. Mladenka Vrcić-Keglević je autor i jedan od urednika udžbenika „Umijeće medicinske nastave“. Dr. Venija Cerovečki-Nekić autor je poglavlja u obvezatnom nastavnom štivu „Farmakografijski priručnik“.

Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu

Katedra za obiteljsku medicinu ima vrlo razvijenu međunarodnu suradnju koja je najvećma nastala u okviru bogate međunarodne suradnje i prepoznatljivog značaja Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“.

Katedra za obiteljsku medicinu Medicinskog fakulteta u Zagrebu i Katedra za društveno medicinu Medicinske fakultete u Ljubljani, Republika Slovenija, formalizirale su svoju dugogodišnju uspješnu suradnju u suglasju s Sporazumom o suradnji svojih matičnih fakulteta.

Katedra sudjeluje u radu izdvojenih europskih radnih skupina koje se posebice bave nastavom, istraživanjem, unapređenjem kvalitete i drugim aktivnostima.

Od 1984. godine Katedra sudjeluje u Europskoj mreži istraživača iz obiteljske medicine (*European General Practice Research Network - EGPRN*) u kojoj je nakon prof.dr.sc. Milice Katić 2000. godine mr.sc. Đurđica Lazić izabrana za nacionalnog predstavnika i člana Glavnog odbora, odgovorna za redovito sudjelovanje na sastancima grupe i na izradi zajedničkih projekata, dokumenata i publikacija. U okviru EGPRN-a Hrvatska je sudjelovala u nekoliko međunarodnih projekata što je i jedan od najznačajnijih zadataka te skupine. Hrvatska je u dva navrata bila domaćin EGPRN sastanaka, a 2009. godine će biti ponovno domaćin te konferencije.

Katedra sudjeluje kao jedan od osnivača i u Europskoj akademiji nastavnika iz opće medicine (*European Academy of Teachers in General Practice - EURACT*). Nakon umirovljenja prof.dr.sc. Antuna Budaka 2001. godine doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević je nacionalni predstavnik u toj grupi i član Izvršnog odbora te redovito

sudjeluje na sastancima grupe i na izradi zajedničkih projekata, dokumenata i publikacija. U svibnju 2007. godine je održan redoviti sastanak EURACT-a u Zagrebu.

Rad u Europskoj grupi za unapređenje kvalitete rada u obiteljskoj medicini (EquiP). Nacionalni predstavnik je Zlata Ožvačić budući je istraživanje i unapređenje kvalitete u obiteljskoj medicini njen najuži znanstveni interes te je iz tog područja i prijavila doktorsku disertaciju.

Rad u Europskoj uniji opće medicine (*The European Union of General Practitioners - UEMO*) u kojoj je nacionalni predstavnik ispred Hrvatske liječničke komore - Povjerenstva za primarnu zaštitu doc.dr.sc. Hrvoje Tiljak. Prof.dr.sc Biserka Bergman-Marković bila je član radnih skupina UEMO-a i to za Informatizaciju primarne zdravstvene zaštite te za Trajnu medicinsku izobrazbu. Ta je skupina posebice aktivna u ujednačavanju položaja liječnika obiteljske medicine u sustavu zdravstvene zaštite svake europske zemlje članice. Slijedeći sastanak UEMA održat će se u jesen 2008. godine u Zagrebu.

Godišnja organizacija međunarodnog stručnog skupa namijenjenog nastavnicima iz obiteljske medicine: „Training of Teachers in General/Family Practice“, u Interuniverzitetskom Centru u Dubrovniku, koordinirajući direktor je doc.dr.sc Mladenka Vrcić-Keglević.

Godišnja organizacija međunarodne Škole Balintovih grupa - stručnog skupa namijenjenog nastavnicima iz obiteljske medicine u Interuniverzitetskom Centru u Dubrovniku. Direktor je prof.dr.sc. Sanja Blažeković-Milaković koja je ujedno i član Izvršnog odbora Međunarodne federacije Balintovog udruženja.

Doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević sudjeluje u radu Evropskog društva za medicinsku edukaciju, AMEE, i uključena je u rad dviju grupa: „Unapređenje nastave u zemljama Centralne i Istočne Europe“ i „Razvoj europskog curikuluma“.

Sudjelovanje u aktivnostima koje organizira WHO, Regionalni centar za Europu, što je jedna od temeljnih međunarodnih aktivnosti Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. U tom segmentu je na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ utemeljen Kolaborativni centar za primarnu zaštitu WHO, a doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević je direktor tog centra.

Sudjelovanje u radu međunarodnog udruženja specijalizanata Obiteljske medicine „Young doctor Project - Vasco de Gama“, s ciljem unapređenja poslijediplomske (specijalističke) edukacije iz obiteljske medicine i statusa specijalizanata i mladih liječnika, Europskog udruženja liječnika obiteljske medicine, (WONCA-Region Europe), a doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević je jedan od koordinatora.

Također je uspostavljena suradnja sa Kraljevskim udruženjem liječnika opće medicine u Velikoj Britaniji (Royal College of General Practitioners, London, UK) gdje svake godine članovi Katedre odlaze u posjet sa svrhom stručnog i znanstvenog usavršavanja.

Uključivanje u ostale međunarodne aktivnosti koje će se pojavljivati u narednom razdoblju te trajno sudjelovanje na svim značajnim međunarodnim skupovima obiteljske medicine posebice Svjetskog udruženja liječnika obiteljske medicine (*World Organization of National Colleges and Academies - WONCA*) i WONCA - Region Europe odnosno Europskog udruženja liječnika obiteljske medicine trajna su obveza članova Katedre za obiteljsku medicinu.

Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje

Hrvatska udružba obiteljske medicine (HUOM) profesionalno udruženje liječnika specijalista obiteljske medicine ima sjedište u Školi narodnog zdravlja "Andrija Štampar". Zajedničkim djelovanjem u unapređenju znanstvenoistraživačkog rada u obiteljskoj medicini Katedra za obiteljsku medicinu i HUOM su osnovali Klub istraživača u obiteljskoj medicini 1996. godine kojeg su voditelji prof.dr.sc Milica Katić i doc.dr.sc. Hrvoje Tiljak.

Društvo nastavnika opće/obiteljske medicine koje je osnovano sa svrhom unapređenja izobrazbe nastavnika svih profila posebice izobrazbe mentora za specijalizante obiteljske medicine te za unapređenje i provođenje trajne izobrazbe također ima sjedište na Školi, a predsjednik Društva je prof dr sc Milica Katić.

Društvo Balintovih grupa Hrvatske, utemeljeno je na zasadma učenja Michaela i Enid Balinta koji su još 1950. godine započeli edukaciju s liječnicima opće medicine na Tavistock klinici u Londonu. koja se proširila gotovo u svim zemljama širom svijeta. Prof.dr. Muradif Kulenović osnovao je 1983 godine zajedno s zainteresiranim liječnicima opće medicine koji su ujedno bili i voditelji praktične nastave, grupu "Trešnjevka 83". Ta je skupina ujedno bila i osnova za kasnije utemeljeno Društvo Balintovih grupa Hrvatske kojeg je predsjednik prof.dr.sc Sanja Blažeković-Milaković, a sjedište društva također je u Školi narodnog zdravlja "Andrija Štampar".

Hrvatsko Društvo za medicinsku edukaciju (HDME) koje okuplja stručnjake u području medicinske edukacije nastavnika medicinskih fakulteta, a predsjednik je doc.dr.sc Mladenka Vrcić Keglević, također ima sjedište na Školi.

Katedra za obiteljsku medicinu proslavila je 30. ožujka 2007. godine 27. obljetnicu postojanja što je bila prigoda za malo slavlje (slika na prethodnoj stranici) ali i okupljanje uvaženih kolega obiteljskih liječnika i nastavnika opće/obiteljske medicine

KATEDRA ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU I MEDICINU RADA

Pročelnica: Doc.dr.sc. **Jagoda Doko Jelinić**

Zamjenica pročelnice: Prof.dr.sc. **Jadranka Mustajbegović**

Tajnica: Mr.sc. **Jasna Pucarín Cvetković**

Nastavnici i suradnici

Odjel za ekologiju okoliša i medicinu rada

Dr. sc. **Fedor Valić**, profesor emeritus

Dr. sc. **Eugenija Žuškin**, profesor emeritus

Prof.dr.sc. **Jadranka Mustajbegović**, dr.med., spec. medicine rada, redoviti profesor

Doc.dr.sc. **Vlatka Brumen**, dr.med., spec. medicine rada, docent

Doc.dr.sc. **Jagoda Doko Jelinić**, dipl.inž. biotehnologije, docent

Dr.sc. **Iskra Alexandra Nola**, dipl. inž. biologije, zn. novak - viši asistent

Mr.sc. **Jasna Pucarín-Cvetković**, dipl inž. prehrambene tehnologije, asistent

Milan Milošević, dr.med., zn. novak - asistent

Odjel za vode

Doc.dr sc. **Ksenija Vitale**, dipl. inž. biotehnologije, docent

Dr.sc. **Ankica Senta**, dipl. inž. biotehnologije, viši asistent

Mr.sc. **Nataša Janev-Holcer**, dipl.inž. biologije, zn. novak - asistent

Suradnici u nastavi i administraciji

Odjel za ekologiju okoliša i medicinu rada

Tomo Gregurec, sanitarni inženjer

Barbara Gledec, kemijski tehničar

Božica Kereta, administrativni djelatnik

Odjel za vode i Ovlašteni laboratorij za analizu voda

Damir Andabaka, dipl.ing. kemije

Blaženka Modrić, inž. med. lab. dijagn.

Boris Blažević, laboratorijski tehničar

Jadranka Potlaček, zdravstveni tehničar

Blaženka Šafranić, kemijski tehničar

Nastavnici u naslovnim zvanjima

Prof.dr.sc. **Antoinette Kaić-Rak**, dr.med., izvanredni profesor

Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre

Dr. sc. **Dunja Beritić Stahuljak**, dr. med., spec. higijene i socijalne medicine i spec. medicine rada, provela je cijeli svoj radni vijek na Školi narodnog zdravlja Andrija Štampar (1958-1997). Znanstvena joj je djelatnost u područja zdravstvene ekologije i medicine rada, s naglaskom na profesionalne respiratorne bolesti. Bila je predstojnik Odjela za higijenu rada 7 godina, obavljala je funkciju prodekana za poslijediplomsku nastavu Medicinskog fakulteta 17 godina. Umirovljena je kao redoviti profesor 1997. godine.

Dr.sc. **Mira Cigula**, dipl. ing. biotehnologije, provela cijeli radni vijek na ŠNZ (1963-2002). Znanstvena i stručna djelatnost bila joj je usmjerena na toksikologiju metala, ocjenjivanje štetnosti čimbenika vanjske atmosfere odnosno određivanje ekspozicije mineralnim vlaknima. Vrijedno je spomenuti i njen bogati terenski rad. Od 1997-2002. bila je voditelj smjera sanitarnih inženjera na današnjem Zdravstvenom veleučilištu. Umirovljena je kao docent 2002.

Mr.sc. **Marija Marijanović Rajčić**, dipl inž. kemije, radila na Zavodu za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada od 1981. do 2005. godine. Bila je voditelj Laboratorija za vode u razdoblju od 2003. do 2005. godine. Sudjelovala je u znanstvenim i stručnim projektima Odjela za vode i Zavoda.

U spomen preminulima

Dr.sc. **Mirna Zebec**, mr. farmacije, spec. sanitarne kemije, cijeli je radni staž provela na ŠNZ (1952.-1990.). Znanstvena i stručna djelatnost bila joj je pretežno usmjerena

na kondicioniranje vode za piće i kakvoću vode u javnim bazenima s naročitim naglaskom na ispitivanju sredstava za dezinfekciju. Radila je i na pionirskim istraživanjima hidrologije krša. Vrijedi naglasiti da je značajno doprinijela poznavanju povijesti Škole, posebno prikupljanjem dragocjenih fotografija. Umirovljena je kao redoviti profesor 1990., a preminula je 1998. godine.

Marijan Car, kemijski tehničar, proveo je cijeli svoj radni staž na ŠNZ. Svojim stručnim radom uvelike je pomogao u razvitku Odjela za higijenu rada, kao i kasnije Odjela za ekologiju okoliša i medicinu rada. Preminuo je 1998. godine.

Mr. sc. Tomislav Jakovčić, dipl.inž kemije, na Školi je proveo cijeli svoj radni vijek od 1971. godine pa sve do smrti 2004. Od početka radnog vijeka radio je na određivanju teških metala u vodi i tlu. Sudjelovao je u svim stručnim i znanstvenim projektima Laboratorija za vode. Bio je dugogodišnji voditelj Laboratorija za ispitivanje voda (1989-2003).

Otto Buhiniček, kemijski tehničar, proveo je cijeli radni vijek na Školi, na Odjelu za biokemiju od 1953 godine do mirovine 1990. Preminuo je 2003. godine.

Željko Martinić, kemijski tehničar, radio na Školi od 1963. godine do umirovljenja 1991. godine. Sudjelovao na istraživanjima površinskih voda. Preminuo je 1998. godine.

Silvija Huzek-Kittan, kemijski tehničar, od 1953. godine do umirovljenja 1983. godine radila je na Odjelu za vode. Sudjelovala je u vježbama za studente medicine i na terenskoj nastavi. Preminula je 1999. godine.

O Katedri i Zavodu za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada

Katedra/Zavod za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada djeluje kao ustrojbeni jedinica Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ s dva odjela: Odjel za ekologiju okoliša i medicinu rada i Odjel za vode.

U Odjelu za ekologiju okoliša i medicinu rada, uz laboratorij za ocjenjivanje čimbenika općeg i radnog okoliša i laboratorija za fiziologiju rada, planira se formiranje laboratorija za ekogenetiku.

Nastavnici i suradnici Odjela za vode sudjeluju i u radu Laboratorija za analizu vode koji je od Državne uprave za vode Republike Hrvatske imenovan kao „Ovlašteni i ovlašteno znanstveni laboratorij“.

Diplomska nastava

Zdravstvena ekologija i medicina rada, 105 sati ukupno (16P, 52S, 32V), voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Nastavnici Katedre sudjeluju u izvođenju predmeta **Stručna praksa u zajednici**, (45V), voditelj prof dr.sc. Zvonko Šošić

Kako primijeniti Hipokratovu zakletvu, izborni predmet, 25 sati ukupno (15S, 10V), 1,5 ECTS bodova, voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Nastava na zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

Fiziologija i patologija rada, 30 sati ukupno (30P), 3 ECTS boda, voditelj doc.dr.sc. Vlatka Brumen

Analiza vode, (30P, 30V), 4 ECTS boda, voditelj dr.sc. Ankica Senta

Čišćenje, obnova otpadne vode, 45 sati ukupno (15P, 30V), 3,3 ECTS bodova, izborni predmet, voditelj dr.sc. Ankica Senta

Zdravstveni aspekti bazena za kupanje, 15 sati ukupno (15 V), 1 ECTS bod, izborni predmet, voditelj dr.sc. Ankica Senta

Okoliš i zdravlje, 45 sati ukupno (30P, 15V), voditelj dr.sc. Fedor Valić, profesor emeritus

Prehrana, 60 sati ukupno (15P, 30S,15V), 6 ECTS bodova, suradnik mr.sc. Jasna Pucarín-Cvetković

Analiza fizikalnih faktora okoliša, 60 sati ukupno (30P, 15S, 15V), voditeljica doc.dr.sc. Mira Cigula do 2002.god

Opasnosti u proizvodnim procesima, 45 sati ukupno(30P, 15V), voditeljica doc.dr.sc. Mira Cigula do 2002. god

Poslijediplomska nastava

Specijalistički poslijediplomski studiji

Medicina rada i športa, poslijediplomski specijalistički studij, 410 sati ukupno, (271P, 88S, 51V) 60 ECTS bodova, voditelj prof. dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Nastavnici Katedre kao voditelji predmeta **Zdravstvena ekologija** odnosno **Okoliš i zdravlje** i **Zdravstveni učinci općeg i radnog okoliša** sudjeluju u izvedbi poslijediplomske nastave u specijalističkim poslijediplomskim studijima iz Obiteljske medicine, Epidemiologije, Javnog zdravstva, Zaštita majke i djeteta, Školske medicine i Kliničke pedijatrije i kao suradnici u poslijediplomskom studiju Dermatovenerologija predmetu **Odabrana poglavlja interne medicine**.

Health and safety management na interdisciplinarnom poslijediplomskom studiju **Environmental management** (na engleskom), Sveučilišta u Zagrebu, voditelj kolegija doc.dr.sc. Ksenija Vitale.

Toksikologija vlakana, Prirodoslovno matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditelj dr. sc. Fedor Valić, profesor emeritus

Okoliš i zdravlje, Fakultet kemijskog inženjerstva i Rudarsko geološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditelj dr. sc. Fedor Valić, profesor emeritus

Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo

Na doktorskom studiju *Biomedicina i zdravstvo* nastavnici Katedre voditelji su dva granski usmjerena predmeta. Sudjeluju i u nastavi drugih predmeta čiji su voditelji s drugih katedri Škole i izvan nje.

Reprodukcija i radno mjesto, 18 sati ukupno (9P, 9S), 3 ECTS bodova, voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Ekogenetika, 16 sati ukupno (8P, 8S), 5 ECTS bodova, voditelj doc.dr.sc. Jagoda Doko Jelinić

Stalno medicinsko usavršavanje

U Organizaciji Hrvatskog društva zrakoplovne medicine Hrvatskog liječničkog zbora:

Osnove obuke zrakoplovne medicine, JAR-FCL3, 2006. godine sudjelovala doc.dr.sc. Vlatka Brumen

U organizaciji Ministarstva komunikacija i prometa BiH:

Zrakoplovna - vazduhoplovna medicina, prema programu JAR-FCL3.090, 2005. god. sudjelovala doc.dr.sc.Vlatka Brumen

U suradnji s Hrvatskim zavodom za medicinu rada, održani su tečajevi trajnog usavršavanja.

Procjena opasnosti radnih mjesta, 1998. godine

Medicina športa i medicina rada, 1999. godine

Kardiovaskularne bolesti i rad na poslovima s posebnim zdravstvenim zahtjevima, 2005. godine

U okviru programa stalnog medicinskog usavršavanja Medicinskog fakulteta održan je tečaj

Procjena i upravljanje rizicima u javnom zdravstvu

Znanstvena i stručna djelatnost

Znanstveni i stručni rad Katedre za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada usmjeren je na istraživanje i praćenje odnosa čimbenika životnog i radnog okoliša i njihova djelovanja na zdravlje i dobrobit čovjeka.

Glavna djelatnost Odjela za ekologiju okoliša i medicinu rada je istraživanje učinaka kemijskih i fizikalnih čimbenika, posebice teških metala i organskih aerosola na zdravlje čovjeka u njegovom okolišu. Naročita pažnja daje se procjeni čimbenika radnog mjesta i zdravstvenoj zaštiti izloženih od njihova štetnog djelovanja, te ulozi zdrave prehrane. Osobit značaj pridaje se spoznajama usmjerenim na razinu molekularnog i genetskog odgovora kako bi se definirala uloga genotipa i okoliša u nastanku bolesti. Sljedom toga predlažu se smjernice za razvoj javnozdravstvenih djelatnosti ili akcija koje bi umanjile rizike pojava bolesti i/ili unaprijedile zaštitu zdravlja.

Područje djelovanja Odjela za vode je monitoring i kontrola svih (površinskih i podzemnih) voda koje su potencijalna sirovina u proizvodnji vode za piće. Također se prati i sastav otpadnih voda koje se, nepročišćene ili pročišćene, ispuštaju u prirodne tokove površinskih voda. Monitoringom se prate promjene i uspoređuje kakvoća vode s propisanim standardima, dok se procjenu utjecaja na zdravlje populacije ocjenjuje korištenjem matematičkih modela.

U svom radu Katedra slijedi Deklaracije konferencija Ministara zdravstva i ministara okoliša Europe i SZO o akcijama za okoliš i zdravlje NEHAP (National and environment action plan).

Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH - vođenje projekata

- 1997.-2000. **Fenotipska varijabilnost i polimorfizmi apolipoproteina u stanovništvu otoka Krka**, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, poticajni projekt za mlade istraživače, doc. dr. sc. Ksenija Vitale
- 1997.-2002. **Biološki učinci organskih aerosola**, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, voditelj dr.sc. Eugenija Žuškin, profesor emeritus
- 2003.-2005. **Osiguranje kvalitete pitke vode i očuvanje okoliša u malim naseljima i selima na području od posebne državne skrbi**, Vlada Republike Hrvatske, Voditelj doc.dr.sc. Ksenija Vitale

- 2002.-2006. **Biološki učinci štetnih aerosola**, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, broj 0108341, voditelj dr.sc. Eugenija Žuškin, profesor emeritus
- 2002.-2006. **Voda, hrana, neposredni životni okoliš - determinante zdravlja**, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH broj 0108-332; voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović
- 2007.- **Biološki učinci aerosola**, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, broj 108-1080316-0301, voditelj dr. sc. Eugenija Žuškin, profesor emeritus
- 2007.- **Zdravlje na radu i zdravi okoliš**, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske broj 108-1080316-0300, voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH - sudjelovanje

- 1996.-2002. **Molekularna osnova hiperkolesterolemije**, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH broj 108-201; doc.dr.sc. Jagoda Doko Jelinić, suradnik
- 2002.-2005. **Molekularna osnova aterogeneze**, Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske 0108247, produženo 2006-2009; doc.dr.sc. Ksenija Vitale, suradnik
- 2007.- **Utjecaj herbicida i gnojiva na kakvoću voda i tla u hidromelioriranim površinama**, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, dr.sc. Ankica Senta, suradnica

Međunarodni znanstveni projekti

- 2001.-2003. **Analysis and monitoring of drinking water sources outside the public water supply network. Example from Zagreb and its suburbs**, Open Society Institute, New York, Voditelj doc.dr.sc. Ksenija Vitale
- 2005.-2008. **SCOPES Project for Development of Core Curriculum in Occupational Health**, Swiss National Science Foundation (SNSF), koordinator za Hrvatsku prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović
- 2006.- **Eating out: Habits, Determinants and Recommendations for Consumers and the European Catering sector (acronym HECTOR)**, EU: FP 6: br. 023043, voditelj u RH mr.sc. Jasna Pucarin-Cvetković
- 2006.- **European Food Consumption Validation (acronym: EFCOVAL)** EU: FP6: br. 022895; suradnik: mr.sc. Jasna Pucarin-Cvetković

Ostala znanstvena i stručna aktivnost i projekti

- 1999.-2000. **Poboljšanje prehrane i zdravlja pučanstva na područjima od posebne državne skrbi**, Ministarstvo zdravstva RH, mr.sc. Jasna Pucarin-Cvetković, suradnik
- 2001.-2002. **Reprodukcija i okoliš**, Grad Zagreb, voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović
- 2001.-2002. **Prehrambene navike studenata Sveučilišta u Zagrebu**, Grad Zagreb, voditelj prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović
- 2006.- **Nutrition Friendly School Initiative**, Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), mr.sc. Jasna Pucarin-Cvetković, suradnik

- 2007.- Različiti ugovori o obavljanju stručnih usluga:
Ugovori o ispitivanju površinskih voda s Hrvatskim vodama
Ugovori s HEP proizvodnja d.o.o. Proizvodno područje HE Zapad Rijeka
Ugovor 45/2007
Ugovori s Javnom ustanovom Maksimir
Ugovor s Prirodoslovno matematičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu
Ugovori s Hidroingom i Kliničkim bolničkim centrom Zagreb o ispitivanju
otpadnih voda na lokacijama-Rebro, Kišpatićeva, Petrova,
Božidarovićeva, Šalata
30-tak ugovora s industrijskim poduzećima

Stručne ekspertize

Članovi Katedre daju stručne ekspertize o izloženosti čimbenicima općeg i radnog okoliša i o odgovoru organizma na te izloženosti. Također sudjeluju u izradama pravilnika i zakonskih propisa iz područja rada Katedre.

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi

Senta A, Pucarín Cvetković J, Doko Jelinić J. Kvantitativni modeli namirnica i obroka, Zagreb: Medicinska naklada, 2004.

Šarić M, Žuškin E. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada, 2002.

Valić i suradnici. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Školska knjiga, 2001.

Organizacija skupova, simpozija, kongresa

Međunarodni simpozij **Sigurnost i zdravlje na radu u metalnoj industriji, 2007. osvrt na aluminijsku industriju**; Šibenik 24.-26. svibnja 2007. predsjednica organizacijskog i programskog odbora doc.dr.sc. Jagoda Doko Jelinić

III Hrvatski kongres medicine rada s međunarodnim sudjelovanjem **Radna sposobnost i životna dob**, Brijuni, 18.-22. rujna 2002. predsjednica organizacijskog i programskog odbora prof.dr.sc. Jadranka Mustajbegović

Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb

Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje

Međunarodna djelatnost

- Suradnja s **Europskom udrugom škola medicine rada** (European Association of Schools of Occupational Medicine - EASOM)
- Suradnja sa **Sveučilištem Bari**, Italija u implementiranju međunarodnog poslijediplomskog studija Environmental and Occupational Health.
- Međunarodni tečajevi trajnog usavršavanja CME: **Health, Work and Environment** u okviru Međunarodnog sveučilišnog središta u Dubrovniku (InterUniversity Center-IUC) u suradnji s Europskom udrugom škola medicine rada (European Association of Schools of Occupational Medicine)

- Međunarodni tečajevi **Zdrave radne organizacije** ili **Kako promicati zdravlje na radu i Procjena i upravljanje rizicima /u zdravstvenoj ekologiji i javnom zdravstvu/, Motovunska ljetna škola unapređenja zdravlja.**
- Nastavnici Katedre sudjeluju u izvođenju diplomske nastave na **Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru** te poslijediplomske nastave na **medicinskim fakultetima sveučilišta u Skopju i Ljubljani.**
- Suradnja s **Europskim udruženjem za specijalizaciju i European Association of Schools of Occupational Medicine (UEMS i EASOM).**
- Suradnja sa **Svjetskom zdravstvenom organizacijom** na izdavanju **Environmental Health Criteria Documents**
- Suradnja sa **Svjetskom zdravstvenom organizacijom** na osnivanje kolaborativnog centra za medicinu rada
- Suradnja s **US National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH)** na problemima zdravstvenih učinaka organskih čestica
- Suradnja s **Mount Sinai Hospital, New York, New York State, SAD i Yale University, New Haven, Connecticut, SAD**
- Predstavnik Republike Hrvatske u **NATO-CCMS** projektu **Clean Products and Processes**, doc.dr.sc Ksenija Vitale
- Suradnja s Medicinskim fakultetom, Atena, Grčka (**University of Athens, Schhol of Medicine Department of Hygiene and Epidemiology**), koordinatorom projekta **HECTOR**

KATEDRA ZA MEDICINSKU SOCIOLOGIJU I EKONOMIKU ZDRAVSTVA

Pročelnik: Prof.dr.sc. **Stjepan Orešković**

Zamjenik pročelnika: Prof.dr.sc. **Miroslav Mastilica**

Tajnica: **Ivana Božičević**, dr.med.

Nastavnici i suradnici

Prof.dr.sc. **Stjepan Orešković**, redoviti profesor

Prof.dr.sc. **Slaven Letica**, dipl. oecc., redoviti profesor

Prof.dr.sc. **Miroslav Mastilica**, redoviti profesor

Doc.dr sc. **Sanja Babić-Bosanac**, dipl. iur., docent

Mr.sc. **Ana Borovečki**, dr.med., prof. fil., zn. novak - asistent

Dr.sc. **Ivana Božičević**, dr.med., asistent

Marta Čivljak, dr.med., spec. psihijatrije, zn. novak - asistent

Kristina Fišter, dr.med., zn. novak - asistent

Karolina Kalanj, dr.med., zn. novak - asistent

Tea Vukušić-Rukavina, dr.med., zn. novak - asistent

Suradnici u nastavi i administraciji

Patricija Pasković, dipl. ing., referent za nastavu

O Katedri/Zavodu za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva

Medicinska sociologija je primijenjena sociološka disciplina koja proučava medicinu i zdravstvo iz društvene perspektive. Danas je općenito prihvaćeno da je zdravstveno stanje ljudi usko povezano s društvenim uvjetima života i da je zdravstvo veoma značajan podsustav društva, pa se medicinsko znanje nužno treba proširivati i znanjima o socijalnim čimbenicima zdravlja, bolesti i zdravstvene zaštite. Nastava iz predmeta „Medicinska sociologija“ izraz je odavno uočene potrebe na Medicinskom fakultetu u Zagrebu da u procesu medicinske edukacije budu zastupljene i znanstvene discipline koje izlaze iz okvira "čisto" medicinske znanosti, kao što su društvene i humanističke znanosti

Katedra za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva svoj početak ima prije 30 godina kad je na Medicinskom fakultetu djelovao Kabinet za društvene nauke. Godine 1976. Kabinet prerasta u Katedru za sociologiju, čiji su prvi nastavnici bili prof. dr. Milan Škrbić i prof. dr. Vjekoslav Mikecin. Na Katedri se 1978. zapošljava asistent Slaven Letica te 1979 stručni suradnici: Miroslav Mastilica i Živka Juričić, koja kasnije prelazi na Medicinski fakultet u Splitu. U osamdesetim godinama (1986.) na Katedri se zapošljavaju Stjepan Orešković i Vjeko Santrić.

Godine 1991. Katedra za sociologiju mijenja naziv u Katedru za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva.

Danas Katedra ima deset članova u znanstveno-nastavnom zvanju (tri redovita profesora, jednog docenta i jednog višeg asistenta) i pet znanstvena novaka. Uskoro se očekuje napredovanja mlađih nastavnika koji imaju uvjete za izbor u viša zvanja. Znanstveni novaci djeluju i napreduju u skladu s propisanim obvezama.

Diplomska nastava

Članovi katedre izvode nastavu obveznih predmeta diplomske nastave za studente medicine i više izbornih predmeta te nastavu za studente engleskog studija.

Prema novom nastavnom planu i programu koji je temeljen na načelima bolonjskih procesa važećem za studente upisane u I. godinu studija od ak. godine 2005./06. nadalje obvezni predmeti su sljedeći:

Medicinska sociologija, voditelj prof. dr. sc. Stipe Orešković, II. godina studija

Organizacija zdravstvene zaštite i ekonomika zdravstva (zajednički nastavni predmet s Katedrom za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite)

Stručna praksa u zajednici (suradnja u nastavi s Katedrom za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite)

Osim savladavanja obveznih predmeta po novom, bolonjskom, nastavnom planu i programu studenti moraju skupiti i šest ECTS bodova godišnje iz izborne nastave koja se održava koncem lipnja i u srpnju kako bi se omogućila pokretljivost studenata makar unutar Hrvatske što unatoč dobroj zamisli još uvijek nije zaživjelo i vjerojatno će trebati još dosta raditi na tome uz bolju organizaciju kako bi takva mobilnost postala praksa a ne izuzetak. Za sada Katedra ima prijavljena četiri izborna predmeta bolonjskog programa:

Pravo na život, voditelj prof.dr.sc. Stjepan Orešković, izborni predmet

Liječnik budućnosti, voditelj prof.dr.sc. Stjepan Orešković, izborni predmet

Farmakoeconomika, voditelj prof.dr.sc. Stjepan Orešković, izborni predmet

Medicinsko pravo, voditeljica doc.dr.sc. Sanja Babić, izborni predmet

Studij medicine na engleskom jeziku započeo je ak. godine 2003./04. a prema planu i programu Katedra izvodi nastavu na drugoj i na trećoj godini studija što znači da smo do sada održali nastavu za četiri generacije druge godine. Na engleskom jeziku na drugoj godini studija održava se kolegij iz Medicinske sociologije (Medical Sociology), dok na trećoj godini se održava kolegija iz Ekonomike zdravstva i farmakoeconomike (Health Economics and Pharmacoeconomics).

Nastava na drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu

Farmaceutsko-biokemijski fakultet, voditelj predmeta *Ekonomika zdravstva* je prof.dr.sc. Miroslav Mastilica

Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

Osnove managementa u zdravstvu, voditelj prof.dr.sc. Miroslav Mastilica

Financiranje i ekonomika zdravstva, voditelj prof.dr.sc. Miroslav Mastilica

Poslijediplomska nastava

Specijalistički poslijediplomski studiji

Katedra sudjeluje u poslijediplomskim kolegijima na našem i drugim fakultetima:

Sociologija javnog zdravstva na poslijediplomskom studiju iz Javnog zdravstva

Sociološki pristup epidemiologiji na poslijediplomskom studiju iz Epidemiologije

Sociologija obiteljske medicine na poslijediplomskom studiju iz Obiteljske medicine

Medicinska sociologija i ekonomika zdravstva na poslijediplomskom studiju iz Školske medicine

Ekonomika zdravstva na poslijediplomskim studijima iz Javnog zdravstva, Epidemiologije, Obiteljske medicine

Zdravstveno osiguranje na poslijediplomskom studiju iz Javnog zdravstva

Poslijediplomski specijalistički studij *Menadžment u zdravstvu*

Poslijediplomski specijalistički studij **Menadžment u zdravstvu** omogućuje izobrazbu liječnika kao središnjeg nositelja u sustavu pružanja zdravstvene zaštite. Studij zahtijeva visoki stupanj integracije znanosti i struke prema najvišim kriterijima odličnosti. Zbog primjene najnovijih dostignuća znanstvenog i tehnološkog razvoja u suvremenoj medicini, medicinska struka i znanost razvijaju se fascinantnom brzinom. To zahtijeva ustroj i stalnu prilagodbu studijskog programa jer bi se zaostajanje u prihvaćanju suvremenih znanja. Predloženi program temelji se na suvremenim znanstvenim spoznajama, polaznici imaju znanstveno obrazovanje koje omogućuje znanstveni način razmišljanja, priprema ih za daljnji razvoj znanstvenih dostignuća u medicini.

Studij ima pet smjerova:

Klinički menadžment

Menadžment javnozdravstvenih programa

Poslovni menadžment

Farmaceutski menadžment

Upravljanje u znanosti

Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo

Na doktorskom studiju *Biomedicina i zdravstvo* Medicinskog fakulteta prof.dr.sc. Stjepan Orešković voditelj je jednog metodološkog i jednog granski usmjerenog predmeta, a ostali nastavnici na Katedri sudjeluju u nastavi drugih predmeta čiji su voditelji s drugih katedri Škole i izvan nje. Ovdje su nabrojeni samo predmeti dokorskog studija:

Metode istraživanja i vrednovanja zdravstvenih intervencija (3,5 ECTS bodova)

Efikasnost bolničkog zdravstvenog sustava (1 ECTS bodova)

Procjena i upravljanje rizicima u javnom zdravstvu

Znanstvena i stručna djelatnost

Do sada je uspješno proveden znanstveni projekt pod nazivom **Znanstveni temelji kvalitete zdravstvene zaštite**, voditelj prof.dr.sc. Stjepan Orešković

Aktivna projekti ove Katedre su:

Položaj pacijenata u sustavu zdravstva Republike Hrvatske - normativno i stvarno, glavni istraživač, doc.dr.sc. Sanja Babić- Bosanac

Razvoj modela i instrumenta za ocjenu zdravstvene pismenosti u Hrvatskoj, glavni istraživač prof.dr.sc. Miroslav Mastilica

U tijeku je recenzija projekta **Kvaliteta života liječnika i budućnost liječničke profesije u RH**, voditelj prof.dr.sc. Stjepan Orešković

Međunarodni znanstveni projekti

Centar za izgradnju kapaciteta za praćenju epidemije HIV/AIDS-a, Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“

Centar za izgradnju kapaciteta za praćenju epidemije HIV/AIDS-a utemeljen je 2003. godine zajedničkom suradnjom Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije i GTZ Backup Programa. U isto vrijeme su osnovana i druga dva slična centra, jedan u Kijevu usmjeren za izgradnju kapaciteta iz liječenja i skrbi oboljelih od HIV-a te drugi centar u Vilniusu koji izrađuje programe smanjenje štete uzrokovane konzumiranjem droga i i rizičnim seksualnim ponašanjem.

Glavni ciljevi djelovanja Centar za izgradnju kapaciteta za praćenje epidemije HIV/AIDS-a je edukacija putem seminara i radionica, pružanje konzultantskih usluga zemljama u dizajniranju i implementaciji istraživanja koja imaju za cilj učinkovito pratiti kretanje epidemije HIV/AIDS-a te izrada smjernica iz istraživanja epidemija HIV-a i razvoja programa prevencije i kontrole.

Centar za izgradnju kapaciteta za praćenje epidemije HIV/AIDS-a od 2004. godine educirao je 370 stručnjaka iz 43 države Europe, Azije i Bliskog Istoka. Od 2005. godine održana su i edukacijski seminari u Islamabadu, Pakistan, u Regionalnom uredu Svjetske zdravstvene organizacije za Istočni Mediteran u Kairu te u Iranu.

Konzultantske usluge i tehnička pomoć od 2005. godine pružena je u devet zemalja Istočne Europe i Bliskog istoka.

Krajnji korisnici edukacijskih modula su stručnjaci, prvenstveno epidemiolozi i liječnici koji se bave javnozdravstvenim aspektima i epidemiologijom HIV-a, voditelji nacionalnih programa praćenja i sprječavanja HIV-a te stručnjaci iz akademskih institucija i nevladinih udruga.

Kroz edukacijske module sudionicima se predstavljaju najnovije informacije o epidemiološkim metodama koje se koriste u praćenju i nadzoru epidemije HIV-a i spolno prenosivih infekcija, mogućnostima i načinima njihove primjene te njihova iskoristivost u izradi programa prevencije i kontrole. Uz ovo, moduli sadržavaju i praktične vježbe iz izrade istraživačkih protokola i upotrebe software-a koji omogućuju izradu projekcije kretanja epidemije. U razgovoru s predavačima, svaki se izrađeni protokol pažljivo analizira što rezultira stvaranjem protokola koje sudionici mogu koristiti u zemljama iz kojih dolaze. Osim već spomenutog edukacijskog programa projekt uključuje i razvoj mreže praćenja epidemije te povezivanje stručnjaka i institucija koje se bave prevencijom i liječenjem HIV/AIDS-a u regiji.

Izgradnja suradnje sa srodnim Institucijama, dijeljenje iskustva, znanja i stručnost je ključ uspjeha ovog Centra. Izgradnja suradnje s mnogobrojnim institucijama iz inozemstva ključ je uspjeha projekta, a one uključuju Svjetsku zdravstvenu organizaciju (WHO), (UNDP), Health Protection Agency iz Velike Britanije, Svjetsku Banku, University of California, San Francisco, Institute for Global Health, Centers for Disease Control and Prevention (CDC USA), Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“, Zagreb.

Kako se u projektu radi o stranim sudionicima, sva nastava se održava na engleskom jeziku.

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi

Orešković S. Novi društveni ugovor. Medicinska sociologija i znanosti o životu. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo, Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta; 1997. (Razvoj i okoliš. Biblioteka časopisa „Socijalna ekologija“; knj. 6) (188 str.)

Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. Medicinska sociologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. 232 str.

Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu

London School of Hygiene and Tropical Medicine - Health Services Management

London School of Economics and Political Science

University of Washington School of Public Health and Community Medicine

Bocconi University Milano

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Osijeku

Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu

Harvard Bussiness School

World Health Organisation

ZAVOD ZA NASTAVNU TEHNOLOGIJU

Pročelnica: Doc.dr.sc. **Gordana Pavleković** (Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite)

Predavači

Mr.sc. **Neda Pjevač**, dr.med., predavač

Stručni savjetnici

Alma Šimuec Jović, prof.

Mr.sc. **Sanja Kušec**, prof.

Tehnički suradnici

Mira Svibovec, fotograf

Bruno Pucko, tehnički suradnik

O Zavodu za nastavnu tehnologiju (EMC-u)

Ne zaostati za tehnologijom, ispuniti je odgovarajućim sadržajem

Zavod je specijalizirana stručno-znanstveno-nastavna jedinica Medicinskog fakulteta na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ osnovana 1984. godine, kojoj je cilj razvoj, unaprjeđenje i stalno praćenje nastavnih i komunikacijskih tehnologija u području zdravstva i medicine. Pri tome nastavna tehnologija ne podrazumijeva samo tehniku već i način upotrebe tehnike, tj. radi se o tehnologiji koja polazi od inovativnih pristupa u edukaciji do vrednovanja primjene novih edukativnih strategija i metoda.

Osnivanje i razvoj Zavoda za nastavnu tehnologiju

Osnivanje Zavoda

Početkom osamdesetih, Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prepoznala je potrebu za razvojem posebne jedinice za nastavnu tehnologiju, otvorene za suradnju i korištenje nastavnicima, znanstvenicima i stručnjacima iz prakse. Sažeto, razlozi za to bili su sljedeći:

- Informacijsko doba i uvođenje *novih tehnologija* postali su neminovnim u razvoju komunikacije, unaprjeđenja kvalitete rada i upravljanja u svim pluralističkim sustavima kao što je zdravstveni sustav;
- Problem informacijskog doba postajao je sve prisutnijim. Prepoznato je koliku moć imaju informacije u svakodnevnoj praksi, a istovremeno je bilo jasno da je potrebna *posebna pismenost* za praćenje bitnog što se događa te da nije dovoljno samo uvođenje novih tehnika;
- Prepoznato je, također, da kompleksni sustav zdravstva zahtijeva viši stupanj *koordinacije i upravljanja* te trajnu stimulaciju i osposobljavanje za kvalitetno djelovanje što nove tehnologije omogućuju i olakšavaju;
- Bilo je jasno da budući razvoj *medicinskog obrazovanja* (diplomskog, poslijediplomskog i osobito trajnog usavršavanja) neće biti moguć bez osnivanja posebnih jedinica koje se time bave. Na to je upućivalo postojanje i iskustva jedinica koje se bave nastavnom tehnologijom u svim značajnim akademskim ustanovama u svijetu.
- U to se vrijeme kod nas i u svijetu vode intenzivne rasprave o potrebama promjena u ciljevima i kurikulumu medicinskih studija te razvoju inovativnih pristupa u poučavanju medicine. To je, također, vrijeme početaka istraživanja na području *medicinskog odlučivanja* koje se temelji na informatičkom pristupu medicinskoj tehnologiji i primarni im je cilj racionalizacija medicinskih postupaka;
- Mijenja se tradicionalni *zdravstveni odgoj*. Paternalistički prijenos informacija zamjenjuje aktivna uloga laika, mijenja se način rada zdravstvenih djelatnika s pojedincima, grupama i u zajednici te jača uloga medija. Sve se više ukazuje potreba za točnom, provjerenom i etički opravdanom informacijom za laike. Javlja se, dakle, nova uloga i naglašavanje zdravstvenog odgoja kao neophodnog dijela rada zdravstvenih radnika kroz Informaciju i komunikaciju o medicini i o funkcioniranju sustava zdravstva.

Razloži zašto je osnovan Zavod za nastavnu tehnologiju sredinom osamdesetih godina na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, aktualni su i danas.

Nije slučajno da je Zavod našao mjesto na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Razloži za to su višestruki:

- Škola narodnog zdravlja bila je od svog osnivanja inovativna u uvođenju novih tehnologija. Najbolji primjer za to je prva filmska industrija u ovom dijelu Europe, započeta u toj ustanovi zahvaljujući Štamparu, Gerasimovu, Chloupeku itd. Škola je u vrijeme osnivanja Zavoda imala prostor u kojem je nastala povijesna filmska proizvodnja zdravstveno odgojnih i drugih filmova te prostor foto-laboratorija u kojem su nastala brojna audiovizualna sredstva za učenje medicine;
- Škola je imala iskustvo u izradi zdravstveno odgojnih materijala i provođenju tog rada na terenu, što je jedan od ciljeva rada Zavoda. Dobro opremljena biblioteka s tekstovima iz područja javnog zdravstva i medicinske edukacije bila je također jednim od razloga za smještaj Zavoda na Školu;
- To je vrijeme intenzivnog razvoja programa trajnog usavršavanja u svijetu te istraživanja njegove kvalitete osobito za potrebe dislociranih sustava zdravstva (izvanbolnička zaštita). Na Školi radi jedna od prvih Katedre za opću medicinu i primarnu zdravstvenu zaštitu u svijetu te prema preporukama iz Alma-Ate za razvoj ovog dijela zdravstvene zaštite, već ima iskustva u suradnji s terenom i kontinuiranom edukacijom liječnika izvan bolnica.

Aktivnosti Zavoda od osnivanja do 90-tih godina

Pripreme za osnivanje Zavoda za nastavnu tehnologiju započele su početkom 80-tih godina, a Zavod je radom službeno započeo 1984. godine. Od osnivanja, Zavod je zamišljen kao razvojna jedinica za praćenje, primjenu i podršku novim edukativnim strategijama uz pomoć suvremene tehnologije te kao jedinica Medicinskog fakulteta za davanje servisno-tehničkih us

Dolazak prvih japanskih stručnjaka iz područja medicinske edukacije i stručnjaka za nove tehnologije 1982. godine u Zagreb, otvorio je mogućnost da se o osnivanju Zavoda realno razmišlja. Početkom rada na suradnom projektu između Japana i Hrvatske dobivena je prva osnovna tehnička oprema za rad, a projekt je, dodatno, olakšao okupljanje stručnjaka Medicinskog fakulteta i drugih da intenzivno počnu raditi na razvoju novih edukativnih strategija. Zavod formalno počinje radom u isto vrijeme kada i službeno, nakon dvogodišnjih priprema, započinje i japansko-hrvatski projekt te su prve godine djelovanja usko vezane uz razvoj tog projekta..

Cilj suradnog razvojnog projekta s JICA (Japan International Cooperation Agency: 1984.-1990.) pod naslovom „Trajno usavršavanje za primarnu zdravstvenu zaštitu uz pomoć video i kompjutorske tehnologije“ bio je razvoj sustava za trajno usavršavanje zaposlenih izvan bolnica (primarna zdravstvena zaštita) uz pomoć video i kompjutorske tehnologije i bio je početak učenja na daljinu (distance-learning) kod nas. Projekt je bio inovativan u:

- izboru sadržaja za trajno usavršavanje (sadržaj koji odgovara potrebama prakse);
- novoj edukativnoj strategiji (primjena metode rješavanja problema i interaktivno učenje (problem-oriented i problem-based learning);
- novim medijima u poučavanju (video i kompjutor);

- mjestu i vremenu poučavanja (učenje u grupi i na radnom mjestu, osiguranje povratne veze i prikaz iskustava iz prakse) te
- međuprofesionalnoj suradnji u učenju (zajedničko rješavanje problema liječnika i sestara te usporedba njihovih rješenja s rješenjima istog problema koje su dali eksperti - nastavnici Medicinskog fakulteta).

Ovaj projekt osigurao je stalnu suradnju Medicinskog fakulteta s jedinicama zdravstva u Hrvatskoj. Na iskustvu i tehnikom projekta formiran je *EMC - sustav* koji se sastojao od:

- centralnog video studija smještenog na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ i opremljenog za pripremu, snimanje i doradu video materijala te njegovo umnažanje (EMC - Edukacijski multimedijски centar);
- mreže od 60 jedinica u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj (domovi zdravlja) i s oko 250 osposobljenih koordinatora za trajno usavršavanje;
- mreže od 15 tzv. aktivnih jedinica opremljenih tehnikom za snimanje na terenu i kompjutorima za primjenu u učenju. (Stomatološki fakultet, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Domovi zdravlja u Splitu, Osijeku, Rijeci, Zavod za hitnu pomoć, klinike na Medicinskom fakultetu u Zagrebu) i drugi;
- kompjutorskog centra za izradu CAI i drugih edukativnih programa za učenje uz pomoć kompjutera;

kabineta za uvježbavanje vještina - učionica za individualno i grupno učenje studenata i liječnika uz upotrebu modela, video i kompjutorskih materijala.

EMC-mreža (250 jedinica zdravstva u Hrvatskoj, uz posebno educirane koordinatore trajnog usavršavanja) bila je početak učenja na daljinu («distance-learning»), uz tadašnje tehničke mogućnosti), poticaj multiprofesionalnoj suradnji te poticaj za okupljanje stručnjaka i nastavnika za razvoj inovativnih načina poučavanja. U svakoj od jedinica EMC-mreže u Republici Hrvatskoj imenovan je *koordinator za trajno usavršavanje*, posebno

osposobljen za poslove i zadaće EMC-mreže. Koordinator je redovno dobivao Videomjesečnik (kasnije nazvan „Impuls“) s uputama kako ga primijeniti u edukaciji te popratne materijale koje su individualno ispunjavali liječnici i sestre na terenu. Zadaća koordinatora bila je također osiguranje povratne veze s EMC-om (vraćanje individualnih upitnika i rješenje problema u grupi, evidencija rada, mišljenje o stručnoj i vizualnoj kvaliteti video ili kompjutorskog materijala, vraćanje videomjesečnika kao preduvjet za dobivanje sljedećeg broja, itd.). Iako u to vrijeme nije bilo relicenciranja niti Komore, motivacija zaposlenih u zdravstvu za ovakav način trajnog usavršavanja bila je izrazito visoka, a rad koordinatora besplatan.

Videomjesečnik („Impuls“) u trajanju od sat vremena izlazio je dvomjesečno od 1987. do 1990. godine te je imao stalne rubrike kao i svaki drugi časopis za trajno usavršavanje:

- *Forum* („Glas gledatelja“) sadržavao je rješenja zdravstvenih radnika na terenu na problem koji je bio prikazan u prošlom broju te komentar. Također su objavljivani komentari gledatelja (kao „Pisma čitatelja“) na ovaj način trajnog usavršavanja ili na događanja u zdravstvu;

- *Novosti* su bile kratke informacije o zdravstvu ili za zdravstvene radnike, a odnosile su se na novosti u epidemiološkoj situaciji, novosti o lijekovima (ili podsjetnik o lijekovima), novosti u sustavu zdravstva (financiranje, organizacija rada) te novosti iz svijeta;
- *Iskustva iz prakse* dale su mogućnost kolegama s terena da prikažu svoj rad drugima te tako potaknu slične aktivnosti u drugim jedinicama zdravstva. Svatko tko je želio pokazati svoje pozitivno iskustvo u radu, i to mogao argumentirati pokazateljima, imao je mogućnost da prikaže svoj rad. To je omogućilo bolju komunikaciju između kolega iz različitih dijelova Hrvatske, a često je značilo i upoznavanje rada susjedne ambulante u istom Domu zdravlja;
- *Problem* je bio ključni dio Videomjesečnika (prikazivao se naizmjenice sa Standardnim postupkom) i pripremljen je prema svim pravilima problemskog učenja. Problemi su bili izabrani iz svakodnevne prakse i nakon vizualnog prikaza slijedila su pitanja na koja su sudionici trajnog usavršavanja odgovarali individualno i u grupi. Kako u to vrijeme nije bilo internet-tehnologije, odgovaralo se “papir-olovka” tehnologijom, a rješenja su obrađivana u EMC-u te uz komentar vraćena gledateljima;
- *Standardni postupak* je opisivao i vizualno prikazao jedan od standardnih postupaka u medicini, važnih da se liječnici na to podsjetite, usavrše ili novog upoznaju;
- *Zdravstveno odgojni modul* („O zdravlju zajedno“) bio je zdravstveno odgojni materijal namijenjen radu s bolesnicima ili zdravim osobama. To je bio i poticaj zdravstvenim radnicima da rade s grupama laika te da na primjeren način i kroz točnu informaciju rasprave o unapređenju zdravlja ili liječenju bolesti.

Svi brojevi Videomjesečnika („Impuls“) nalaze se u arhivi Zavoda za nastavnu tehnologiju. U izradi Videomjesečnika sudjelovali su nastavnici i suradnici medicinskih fakulteta iz Hrvatske, stručnjaci drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te stručnjaci iz zdravstva. Svaki materijal bio je recenziran od strane Uredničkog odbora kojeg je imenovao dekan Medicinskog fakulteta.

Uz video materijale, originalno su pripremljeni ili prevedeni i kompjutorski edukacijski materijali za potrebe trajnog usavršavanja liječnika. Kao i video materijali, prolazili su recenziju Uredničkog odbora. Svi CAI materijali nalaze se u Arhivi Zavoda.

Sa strane Republike Hrvatske, projekt su vodile tri suradne ustanove - Medicinski fakultet u Zagrebu, Zavod za organizaciju i ekonomiku zdravstva (Berislav Skupnjak, Spaso Vulić, Gojko Škrbić) te Udruženje organizacija udruženog rada zdravstva Hrvatske (Ivo Eterović). Kao predstavnici Japana, u projektu su sudjelovali članovi Japanskog društva za medicinsku edukaciju, ugledni profesori različitih medicinskih struka s japanskih sveučilišta. Projekt je omogućio boravak naših stručnjaka u Japanu u trajanju od mjesec dana do tri mjeseca, što je za dio stručnjaka bilo vrijeme usavršavanja i edukacije iz primjene tehnologija, a istovremeno i mogućnost aktivnog sudjelovanja na radnim sastancima Društva za medicinsku edukaciju u Japanu. Tako su u Japanu boravili članovi Zavoda - stalno zaposleni nastavnici Medicinskog fakulteta (Želimir Jakšić, Gordana Pavleković, Gjuro Deželić, Miroslav Mastilica, Jadranka Božikov, Josipa Kern, Mladenka Vrcić-Keglević) te dio suradnika iz tehničke ekipe koji su radili u studiju (Dalibor Martinis, Bruno Pucko, Goran Paleček).

Materijali proizvedeni u EMC-u prevedeni su na engleski jezik i korišteni u trajnom usavršavanju za japanske liječnike. I nakon službenog završetka rada projekta, suradnja s kolegama u Japanu nastavljena je individualno.

Aktivnosti u vremenu od 1991. do 1995.

Projekt s Japanom službeno je završio 1990. godine, a do njegovog planiranog produžetka za koji su, zbog znanstveno-istraživačkih rezultata i pozitivnih iskustava poseban interes pokazali japanski stručnjaci, nije došlo zbog ratne situacije i agresije na Republiku Hrvatsku.

Domovinski rat prekinuo je redovni rad EMC-mreže (dio područja u Hrvatskoj nije bio dostupan) te izdavanje Videomjesečnika „Impuls”. Stoga vrijeme od 1991. do 1995. godine obilježavaju druge aktivnosti Zavoda. To je, prije svega, *izrada video-tematskih traka* za zdravstvene radnike koji odgovaraju *aktualnim potrebama* (prva pomoć, reanimacija, organizacija ratne mobilne bolnice itd.) te različiti dokumentarni video zapisi o stradanjima u ratu u Hrvatskoj. U to se vrijeme intenzivira rad Kabineta vještina te se on otvara ne samo studentima medicine - posebno apsolvencima koji odlaze na ratište, već i građanima. Katedra (Zavod) za sudsku medicinu osobito koristi usluge snimanja Zavoda za potrebe identifikacije i svjedočanstva o ratu u Hrvatskoj.

Osobito se intenzivno radi na izradi *Nastavnih paketa* za zdravstveni odgoj prema aktualnim potrebama. Djelatnici Zavoda (Gordana Pavleković, Alma Šimunec Jović, Mira Svibovec) s drugim suradnicima Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ (Aida Mujkić, Antun Budak) osmišljavaju, realiziraju i vrednuju nastavni paket „Oprez, djeco“ u suradnji s UNICEF-om. Paket koji se sadržavao priručnik za nastavnike i odgajatelje, slagalice za djecu, plakate i letke, bio je namijenjen edukaciji djece u zaštiti od mina i neaktiviranih razornih sredstava koji su predstavljali opasnost za mlade uz liniju bojišnice ili na okupiranim područjima.

U to vrijeme Zavod za nastavnu tehnologiju dobiva licencu za prikazivanje *EuroTransMed programa* kao dijela trajnog usavršavanja svih liječnika u Europi. Dozvola je dobivena u okviru Phare (TEMPUS) programa te se na Školu postavlja antena za prihvatanje kodiranog programa, a svakog utorka interaktivni program prate kolege s različitih klinika-nastavnih baza Medicinskog fakulteta. Pri tome se svi programi snimaju te se kopije i danas nalaze dijelom u Biblioteci Škole narodnog zdravlja, a dijelom u arhivi Zavoda za nastavnu tehnologiju. Ovi materijali koriste se na redovnim sastancima u našim klinikama (kao dio trajnog usavršavanja), a dio je preveden i za potrebe diplomske i poslijediplomske nastave. Komora je prepoznala vrijednost ovakvog oblika usavršavanja te je dobivena suglasnost da se prisustvovanje emitiranju vrednuje jednim bodom.

Nastavlja se s proizvodnjom video tematskih materijala za *medicinsku poduku*. Radi se o videomaterijalima za individualno (samostalno učenje) ili za ilustraciju sadržaja kao

pomoć nastavniku u nastavi, ili kao poticaju (trigger) za problemsku nastavu. U video proizvodnji se također nastavlja s proizvodnjom modula za zdravstveno odgojni rad zdravstvenih djelatnika s laicima ("O zdravlju zajedno").

To je vrijeme kada (do tada vrlo suvremena) video i kompjutorska oprema zastarjeva. Videoprodukcija svuda u svijetu prelazi s U-matic sistema na Beta-sistem, a sredstva za redovni rad (održavanje opreme, potrošni materijal, sredstva za zaposlene koji nisu stalni djelatnici Medicinskog fakulteta u Zagrebu) nedostaju. Problem se pokušava riješiti na različite načine, na primjer, iznajmljivanjem kapaciteta EMC-studija različitim korisnicima, što se pokazuje vrlo lošim rješenjem jer nitko sustavno ne održava opremu, proizvode se materijali za tržište koji često nisu vezani uz zdravstvo, itd.

Rješenje ovog problema nalazi se u pronalaženju stalnog partnera koji će ne samo održavati proizvodnju te nabavu i održavanje video opreme, već i suradno s Medicinskim fakultetom proizvoditi potrebne materijale. U videoprodukciji tako započinje 1993. godine *suradnja s „Phenomnom“*, najprije kroz Ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji, a zatim kroz najam prostora studija. Oprema u vlasništvu EMC-a je zastarjela, i „Phenomna“ obnavlja video studio čiji kapaciteti se prioritetno koriste za potrebe Medicinskog fakulteta. Uz dokumentarno bilježenje događanja na Fakultetu, video proizvodnja je uglavnom orijentirana na izradu tematskih edukativnih materijala za potrebe diplomske nastave (za studente i nastavnike), za zdravstveni odgoj stanovništva te za interaktivno učenje.

Smanjuje se broj stalno zaposlenih djelatnika u video proizvodnji, proizvodni pogon održava se na minimalnoj razini, a Fakultet sve manje prepoznaje vrijednost jedinice koju ima. Ovaj problem Zavod pokušava dijelom riješiti otvaranjem Zavoda prema drugim korisnicima (na primjer, tadašnjem Fondu za visoko obrazovanje), ističući kako se radi o značajnom djelovanju s velikim potencijalom za zdravstvo i znanost Hrvatske. Radi se, međutim, o vremenu Domovinskog rata kada se druge potrebe smatraju prioritetnijima.

Rad Zavoda od sredine 90-tih do danas

Promjene u potrebama prakse te mogućnosti i uvjeti rada u zadnjih desetak godina utjecali su na usmjerenost rada Zavoda više prema područjima unapređenja kvalitete i praćenja kvalitete *medicinske nastave*, radu na *zdravstvenom odgoju* te podršku potrebama u svakodnevnoj praksi izraženim kroz zahtjeve u *jezičnom, likovnom, grafičkom i vizualnom oblikovanju* poruka stručnjaka.

Intenzivno se radi na *osposobljavanju nastavnika* medicinskih fakulteta u Hrvatskoj (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek) na području umijeća medicinske nastave. U izradi programa trajnog usavršavanja nastavnika, Zavod je krenuo od postavke da naši

nastavnici imaju dobra i pozitivna iskustva koja treba osvijestiti, sažeti i razmijeniti s drugima te da u usavršavanju ovih stručnjaka ne treba edukacija „odozgo“ (kao što je bio primjer s pedagoškim tečajevima na Sveučilištu) već da ona treba odgovarati potrebama poučavanja medicine i medicinskih sadržaja. Stoga se organiziraju trodnevni Radni sastanci nastavnika medicinskih fakulteta iz Zagreba, Splita, Rijeke i Osijeka s ciljem dogovora i rasprave o ključnim problemima u nastavi te davanjem podrške onima koji žele uvesti inovacije u svoj svakodnevni rad. Teme su odabrane prema prioritetima: Unapređenje ispitivanja i ocjenjivanja kao bitnog dijela nastavnog procesa, O načelima i načinu planiranja nastavnog programa i kurikuluma za medicinski studij, Evaluacija nastave: Iskustva i nove metode, Kognitivne znanosti i nastava medicine, Predavanje - najstariji zanat nastavnika, Učenje na iskustvu, Trajno usavršavanje, Nastavno štivo, Klinička nastava. Iskustva ovih trodnevnih stručnih sastanaka pokazala su da je potreban sveobuhvatan i kontinuiran rad na ovom području. Stoga je 1999. godine Zavod organizirao radni sastanak pod naslovom „Umijeće medicinske nastave“ kao pripremu za današnji program pod istim naslovom, koji je dio obaveznog usavršavanja nastavnika medicine u njihovom akademskom napredovanju. Tako je Zavod potakao osnivanje *Hrvatskog društva za medicinsku edukaciju* čiji su danas vodeći članovi bili (i danas jesu) aktivni članovi Zavoda za nastavnu tehnologiju.

Bez uvjeta (oprema, prostor i stalno zaposlenih djelatnika), produkcija Zavoda zadnjih se godina se orijentira većim dijelom na *promicanje zdravlja i zdravstveni odgoj*, uglavnom prema postojećim mogućnostima. Ova aktivnost bila je olakšana suradnim projektima s UNICEF Uredom za Hrvatsku te drugim sličnim projektima u zadnjim godinama u Republici Hrvatskoj. Uz podršku UNICEF-a i projekta „Sveobuhvatni pristup zdravlju: Promicanje zdravlja u školama“, tiskaju se nastavni paketi, publikacije i poster i namijenjeni radu s djecom i mladima, održavaju tečajevi za učitelje i školske liječnike iz inovativnih metoda rada u zdravstvenom odgoju. Ovu aktivnost na području Grada Zagreba podupro je Gradski Ured za zdravstvo. Zavod za nastavnu također sudjeluje u pripremi zdravstveno odgojnih materijala Prvog hrvatskog projekta promicanja zdravlja „O zdravlju odlučujete sami“, u izradi i provedbi Nacionalnog programa promicanja dojenja te Nacionalnog programa borbe protiv ovisnosti. U dijelu Medijske kampanje CroCan projekta promicanja zdravlja u Hrvatskoj, Zavod je imao značajnu ulogu.

Druga značajna aktivnost Zavoda koja je prepoznata u Republici Hrvatskoj je održavanje *EMC festivala*. Poticaj za organiziranje EMC festivala bio je uloga medija u promicanju i zaštiti zdravlja pojedinca, obitelji i zajednice. Ideja o organiziranju EMC festivala potekla je od činjenice da informiranje o zdravlju i bolesti, razvoj stavova i ponašanja te formiranje zdravih stilova života nisu samo zadaća zdravstvenih djelatnika već i odgovornost zajednice te je za to potrebna suradnja medijskih stručnjaka i profesionalaca u zdravstvu. Dosadašnja četiri EMC festivala stoga su organizirana s ciljem poticanja i unapređenja kvalitete zdravstvenih poruka i širenja informacija za javnost te poticanja kvalitetne međuprofesionalne suradnje.

Prvi EMC festival organiziran je 1992. godine. Imao je međunarodni karakter, a prikazani radovi obuhvatili su ne samo medijske zdravstvene sadržaje namijenjene laicima već i sadržaje namijenjen trajnom usavršavanju djelatnika u zdravstvu. Drugi EMC festival, održan 1997. godine i organiziran u suradnji s Phenomenom, organiziran je kao natjecateljski festival radova domaćih autora, a sadržaj poruka i informacija bio je isključivo namijenjen laicima. To obilježje zadržali su i treći i četvrti EMC festivali organizirani 2002. i 2005. godine.

EMC festival redovno započinje javnim pozivom autorima, urednicima, nakladnicima i producentima za prijavu radova u 12 medijskih kategorija za izbor najkvalitetnijih zdravstveno odgojnih materijala i zdravstvenih poruka i to: video materijal, TV emisija, video/Tv spot, radio emisija, radio spot, knjiga, specijalizirani časopis, članak u novinama, letak i brošura, plakat, web stranica i CD rom. Na svaki od javnih natječaja, na dosadašnje EMC festivale pristiglo je više od 150 radova naših autora, izdavača, urednika i producenata, spremnih da javnosti pokažu svoje radove te uđu u natjecateljski izbor za najkvalitetnije. Za potrebe EMC festivala napravljen je Poslovnik i Protokol koji određuje da radovi na festivalu trebali odgovarati određenim kriterijima i to (a) da su javno bili prikazani i/ili tiskani u određenom vremenu, (b) namijenjeni laicima, a ne profesionalcima, (c) originalni, a ne prijevodi stranih autora i izdavača te (d) da su autori građana Republike Hrvatske, a izdavači i nakladnici registrirani kod nas. Svaki EMC festival ima Ocjenjivački sud (žiri), sastavljen od poznatih i priznatih stručnjaka raznih profila (novinari, liječnici, urednici, likovni umjetnici i dizajneri, profesori književnosti, povjesničari umjetnosti, psiholozi) koji donosi odluku o dodjeljivanju Zlatne uljanice u svakoj kategoriji te izdvaja radove koji dobivaju posebna priznanja. Ključne odrednice prema kojima se dodjeljuju priznanja EMC festivala su da je rad (a)

Početkom osamdesetih, u vrijeme osnivanja Zavoda, *povezivanje kompjutorske i video tehnologije* bio je tek ideja o kojoj se i u svijetu razmišljalo. Danas je to svakodnevica, a jedan od prvih primjera bio je *hipermedijski CD* kao produkt Zavoda pod naslovom „Kvaliteta medicinske zaštite“ te njegovo znanstveno praćenje.

Kabinet vještina se uključuje u redovitu nastavu za studente medicine, a oprema se dijelom obnavlja u suradnji s Katedrom za obiteljsku medicinu..

Dolaskom slikarice-designera (Alma Šimunec Jović) te nabavkom opreme za *design i pripremu za tisak*, pojačana je aktivnost Zavoda na tom području rada.

U suradnji s drugim djelatnicima Škole, Napravljen je elaborat za *AV opremanje učionica* (Bruno Pucko, Mira Svibovec) koji se postupno ostvaruje, a pružaju se usluge i stručni savjeti u nabavci opreme. Vrednovanje i unapređenje kvalitete nastave i znanstveno-istraživački rad na području razvoja nastavnih tehnologija ostaju prioritetnim područjima rada.

Zavod i dalje radi na entuzijazmu zaposlenih te entuzijazmu suradnika-nastavnika Medicinskog fakulteta i suradnika iz zdravstva.

Ciljevi rada i zadaće Zavoda za nastavnu tehnologiju

Osnovni ciljevi Zavoda

- Praćenje razvoja edukativne tehnologije u svijetu i kod nas, prijenos i evaluacija te tehnologije te razvoj novih.
- Provođenje kontinuirane edukacije i podrške dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi te programima trajnog usavršavanja na medicinskim i srodnim područjima.
- Tehnička podrška nastavnom procesu (audiovizualna sredstva, literatura itd.).
- Znanstvena istraživanja (temeljna, razvojna i primijenjena) na području edukacije, osobito na području medicinskog odlučivanja, ekspertnih sistema i edukativne psihologije.

Prema preporukama za daljnji razvoj, Zavod za nastavnu tehnologiju nije samo jedinica Medicinskog fakulteta za prijenos znanja i metoda na području nastavne

tehnologije, već Medicinski fakultet putem te jedinice postaje nositeljem sistema transfera znanja, kontinuirane edukacije i obavještanja u reformiranom sustavu zdravstva te značajan čimbenik u stvaranju zdravstvenog javnog mnijenja.

Poslovi i zadaće Zavoda

Prema potrebama te sadašnjim mogućnostima i uvjetima rada, poslovi i zadaće Zavoda su:

Osnovne zadaće:

- Unaprjeđenje i inovacije u medicinskoj nastavi (diplomskoj, poslijediplomskoj, trajnom usavršavanju);
- Praćenje znanosti i istraživanja u edukaciji;
- Radni sastanci za nastavnike medicinskih fakulteta;
- Suradnja s drugima na Sveučilištu (inovacije u nastavi);
- Suradnja sa stručnim odborima/povjerenstvima za nastavu na Medicinskom fakultetu;
- Međunarodna suradnja na području nastave ;
- Savjetovanje u izradi i izrada nastavnih materijala, osobito video, kompjutorska i produkcija dijapozitiva;
- Savjetovanje o jeziku i komunikaciji unutar sustava zdravstva;
- „Servisna“ djelatnost - podrška i tehničke usluge (fotolaboratorij, videozapisi događanja, videokopije i projekcija, izložbe, kabinet vještina);
- Međunarodna suradnja (povezivanje s međunarodnim mrežama medicinskih informacija i s međunarodnim organizacijama);

Proširene (i potencijalne) zadaće:

- Mreža za kontinuiranu edukaciju u zdravstvenoj zaštiti (suradnja s Komorom i Udrugama), kao dio relicenciranja i kvalitete rada, stalna suradnja s terenom (video i kompjutorska);
- Zdravstveno-odgojni materijali (slobodno tržište);,Suradnja s Ministarstvom znanosti (prikazi projekata), Ministarstvom prosvjete (video u redovitoj nastavi), i Ministarstvom zdravstva (menadžment u bolnicama, informacije za kadrove u bolnicama);
- Povezivanje i širenje djelatnosti u srodne i druge discipline i s drugim fakultetima.

Aktivnosti

- Redovita video proizvodnja (izrada, obrada i pomoć u izradi videomaterijala:tematske trake za obrazovanje i usavršavanje zdravstvenih djelatnika, studenta medicine. video zapisi za nastavu-datoteka kliničkih slučajeva,interaktivni video);
- Programi trajnog usavršavanja za nastavnike medicinskih fakulteta;
- Potpora rutinskoj nastavi (izrada dijapozitiva uz pomoć kompjutora, izrada prozirnica i dijapozitiva, umnožavanje materijala, prijedlozi za obnavljanje opreme, sServiranje i održavanje tehničkih pomagala);
- Kabinet vještina: vještine nije dovoljno znati, treba ih vježbati. Jedan od načina učenja je učenje na modelima. Kabinet vještina raspolaže modelima (lutkama) na kojima se može vježbati reanimacija, intubacija, pregled dojke, pregled prostate itd.;

- Design, grafička i likovna obrada: savjeti u izradi audiovizualnih sredstava, izložbe, likovna oprema knjiga, udžbenika i nastavnih paketa;
- Zdravstveni odgoj i rad s laicima: dijateka (dijafilmovi uz prateći tekst), metodološki priručnici, organizirani programi trajnog međuprofesionalnog usavršavanja, evaluacija zdravstveno-odgojnog rada, EMC-festival (suradnja s medijima);
- Znanstveno-istraživački rad i znanstveni projekti (u suradnji s Ministarstvom znanosti). dosadašnji projekti: Razvoj EMC-sustava za trajno usavršavanje i unapređenje upravljanja u zdravstvu ;
- Hipermedija u medicinskoj nastavi.

Djelatnici Zavoda

Od početka rada, planirano je da u Zavodu rade (a) stalno zaposleni tj. djelatnici koji u njemu ostvaruju dohodak, (b) funkcionalno zaposleni, tj. djelatnici Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ koji rade na drugim Katedrama, (c) stalni suradnici - nastavnici Medicinskog fakulteta i članovi Uredničkog odbora EMC-a te (d) širi krug nastavnika Medicinskog fakulteta i stručnjaka iz zdravstva koji kao suradnici Zavoda sudjeluju u izradi pojedinih zadataka.

Danas u Zavodu kao stalno zaposleni rade: Mira Svibovec (tajništvo, foto, umnožavanje), Alma Jović Šimunec (design, grafička i likovna obrada), Sanja Kušec (kultura jezika, prijevodi, međunarodna suradnja, javno zdravstvo), Bruno Pucko (tehnika) i Neda Pjevač (voditeljica Kabineta vještina).

Tijekom godina, u Zavodu su stalno zaposleni djelatnici bili Vlado Bjelajac (edukativna strategija, scenario, skript), Goran Paleček (voditelj EMC studija, snimanje, montaža), Jelenko Bantić i Alfred Kolombo (snimanje, montaža), Sven Pavlinić (video montaža), Dalibor Martinis (video) te Željka Jelavić i Mirjana Čupić (tajništvo). Većina djelatnika danas su poznati i priznati u svojim zvanjima.

Danas su u Zavodu *aktivno funkcionalno zaposleni* Gordana Pavleković (predstojnica Zavoda), Luka Kovačić (umirovljeni profesor, predstojnik Zavoda do 2006. godine) te Mladenka Vrcić Keglević (predsjednica Hrvatskog društva za medicinsku edukaciju, stručni i znanstveni sadržaj).

Stalni suradnici tijekom godina bili su Želimir Jakšić (osnivač Zavoda, idejni začetnik njegovog rada i dugogodišnji predstojnik), Gjuro Deželić, Josipa Kern, Jadranka Božikov i Fedor Šantek (edukacija uz pomoć kompjutera), Berislav Skupnjak, Ivo Eterović, Gojko Škrić i Spaso Vulić (organizacija rada u vrijeme Japansko-Hrvatskog projekta), Miroslav Mastilica (društveni aspekti edukacije) te Sead Alić i Amir Ahmetašević (video proizvodnja).

Stalne suradnike čini i *Urednički odbor EMC-a*, odgovoran za razvoj i recenziju proizvodnje: Božidar Vrhovac (predsjednik), Želimir Bradamante, Šime Mihatov, N. Saljar Matovinović, Mladenka Vrcić Keglević i Gordana Pavleković kao predstavnik EMC-a.

Ostali suradnici (veliki broj nastavnika Medicinskog fakulteta u Zagrebu i stručnjaci iz prakse), okupljeni u skupine prema zadatku, navedeni su kao autori pojedinih proizvoda Zavoda.

Znanstveni projekti i publikacije

U okviru Zavoda provedeno je ili je u tijeku nekoliko znanstvenih projekata sufinanciranih od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. To su:

Razvitak EMC sustava za trajno usavršavanje i unapređenje upravljanja u zdravstvu (1990.-1995.), voditelj Želimir Jakšić

Medicinsko odlučivanje liječnika opće/obiteljske medicine (1990.-1995.), voditelj Želimir Jakšić

Hipermedija u medicinskoj edukaciji (1995.- 2002.), voditelj Luka Kovačić

Utjecaj organizirane edukacije na kvalitetu rada u izvanbolničkoj zaštiti (2007-2010.), voditeljica Gordana Pavleković.

Uz projekte Ministarstva znanosti, Zavod je sudjelovao te bio nositeljem i drugih znanstvenih i stručnih projekata kojima je cilj bio unapređenje medicinske edukacije i zdravstvenog odgoja (npr. Continuing education using video and computerized technology - suradni projekt s JICA, Sveobuhvatni pristup zdravlju: Promicanje zdravlja u školama - suradni projekt s UNICEF-om, Promicanje zdravlja/kampanja o Zdravlju zajedno - suradni projekt sa Svjetskom bankom, Marketing zdravlja - suradni projekt s Kanadom, Promicanje zdravlja u školama Grada Zagreba, Development of Postgraduate Public Health Curriculum - suradnja s ASPHER/OSI, itd.

U okviru rada u Zavodu, izrađena su tri magisterija iz područja medicinske edukacije i komunikacije (Gordana Pavleković, Neda Pjevač, Sanja Kušec) te dva doktorata (Gordana Pavleković i Mladenka Vrcić Keglević).

Za projekte, aktivnosti i publikacije Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ izrađen je vizualni identitet (dizajnersko i likovno oblikovanje).

Publikacije stalnih članova Zavoda navedene su u ovoj knjizi pod radovima djelatnika Škole.

Suradnja s drugima

HDME (Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju)

AMEE (European Association of Medical Education)

EMPE (European Network for Development of Multiprofessional Education)

ETC-PHHP (European Training Consortium in Public Health and Health Promotion, osobito razvoj distance-learning u javnom zdravstvu))

IUC (Inter-University Centre Dubrovnik)

DAAD i Stability Pact (distance learning u javnom zdravstvu)

WHO/EURO (suradnja u CINDI programu, Global Health Care - Medical Satellite Broadcasting)

UNICEF (zdravstveno-odgojni sadržaji)

Prioriteti: Smjernice za dugoročni razvoj

Skraćenica **EMC** ima daleko šire značenje od onog kako se sada koristi (Edukacijski multimedijски centar). Naime, ciljevi i zadaće Zavoda zamišljeni su kao jedinica Medicinskog fakulteta koja ne olakšava samo prijenos znanja i metoda na području nastavne tehnologije, već ima ulogu važnog čimbenika u sustavu zdravstva te akronim EMC ima i dodatno značenje:

E (education) - obrazovanje i trajno usavršavanje:

- Profesionalno doškovanje i obrazovanje za svakodnevne i nove poslove,
- Sistematsko i kontinuirano trajno usavršavanje na radnom mjestu, uz praćenje
- tehnoloških promjena,
- Obrazovanje koje obogaćuje kvalitetu života i omogućuje ostvarivanje društvene i
- osobne uloge (zdravstveni odgoj)

M (management) - upravljanje i podrška

- Jasnija interpretacija ciljeva i uputa o načinu rada
- Uspješno vodstvo unutar većih kompleksa i službi
- Jačanje zajedništva i smanjenje otuđenosti
- Ocjena kvalitete rada i pronalaženje uzroka koji dovode do slabljenja kvalitete

C (communication) - komunikacija i obavještanje

- Međusobno upoznavanje
- Brzo širenje iskustava iz prakse
- Razbijanje izolacije i uskih interesa i ciljeva pojedinaca i grupa.

Daljnji razvoj Zavoda za nastavnu tehnologiju (EMC) ovisi o analiza potreba, uvjeta, dosadašnjih iskustava i poteškoća, dogovorima o smjerovima daljeg razitka ovisno o planovima Fakulteta kao cjeline. Međutim, potreba je veća od današnjih mogućnosti, ali ovisi o dogovorima unutar sustava zdravstva i socijalne skrbi i sustava visokog obrazovanja i znanosti.

Kabinet vještina

KNJIŽNICA „ANDRIJA ŠTAMPAR“

Voditeljica

Marina Teuber, prof., viši knjižničar

Knjižničari

Marina Teuber, prof., viši knjižničar

Lovela Machala, prof., dipl.knjižničar

Jasna Reščić, pomoćni knjižničar

Ksenija Župan, pomoćni knjižničar

Umirovljeni i bivši djelatnici Knjižnice

Zdenka Kuri, dipl. ing., dipl. knjižničar nakon više od deset godina provedenih u našoj Knjižnici otišla je u svibnju ove godinu u Knjižnicu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu.

U spomen preminulima

Dr. sc. **Ljerka Markić-Čučuković**, 1949. godine zapošljava se kao bibliotekar u knjižnici Škole. U slijedećih dvadeset devet godina pretvorila je ovu knjižnicu u uzornu stručnu medicinsku knjižnicu koja se po organizaciji i vođenju mogla mjeriti s vrsnim knjižnicama u svijetu. U siječnju 1978. godine odlazi na Filozofski fakultet gdje je osnovala dodiplomski studij Bibliotekarstva. Na Fakultetu ostaje do umirovljenja u zvanju redovitog profesora 1985. Preminula je u lipnju 1997. godine.

Marija Lang, radila u knjižnici od 1961 - 1982 , preminula je 2000. godine.

O Knjižnici „Andrija Štampar“

U posljednjih deset godina Knjižnica je doživjela mnogo promjena u organizacijskom smislu. Postepeno se uvodi kompjuterizacija aktivnosti te od knjižnice klasičnog tipa postaje sve više knjižnica današnjeg, modernog doba.

Promjena klasifikacijskog sistema u našoj knjižnici jedan je od koraka ka ujedinjavanju obrade knjižne i druge građe u knjižnicama Hrvatske. Tako 1998. godine, nakon godina klasificiranja knjiga po specijalnoj klasifikaciji za knjižnice javnog zdravstva C. C. Barnarda prelazimo na klasifikaciju Nacionalne medicinske knjižnice iz Bethesde, Md. (U.S. National Library of Medicine). Predmetnice ostaju na engleskom jeziku dok se u sklopu cijelog programa one prevode na hrvatski jezik sa svrhom izrade hrvatskog tezaurusa.

Knjižnica je sudjelovala u projektu «Sustav znanstvenih informacija Republike Hrvatske - Biomedicina». Osnovna zadaća ovog projekta je objedinjavanje fondova knjižnica i njihovo predstavljanje na Internetu. Zahvaljujući tom projektu knjižnica je dobila nekoliko računala te nastavila započetu automatizaciju svog poslovanja. Nastavlja se unosenje podataka o monografijama u bazu Crolist. Od 1998. godine se u bazu podataka za časopise (Medveščak) unose podaci o fondu časopisa koji se kasnije inkorporiraju u Katalog biomedicinske periodike u hrvatskim knjižnicama.

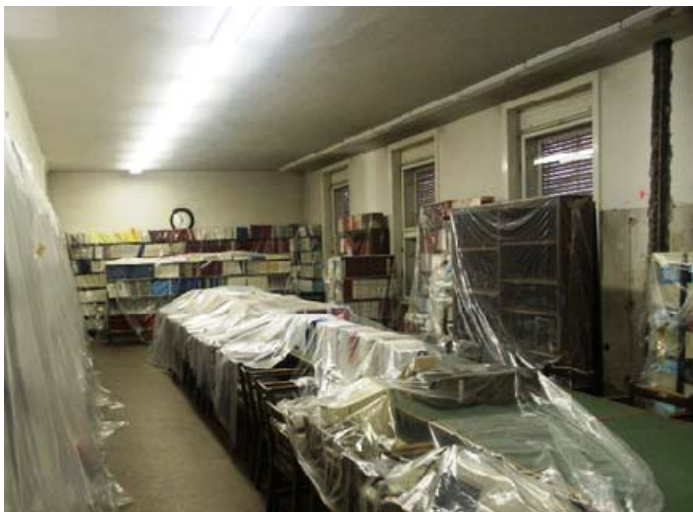
Ministarstvo znanosti počelo je sufinancirati nabavku stranih stručnih časopisa (80%) čime nažalost počinju i problemi u njihovoj nabavci koja redovito kasni. Osim toga iz godine u godine smanjuje se pretplata tiskanih časopisa zbog financijskih problema. Od 1999. godine Imunološki zavod zapada u teškoće i prestaje pretplaćivati časopise preko knjižnice. Pretplaćuju ih pojedinci i prosljeđuju u knjižnicu ali su mnogi svesci nekompletni. Smanjuje se broj svezaka časopisa koji se uvezuju na otprilike stotinjak svezaka godišnje. Neuvezivanje časopisa rezultira gubljenjem pojedinih brojeva, češćom krađom, te neurednim izgledom na policama.

Osim posudbom, fotokopiranjem, te nabavkom fotokopija za naše korisnika provodimo neko vrijeme pretraživanje baze MEDLINE prema željama i potrebama korisnika.

Voditelj Knjižnice sudjelovao je u postdiplomskoj nastavi predmet Metodika znanstvenog rada.

Od 2000. godine Ministarstvo znanosti počinje nabavljati online bibliografske i citatne baze podataka te online baze podataka s cjelovitim tekstom - elektronički časopisi. Pristup bazama je preko IP adresa tako da osim knjižnica pristup imaju i svi zaposlenici Sveučilišta u svojim ustanovama.

U međuvremenu se provode planovi za preuređenje zgrade Škole. Pripreme započinju u knjižnici pražnjenjem spremišta.

U prosincu 2002. počinje ogroman posao pakiranja knjižne građe u kutije te spremanje kutija u kontejnere. Zbog raznolikosti fonda, posao pakiranja nije se mogao prepustiti samo studentima pa su u tome sudjelovali i sami zaposlenici knjižnice. Pomoglo nam je i pomoćno osoblje Škole. Posao je obavljen u rekordnom roku, te su već krajem prosinca mogli početi radovi u podrumskim prostorijama.

Dio najstarijih polica je bačen dok je ostatak uskladišten.

U veljači su zaposlenici Škole napustili zgradu i otišli u KB Dubravu. Od zaposlenika knjižnice otišla je Ksenija Župan koje je od Uprave privremeno prebačena na mjesto tajnice direktora. Ostali zaposlenici su ostali na Školi u potrazi za smještajem i željom da što duže omoguće korisnicima pristup jedinstvenom fondu naše Knjižnice. U vrlo teškim uvjetima (bez grijanja, sanitarnih prostorija i uz buku i prašinu zbog radova) ostali smo na Školi

do studenog 2003. kada smo zahvaljujući kolegici Marjanović-Rajčić iz Laboratorija za analizu voda dobili jednu prostoriju na Ksaveru gdje se privremeno smjestio njihov Zavod. Za rad smo imali računala, fotokopirni aparat i nekoliko osnovnih priručnika.

U dogovoru s kolegicom Stojanovski, koja je vodila projekt baza podataka uspjeli smo dobiti lozinke za pojedine baze i time ponovno uspostavili rad knjižnice doduše u manjem obimu. U tom su se razdoblju uglavnom rješavali tekući poslovi knjižnice (obrada knjiga, evidencija tekućih časopisa). Koliko je bilo moguće pokušavali smo udovoljiti korisnicima raspoloživim fondom novih časopisa i knjiga i još uvijek dostupnom građom koja se nalazila u knjižnici Škole. Kako su se građevinski radovi privodili kraju i taj dio fonda se morao zapakirati i spremiti, te je jedno vrijeme kompletan fond bio nedostupan.

Nakon mnogih odgađanja zgrada Škole bila je svečano otvorena, te smo se mi u travnju vratili u obnovljenu Knjižnicu, a u rujnu nam se pridružila i kolegica Ksenija Župan.

Ovim preuređenjem Knjižnici je priključen bivši prostor pazia koji je uređen kao moderna kompjuterska učionica sa 20 računala, te jedan dio prostorije koja je dislocirana od Knjižnice a koju dijelimo sa Zavodom za nastavnu tehnologiju.

U spremištu smo uspjeli dobiti kompaktuse. Jedan dio namještaja je potpuno uništen, dok se dio mogao obnoviti i tako spasiti. U spremištu su nedostajale police koje su prilikom uskladištenja totalno uništene. Police su nedostajale i u velikoj čitaonici, a radna prostorija i hodnik su ostali bez namještaja zbog nedostatka novaca. Unatoč tome pokušavali smo čim brže i bolje staviti u funkciju fond koji je bio u zgradi dok smo vodili bitku za dobivanje polica za spremište kako bismo

nakon 4 godine konačno i tu građu vratili na svoje mjesto. Kako se približava 80. obljetnica Škole ta naša želja se po malo realizira. Dok ovo pišem, konačno su montirane police i počela je selidba.

Tijekom ove zadnje godine polako nastavljamo svojim redovitim radom. Korisnici se pomalo vraćaju iako se osjeća naše četverogodišnje izbivanje pa je tako i broj korisnika smanjen. Od ove godine Fakultet plaća svega 6 naslova tiskanih časopisa, tako da se broj tiskanih časopisa sveo na svega 130 naslova (domaćih i stranih, pretplata, zamjena i poklona). Na svim računalima u knjižnici moguć je pristup bazama podataka što je od velike koristi našim korisnicima iz okolnih ustanova koje ne pripadaju Sveučilištu. Kompjutersku učionicu koriste najviše studenti a zbog velikog interesa uvodi se i popodnevno dežurstvo, a odrađuju ga novaci.

Bibliografija radova Suradnika Škole pripremljena za 70. obljetnicu Škole se redovito nadopunjuje novim jedinicama uz pomoć samih suradnika Škole.

U okviru projekta Sustav znanstvenih informacija - Znanstvene informacije na dlanu izrađena je web stranica naše knjižnice koja je dio web stranice Škole. Stranica se redovito dopunjuje novim podacima i informacijama.

Sveučilište je tijekom prošle godine kupilo jedinstveni softwareski paket za knjižnice «Voyager» te se očekuje da će u slijedećem razdoblju sve knjižnice u sklopu Sveučilišta prihvatiti ovaj program i uvesti ga u svoje poslovanje. Predviđa se da će se osoblje knjižnice postepeno obučavati u pojedinim kategorijama poslovanja te da će projekt zaživjeti u skoroj budućnosti.

TAJNIŠTVO ŠNZ I TEHNIČKE SLUŽBE MF

Tajnica ŠNZ-a

Višnja Kudera, dipl. oecc.

Tajnica Ureda direktora

Ana Petrić,

Blagajnica

Slavica Barbić,

Pošta - urudžbeni zapisnik

Kleković Ivanka

Domar

Škrinjarić Mirko

Spremačice

Stanislava Belanović

Ilirija Čurin

Biserka Gelo

Anica Ivanković

Nada Kovačić

Dragica Kralj

Dubravka Lacković

Božica Lenić

Tereza Šarić

Sanja-Božica Tupek

Tehničke službe Medicinskog fakulteta

Djelatnik Odsjeka za informatičku djelatnost s radnim mjestom na ŠNZ

Damir Kovarik

Voditelj kotlovnice

Joso Devčić

Portiri

Marko Čulina

Josip Laškarin

Josip Škriljak

Ivan Šušaković-Mihiček

UPRAVA

Direktor

Prof.dr.sc. Zvonko Šošić

Zamjenica direktora

Prof.dr.sc. Jadranka Božikov

Stručno vijeće

Prof.dr.sc. Vesna Jureša, pročelnica Katedre za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite

Prof.dr.sc. Ariana Vorko-Jović, pročelnica Katedre za med. statistiku, epidemiologiju i med. informatiku

Prof.dr.sc. Milica Katić, pročelnica Katedre za obiteljsku medicinu

Doc.dr.sc. Jagoda Doko Jelinić, pročelnica Katedre za zdr. ekologiju i medicinu rada

Prof.dr.sc. Stjepan Orešković, pročelnik Katedre za med. sociologiju i ekonomiku zdr.

Marina Teuber, prof., voditeljica Knjižnice „Andrija Štampar“

Višnja Kudera, tajnica ŠNZ-a

Pomoćnici direktora

Dr.sc. Fedor Valić, profesor emeritus, pomoćnik direktora za istraživanje i akademsku prezentaciju misije i nasljeđa Škole i profesora Štampara

Doc.dr.sc. Mladenka Vrcić-Keglević, pomoćnica direktora za unapređenje nastave iz javnog zdravstva

Doc.dr.sc. Ksenija Vitale, pomoćnica direktora za unapređenje javnog zdravstva i okolinskih determinanti zdravlja

Venija Cerovečki Nekić, dr.med., pomoćnica direktora za vezu sa zdr. ustanovama

Doc.dr.sc. Gordana Pavleković, pomoćnica direktora za odnose s javnošću

Doc.dr.sc. Aida Mujkić, pomoćnica direktora za unapređenje znanstvenog rada

Doc.dr.sc. Slobodan Lang, pomoćnik direktora za pitanja javnozdravstvene politike

Doc.dr.sc. Mirjana Kujundžić Tiljak, pomoćnica direktora za Internet stranice ŠNZ

Prof.dr.sc. Miroslav Mastilica, pomoćnik direktora za unapređenje kvalitete upravljanja, vođenja i istraživanja zdravstvenog sustava

Tea Vukušić Rukavina, dr.med., pomoćnica direktora za unapređenje kvaliteta rada sa novacima

Mr.sc. Andro Vlahušić, pomoćnik direktora za disloc. studij menadžmenta u Dubrovniku

MAGISTARSKI RADOVI I DOKTORSKE DISERTACIJE

Magistarski radovi djelatnika Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
obranjeni u razdoblju 1. listopada 1997. do 30. rujna 2007.

BABIĆ-BANASZAK, Andreja

Povezanost socioekonomskih čimbenika s korištenjem zdravstvene zaštite u Hrvatskoj. Zagreb, 2002. Obrana: 2002.

BOŽIČEVIĆ, Ivana

Rizični faktori koji utječu na morbiditet i mortalitet oboljelih od astme u Hrvatskoj - longitudinalna retrospektivna studija. Zagreb, 1999. Obrana: 1999.

JANEV-HOLCER, Nataša

Tvrdoća vode za piće kao čimbenik rizika u etiologiji bolesti srca i krvožilnog sustava. Zagreb, 2006. Obrana 24. svibnja 2006.

KOVAČEVIĆ, Lana

Salutogeneza: razvoj osjećaja koherentnosti u osoba odraslih bez roditelja. Zagreb, 2005. Obrana: 21. prosinca 2005.

KUŠEC, Sanja

Usklađivanje profesionalne i laičke terminologije u odnosu liječnik-pacijent. Zagreb, 2004. Obrana: 7. lipnja 2005.

LAZIĆ, Đurđica

Značajke rada liječnika obiteljske medicine u zbrinjavanju bolesnika s akutnim infekcijama dišnih putova. Zagreb, 2002. Obrana: 2002.

PUCARIN-CVETKOVIĆ Jasna

Procjena unosa folne kiseline i folata u prehrani mladih žena. Zagreb, 2004. Obrana: 2004.

RAMLJAK-ŠEŠO, Marija

Učestalost različitih serogrupa betahemolitičkog streptokoka u obriscima ždrijela zdravih ispitanika. Zagreb, 2003. Obrana: 2003.

RIMAC, Milan

Dinamički simulacijski model neurogeneze cerebralnog korteksa. Zagreb, 2002. Obrana: 6. rujna 2002.

SRČEK, Igor

Ocjenjivanje populacijskog bremena uzrokovanog bolešću i invalidnošću. Zagreb, 1999. Obrana: 1999.

VULETIĆ, Gorka

Sociopsihološki čimbenici osobne kvalitete života. Zagreb, 1999. Obrana: 1999.

Doktorske disertacije djelatnika Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ obranjene u razdoblju 1. listopada 1997. do 30. rujna 2007.

BABIĆ BOSANAC, Sanja

Prisilna hospitalizacija osoba s posebnim naglaskom na izvanakaznenu prisilnu hospitalizaciju duševnih bolesnika u kontekstu zaštite temeljnih prava i sloboda. Međunarodno poredbenopravno istraživanje s prijedlozima *de lege ferenda* za Hrvatsku. Osijek, 1998. Obrana: 1999.

BEDENIĆ, Branka

Biokemijska tipizacija beta-laktamaza proširenog spektra u kliničkim izolatima *Klebsiella pneumoniae*. Zagreb, 1998. Obrana: 16. lipnja 1998.

BERGMAN-MARKOVIĆ, Biserka

Značenje apoproteina APO A1, APO B, APO E, enzima angiotenzin konvertaze i fibrinogena za koronarnu bolest u starijoj životnoj dobi. Zagreb, 2000. Obrana: 2000.

BILOGLAV, Zrinka

Demografske odrednice genetske strukture stanovništva otoka Lastova, Mljeta, Raba, Suska i Visa. Zagreb, 2006. Obrana: 8. lipnja 2006.

BLAŽEKOVIĆ- MILAKOVIĆ, Sanja

Genealoško breme kao prediktor starenja. Zagreb, 1997. Obrana 5. ožujka 1999.

BOROVEČKI, Ana

Ethics committees in Croatia. Nijmegen, 2007. Obrana: 4. rujna 2007.

BOŽIČEVIĆ, Ivana

Integrating evidence for the interpretation of sexually transmitted infections epidemic in England. London, 2006. Obrana: 2006.

BOŽIKOV, Jadranka

Odras višestupanjskog modela karcinogeneze na incidenciju raka u ljudskoj populaciji - primjer raka debelog crijeva. Zagreb, 1997. Obrana 10. listopada 1997.

DOKO-JELINIĆ, Jagoda

Genotipizacija apolipoproteina E kod demencija vaskularnog tipa. Zagreb, 1998. Obrana 4. prosinca 1998.

JOHN, Velimir

Obilježja pojave zaraznih bolesti u izoliranim otočnim populacijama Republike Hrvatske. Zagreb, 2003. Obrana 10. travnja 2003.

KUJUNDŽIĆ TILJAK, Mirjana

Genealoška strukturiranost populacije u procjeni smrtnosti. Zagreb, 2000. Obrana 20. travnja 2000.

LUKIĆ-GRLIĆ, Amarela

Suptipizacija sojeva respiratornog sincicijskog virusa izoliranih u Hrvatskoj i Austriji. Zagreb, 1998. Obrana 22. prosinca 1998.

MUJKIĆ, Aida

Vrednovanje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja na sprečavanju dječjih ozljeda oružjem i minsko-eksplozivnim sredstvima. Zagreb, 2000. Obrana 26. travnja 2001.

NOLA, Iskra Alexandra

Međudjelovanje prehrambenih navika i tipa osobnosti na pojavnost kardiovaskularnih bolesti. Zagreb, 2007. Obrana: 21. lipnja 2007.

PAVLEKOVIĆ, Gordana

Obilježja interaktivne metode vrednovanja nastavnog procesa. Zagreb, 1998. Obrana 15. svibnja 1998.

RUDAN, Igor

Prezima kao "rizik" za rak. Procjena koeficijenata srodstva oboljelih od raka u "zatvorenoj" populaciji. Zagreb, 1998. Obrana 16. listopada 1998.

SENTA, Ankica

Nastajanje potencijalno karcinogenih trihalometana kloriranjem vode Savskog aluvija i njihovo uklanjanje adsorpcijom na aktivnom ugljenu. Zagreb, 2001. Obrana 12. srpnja 2001.

SONICKI, Zdenko

Prepoznavanje profila CD4+ limfocita T i količine ribonukleinske kiseline virusa humane imunodeficijencije tijekom razvoja infekcije kao temelj za klasifikaciju bolesnika. Zagreb, 2001. Obrana 4. lipnja 2002.

ŠOGORIĆ, Selma

Mjerenje uspješnosti intervencija za unapređenje zdravlja i kvalitete življenja u zajednici. Zagreb, 2000. Obrana 12. ožujka 2001.

TILJAK, Hrvoje

Značajke strukture i procesa rada liječnika opće medicine u Hrvatskoj. Zagreb, 2000. Obrana 3. studenoga 2000.

VITALE, Ksenija

Fenotipska varijabilnost i polimorfizmi apolipoproteina u stanovništva otoka Krka. Zagreb, 2000. Obrana: 19. listopada 2000.

VULETIĆ, Gorka

Generacijski i transgeneracijski čimbenici kvalitete života vezane za zdravlje studentske populacije. Zagreb, 2004. Obrana 21. listopada 2004.

BIBLIOGRAFIJA 1997.-2007.

Bibliografiju priredila Marina Teuber, voditeljica Knjižnice „A. Štampar“

1997.

1. Babić K, Begovac J, Mlinarić-Missoni E, Vražić-Babić V. Problemi i mogućnosti dijagnostike kriptokoknog meningoencefalitisa u bolesnika s AIDS-om. Infektološki glasnik 1997;17:57-62. [Diagnostic possibilities and problems in the diagnosis of cryptococcal meningoencephalitis in HIV infected patients.]
2. Babuš V. Tuberculosis morbidity risk in medical nurses in specialized institutions for the treatment of lung diseases in Zagreb. International Journal of Tuberculosis and Lung Disease 1997;1:254-8. (SNZ)
3. Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. (270 str.)
4. Babuš V. Bolesti cirkulacijskog sustava (BCS). U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 87-102.
5. Babuš V. Domaćin i uzročnik. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 15-29.
6. Babuš V. Epidemiološke metode. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 31-63.
7. Babuš V. Etiologija bolesti. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 11-3.
8. Babuš V. Ijatrogene bolesti. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 187-98.
9. Babuš V. Prevencija bolesti. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 65-86.
10. Babuš V. Uvod u epidemiologiju. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 1-9.
11. Babuš V, Presečki V, Katičić M, Balija M, Zorić I, Kronja Lj, Sabo A, Vrličak J, Čuković-Čavka S. Rasprostranjenost infekcije s *Helicobacter pylori* u odrasloj populaciji Hrvatske. Liječnički vjesnik 1997;116:139-42. [Prevalence of *Helicobacter pylori* infection in adult population of Croatia.]
12. Bedenić B, Kalenić S, Lukić-Grlić A, Mlinarić-Galinović G, Mlinarić-Missoni E, Presečki V, Perković D, Punda-Polić V, Ramljak-Šešo M, Vraneš J. Praktikum osnova medicinske mikrobiologije i parazitologije. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta, 1997. (Biblioteka Udžbenici i priručnici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ; sv. 72) (145 str.)
13. Bergman-Marković B, Bergovec M, Blažeković-Milaković S, Vrcić-Keglević M. Influencia de la obesidad y del tabaco en las enfermedades coronarias en pacientes de edad avanzada. Anales de Cirurgia Cardiaca y Cirurgia Vascular 1997;3:58-65.
14. Bergman-Marković B, Budak A, Katić M, Vrcić-Keglević M, Blažeković-Milaković S, Tiljak H. Kardiovaskularna bolest i starost. U: Mazzi B, glavni urednik. IV. Simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 72-82. [Cardiovascular diseases in the elderly]
15. Beritić-Stahuljak D, Valić F. Profesionalna oštećenja i zaštita zdravlja. U: Vrhovac B i sur. Interna medicina. 2. promij. dop. izd. Zagreb: Naprijed; 1997. Str. 1680-7.
16. Blažeković-Milaković S. Genealoško breme kao prediktor starenja (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1997.

17. Blažeković-Milaković S, Katić M, Brkić T. Stil življenja zdravstvenih djelatnika - pitanje etike ili osobnog izbora. U: Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Zbornik. Urednici: L. Peršić, E. Materljan. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str. 199-210.
18. Life style of health workers - the question of ethics of personal choice.
19. Božikov J. Modeliranje karcinogeneze. Medicinska informatika 1997;3:81-4. (Zbornik radova. 3. Simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Split, 1997)
20. Božikov J. Odras višestupanjskog modela karcinogeneze na incidenciju raka u ljudskoj populaciji - primjer raka debelog crijeva /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1997.
21. Brudnjak Z. Prions and prion disease. Acta Medica Croatica 1997;51:123-7. [Prioni i prionske bolesti.]
22. Brudnjak Z. Sjećanje na prof. dr. Jelku Vesenjaka-Hirjan. Liječnički vjesnik 1997;119:77-8.
23. Budak A. Djelatnost Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" (1991-1997). U: Švajger A, glavni urednik. Medicinski fakultet u Zagrebu 1917-1997. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1997. Str. 91-101.
24. Budak A. Proslov. U: Mazzi B, glavni urednik. IV. Simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 5-8. [Prologue]
25. Cindrić J, Bergman-Marković B. Pregled dolazaka, potrošnja recepata i struktura antihipertone terapije kod ispitanika s povišenim krvnim tlakom u dvije ambulate opće medicine tijekom 1996. Godine. U: IV. Simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Glavni urednik: Bruno Mazzi. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 353-4.
26. Deželić Gj, Kern J. Medicinska informatika. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku; 1997.
27. Dimanovski J, Ivanković D. Is immediate transurethral prostatectomy still appropriate? Acta Clinica Croatica 1997;36:55-8. [Je li hitna transuretralna prostatektomija još uvijek najbolje rješenje?]
28. Gašparić-Jakšić D, Jakšić Ž. O sličnosti i razlikama u gledanju na kronične bolesti kod liječnika obiteljske medicine i stručnjaka javnog zdravstva. U: Mazzi B, glavni urednik. IV. Simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 329-42. [On similarities and differences in understanding of chronic diseases by general/family practitioners and public health experts.]
29. Hercigonja-Szekeres M, Kern J, Ivanković D, Sonicki Z, Vuletić S. Tekst dio medicinskog zapisa. Medicinska informatika 1997;3:33-7. (Zbornik radova. 3. Simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Split, 1997)
30. Jakšić Ž, Peršić L. Je li pošteno šutjeti o (ne)poštenju? Moralni problemi u današnjoj svakidašnjici primarne zaštite. U: D Peršić L, Materljan E, urednici. Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str. 11-22. [Is it honest to be silent about dishonesty? Moral issues in present practice of primary health care.]
31. Jukić V, Dodig G, Kenfelj H, De Zan D. Psychical difficulties in former prisoners of detention camps. Collegium Anthropologicum 1997;21:235-42. [Psihičke tegobe u bivših zarobljenika logora.]
32. Jureša V. Holistički pristup predikciji školskog uspjeha /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1997.
33. Jureša V. Zlostavljanje djece i školski liječnik. Dijete 1997;4:38-9.
34. Jurković Lj, Katić M, Jovanović A. Kriterij liječnika opće medicine za upis novog bolesnika na listu: želja - stvarnost. U: Peršić L, Materljan E, urednici. Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Zbornik. Labin: Dom zdravlja, 1997:225-32. [General practitioner's criteria for registration of a new patient on the list: wishes and reality.]

35. Kalenić S. Mikrobiologija. U: Vrhovac B i sur. Interna medicina. 2. promij.dop.izd. Zagreb: Naprijed; 1997. Str. 247-58.
36. Kalenić S, Plečko V, Senji P, Tripković V, Jelić I, Vegar V, Dadić D, Boduen Z. Vankomicin-rezistentni enterokoki. Liječnički vjesnik 1997;119:298.
37. Vacomycin-resistant enterococci.
38. Kapitanović S, Radošević S, Kapitanović M, Anđelinović S, Ferenčić Z, Tavassoli M, Primorac D, Sonicki Z, Spaventi S, Pavelić K, Spaventi R. The expression of p185(HER-2/neu) correlates with the stage of disease and survival in colorectal cancer. Gastroenterology 1997;112:1103-13.
39. Katić M, Budak A, Bergman-Marković B, Tiljak H, Malojčić B. Propisivanje antibiotika za liječenje akutnih respiratornih infekcija u općoj medicini. Pharmaca 1997;35:206-19.
40. Katić M, Budak A, Cerovečki V, Jurković Lj, Jovanović A, Zalac D, Gluhak I, Balija A. Stručna primjerenost medikamentoznog liječenja hipertenzije u općoj medicini. U: Mazzi B, glavni urednik. IV. simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 209-18. [Professional appropriateness of medicament treatment of hypertension in general practice.]
41. Kern J. Informatička potpora u medicinskom odlučivanju. U: Deželić Gj, Kern J. Medicinska informatika. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku informatiku; 1997. Str. 133-43.
42. Kern J. Medicinska informatika i informatizacija. U: Medicinski fakultet u Zagrebu 1917-1997. Glavni urednik Anton Švajger. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1997. Str. 153-9.
43. Kern J. Sustav elektroničkih zapisa u sustavu zdravstvene zaštite. Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku 1997;7:3-7.
44. Kern J, Gamberger D, Sonicki Z, Vuletić S. ILLM - Inductive learning algorithm as a method for prediction of life expectancy achieving. U: Pappas C et al, editor. Medical Informatics Europe '97. Amsterdam: IOS Press; 1997. Str. 656-60. (Studies in Health Technology and Informatics 1997;43(Pt B) (nije provj, pop Son.)
45. Kovačić L, Švarc K, Švarc-Janjanin S. History of the Koprivnica General Hospital. Croatian Medical Journal 1997;38:374-8.
46. Kujundžić M, Kern J, Katić M, Ivanković D, Vuletić S. Informatizacija medicinskog zapisa u ordinaciji liječnika opće medicine. Medicinska informatika 1997;3:21-4. (Zbornik radova. 3. Simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Split, 1997) [Informatization of medical records in family physician's practice.]
47. Lang S. Abandoned elderly population, a new category of people suffering in war. (letter). Journal of Public Health Medicine 1997;19:476-7.
48. Lang S, Javornik N, Bakalić K, Swenlund S, Ghidi V, Luetić V, Čulo B. "Save Lives" operation in liberated parts of Croatia in 1995: an emergency public health action to assist abandoned elderly population. Croatian Medical Journal 1997;38:265-70.
49. Lang S, Orešković S, urednici. Javno zdravstvo i ljudska prava. Knjiga I. Mostar: Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru; 1997. (341 str.)
50. Letica S, Meštrović SG. I candidati, i ponti e i secoli. Acque & Terre 1997;6-11.
51. Letica S, Meštrović SG. The candidates, the bridges and the centuries. Acque & Terre 1997;6:1-5.
52. Lončar E, Mehičić E, Tiljak H. Kako pripremiti obrazloženje zahtjeva za dodatni broj recepata? U: Peršić L, Materljan E, urednici. Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Zbornik. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str. 243-50. [How to prepare the application for additional number of prescriptions.]
53. Mazzi B, Jakšić Ž. Bolesti kardiovaskularnog sustava u obiteljskoj medicini. U: Mazzi B, glavni urednik. IV. simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 9-21.

54. Merčep I, Katić M, Kern J, Francetić I. Model praćenja propisivanja lijekova u općoj medicini. *Liječnički vjesnik* 1997;119:336-43. [A monitoring model for drug prescription in general practice.]
55. Mlačak B, Budak A, Vrcić-Keglević M. Digitalna fotopletizmografija i digitalna "strain-gauge" pletizmografija u diferencijalnoj dijagnostici edema. *Liječnički vjesnik* 1997;119:32-7. [Digital photoplethysmography and digital "strain gauge" plethysmography in the diagnosis of edema.]
56. Mlinarić-Galinović G, Turković B, Bace A, Löffler-Badzek D, Lokar-Kolbas R, Božikov J, Hodalin A. Atypical pneumonias in Croatia. *Alpe Adria Microbiology Journal* 1997;6:192-3. (4th Croatian Congress on "Clinical Microbiology and Infectious Diseases" with international participation. Zagreb, 1996)
57. Mlinarić-Missoni E, Vrazic-Babic V, Begovac J, Babic K. Mycological diagnostic potential of systemic and disseminated cryptococcosis in AIDS. *Alpe Adria Microbiology Journal* 1997;6:205. (4th Congress Croatian on "Clinical Microbiology and Infectious Diseases" with international participation . Zagreb, 1996) (sažetak???)
58. Mravunac B, Brudnjak Z. Nove vakcine pripremljene za široku primjenu. *Liječnički vjesnik* 1997;119:72-6. [New vaccines for wide usage.]
59. Mravunac B, Brudnjak Z. Suvremeni problemi vakcinacije u djece i mladeži. *Paediatrica Croatica* 1997;41:179-84. [Contemporary problems of vaccination in children and in adolescents.]
60. Mustajbegović J. Etika u medicini rada. U: Peršić L, Materljan E, urednici. *Dani primarne zdravstvene zaštite Labin* 1997. Zbornik. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str. 105-9.
61. Mustajbegović J, Žuškin E. Radna sredina i ishod trudnoće. *Medicina* 1997;33:45-9. [Work-place and pregnancy.]
62. Orešković S. Dostupnost i povjerljivost podataka o genetskim oboljenjima. *Socijalna ekologija* 1997;6:273-86.
63. Orešković S. La Seconda Europea: dalla lealta costituzionale al patriottismo del marco. *Acque & Terre* 1997;(1):20-5.
64. Orešković S. Novi društveni ugovor. *Medicinska sociologija i znanosti o životu*. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo, Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta; 1997. (Razvoj i okoliš. Biblioteka časopisa "Socijalna ekologija"; knj. 6) (188 str.)
65. Orešković S. The Second Europe: from Constitutional Loyalty to DM Patriotismus. *Acque & Terre* 1997;(1):72-5.
66. Orešković S, Belcher PJ, Smajkić A, Sarac I. Public health and the war in Bosnia-Herzegovina. *Eurohealth* 1997;3(1):5-7.
67. Orešković S, Kuzman M, Budak A, Vrcić-Keglević M, Ivanković A. Doctor in the house: trends in GPs home visiting in Croatia 1990-1995 compared to current trends in USA and UK. *Collegium Anthropologicum* 1997;20:595-608. [Doktor u kući: trend kućnih posjeta obiteljskih liječnika u Hrvatskoj 1990-1995 u usporedbi s trendom u USA i UK.]
68. Orešković S, Pyle GF, Thompson CR. Ethnic conflict and healthcare: cultural dimension of the healthcare delivery crisis in Mostar, Bosnia-Herzegovina. *International Journal of Group Tensions* 1997;27:159-61.
69. Pavleković G, Kuzman M, urednici. Nastavni paket Siguran korak i pravo na zrak: mladi, pušenje i alkohol. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska mreža škola koje promiču zdravlje; 1997. (191 str.)
70. Pavleković G, Jureša V. Motivacija, stav i zdravstveno ponašanje. U: Pavleković G, Kuzman M. Nastavni paket Siguran korak i pravo na zrak Mladi pušenje i alkohol. Zagreb. Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatska mreža škola koje promiču zdravlje 1997;41-2.

71. Penezić D, Meter D, *Sonicki Z, Šimunec-Jović A, Kušec S, Vuletić S*. 70 years of Andrija Štampar School of Public Health facing new technologies. *Medicinska informatika* 1997;3:119-22. (Zbornik radova III simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Split, 1997)
72. *Prebeg Ž*. Variations in growth pattern of schoolchildren in Croatia over the last decade. U: Roberts DF, Rudan P, Škarić-Jurić T, editors. *Growth and development in the changing world*. Zagreb: Croatian Anthropological Society; 1997. Str.111-30.
73. *Presečki V*. Virusi u vodi. *HMA. Hrvatski medicinski anali* 1997;21:67-76. [Viruses in water.]
74. *Presečki V, Katičić M, Marušić M, Kalenić S, Babuš V, Plečko V*. Deroprevalence of *Helicobacter pylori* infection among physicians and health care workers. *Alpe Adria Microbiology Journal* 1997;6:190-1. (4th Croatian Congress on "Clinical Microbiology and Infectious Diseases" with international participation. Zagreb, 1996)
75. *Presečki V, Katičić M, Marušić M, Kalenić S, Babuš V, Balija M, Tićak M, Prsaklo M, Šabarić B, Plečko V*. Seroprevalencija infekcije *Helicobacter pylori* u zdravstvenih djelatnika triju zagrebačkih bolnica. *Liječnički vjesnik* 1997;117:219-23. [Seroprevalence of *Helicobacter pylori* infections in health care workers of three Zagreb city hospitals.]
76. *Prljević G, Vrcić-Keglević M, Budak A*. Pridržavanje liječničkih uputa o uzimanju lijekova kroničnih bolesnika. *Medicina familiaris Croatica* 1997;5:79-85. [Chronic patients' compliance with therapeutic drug regimens.]
77. *Rabatić S, Gagro A, Lokar-Kolbas R, Kršulović-Hrešić V, Vrtar Z, Popow-Kraupp T, Draženović V, Mlinarić-Galinović G*. Increase in CD23+B cells in infants with bronchiolitis is accompanied by appearance of IgE and IgG4 antibodies specific for respiratory syncytial virus. *Journal of Infectious Diseases* 1997;175:32-7.
78. *Stevanović R, Ivanković D*. Umiranje kod kuće od kardiovaskularnih bolesti - uloga tima obiteljske medicine. U: Mazzi B, urednik. IV. simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 200-8. [Home deaths from cardiovascular diseases - the role of the family medicine therapy.]
79. *Stevanović R, Tiljak H, Ivanković D, Garbin G*. Nekonvencionalna metoda liječenja - etički i učinkoviti konkurent ili partner službenoj medicini. U: Peršić L, Materljan E, urednici- Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Zbornik. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str.146-55. [Unconventional healing method - ethical and efficient competitor to official medicine or its partner?]
80. *Strnad M, Babuš V*. Antitumorsko djelovanje fermentiranih mliječnih proizvoda. *Mljekarstvo* 1997;47(3):201-7.
81. *Šarac I, Bagarić I, Orešković S, Reamy J, Šimunović VJ, Lang S*. Physician requirements for the Croat population in Bosnia and Herzegovina. *Croatian Medical Journal* 1997;38:83-7.
82. *Šošić Z*. Pretilost. U: Babuš V i sur. *Epidemiologija*. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str.177-85.
83. *Tekavec J, Mlinarić-Missoni E, Važić-Babić V*. Pulmonary tuberculosis associated with invasive psedallescheriasis. *Chest* 1997;111:508-11.
84. *Teuber M*. Točnost bibliografskih navoda u medicinskim časopisima. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 1997;40:117-30.
85. *Tiljak H, Kumbrija S*. Kardiovaskularne bolesti, liječnik opće medicine i "evidence-based medicine". U: Mazzi B, urednik. IV. simpozij obiteljske medicine. Zbornik. Rovinj, 1997. Rovinj: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1997. Str. 22-37.
86. *Tiljak H, Vrcić-Keglević M, Budak A, Katić M, Blažeković-Milaković S, Bergman-Marković B*. A što kad kolega pogriješi? U: Peršić L, Materljan E, urednici. Dani primarne zdravstvene zaštite Labin 1997. Zbornik. Labin: Dom zdravlja; 1997. Str. 23-30. [And what about colleague's malpractice?]

87. Tomek-Roksandić S, Budak A. Health status and use of health services by the elderly in Zagreb, Croatia. *Croatian Medical Journal* 1997;38:183-9.
88. Troskot B, Šimičević VN, Dodig M, Rotkvić I, Ivanković D, Duvnjak M. The protective effect of zinc sulphate pretreatment against duodenal ulcers in the rat. *Biometals* 1997;10:325-9.
89. Turk-Štrajtenberger V, Metelko Ž, Božikov V, Božikov J. Mode of treatment and direct costs of diabetes health care. *Diabetologia Croatica* 1997;26:99-106.
90. Valić F. Monomedijski ili multimedijijski pristup donošenju graničnih vrijednosti faktora okoliša. U: Prvi hrvatski znanstveno-stručni skup Zaštita zraka '97. Priopćenja. Crikvenica, 1997. Zagreb: Hrvatsko udruženje za zaštitu zraka; 1997. Str. 17-22. [Monomedium or multimedia approach to the setting of environmental exposure limits.]
91. Vidović V, Jureša V, Rudan V, Budanko Z, Škrinjarić J, De Zan D. The adolescents assessment of family functioning. *Collegium Anthropologicum* 1997;21:269-76. [Adolescentsko procjenjivanje obiteljskog funkcioniranja.]
92. Vidović V, Palle Rotar D, Zibar Komarica V, Jureša V. Eating behavior, weight status and depressive feelings in femalr adolescents. *Collegium Anthropologicum* 1997;21:277-83. [Ponašanje u prehrani, tjelesna težina i depresivni osjećaji adolescenata.]
93. Vincelj J, Sučić M, Bergovec M, Sokol I, Mirat J, Romić Ž, Lajtman Z, Bergman-Marković B, Božikov V. Serum total, LDL, HDL, cholesterol and triglycerides related to age, gender and cigarette smoking in patients with first acute myocardial infarction. *Collegium Anthropologicum* 1997;21:517-24.
94. Vinter I, Krmpotić-Nemanić J, Ivanković D, Jalšovec D. the influence of the dentition on the shape of the mandible. *Collegium Anthropologicum* 1997;20:555-60. [Utjecaj denticije na oblik donje čeljusti.]
95. Vorko-Jović A. Epidemiologija nesreća. U: Babuš V i sur. Epidemiologija. 3. dop. prer. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1997. Str. 163-8.
96. Vorko-Jović A, Kovačić L. Koprivnica area as the first Croatian safe community for accident prevention. *Croatian Medical Journal* 1997;38:348-54.
97. Vraneš J. Hemagglutination ability and adherence to the Buffalo green monkey kidney cell line of uropathogenic Escherichia coli. *APMIS* 1997;105:831-7.
98. Vraneš J. Utjecaj subminimalnih inhibicijskih koncentracija azitromicina (Sumamed, PLIVA) na adherenciju sojeva Pseudomonas aeruginosa na na polistiren. *Medicus* 1998;7:263-8. [Effect of subminimal inhibitory concentrations of Azithromycin (Sumamed, PLIVA) on adherence of Pseudomonas aeruginosa strains to polystyrene.]
99. Vrcić-Keglević M. Kako prirediti izlaganje ili predavanje? *Medicina familiaris Croatica* 1997;5:121-124. [How to deliver a presentation or a lecture.]
100. Zebec M, Vuletić S, Budak A. Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar". 70 godina rada na promicanju zdravlja hrvatskog puka. Zagreb: Gandalf; 1997. (168 str.)
101. Žuškin E, Mustajbegović J, Kern J, Budak A. Respiracijska funkcija vinogradara i voćara. *Liječnički vjesnik* 1997;119:185-9. [Respiratory function in vineyard and orchard workers.]
102. Žuškin E, Mustajbegović J, Kern J, Doko-Jelinić J, Budak A. Ventilacijski kapacitet i respiracijski simptomi radnika u proizvodnji cigle. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 1997;48:225-34. [Ventilatory capacity and respiratory symptoms in brickyard workers.]
103. Žuškin E, Mustajbegović J, Kern J, Doko-Jelinić J, Hotujac D, Dečković-Vukres V. Poremećaji dišnog sustava zaposlenih u kemijskoj industriji. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 1997;48:391-401. [Impairment of respiratory system in chemical workers.]

104. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Doko-Jelinić J. Respiratory function in textile workers employed in dyeing cotton and wool fibers. *American Journal of Industrial Medicine* 1997;31:344-52.
105. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Doko-Jelinić J, Bradić V. Respiratory function in shoe manufacturing workers. *American Journal of Industrial Medicine* 1997;31:50-5.
106. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Pavičić D. Respiratory function in vineyard and orchard workers. *American Journal of Industrial Medicine* 1997;30:250-5.
107. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Pavičić D, Budak A. A follow-up study in respiratory function workers to acid aerosols in a food-processing industry. *International Archives of Occupational and Environmental Health* 1997;70:413-8.
108. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Pavičić D. Respiratory function in vineyard and orchard workers. *American Journal of Industrial Medicine* 1997;30:250-5.
109. Žuškin E, Mustajbegović J, Sitar-Srebočan V. Farmakološko ispitivanje učinaka sastojaka piva *in vitro*. *Liječnički vjesnik* 1997;119:103-5. [Pharmacologic studies of the effects of brewery components *in vitro*.]

1998.

1. Babić Bosanac S. Prisilna hospitalizacija osoba s posebnim naglaskom na izvanakaznenu prisilnu hospitalizaciju duševnih bolesnika u kontekstu zaštite temeljnih prava i sloboda. Međunarodno poredbenopravno istraživanje s prijedlozima de lege ferenda za Hrvatsku. /doktorska disertacija/ Osijek: Sveučilište "J.J. Strossmayer", 1998.
2. Babuš V, Strnad M, Presečki V, Katičić M, Kalinić S, Balija M. *Helicobacter pylori* and gastric cancer in Croatia. *Cancer Letters* 1998;125:9-15.
3. Bedenić B. Biokemijska tipizacija beta-laktamaza proširenog spektra u kliničkim izolatima *Klebsiella pneumoniae* /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1998.
4. Bedenić B, Žagar Ž. Extended-spectrum beta-lactamases in clinical isolates of *Klebsiella pneumoniae* from Zagreb, Croatia. *Journal of Chemotherapy* 1998;10:449-59.
5. Bergman-Marković B. Angina pectoris - kako je zbrinjavamo. *Medicina familiaris Croatica* 1998;6(1-2);74-5. [Angina pectoris - how do we care for.]
6. Bradić V, Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN. Respiratory effects and prevention of occupational exposure to organic aerosols. U: Chiyotani K, Hosoda Y, Aizawa Y, editors. *Advances in the prevention of occupational respiratory diseases. Proceedings of the 9th International Conference on Occupational Respiratory Diseases*. Kyoto, 1997. Amsterdam: Elsevier;1998. Str. 461-4. (International Congress Series ; no. 1153)
7. Budak A. Andrija Štampar School of Public Health - in its early seventies. *Acta medica Croatica* 1998;52:141-2.
8. Budak A. Kućno liječenje bolesnika šprijedenih i nemoćnih. Kako uskladiti sva dogovorena stajališta s praksom. U: V. simpozij obiteljske medicine. Osijek, 1998. Kućno liječenje u obiteljskoj medicini. Zbornik. Osijek: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1998. Str.11-23. [Home treatment of ill, injured invalid patients. How to coordinate all agreed views with practice.]
9. Budak A. Obiteljska medicina i timski rad. U: Peršić L i sur, urednici. *Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka*. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 50-9.
10. Budak A. Problem benigne hiperplazije prostate u obiteljskoj medicini. *Medicina familiaris Croatica* 1998;6:58-63. [Problem of benign prostatic hyperplasia in family practice.]
11. Budak A, Katić M, Čulig J, Vrcić-Keglević M, Blažeković-Milaković S, Majstorović L. Akutne respiratorne infekcije u praksi liječnika opće medicine. *Liječnički vjesnik* 1998;120:8-13. [Acute respiratory infections in general practice.]

12. Budak A, Strnad M, Smoljanović M. Primarna prevencija raka. Borba protiv raka 1998/1999;29/30(1):78-81.
13. Buković D, Rudan I. Značenje rane dijagnoze raka stidnice. U: Eljuga D, Dražančić A et al, urednici. Prevencija i dijagnostika tumora ženskih spolnih organa. Zagreb: Globus; 1998. Str. 161-2.
14. Chen MS, Mastilica M. Health care reform in Croatia: for better or for worse? American Journal of Public Health 1998;88:1156-60.
15. Crnić-Diklić R, Blažeković-Milaković S, Tiljak H. Aktualni problemi kućnog liječnika u općoj/obiteljskoj medicini. U: V. simpozij obiteljske medicine. Osijek, 1998. Kućno liječenje u obiteljskoj medicini. Zbornik. Osijek: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1998. Str. 49-54. [Problems of home care in general/family medicine.]
16. Čubrilo-Turek M, Hebrang A, Hrabak-Žerjavić V, Kaić-Rak A, Ljubičić M, Prebeg Ž, Turek S, Vrhovski-Hebrang D. Promicanje zdravlja. U: Luetić V, urednik. Prevencija ateroskleroze. Mladenačka dob. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Razred za medicinske znanosti; 1998. Str. 85-6.
17. Čubrilo-Turek M, Hebrang A, Ljubičić M, Rak-Kaić A, Prebeg Ž, Reiner Ž, Rudan P, Turek S, Vrhovski-Hebrang D, Hrabak-Žerjavić V. Preliminarni rezultati istraživanja rizičnih čimbenika u općoj populaciji Hrvatske. U: Luetić V, urednik. Prevencija ateroskleroze. Mladenačka dob. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Razred za medicinske znanosti; 1998. Str. 69-72.
18. Doko-Jelinić J. Genotipizacija apolipoproteina E kod demencije vaskularnog tipa /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1998.
19. Ebling Z, Jakšić Ž, Budak A, Santo T, Šerić V, Eljuga D. Novo znanje - poticaj za suzbijanje malignih bolesti. Borba protiv raka 1998/1999;29/30(1):34-7.
20. Ebling Z, Jakšić Ž, Gmajnić R, Dacovski-Erhard M. Liječenje u domu bolesnika: opravdana nastojanja, (ne)ostvariv zadatak (Teze za Osiječku inicijativu). U: V. simpozij obiteljske medicine. Osijek, 1998. Kućno liječenje u obiteljskoj medicini. Zbornik. Osijek: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1998. Str. 25-48. [Health care and medical treatment in patients' homes: justified need, but difficult task (Proposal of an Osijek initiative).]
21. Ebling Z, Strnad M, Znaor A, Šerić V, Vorko-Jović A, Maras A. Epidemiology of colorectal cancer in Croatia. Croatian Journal of Gastroenterology and Hepatology 1998;7:51-61.
22. Eljuga D, Rudan I. Imunoscintigrafija raka jajnika. U: Eljuga D, Dražančić A et al, urednici. Prevencija i dijagnostika tumora ženskih spolnih organa. Zagreb: Globus; 1998. Str. 249-54.
23. Eljuga D, Rudan I. Pojavnost i prevencija raka vrata maternice u Republici Hrvatskoj. U: Eljuga D, Dražančić A et al, urednici. Prevencija i dijagnostika tumora ženskih spolnih organa. Zagreb: Globus; 1998. Str. 50-8.
24. Jakšić Ž. Profesor, doktor znanosti Lino Peršić u čast i za sjećanje. U: Peršić L.../et.al./. Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 9-13.
25. Jakšić Ž. Telemedicina i obrazovanje. U: Telemedicina u Hrvatskoj. Knjiga izlaganja na znanstvenom skupu 13. studenoga 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1998. Str. 59-77.
26. Kalenić S, Plečko V, Krešić S, Presečki V, Tripković V, Žele-Starčević L, Katičić M, Dominis M. Helicobacter pylori: in vitro induction of resistance to azithromycin. Chemotherapy 1998;44:17-20.
27. Katić M. Dani primarne zdravstvene zaštite - doprinos razvitku znanstveno-istraživačkog rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. U: Peršić L i sur, urednici. Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 195-200.

28. Katić M. Prikaz radova objavljenih u zbornicima Dani primarne zdravstvene zaštite Labin u razdoblju od 1983. do 1997. godine. U: Peršić L i sur, urednici. Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 23-8.
29. Kern J. Telemedicina - rješenje ili problem. U: Telemedicina u Hrvatskoj. Knjiga izlaganja na znanstvenom skupu 13. studenoga 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1998. Str. 5-18.
30. Kovačić L. Telekomunikacije u zaštiti zdravlja. U: Richter B, urednik. Telemedicina u Hrvatskoj. Knjiga izlaganja na znanstvenom skupu 13. studenoga 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1998. Str. 51-8.
31. Kovačić L, Mastilica M. Unapređenje kvalitete upravljanja i rukovođenja primarnom zdravstvenom zaštitom u novim uvjetima - s posebnim naglaskom na unapređenje korištenja zdravstvenih podataka. U: Materljan E, urednik. Dani primarne zdravstvene zaštite. Zbornik. Labin, 1998. Labin: Dom zdravlja; 1998:112-5.
32. Improving quality of management in primary health care in a new situation - with the emphasis on the efficient use of health care.
33. Kovačić L, Senta A. Proizvodnja i potrošnja fermentiranih mliječnih proizvoda u Hrvatskoj. Mljekarstvo 1998;48:47-50. [Wholesomeness, nutritional and market value of liquid fermented dairy products.]
34. Kovačić L, Šošić Z. Organization of health care in Croatia: needs and priorities. Croatian Medical Journal 1998;39:249-55.
35. Lang S. Challenge of Goodness: twelve humanitarian proposals based on the experience of 1991-1995 wars in Croatia and Bosnia and Herzegovina. Croatian Medical Journal 1998;39:72-6.
36. Lang S, Javornik N, Vukušić H, Jakovljević M. The challenge of goodness: is there anything we can learn from war. Psychiatria Danubiana 1998;10:142-4. (nije verificirano)
37. Lukić-Grlić A. Suptipizacija sojeva respiratornog sincicijskog virusa izoliranih u Hrvatskoj i Austriji /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1998.
38. Lukić-Grlić A, Cane PA, Bace A, Pringle CR, Mlinarić-Galinović G, Popow-Kraupp Th. Antigenic and genomic diversity of central European respiratory syncytial virus strains. Archives of Virology 1998;143:1441-7.
39. Macan J, Kanceljak-Macan B, Žuškin E, Milković-Kraus S. Sensitization to storage mites in urban working environment. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 1998;49:27-32.
40. Senzibilizacija na skladišne grinje u gradskoj radnoj populaciji.
41. Marijanović Rajčić M, Marušić R, Šimić I, Flegar Lj, Raspor B. Zamjena hrvatskih norma međunarodnim i europskim normama u području kakvoće vode. Hrvatska vodoprivreda 1998;7(73):49-59.
42. Mastilica M, Chen MS. Health care reform in Croatia: the consumers' perspective. Croatian Medical Journal 1998;39:256-66.
43. Moravec Berger D, Stare J, Šošić Z, Florjančič M. Povezanost med dejavniki tveganja in prevalenco klinično očitne ateroskleroze pri 3781 prebivalcih Slovenije. Zdravstveno varstvo 1998;37:455-60.
- Mujkić A, Srček I, Vuletić G. Nastavni material uz hrvatski prijevod i adaptaciju priručnika UNICEF-a "Facts for life". Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"; 1998. 76 str.
44. Mustajbegović J, Žuškin E. Radna sredina i ishod trudnoće. Medix 1998;4(21/22):49-51.
45. Mustajbegović J, Žuškin E. Respiracijski sustav - sam svoj čistač. Opći mehanizmi odstranjivanja. Liječnički vjesnik 1998;120:28-31. [Respiratory clearance. General mechanisms of clearance.]

46. Mustajbegović J, Žuškin E, Kern J, Dečković-Vukres V, Borčić-Konjarek Lj. Normalne vrijednosti ventilacijske funkcije pluća poljoprivrednih radnika u sjevernoj Hrvatskoj. Liječnički vjesnik 1998;120:323-6. [Normal values of the ventilatory lung function for farmers in north Croatia.]
47. Mustajbegović J, Žuškin E, Šarić M. Bolesti u svezi s radom. Medix 1998;4(21/22):46-9.
48. Orešković S. New priorities for health sector reform in central and eastern Europe. Croatian Medical Journal 1998;39:225-33.
49. Orešković S. Novi društveni ugovor. Medicinska sociologija i znanost o životu. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo; Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta, 1998. (Razvoj i okoliš. Biblioteka časopisa Socijalna ekologija ; knj. 6) 188 str.
50. Orešković S. Teret bolesti kod prijeloma kuka u Hrvatskoj. U: Osteoporoza. Tiha epidemija. Dubrovnik, 1998. Dubrovnik: /vlast. izd./; 1998. Str. 8-?
51. Orešković S, Begovac J, Skoko-Poljak D. Pravo na zaštitu privatnosti i obveza informiranja o osobama koje su HIV pozitivne. Socijalna ekologija 1998;7:17-33.
52. Pavleković G. Obilježja interaktivne metode vrednovanja nastavnog procesa (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1998.
53. Pavliša G, Katić M, Jurković Lj, Jovanović A, Novosel G. Značajke kućnog liječenja nepokretnih i teško pokretnih bolesnika u zdravstvenoj stanici Dugave-Travno. U: V. simpozij obiteljske medicine. Osijek, 1998. Kućno liječenje u obiteljskoj medicini. Zbornik. Osijek: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1998. Str. 71-8. [Characteristics of home care for bed-ridden and hardly movable patients in the Dugave-Travno health station.]
54. Peršić L, Materljan E, Bartolić A, Ravnić-Udović S, Jakšić Ž. Naša iskustva u provođenju zdravstvene zaštite ljudi u njihovim domovima. U: V. simpozij obiteljske medicine. Osijek, 1998. Kućno liječenje u obiteljskoj medicini. Zbornik. Osijek: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1998. Str. 79-88. [Our exoeriences in providing health care to people in their homes.]
55. Petanović M, Žagar Ž. Bakterijemije u trudnoći. Medicinski vjesnik (Osijek) 1998;30:205-10.
56. Prebeg Ž. Changes in growth patterns in Zagreb school children related to socioeconomic nackground over the period 1973-1991. Annals of Human Biology 1998;25:425-39.
57. Prebeg Ž. Nova organizacija školske medicine: suton ili renesansa. Liječnički vjesnik 1998;120:257-61. [New organization of school health service: twilight or renaissance?]
58. Prebeg Ž. Secular growth changes in Croatia over the twentieth century. U: Bodzsar EB, Susanne Ch, editors. Secular growth changes in Europe. Budapest: Eotvos University Press; 1998. Str. 75-91.
59. Pyle GF, Thompson CR, Orešković S, Bagarić I. Rebuilding the healthcare system in Mostar: challenge and opportunity. Croatian Medical Journal 1998;39:281-4.
60. Reiner Ž, Orešković S, Skupnjak B. Hrvatska 2000: projekt zdravstva. Pristup reformi sustava zdravstva. Glasnik Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje 1998;4(list-stud):8
61. Rudan I. Prezime kao "rizik" za rak. Procjena koeficijenata srodstva oboljelih od raka u "zatvorenoj" populaciji /doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1998.
62. Rudan I, Božikov J, Roguljić D, Strnad M, Rudan N. Economic transition and cancer incidence. U: Bennett BC, Rudan P, editors. Regions in transition - applied anthropology and demographic perspectives. Zagreb: Croatian Anthropological Society; 1998. Str. 85-100.
63. Rudan I, Eljuga D, Jukić J. Kretanje incidencije raka u gradu Zagrebu. Borba protiv raka 1998/1999;29/30(1):99-101.

64. Rudan I, Rod E, Brezovec M, Strnad M, Rudan D. Epidemiološko istraživanje incidencije karcinoma u Koprivničko-križevačkoj županiji u razdoblju od 1971. do 1990. godine. *Borba protiv raka* 1998/1999;29/30(1):38-46.
65. Schachter EN, Žuškin E, Rienzi N, Goswami S, Maayani S. Pharmacologic characterization of latex extracts by isolated guinea pig tracheal tissue. *Respiration* 1998;65:393-400.
66. Schachter EN, Žuškin E, Rienzi N, Goswami S, Maayani S, Wan AE, Castranova V, Siegel P, Whitmer M, Mustajbegović J. Effects of recycled paper dust extracts on isolated guinea-pig trachea. *Lung* 1998;176:35-44.
67. Stanimirović A, Skerlev M, Stipić T, Beck T, Basta-Juzbašić A, Ivanković D. Has psoriasis its own characteristic trichogram? *Journal of Dermatologic Science* 1998;17:156-9.
68. Strnad M, Jović F, Vorko A, Kovačić L, Toth D. Young child injury analysis by the classification entropy method. *Accident Analysis and Prevention* 1998;30:689-95.
69. Šogorić S. Application of the modified method of "Rapid Appraisal to Assess Community Health Needs" for making rapid city health profiles and city action plans for health. *Croatian Medical Journal* 1998;39:267-75.
70. Thompson CR, Orešković S, Pyle GF. Bosnian follow-up: health care delivery in Mostar. *Eurohealth* 1998;4(3):25-6.
71. Tiljak H. Doprinos dana primarne zdravstvene zaštite u Labinu osiguranju kvalitete rada u općoj/obiteljskoj medicini. U: Peršić L i sur., urednici. *Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka*. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str.132-6.
72. Tiljak H. Dragi moj profesore! . U: Peršić L i sur., urednici. *Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka*. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 14-6.
73. Tiljak H. Upotreba metadona u liječenju opijatske ovisnosti. *Liječnički vjesnik* 1998; 120:125-31. [Use of methadone in the treatment of opiate addiction.]
74. Tiljak H, Jakšić Ž, Vuković H. Ultrazvuk i gastroskop u ordinaciji opće medicine - treba li nam to? U: Materljan E, urednik. *Dani primarne zdravstvene zaštite*. Zbornik. Labin, 1998. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 119-30. [Ultrasound and gastroscopy in general practice - do we need that?]
75. Turković B, Brudnjak Z. Arboviruses in Croatia. *Acta medica Croatica* 1998;52:87-9. [Arbovirusi u Hrvatskoj]
76. Vidmar-Klasan A, Tiljak H. Utjecaj povratka na korištenje zdravstvene zaštite prognanika. *Medicina familiaris Croatica* 1998;6:51-7. [Effect of return of displaced persons on their health care utilization.]
77. Vince A, Palmović D, Kutela N, Sonicki Z, Jeren T, Radovanić M. HCV genotypes in patients with chronic hepatitis C in Croatia. *Infection* 1998;26:173-7.
78. Vorko-Jović A, Rudan I. Priručnik za vježbe i seminere iz epidemiologije. Zagreb: Hrvatsko biometrijsko društvo; 1998. (157 str.)
79. Vraneš J. utjecaj subminimalnih inhibicijskih koncentracija azitromicina (Sumamed, Pliva) na adherenciju sojeva *Pseudomonas aeruginosa* na polistiren *Medicus* 1998;7:263-8.
80. Vrcić-Keglević M. Specifično obrazovanje u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i za nju. U: Peršić L i sur, urednici. *Istraživanja i iskustva. Temelji zajedništva i napretka*. Labin: Dom zdravlja; 1998. Str. 164-8.
81. Vrcić-Keglević M, Budak A, Tiljak H, Jakšić Ž. Opća/obiteljska medicina u srednjoj Evropi. U: Materljan E, urednik *Dani primarne zdravstvene zaštite*. Zbornik. Labin, 1998. Labin: Dom zdravlja, 1998:51-4. [General/family medicine in Central Europe.]
82. Vuletić S, Išgum V, Kern J, Sonicki Z, Kujundžić M, Miškov S, Hećimović H, Demarin V, Detan B, Hercigonja-Szekeres M, Božikov J, Hljuz-Dobrić V. An object recognition experiment by using mapping EEG technology - pilot study. U: *Proceedings of the 8th International IMEKO Conference on Measurement in Clinical Medicine*. Biomedical

- measurement and instrumentation. Dubrovnik, 1998. Zagreb: Korema; 1998. Str.6.26-28.
83. Žuškin E, Kanceljak B, Pavičić D, Mustajbegović J. Profesionalna astma. Liječnički vjesnik 1998;120:79-85. [Professional asthma.]
 84. Žuškin E, Kanceljak B, Schachter EN, Godnić-Cvar J, Mustajbegović J, Budak A. Respiratory function and immunological status in cocoa and flour processing workers. American Journal of Industrial Medicine 1998;33:24-32.
 85. Žuškin E, Mustajbegović J, Borčić-Konjarek Lj, Dečković-Vukres V. Karakteriziranje ekstrakata prašine *in vitro*. Liječnički vjesnik 1998;120:197-9. [Characterizing of paper dust extract *in vitro*.]
 86. Žuškin E, Mustajbegović J, Kanceljak B, Schachter EN, Macan J, Budak A. Respiratory function and immunological status in workers employed in a latex glove manufacturing plant. American Journal of Industrial Medicine 1998;33:175-81.
 87. Žuškin E, Mustajbegović J, Kanceljak-Macan B, Macan J, Dečković-Vukres V, Vitale K. Respiracijska funkcija i alergijske reakcije radnika na recikliranju papira. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 1998;49:165-77. [Respiratory function and allergic reaction in paper recycling workers.]
 88. Žuškin E, Mustajbegović J, Kern J, Dečković-Vukres V, Vitale K. Respiracijska funkcija tekstilnih radnica na preradi sanitetskih vlakana. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 1998;49:33-43. [Respiratory function in textile workers processing synthetic fibers.]
 89. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kanceljak B, Kern J, Macan J, Ebling Z. Respiratory function and immunological status in paper-recycling workers. Journal of Occupational and Environmental Medicine 1998;40:986-93.
 90. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Budak A, Godnić-Cvar j. Respiratory findings in synthetic textile workers. American Journal of Industrial Medicine 1998;33:263-73.
 91. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Doko-Jelinić J, Godnić-Cvar J. Respiratory findings in workers employed in the brick-manufacturing industry. Journal of Occupational and Environmental Medicine 1998;1998;40:814-20.
 92. Žuškin E, Šarić M, Mustajbegović J, Dečković-Vukres V, Mlinarić-Kraus S. Medicina rada. Medix 1998;4(21/22):39-42.

1999.

1. Aurer A, Aurer-Koželj J, Stavljenić-Rukavina A, Kalinić S, Ivić-Kardum M, Haban V. Inflammatory mediators in saliva of patients with rapidly progressive periodontitis during war stress induced incidence increase. Collegium Anthropologicum 1999;23:117-24. [Medijatori upale u slini oboljelih od brzo progresivnog parodontitisa uzrokovanog ratnim stresom].
2. Bedenić B. Razvoj rezistencije gram-negativnih bakterija na beta-laktamske antibiotike i terapijske posljedice rezistencije. Liječnički vjesnik 1999;21(7-8):249-257.
3. Bergman Marković B, Bergovec M, Katić M, Ivanković D. Pušenje i koronarne bolesti u starijoj životnoj dobi. Medicina familiaris Croatica 1999;7:73-80. [Smoking and coronary diseases in old age.]
4. Beritić-Stahuljak D, Žuškin E, Valić F, Mustajbegović J. Medicina rada. 2. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 1999. (116 str.)
5. Biočina B, Husedžinović I, Dtulić Ž, Presečki V, Wallwork J. Cytomegalovirus disease as a possible etiologic factor for early atherosclerosis. Collegium Anthropologicum 1999;23:673-81. [Citomegalovirusna bolest kao mogući etiološki čimbenik rane ateroskleroze.]
6. Blažeković-Milaković S, Vuković H, Matanić D, Bergman-Marković B. Susret pacijen- liječnik kao prediktor uspješnosti starenja. Psihoterapija 1999;29(1-2):51-63.

7. Božikov J, Strnad M. Podaci registra za rak u svijetlu višestupanjske teorije karcinogeneze. *Medicinska informatika* 1999;4:153-8. (Zbornik radova. 4. simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb-Osijek-Rijeka-Split, 8. studenoga 1999)
8. Brudnjak Z. Bornanska bolest - nova zoonoza? *Infektološki glasnik* 1999;19:139-41. [Borna disease - a new zoonosis?]
9. Brumen V, Horvat Đ, Tonković A, Bogadi-Šare A. Genotoksičnost polutanata pogona koksare kod profesionalne izloženosti. *Sigurnost* 1999;41:309-19. [Genotoxicity of pollutants released from cokeoven plant emission under occupational exposure regimen.]
10. Budak A. Primarna zdravstvena zaštita starih osoba u Hrvatskoj. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran 26. - 27. ožujak 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske;1999. Str. 20-5.
11. Budak A. Primarna zdravstvena zaštita za stare osobe u Hrvatskoj. *Medix* 1999;5(27/28):51-2.
12. Budak A, Tiljak H. Pojavnost boli i terapijski odgovor liječnika opće i obiteljske medicine. *Medicus* 1999;8:103-8. [The evaluation of pain and the treatment by general practitioner.]
13. Čubrilo-Turek M, Hebrang A, Hrabak-Žerjavić V, Kaić-Rak A, Ljubičić M, Prebeg Ž, Reiner Ž, Turek S, Vrhovski-Hebrang D. Promicanje zdravlja hrvatskog pučanstva. U: Ljubičić M, Hrabak Žerjavić V, urednici. Stručno-znanstveni skup Promicanje zdravlja u hrvatskom pučanstvu. Zbornik radova. Zagreb, 1999. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 1999. Str. 1-2.
14. Doko Jelinić J, Sertić J, Zrinski R, Ribarić B, Babić T, Bergman Marković B, Stavljenić Rukavina A. Genotyping APOE in patients with vascular dementia. U: Korczyn AD, editor. 1st International Congress on Vascular Dementia. Geneva, 1999. Bologna: Monduzzi Editore; 1999. Str. 215-9.
15. Droždjek D, Tomek-Roksandić S, Budak A, Skupnjak B, Krajačić B. Rezultati dijela istraživačke studije o zdravstvenom i funkcionalnom stanju umirovljenika u gradu Zagrebu u 1998. godini. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran 26. - 27. ožujak 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1999. Str. 116-43.
16. Gibert K, Sonicki Z. Classification based on rules and thyroids dysfunctions. *Applied Stochastic Models in Business and Industry* 1999;15:319-24.
17. Godnić-Cvar J, Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kanceljak B, Macan J, Ilić Z, Ebling Z. Respiratory and immunological findings in brewery workers. *American Journal of Industrial Medicine* 1999;35:68-75.
18. Hrešić-Kršulović V, Baće A, Lukić-Grlić A, Mlinarić-Galinović G, Lokar-Kolbas R. Therapy of respiratory syncytial virus lower respiratory tract infections. *Paediatrica Croatica* 1999;43:185-90. [Liječenje infekcija donjeg dijela dišnog sustava uzrokovanih respiratornim sincicijskim virusom.]
19. Jakšić Ž, Mačak B, Gašparić-Jakšić D. Multimorbidnost (višestruko oboljevanje) kao važan stručni i znanstveni izazov opće/obiteljske medicine: primjer šećerne bolesti, tlaka i debljine. U: Diabetes mellitus i drugi endokrinološki poremećaji. Zbornik. Kongres obiteljske medicine. VI. stručni skup. Karlovac, 1999. Karlovac: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1999. Str. 15-25.
20. Jakšić Ž, Šošić Z. Stručni poslijediplomski studij: gerontologija. Uloga obrazovanja u zaštiti starijih osoba. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran, 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske...; 1999. Str. 63-75.

21. Jureša V, Lakušić N, Domagoj M. Znanje o spolnosti, stavovi i seksualni život učenica prvih razreda srednje škole. *Paediatrica Croatica* 1999;43:173-9. [Knowledge about sexuality, attitudes and sexual behaviour of female high school students.]
22. Kalenić S, Vukadinović MV, Janeš-Poje V, Kotarski Z, Tripković V. Preporuke za čišćenje i dezinfekciju/sterilizaciju endoskopa. *Liječnički vjesnik* 1999;121:221-6. [Guidelines for cleaning and disinfection/sterilization of endoscopes.]
23. Katić M. Obiteljski liječnik u prevenciji i liječenju spolno prenosivih bolesti. *Društvena istraživanja* 1999;8:305-13. [The family physician in the prevention and treatment of sexually transmitted diseases.]
24. Katić M, Merćep I, Francetić I, Budak A. Praćenje propisivanja lijekova - bitna odrednica stručne kontrole propisivanja lijekova u općoj/obiteljskoj medicini. *Pharmaca* 1999;37:111-21. [Follow up of drug prescription and importance of its expert monitoring in family/general practice.]
25. Kern J. Medical informatics in the medical curriculum - when? U: Kokol P et al., editors *Medical Informatics Europe '99*. Amsterdam: IOS Press; 1999. Str. 484-8. (Studies in Health Technology and Informatics ; 68)
26. Kovačić L, Senta A. *Proizvodnja i potrošnja proteina u svijetu i Hrvatskoj*. U: Živković R, Biđin Z, Oberiter V, urednici. *Proteini u prehrani i dijetetici*. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1999. Str. 17-25.
27. Kovačić L, Strinović B, Tišma R. Utjecaj tjelesne aktivnosti na zdravlje i dnevni život starijeg svijeta. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran, 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske...; 1999. Str. 255-61.
28. Krajina Z, Tomek-Roksandić S, Cividini-Stranić E, Budak A, Lipovšćak M, Tomić B. Socijalno-medicinske potrebe umirovljenih doktora medicine. Rezultati pilot studije. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran 26. - 27. ožujak 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 1999. Str.113-5.
29. Kulenović M, Blažeković-Milaković S. Ego psihološko određenje neuroza. *Psihoterapija* 1999;29(1-2):151-63.
30. Kumbrija S, Šimunović R, Tiljak H. Posljedice urogenitalnog starenja u postmenopauzi. U: Diabetes mellitus i drugi endokrinološki poremećaji. Zbornik. Kongres obiteljske medicine. VI. stručni skup. Karlovac, 1999. Karlovac: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1999. Str. 124-33.
31. Labar B, Nemet D, Mrić M, Bogdanić V, Kaštelan A, Boban D, Kalenić S, Radman I, Batinić D, Vrtar M, Grgić-Markulin Lj, Maravić A. Autologous versus allogenic marrow transplantation for patients with acute myeloid leukemia in first remission. *Cancer Research and Therapy Control* 1999;5:143-9.
32. Lang S. Challenges of Goodness II: new humanitarian technology developed in Croatia and Bosnia and Herzegovina in 1991-1995, and applied and evaluated in Kosovo 1999. *Croatian Medical Journal* 1999;40:438-45.
33. Lukačić Z, Kern J, Težak-Benčić M. Pronalaženje prediktora preživljavanja novorođenčadi s eksperimentalnim sustavom zasnovanim na modelu fuzzy logike. *Medicinska informatika* 1999;4:83-8. (Zbornik radova. 4. simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb-Osijek-Rijeka-Split, 1999.) [Fuzzy logic based expert system for searching for predictors for survival of newborn.]
34. Lukić-Grlić A, Baće A, Lokar-Kolbas R, Löffler-Badžek D, Draženović V, Božikov J, Mlinarić-Galinović G. Clinical and epidemiological aspects of respiratory syncytial virus lower respiratory tract infections. *European Journal of Epidemiology* 1999;15:361-5.
35. Lukić-Grlić A, Mlinarić-Galinović G. Podtipovi respiratornoga sincicijskog virusa. *Liječnički vjesnik* 1999;121:144-7. [Subtypes of respiratory syncytial virus.]

36. Magdić L, Jureša V. Koliko smo postigli u edukaciji o planiranju obitelji? U: Šimunić V: Humana reprodukcija, ginekološka endokrinologija, klimakterij i menopauza. Zagreb: ..; 1999;369-72.
37. Mahovlic V, Audy-Jurkovic S, Ovanin-Rakic A, Bilusic M, Veldic M, Babic D, Božikov J, Danilovic Z. Digital image analysis of silver-stained nucleolar organizer region-associated proteins in endometrial cytologic samples. Analytical and Quantitative Cytology and Histology 1999;21:47-53.
38. Marijanović Rajčić M, Jakovčić T, Raspor B, Šimić I, Marušić R. Pregled hrvatskih norma iz područja kakvoće vode. Hrvatska vodoprivreda 1999;8(81):18-25.
39. Mastilica M. Modeli komunikacijskog odnosa farmaceut - pacijent. U: X Savjetovanje farmaceuta Istre i Kvarnera. Važnost socijalne farmacije u provođenju farmaceutske skrbi. Poreč, 1999. Poreč: Hrvatsko farmaceutsko društvo; 1999. Str. 25-7.
40. Mastilica M, Božikov J. Out-of-pocket payments for health care in Croatia: implications for equity. Croatian Medical Journal 1999;40:152-9.
41. Mlačak B, Jakšić Ž, Vuletić S. Albuminuria, cardiovascular morbidity and mortality in diabetic and non-diabetic subjects in rural general practice. Family Practice 1999;16:580-5.
42. Mlačak B, Jakšić Ž, Vuletić S. Albuminurija kao rizični indikator periferne arterijske okluzivne bolesti i koronarne bolesti srca kod dijabetičara. U: Diabetes mellitus i drugi endokrinološki poremećaji. Zbornik. Kongres obiteljske medicine. VI. stručni skup. Karlovac, 1999. Karlovac: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 1999. Str. 61-71.
43. Albuminuria as a risk indicator of peripheral arterial occlusive disease and coronary heart disease in diabetics.
44. Mujkić A, Srček I, Vuletić G. O životu i zdravlju djeteta. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", 1999. (116 str.)
45. Orešković S. The results of health care "refolution" in the former socialist countries of Europe. U: Iliffe S, Deppe HU, editors. Health care in Europe: competition or solidarity? Proceedings of the 9th Conference of the International Association for the Study of Health Policy (Europe). Frankfurt a.M. : Verlag fur Akademische Schriften; 1996. Str. 99-126.
46. Orešković S, Skupnjak B. Zdravstveni privatizacijski pendulum. Društvena istraživanja 1999;8:601-21. [The health privatization pendulum.]
47. Pavleković G. Izobrazba bolesnika. U: Klain E i sur. Psihološka medicina. Zagreb: Golden marketing; 1999. Str. 491-500. (nije provjereno)
48. Pavleković G, Jureša V. Metode rada u zdravstvenom odgoju. U: Ljubičić M, Hrabak-Žerjavić V, urednici. Stručno-znanstveni skup "Promicanje zdravlja u hrvatskom pučanstvu.". Zbornik radova. Zagreb, 1999. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 1999. Str. 47-58.
49. Prebeg Ž. Pušenje i mladi. U: Ljubičić M, Hrabak-Žerjavić V, urednici. Stručno-znanstveni skup "Promicanje zdravlja u hrvatskom pučanstvu.". Zbornik radova. Zagreb, 1999. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 1999. Str. 13-6.
50. Prebeg Ž, Bralić I. Changes in menarcheal age in girls exposed to war conditions. American Journal of Human Biology 2000;12:503-8.
51. Prebeg Ž, Slugan N, Stanić I. Variations of body mass index in Croatian school children and adolescents. Collegium Anthropologicum 1999;23:69-77.
52. Reamy J, Orešković S. Life expectancy in Central and Eastern European countries and newly independent states of the former Soviet Union: changes by gender. Croatian Medical Journal 1999;40:237-43.
53. Rimac M, Kern J. Prognoziranje doživljenja očekivanog trajanja života upotrebom metode induktivnog učenja. Liječnički vjesnik 1999;121:18-21. [Prognosis of life expectancy achievement based on inductive learning method.]

54. Rudan I. Inbreeding and cancer incidence in human isolates. *Human Biology* 1999;71:173-87.
55. Rudan I, Campbell H, Ranzani GN, Strnad M, Vorko-Jović A, John V, Kern J, Ivanković D, Stevanović R, Vučkov Š, Vuletić S, Rudan P. Cancer incidence in Eastern Adriatic isolates, Croatia: examples from the islands of Krk, Cres, Lošinj, Rab and Pag. *Collegium Anthropologicum* 1999;23:547-56. [Srođivanje i incidencija zloćudnih tumora u izoliranim populacijama istočnog Jadrana: primjeri otoka Krka, Cresa, Raba i Paga].
56. Rudan I, Campbell H, Rudan P. Genetic epidemiological studies of Eastern Adriatic island isolates, Croatia: objectives and strategies. *Collegium Anthropologicum* 1999;23:531-46. [Genetičko-epidemiološka istraživanja izoliranih otočnih populacija istočnog Jadrana: ciljevi i strategije.]
57. Rudan I, Ranzani GN, Strnad M, Vorko-Jović A, John V, Unušić J, Kern J, Ivanković D, Stevanović R, Vuletić S, Rudan P. Surname as "cancer risk" in extreme isolates: example from the island of Lastovo, Croatia. *Collegium Anthropologicum* 1999;23:557-69. [Prezime kao "rizik" za rak u ekstremno izoliranim populacijam: primjer otoka Lastova.]
58. Schachter EN, Žuškin E, Rienzi N, Goswami S. Pharmacologic effects of cocoa and rye flour extracts on isolated guinea pig trachea. *Journal of Toxicology and Environmental Health Part A* 1999;57:137-48.
59. Sonicki Z, Plasaj T, Kern J, Ivanković D, Kusić Z. Failure analysis of thyroid laboratory diagnostic module. U: Kokol P et al, editors. *Medical Informatics Europe '99*. Amsterdam: IOS Press; 1999:973-5.
60. Srček I. Ocjenjivanje populacijskog bremena uzrokovanog bolešću i invalidnošću. (magistarski rad) Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1999. (90 listova)
61. Šakić D, Badovinac O, Blažeković-Milaković S, Amerl-Šakić V. Neispravne dijagnoze na uputnicama za fizijatra. *Medicina familiaris Croatica* 1999;7(2):82-6.
62. Šošić Z. Debljina u starijih ljudi. U: Ljubičić M, Kaić-Rak A, urednici. *Prva hrvatska škola o unapređenju prehrane starijih osoba*. Znanstveni skup. Zagreb, 1999. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 1999. Str. 50-3.
63. Tambić Andrasevic A, Power EGM, Anthony RM, Kalenic S, French GL. Failure of bacteriophage typing to detect an inner-hospital outbreak of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* (MRSA) in Zagreb subsequently identified by random amplification of polymorphic DNA (RAPD) and pulsed-field gel electrophoresis (PFGE). *Clinical Microbiology and Infection* 1999;5:634-42. (nije provjereno, iz popisa)
64. Teuber M. Citiranje literature - Vancouverski stil. *Medicina familiaris Croatica* 1999;7:41-4.
65. Tiljak H, Zelić-Havić I, Kujundžić Tiljak M. Međunarodna klasifikacija primarne zdravstvene zaštite i njena primjena u zdravstvenoj statistici i medicinskoj informatici. *Medicinska informatika* 1999;4:39-45. (Zbornik radova. 4. simpozij Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb-Osijek-Rijeka-Split, 1999.) [International classification of primary care and its application in health statistics and medical informatics.]
66. Turković B, Brudnjak Z. Natural foci of some viral zoonoses in Croatia. *Acta medica Croatica* 1999;54:195-8. [Prirodna žarišta nekih virusnih zoonoza u Hrvatskoj.]
67. Vorko-Jović A. Ozljeđivanje u starijoj dobi. U: Smjernice za zaštitu zdravlja starijih ljudi 1999. Knjiga izlaganja s Druge međunarodne konferencije "Zaštita zdravlja starih ljudi 1998". Lovran, 1998. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske..., 1999:246-254.
68. Vraneš J, Horonitz M, Gmajnički B, Talapko J. Epidemiološke odlike sojeva *Pseudomonas aeruginosa* izoliranih iz različitih kliničkih materijala. *Medicinski vjesnik* 1999;31:63-6. [Epidemiological characteristics of *Pseudomonas aeruginosa* isolated from different clinical specimens.]

69. Vuletić G. Sociopsihološki čimbenici osobne kvalitete života (magistarski rad). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1999. (69 listova)
70. Vuletić S, Kern J, Sonicki Z, Ivanković D. Possibilities of See5 software in forecasting of life expectancy not achieving. U: Kokol P et al, editors. Medical Informatics Europe '99. Amsterdam: IOS Press; 1999:696-9. (Studies in Health Technology and Informatics ; 68)
71. Zelić-Havić I, Nardelli Kovačić M, Tiljak H. Metaboličke bolesti u općoj/obiteljskoj medicini - mogućnost analize korištenjem međunarodne klasifikacije primarne zdravstvene zaštite. U: Diabetes mellitus i drugi endokrinološki poremećaji. Zbornik. Kongres obiteljske medicine. VI. stručni skup. Karlovac, 1999. Karlovac: Hrvatska udruga obiteljske medicine; 1999. Str.109-23.
72. Zurak N, Derežić D, Pavleković G. Students' opinion on the medical ethics course in the medical school curriculum. (letter) Journal of Medical Ethics 1999;25:61-2.
73. Žuškin E, Mustajbegović J, Kanceljak B, Macan J, Ivanković D, Smolej-Narančić N. Učestalost nespecifičnih iritacijskih simptoma u radnika izloženih lateksu. Liječnički vjesnik 1999;121:230-3. [The prevalence of nonspecific irritative symptoms in workers exposed to latex.]
74. Žuškin E, Šarić M, Mustajbegović J, Dečković-Vukres V, Mlinarić-Kraus S, Jelčić I. Medicina rada u svijetu i u Hrvatskoj. Liječnički vjesnik 1999;121:63-9. [Occupational medicine in the world and in Croatia.]

2000.

1. Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, 2000. (229 str.)
2. Antonić Degač K, Kaić-Rak A, Katalenić M, Kusić Z, Ljubičić M, Mesaroš-Kanjski E, Milanović N, Petrović Z, Pucarín J, Sarnavka V, Srček I. Pokazatelji o stanju i učinkovitosti mjera eradikacije poremećaja uzrokovanih nedostatkom joda na područjima od posebne državne skrbi u Hrvatskoj - 1999. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 2000. (22 str.)
3. Babić S. Pravni aspekti medicinske etike. U: U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada, 2000:206-208.
4. Babuš V. Epidemiološke metode. Zagreb: Medicinska naklada, 2000.
5. Bedenić B, Singer S. Utjecaj beta-laktamaza proširenog spektra na In vitro osjetljivost kliničkih izolata *Klebsiella pneumoniae* prema oralnim cefalosporinima. Liječnički vjesnik 2000;122(1-2):8-13.
6. Bedenić B, Žagar Ž. Karakteristike SHV-2 tipabeta-laktamaze iz dvije zagrebačke bolnice. Liječnički vjesnik 2000;122:217-21.
7. Properties of SHV-2 type of β -lactamase from two hospitals in Zagreb.
8. Begovac J, Kniewald T, Ugarković N, Lisić M, Sonicki Z, Jazbec A. Survival od AIDS patients in Croatia prior to the introduction of combined antiretroviral therapy with protease inhibitors. European Journal of Epidemiology 2000;16:741-4.
9. Bendelja A, Gagro A, Baće A, Lokar-Kolbas R, Kršulović-Heršić V, Draženović V, Mlinarić-Galinović G, Rabatić S. Predominant type-2 response in infants with respiratory syncytial virus (RSV) infection demonstrated by cytokine flow cytometry. Clinical and Experimental Immunology 2000;121:332-8.
10. Bergman-Marković B. Ishemična bolest srca. U: Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:128-134.
11. Bergman-Marković B. Primarna i sekundarna prevencija kardiovaskularnih bolesti. U: Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:111-119.
12. Bergman-Marković B. Zatajenje srca. U: Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:135-139.

13. Blažeković-Milaković S. Reumatološki bolesnik u ambulanti liječnika opće/obiteljske medicine. U: Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:140-145.
14. Blažeković-Milaković S. Terapijski pristup posttraumatskom stresnom poremećaju u obiteljskoj medicini. U: Gregurek R, Klain E, urednici. Posttraumatski stresni poremećaj. Hrvatska iskustva. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 174-9.
15. Blažeković-Milaković S. Zaštita mentalnog zdravlja. U: Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:175-186.
16. Blažeković-Milaković S, Kern J, Kulenović M. Health status as genealogic burden in aging process. Collegium Anthropologicum 2000;24:79-89. [Stanje zdravlja kao genealoško opterećenje u procesu starenja.]
17. Blažeković-Milaković S, Kern J, Vuković H. Family relationship in prediction of ageing. Collegium Anthropologicum 2000;24(Suppl. 1):109-18. [Obiteljski odnosi u predikciji starenja.]
18. Blažeković-Milaković S, Tiljak H, Budak A, Bergman-Marković B, Katić M, Vrcić-Keglević M. Psihoterapijski pristup gastroenterološkom pacijentu. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica zadar; 2000. Str. 39-46. [Psychotherapeutic approach to patient with gastrointestinal disease.]
19. Blažeković-Milaković S, Tiljak H, Vuković H. Tipologija konzultacija u obiteljskoj medicini i Balintov pristup. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica zadar; 2000. Str. 59-68. [Different patterns of general practice consulting behaviors and Balint method.]
20. Bogadi-Šare A, Zavalić M, Mustajbegović J, Žuškin E, Jelčić I, Brumen V. Specifičnosti dijagnostičkih postupaka kod profesionalnih bolesti. Liječnički vjesnik 2000;122:17-20. [Specificities of diagnostic procedures in occupational diseases.]
21. Borovečki A. Dr. Giovanni Spagnolo i njegov priručnik "Igiene del bambino" u razvoju puerikulture u Rijeci sredinom 19. stoljeća. Acta Facultatis medicinae Fluminensis 2000;25:56-9. (HAZU, odsjek za pov. med.)
22. Božićević I, Orešković S. Risk factors in asthmatic patients in Croatia. Collegium Anthropologicum 2000;24:325-34. [Rizični faktori u astmatičnih pacijenata u Hrvatskoj.]
23. Brajenović-Milić B, Ristić S, Kern J, Vuletić S, Ostojić S, Kapović M. The effect of a compulsory curriculum on ethical attitudes of medical students. Collegium Anthropologicum 2000;24:47-52. [Utjecaj obveznog nastavnog programa na etičke stavove studenata medicine.]
24. Budak A. Antimikrobna terapija. U: Budak A i sur. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 225-6.
25. Budak A. Hematološke bolesti u obiteljskoj medicini. U: Budak A i sur. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 218-9.
26. Budak A. Licenciranje i relicenciranje. U: Budak A i sur. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 304-6.
27. Budak A. Najčešće kožne bolesti u praksi liječnika opće medicine. U: Budak A i sur. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 162-74.
28. Budak A i sur. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. (311 str.)

29. Budak A. Optimalna veličina i sastav ordinacije obiteljske medicine. U: *Budak A i sur.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 41-6.
30. Budak A. Program mjera zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece. U: *Budak A i sur.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 237-55.
31. Budak A. Statistički podaci značajni za rad obiteljskog liječnika. U: *Budak A i sur.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 47-52.
32. Budak A. Uloga probavnog sustava u resorpciji lijekova. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica Zadar, 2000. Str. 71-7.
33. Budak A. Zakonski propisu za otvaranje privatne liječničke ordinacije. U: *Budak A i sur.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 39-40.
34. Budak A. Zdravstvena zaštita za stare osobe u Hrvatskoj. U: *Budak A i sur.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 285-90.
35. Buković D, Lukušić N, Kopjar M, Maričić I, Fureš R, Mahović D, Domagoj M, Jureša V, Zadro M, Grah JJ, Šimić M Attitudes, behavior and knowledge on sexuality among female adolescents in Zagreb, Croatia. Collegium Anthropologicum 2000;24:53-60. [Stavovi, pušenje i znanje adolescenata o spolnosti u Zagrebu.]
36. Cvitković-Kuzmić A, Brkljačić B, Ivanković D, Galešić K. Doppler sonographic renal resistance index in healthy children. European Radiology 2000;10:1644-8.
37. Cvjetanović B. Epidemiology of violence and war. Collegium Anthrpologicum 2000;24:11-25.
38. Cvjetanović B, Kovačić L, Cvitanović V, Jančić E. Ustrojstvo ratnog zdravstva u Karlovcu za vrijeme Domovinskog rata. U: Prvi hrvatski kongres vojne medicine. Zbornik radova. Zagreb 26-28. listopada 2000. Urednik: D. Prgomet. Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Sektor za odnose s javnošću i informiranje, Uprava za nakladništvo; 2000. Str. 132-4.
39. Hećimović I, Dmitrović B, Kurbel S, Blagus G, Vraneš J, Rukovanjski M. Intracranial infection after missile brain wound. 15 war cases. Zentralblatt fur Neurochirurgie 2000;61:95-102.
40. Huderer-Đurić K, Škrablin S, Kuvačić I, Sonicki Z, Rubala D, Suchanek E. The triple-marker test in predicting fetal aneuploidy: a compromise between sensitivity and specificity. European Journal of Obstetrics, Gynecology and Reproductive Biology 2000;88:49-55.
41. Ikić D, Krušić J, Ivanković D. Interferon treatment of uterine cervical carcinoma: 20 years of follow-up. Cancer Letters 2000;158:99-102.
42. Ikić D, Krušić J, Ivanković D. Interferon treatment of uterine cervical carcinoma. The results of studies conducted a long time ago. Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 2000;279(knj. 29):33-40.
43. Iveković H, Božikov J. "eDZ": Web servis za liječnike obiteljske medicine i njihove suradnike. Medicina familiaris Croatia 2000;8:26-31. ["eDZ": web service for general practitioners and their co-workers.]
44. Jakovčić T. Prinos analizi standarda za teške metale u vodi. Hrvatska vodoprivreda 2000;9(96):27-8.
45. Jakšić M, Jakšić Ž, Gašparić-Jakšić D. Psihosomatska rehabilitacija i majstorstvo liječnika opće/obiteljske medicine u rješavanju somato-psiho-socijalnog sindroma. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine,

- Podružnica Zadar;2000. Str. 47-58 [Psychosomatic rehabilitation and mastership of general/family practitioners in treatment of the somato-psycho-social conditions.]
46. Jakšić Ž, urednik. Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2001. (312 str.)
 47. Jakšić Ž. Bolest u zajednici. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 109-19.
 48. Jakšić Ž. Društvo i narod. Društvo i zdravlje. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 47-53.
 49. Jakšić Ž. Koliko i kako znanstveni rad osposobljava nastavnika? (I kako nastava može pomoći znanstvenom radu?). U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str.168-71.
 50. Jakšić Ž. Kurikulum i planiranje nastave. U: Jakšić Ž. Struktura nastavne jedinice: kako formulirati edukativni modul? U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 27-9.
 51. Jakšić Ž. Načela suzbijanja raka u zajednici. Tercijarna prevencija raka. U: Šamija M i sur. Onkologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 457-60.
 52. Jakšić Ž. Načela suzbijanja raka u zajednici. Uvod. U: Šamija M i sur. Onkologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 439-40.
 53. Jakšić Ž. Primarne zajednice. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str.91-3.
 54. Jakšić Ž. Putovi i obilježja socijalne medicine. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 7-24.
 55. Jakšić Ž. Srednja ili odrasla dob. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 135-40.
 56. Jakšić Ž. Struktura nastavne jedinice: kako formulirati edukativni modul? U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 30-3.
 57. Jakšić Ž. Susjedstvo i lokalna zajednica. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 105-9.
 58. Jakšić Ž. Razlika između odličnog studenta i dobrog stručnjaka. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 52-5.
 59. Jakšić Ž. Učenje na iskustvu (iskustveno učenje). U: : Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 95-7.
 60. Jakšić Ž. Umijeće postavljanja pitanja. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 85-6.
 61. Jakšić Ž. Veza zdravstvenih problema i stručnih zadataka s obrazovnim ciljevima i vrednovanjem nastave. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 34-6.
 62. Jakšić Ž. Treća i četvrta životna dob - starost. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 140-6.
 63. Jakšić Ž. Undergraduate medical education in Croatia. U: Garcia-Barbero M. Medical curricula in European countries. Copenhagen: World Health Organization, Regional Office for Europe; 2000. Str. 21-5. (Learning to Work for Health Series ; no. 4) (EUR/ICP/DHS/DLVR 07 01 03)

64. Jakšić Ž. Zdravlje. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 25-30.
65. Jakšić Ž, Jakšić M, Gašdarić-Jakšić D. Dva bitna sadržaja opće/obiteljske medicine: prevencija i rehabilitacija. Sličnosti i razlike preventive i rehabilitacije. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 169-81. [Two essential scopes of general/family medicine: prevention and rehabilitation. Similarities and differences of prevention and rehabilitation.]
66. Jakšić Ž, Jureša V. Obitelj, porodica. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 93-100.
67. Jakšić Ž, Jureša V. Radna sredina, škola. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 100-5.
68. Jakšić Ž, Jureša V. Zdravlje i bolest. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 30-9.
69. Jakšić Ž, Jureša V. Zdravlje pojedinca i zajednice. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 40-6.
70. Jakšić Ž, Kovačić L. Mjere zdravstvene zaštite. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 165-7.
71. Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. (221 str.)
72. Jakšić Ž, Kovačić L. Sukobi, nasilje i rat. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 53-60.
73. Jakšić Ž, Kovačić L. Stanovništvo i narodno zdravlje. Osnovni pojmovi. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 67-70.
74. Jakšić Ž, Kovačić L. Tradicionalna i suvremena medicina. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 167-8.
75. Jakšić Ž, Materljan E. Valovi reformi zdravstva. Što dolazi nakon tržišta? U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 131-49. [Waves of health reforms. What after health markets?]
76. Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. (184 str.)
77. Jakšić Ž, Šošić Z. Socijalnomedicinska intervencija. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 60-3.
78. Jakšić Ž, Vuletić S. Populacijska politika. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 74-8.
79. Jureša V. Školski liječnik i problem nasilja u obitelji. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 201-7.
80. Jureša V. Zdravstveni problemi studenata. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 134-5.
81. Jureša V. Zdravstveni problemi školske djece i studenata. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 132-4.
82. Jureša V, Ivanković M, Vuletić G, Babić-Banaszak A, Srček I, Mastilica M, Budak A. The Croatian Health Survey - SF-36: I. General quality of life assessment. Collegium Anthropologicum 2000;24:69-78. [Hrvatska zdravstvena anketa SF-36: I. kvaliteta življenja.]
83. Kaić-Rak A, Antobić-Degač K, Kusić Z, Mesaroš-Kanjski E, Sarnavka V, Rak D, Pucarín J. Javnozdravstveni program prevencije poremećaja izazvanih nedostatkom joda u Hrvatskoj - praćenje vrijednosti Tsh u krvi novorođenčadi. U: Kusić Z i sur. Gušavost u Hrvatskoj. Prošireni zbornik znanstvenog skupa. Zagreb, 21. listopada 1999. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Klinička bolnica "Sestre Milosrdnice"; 2000. Str. 153-60.

84. Kalenić S, Francetić I, Skerlev M, Lipozenčić J, Žele-Starčević L. The role of Azithromycin in the treatment of sexually transmitted diseases. *Pharmaca* 2000;38:89-98. [Uloga Azitromicina u liječenju spolno prenosivih bolesti.]
85. Kalenic S, Hammerschlag MR. Sexually transmitted diseases/Chlamydia and ocular infections. U: Zinner SH, Young LS, Acar JF, Ortiz-Neu C, editors. *New considerations for macrolides, azalides, streptogramins and ketolides*. New York: M. Decker; 2000. Str. 517-33. (nije privjereno, iz popisa)
86. Kalenić S, Tambić T, Tambić A, Francetić I. Rezistencija bakterija na antibiotike u Hrvatskoj godine 1998. i 1999. *Liječnički vjesnik* 2000;122:198-9. [Antimicrobial resistance of bacteria in Croatia, 1998 and 1999.]
87. Katić M. Akutne respiratorne bolesti u praksi liječnika opće/obiteljske medicine. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 97-104.
88. Katić M. Kako pripremiti klinički "slučaj" za nastavu. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 91-2.
89. Katić M. Onkološki bolesnik u praksi liječnika opće medicine. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 277-84.
90. Katić M. Palijativna skrb. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 291-4.
91. Katić M. Propisivanje lijekova u općoj/obiteljskoj medicini. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 69-76.
92. Katić M. Slobodan izbor liječnika u obiteljskoj medicini. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 90-3.
93. Katić M. Upućivanje bolesnika na specijalističko konzultativne preglede i pretrage. U: Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 58-62.
94. Katić M. Znanstveno istraživački rad u općoj medicini. Budak A. *Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike*. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 297-300.
95. Katić M, Cerovečki-Nekić V, Bakar Ž, Marjan D, Lazić Đ. Upućivanje bolesnika na dijagnostičke pretrage - koliko i zašto? U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 88-96. [Referring patients to diagnostic tests - how often and why?]
96. Katić M, Katić V, Ivanković D, Čulig J, Budak A. General practitioners' patterns of antimicrobial drugs prescription in the therapy of acute pharyngitis. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 2000;18:30-4.
97. Katić M, Pavlović J, Jurković Lj, Vinter-Repalust N, Lemaić Z, Budak A. Obiteljski liječnik u primarnoj zdravstvenoj zaštiti djece predškolske dobi - prikaz rada Savjetovališta za zdravu djecu u dvije ordinacije obiteljske medicine. *Liječnički vjesnik* 2000;122:56-60. [Family practitioner in the primary care of preschool children - report from Well Baby Clinics in two general/family practices.]
98. Kenfelj H. Unapređenje duševnog zdravlja. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 174-7.
99. Kovačić L. Gospodarski i vremenski elementi preventivnih programa liječnika primarne zaštite. U: Šamija M i sur. *Onkologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 465-8.
100. Kovačić L. Nastavne igre kao pomoć u učenju. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 145-6.

101. Kovačić L. Primarna zdravstvena zaštita. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 180-3.
102. Kovačić L. Zdravstveni radnici. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 194-7.
103. Kovačić L, Kovačević L, Jakšić Ž. Izabrani zdravstveno statistički podaci o stanovništvu i zdravstvenom stanju u Europi i u nas. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 81-4.
104. Kovačić L, Kovačević L, Jakšić Ž. Zdravstveno stanje u nas. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 84-9.
105. Kovačić L, Lang S. Zdravstvene ustanove. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 189-94.
106. Kovacic L, Lonari S, Paladino J, Kern J. The Croatian telemedicine. U: Hasman A et al., editors. Medical Infobahn from Europe. Proceedings of MIE2000 and GMDS 2000. Amsterdam: IOS Press; 2000. Str. 1146-50. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 77)
107. Kovačić L, Mastilica M. Privatna praksa. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 197-9.
108. Kovačić L, Šogorić S. Unapređenje zdravlja. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 169-74.
109. Kujundžić Tiljak M. Genealoška strukturiranost populacije u procjeni smrtnost /Doktorska disertacija/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2000.
110. Kulenović M, Blažeković-Milaković S. Balint group as a driving force of ego development. *Collegium Anthropologicum* 2000;24(Suppl. 1):103-8.
111. Kumbrija S, Šimunović R, Lukić M, Tiljak H. Značajke pobola i služenja zdravstvenom zaštitom pacijenata s gastrointestinalnim tegobama. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica Zadar; 2000. Str. 69-70. [Morbidity and utilisation characteristics of patients with gastrointestinal complications.]
112. Kusić Z, Lechpammer S, Labar Ž, Rončević S, Lukinac Lj, Nothig-Hus D, Đaković N, Đokić D, Staničić A, Kaić-Rak A, Mesaroš-Kanjski E, Smoje J, Karner I, Petrović I, Milanović N, Katalenić M, Jureša V, Sarnavka V, Sonicki Z, Dabelić N, Novosel SA, Delange F. Endemska gušavost i jedna profilaksa u Hrvatskoj. U: Kusić Z i sur. Gušavost u Hrvatskoj. Prošireni zbornik znanstvenog skupa. Zagreb, 21. listopada 1999. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Klinička bolnica "Sestre Milosrdnice"; 2000. Str. 69-95 [Endemic goiter and iodine prophylaxis in Croatia.]
113. Lang S, Bantić Ž. Liječnički moralni kodeksi tijekom povijesti. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 201-5.
114. Lang S, Bantić Ž, Šošić Z. Student medicine i etika. U: *Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 205-6.
115. Lazić Đ. Kronične bolesti. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. i promj. izd. Zagreb: Gandalf, 2000:105-110.
116. Lazić Đ. Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" na Internetu. *Medicina familiaris Croatica* 2000;8:37.
117. Letica S. Odnos medicinska sociologije biomedicinskih i javnozdravstvenih istraživanja. U: Lacković Z, urednik. Struktura, metodika i funkcioniranje znanstvenog rada. Priručnik. Akademski godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. (Biblioteka poslijediplomski udžbenici i priručnici ; knj. 1)
118. Lukacić Z, Kern J, Težak-Benčić M. Detecting predictors on new-born survival by fuzzy sets based machine learning system.. U: Hasman A et al., editors. Medical Infobahn from Europe. Proceedings of MIE2000 and GMDS 2000. Amsterdam: IOS Press; 2000. Str. 795-8. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 77)

119. Mamula M, Pavleković G. Tjelesni, psihički i socijalni znakovi zlostavljanja žene u obitelji. ? U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 103-5.
120. Mardešić D, Težak-Benčić M. Zaštita majke i djeteta- U:Mardešić D i sur. Pedijatrija. 6. izmj. dop. izd. Zagreb: Školska knjiga; 2000. Str. 1-23.
121. Marijanović-Rajčić M, Jakovčić T, Senta A. Ocjena rezultata i uzoraka međulaboratorijskim poredbenim ispitivanjem Qualcodanube. Hrvatska vodoprivreda 2000;9(96):23-7.
122. Markeljević J, Jakšić Ž. Praćenje I ocjenjivanje studenata u tijeku kliničke prakse. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str.111-16.
123. Mastilica M. Health care reform in Croatia. U: Krizova E, Simek J, editors. Health care reforms in central and eastern Europe. Outcomes and challenges. Prague: Charles University, 2000. p. 71-84.
124. Merle-Broketa M, Jeren T, Mlinarić-Galinović G. Herpes simplex-virus: biološke karakteristike, imunopatogeneza, dijadnostika i liječenje. Liječnički vjesnik 2000;122:140-7.
125. Herpes simplex viruses: biological characteristics, immunopathogenesis, diagnostics, and therapy.
126. Mlinarić-Galinović G. Nosocomial respiratory syncytial virus infections in Zagreb hospitals. Paediatrica Croatica 2000;44:136-40. [Nozokomijalne infekcije respiratornim sincicijskim virusom u zagrebačkim bolnicama.]
127. Mlinarić-Galinović G, Varda-Brkić D. Nosocomial respiratory syncytial virus infections in children's wards. Diagnostic Microbiology and Infectious Disease 2000;37:237-46.
128. Mujkić A.Vrednovanje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja na sprečavanju dječjih ozljeda oružjem i minsko-eksplozivnim sredstvima (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2000.
129. Mujkić A, Srček A, Vuletić G. Javnozdravstveni aspekti akutnih proljeva dječje dobi. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica Zadar; 2000. Str. 203-4. [Public health aspects on acute diarrhea of children.]
130. Mujkić A, Srček I, Vuletić G. O životu i zdravlju djeteta. Savjeti roditeljima. Zagreb:Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta u Zagrebu; 2000. (16 str.)
131. Mustajbegović J. Način života i zdravlje. Medicus 2000;9:7-15. [Life-style and health.]
132. Mustajbegović J.(gost urednik) Način života u prevenciji kroničnih bolesti. Medicus 2000;9:5-112.
133. Mustajbegović J. Promjene ekoloških uvjeta u ratnom i poslijeratnom razdoblju. U: Prgomet D, urednik. Prvi hrvatski kongres vojne medicine. Zbornik radova. Zagreb, 2000. Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Sektor za odnose s javnošću i informiranje, Uprava za nakladništvo; 2000. Str. 301-4.
134. Mustajbegović J, Ivanković D, Kujundžić Tiljak M, Tiljak H. Projekt: Izgradnja sustava osiguranja kvalitete u zdravstvu. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 48-63. [Project: developing systematic quality assurance in health care.]
135. Mustajbegović J, Žuškin E. Mehanizmi razvoja nespecifičnih dišnih bolesti. Rad i sigurnost 2000;4:115-30. (provjeriti)
136. Mustajbegović J, Žuškin E, Schachter EN, Kern J, Vitale K, Ebling Z, Vrcić-Keglević M. Respiratory findings in chemical workers exposed to low concentrations of organic and inorganic air pollutants. American Journal of industrial Medicine 2000;38:431-40.

137. Nemet B, Žagar Ž. Fibronectin concentrations in catheter sepsis. *Clinical Microbiology and Infection* 2000;6:121-4.
138. Orešković S. Javno ili privatno zdravstvo: Postoji li treći put. *Liječničke novine* 2000;28(151):6-8.
139. Pavlak M, Vlahović K, Gregurić J, Zupaničić Z, Jerčić J, Božikov J. An epidemiologic study of *Chlamydia* sp in feral pigeons (*Columbia livia* var). *Zeitschrift für Jagdwissenschaft* 2000;46:84-95.
140. Pavleković G. Međuprofesionalna suradnja u rješavanju problema nasilja nad ženom u obitelji. . U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. *Nasilje nad ženom u obitelji*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 209-17.
141. Pavleković G. Video u poučavanju i učenju. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 142-4.
142. Pavleković G. Vrednovanje kvalitete nastave: zašto sien? U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 159-64.
143. Pavleković G. Zdravstveni djelatnik i nasilje u obitelji: postupci u kriznoj situaciji i kontinuiranoj skrbi. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. *Nasilje nad ženom u obitelji*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 141-9.
144. Pavleković G. Zdravstveni djelatnik i nasilje u obitelji: umijeće razgovora i ranog otkrivanja problema. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. *Nasilje nad ženom u obitelji*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 123-8.
145. Pavleković G. Zdravstveno ponašanje. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada, 2000:149-51.
146. Pavleković G, Ajduković M, Mamula M. Nasilje nad ženom u obitelji: osobni, obiteljski ili javnozdravstveni problem? U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. *Nasilje nad ženom u obitelji*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2000. Str. 17-28.
147. Pavleković G, Jakšić Ž, Bradamante Ž. Metoda predavanja. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str.71-5..
148. Pavleković G, Šošić Z. Zdravstveni odgoj. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 156-63.
149. Pjevač N. Učenje kliničkih vještina u laboratorijskim uvjetima. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str.107-8.
150. Prebeg Ž. Adolescencija. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str.129-32.
151. Prebeg Ž. Obilježja razvojnih razdoblja do odrasle dobi. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 127-9.
152. Prebeg Ž. Pušenje u mladeži. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str.153-6.
153. Prebeg Ž, Bralić I. Changes in menarcheal age in girls exposed to war conditions. *American Journal of Human Biology* 2000;12:503-8.
154. Prebeg Ž, Jakšić Ž. Rast i razvoj. U: Jakšić Ž, Kovačić L. *Socijalna medicina*. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 121-7.
155. Pyle GF, Orešković S, Begovac J, Thompson C. Hepatitis B and HIV/AIDS in Zagreb: a district level analysis. *European Journal of Epidemiology* 2000;16:927-36.
156. Rajić-Meštrović S, Lapter M, Muretić Ž, Kern J. Dentoalveolarne značajke ispitanika s frontalnim otvorenim zagrizom. *Acta Stomatologica Croatica* 2000;34:163-8. [Dentoalveolar characteristics in subjects with anterior open bite.]

157. Senta A. Otpad, okoliš i zdravlje ljudi. U: Boranić M i sur. Karcinogeneza. Suvremena gledišta o podrijetlu malignih tumora. Zagreb: Medicinska naklada ; ZGO Zaštita okoliša i gospodarenje otpadom, Hrvatska liga protiv raka; 2000. Str. 303-22.
158. Sonicki Z, Morin A, Plasaj T, Sonicki D, Kusić Z. Redundant thyroid laboratory diagnostic modules in laboratory information system - a way to improve the performance. U: Medical Infobahn from Europe. Proceedings of MIE2000 and GMDS 2000. Edited by A. Hasman et al. Amsterdam: IOS Press, 2000. p. 842-6. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 77)
159. Stanić P, Tandara M, Sonicki Z, Šimunić V, Radaković B, Suchanrk E. Comparison of protective media and freezing technique for cryopreservation of human semen. European Journal of Obstetrics, Gynecology and Reproductive Biology 2000;91:65-70.
160. Stipančević H, Mustajbegović J. Zračni prijevoz bolesnika u ratu (Operacija evakuiranja pacijenata iz Kiseljaka i Nove Bile 1993-1994). U: Prgomet D, urednik. Prvi hrvatski kongres vojne medicine. Zbornik radova. Zagreb, 2000. Zagreb: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Sektor za odnose s javnošću i informiranje, Uprava za nakladništvo; 2000. Str. 28-30.
161. Strinović B, Kovačić L, Tišma R. Utjecaj tjelesnog vježbanja na zdravlje starijih osoba. Hrvatski športskomedicinski vjesnik 2000;15:107-9. (nije provj.)
162. Stojanović-Špehar S, Blažeković-Milaković S, Jovančević M, Stevanović R, Rodin U. Procjena preventivnih mjera i procijepljenost dojenčadi i predškolske djece u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 215-26. [Estimation of preventive medical care and compulsory immunization coverage of infants and young children in primary health care.]
163. Šamija M, Rudan I. Klinička istraživanja. U: Šamija M i sur. Onkologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 427-38. ovo je već referirano gore pod 157
164. Šogorić S. Mjerenje uspješnosti intervencija za unapređenje zdravlja i kvalitete življenja u zajednici (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2000.
165. Šogorić S. Životni stil i zdravlje. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 151-3.
166. Šošić Z. Prehrana i rak. U: Boranić M i sur. Karcinogeneza. Suvremena gledišta o podrijetlu malignih tumora. Zagreb: Medicinska naklada ; ZGO Zaštita okoliša i gospodarenje otpadom, Hrvatska liga protiv raka; 2000. Str. 69-103.
167. Šošić Z. Pripremanje i upotreba dijapozitiva i prozirnica. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 138-42.
168. Šošić Z. Stručna praksa u zajednici. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 105-6.
169. Šošić Z, Jakšić Ž. Preventivna medicina. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 177-80.
170. Štulhofer A, Jureša V, Mamula M. Problematični užici: rožno seksualno ponašanje u kasnoj asdolescenciji. Društvena istraživanja 2000;9:867-93. [Dangerous pleasures: sexual risk-taking in late adolescence.]
171. Tambić T, Tambić A, Kalenić S, Gilić V, Krakar B, Payerl-Pal M, Petanović M, Punda-Polić V, Radolović Lj, Ritterman I, Sokal A, Šterk-Kuzmanović N, Tkalec N, Vuković D. Praćenje rezistencija bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj. Liječnički vjesnik 2000;122:160-4. [Antibiotic resistance surveillance in Croatia.]
172. Teuber M. Knjižnica "Andrija Štampar". U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 211-3.
173. Težak-Benčić M, Kovačić L. Zdravlje, stanovoništvo i gospodarski razvitak. U: Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada ;2000. Str. 70-3.

174. *Težak-Benčić M, Mujkić A.* Planiranje obitelji. U: *Jakšić Ž, Kovačić L.* Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. Str. 78-81.
175. *Tiljak H.* Bolesti ovisnosti. U: *Budak A.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 187-92.
176. *Tiljak H.* Bolesti probavnih organa u općoj/obiteljskoj medicini. U: *Budak A.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str.146-61.
177. *Tiljak H.* Moderna telefonska tehnologija u službi liječnika obiteljske medicine. *Medicina familiaris Croatica* 2000;8:35-6.
178. *Tiljak H.* Osnove za ocijenu radne sposobnosti. U: *Budak A.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 63-8.
179. *Tiljak H.* Stručno i profesionalno organiziranje liječnika. U: *Budak A.* Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 105-10.
180. *Tiljak H.* Značajke strukture i procesa rada liječnika opće medicine u Hrvatskoj. (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2000.
181. *Tiljak H, Kujundžić Tiljak M, Katić M, Vrcić-Keglević M.* Stručna suradnja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti - iskustva iz Europe. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 64-72. [Professional collaboration in primary health care - experiences from Europe.]
182. *Tiljak H, Kumbrija S.* Znanje i stavovi studenata 6. godine vezani za poremećaje mentalnog zdravlja. U: Zbornik VII. kongresa obiteljske medicine. Psihosomatski poremećaji i gastroenterološke bolesti. Zadar, 2000. Zadar: Hrvatska udružba obiteljske medicine, Podružnica Zadar; 2000. Str. 91-2.
183. *Tiljak H, Vrcić-Keglević M.* Specifičnosti kliničke nastave u općoj/obiteljskoj medicini. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici.* Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str.103-4.
184. *Tolk HV, Peričić M, Barać L, Martinović Klarić I, Janićijević B, Rudan I, Parik J, VILLEMS R, Rudan P.* MtDNA haplogroups in the population of Croatian Adriatic islands. *Collegium Anthropologicum* 2000;24:267-79. [MtDNA haplogrupe populacija hrvatskih jadranskih otoka.]
185. *Tomek-Roksandić S, Tomić B, Perko G, Budak A, Vodopija I.* Program preventivnih zdravstvenih mjera za sarije ljude. Mjera za starije ljude. *Medix* 2000;7(33):58-60.
186. *Tomek-Roksandić S, Tomić B, Perko G, Budak A, Vodopija I.* Program preventivnih zdravstvenih mjera za starije ljude uvjet unapređenja primarne zdravstvene zaštite. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 257-67. [Program of preventive health measures for the elderly - a condition for the improvement of primary health care.]
187. *Valić F.* Rak i ocjena rizika - kvantitativni pristup. Arhiv za higijenu rada i toksikologija 2000;51(Suppl. 1):31-42.[Cancer risk assessment - quantitative approach.]
188. *Vitale K.* Fenotipska varijabilnost I polimorfizmi apolipoproteina u stanovništvu otoka Krka. (doktorska disertacija). Zagreb: Prirodoslovno-matematički fakultet; 2000.
189. *Vorko A, Jović F.* Multiple attribute entropy classification of school-age injuries. *Accident Analysis and Prevention* 2000;32:445-54
190. *Vraneš J.* Effect of subminimal inhibitory concentrations of azithromycin on adherence of *Pseudomonas aeruginosa* to polystyrene. *Journal of Chemotherapy* 2000;12:280-5.
191. *Vraneš J, Bijol V.* Virulentna svojstva sojeva *Escherichia coli* izoliranih iz urogenitalnog sustava muškaraca. *Medicina* 2000;36:13-8.
192. Virulence properties of *Escherichia coli* strains isolated from the male genitourinary tract.

193. Vrcić-Keglević M. Komunikacija između liječnika opće/obiteljske medicine i bolesnika. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 77-89.
194. Vrcić-Keglević M. Obiteljski pristup u radu liječnika opće/obiteljske medicine. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 227-33.
195. Vrcić-Keglević M. Postupak s bolesnicima koji boluju od urinarnih infekcija. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 193-8.
196. Vrcić-Keglević M. Pristup bolesnicima oboljelim od hipertenzije. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 120-8.
197. Vrcić-Keglević M. Pristup oboljelim od šećerne bolesti. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 210-7.
198. Vrcić-Keglević M. Skrb za bolesnike oboljele od kroničnih plućnih bolesti. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 199-209.
199. Vrcić-Keglević M. Specifičnost pristupa hematološkim bolestima u općoj/obiteljskoj medicini. U: Budak A. Obiteljska medicina. Udžbenik za studente i priručnik za liječnike. 3. dop. promj. izd. Zagreb: Gandalf; 2000. Str. 220-4.
200. Vrcić-Keglević M. Učenje u maloj grupi, seminar. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 76-84.
201. Vrcić-Keglević M, Budak A, Bergman-Marković B, Blažeković-Milaković S, Katić M, Lazić Đ, Tiljak H. Reforma sustava zdravstvene zaštite: mjesto i uloga obiteljske medicine. U: Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin, 2000. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2000. Str. 11-9. [Health care system reform: place and importance of family medicine.]
202. Vrhovec B, Jakšić Ž, Pokrajac N. Nastavna mjerila za napredovanje nastavnika. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju; 2000. Str. 165-7.
203. Zelić-Havić I, Tiljak H. Specifičnost korištenja zdravstvene zaštite u pridruženoj ambulanti opće medicine. Liječnički vjesnik 2000;122:61-5. [Characteristics of health care utilization in general practice affiliated setting.]
204. Žižić V, Kolaček S, Brumen V. Važnost određivanja antiglijadinskih endomizijalnih protutijela u postupku dijagnostike celijakije. Paediatrica Croatica 2000;44:9-15.
205. The significance of the determination of anti-gliadin and endomysial antibodies in the diagnostics of celiac disease.
206. Žuškin E, Kanceljak-Macan B. Utjecaj neprofesionalnih i profesionalnih uvjeta života na dišni sustav. Medicus 2000;9(1):79-84. [Influence of nonoccupational and occupational life style on respiratory system.]
207. Žuškin E, Mustajbegović J, Kanceljak B. Respiracijska funkcija i imunološki status radnica na preradi kakaovca i brašna. Medica Jadertina 2000;30:7-20. [Respiratory function and immunological status in cocoa and flour processing workers.]
208. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Ivanković D, Heimer S. Respiratory function in female workers occupationally exposed to organic dusts in food processing industries. Acta Medica Croatica 2000;53:183-91. [Respiratory function in female workers occupationally exposed to organic dusts in food processing industries.]
209. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Vajdić V, Strok N, Turčić N, Ebling Z. Respiratory findings in mail carriers. International Archives of Occupational and Environmental Health 2000;73:136-43.

2001.

1. Abdurazag N, Katić V, *Katić M, Ivanković D, Budak A*. Uporaba međunarodnih baza podataka pri unapređivanju sveobuhvatne skrbi za bolesnika s rakom glave i vrata. *Liječnički vjesnik* 2001;123:64-9. [Implementation of international databases in comprehensive health care of patients with head and neck cancer.]
2. *Babić-Banaszak A, Kovačić L, Mastilica M, Babić S, Ivanković S*. The Croatian Health Survey - patient's satisfaction with medical service in primary health care in Croatia. *Collegium Anthropologicum* 2001;25:449-58.
3. *Babuš V, Sonicki Z, Čavka-Čuković S, Vugrinčić K, Dedić Z*. Analiza podataka dnevnih izvješća ordinacije opće medicine. *Liječnički vjesnik* 2001;123:168-73. [Data analysis of daily reports in family practice.]
4. *Bedenić B, Boras A*. Utjecaj veličine inokuluma na osjetljivost i specifičnost dvostrukog disk-sinerijskog testa u detekciji beta-laktamaza proširenog spektra. *Liječnički vjesnik* 2001;123:293-6. [Effect of inoculum size on the sensitivity and specificity of the double-disk synergy test in detection of extended-spectrum beta-lactamases.]
5. *Bedenić B, Randegger CC, Stobberingh E, Hächler H*. Molecular epidemiology of extended-spectrum beta-lactamases from *Klebsiella pneumoniae* strains in Zagreb, Croatia. *European Journal of Clinical Microbiology and Infectious Diseases* 2001;20(7):505-8.
6. *Bejuk D, Kalenić S*. Korinebakterije. Listerija. Erizipelotriks. Legionela. Gardnerela. Laktobacili. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 249-61.*
7. *Beritić-Stahuljak D*. Definicija, klasifikacija i mehanizmi djelovanja ekoloških otrova. U: *Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada, 2001:13-17.*
8. *Beritić-Stahuljak D*. Ekološke katastrofe. U: *Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.183-7.*
9. *Beritić-Stahuljak D, Brumen V*. Zdravstveni učinci fizikalnih čimbenika okoliša. U: *Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 77-85.*
10. *Beritić-Stahuljak D, Žuškin E, Mustajbegović J*. Zdravstveni učinci najčešćih ekoloških otrova. U: *Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 31-7.*
11. *Bilic I, Zoricic I, Anic T, Separovic J, Stancic-Rokotov D, Mikus D, Buljat G, Ivankovic D, Aralica G, Prkacin I, Perovic D, Mise S, Rotkvic I, Petek M, Rucman R, Seiwerth S, Sikiric P*. Haloperidol-stomach lesions attenuation by pentadecapeptide BPC 157, omeprazole, bromocriptine, but not atropine, lansoprazole, pantoprazole, ranitidine, cimetidine and misoprostol in mice. *Life Sciences* 2001;68:1905-12.
12. *Blažeković-Milaković S*. O dolasku Balintovog učenja u našu opću/obiteljsku medicinu. U: *Jakšić Ž, urednik. Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2001; p 221-2.*
13. *Borovečki A, Lang S*. Povijesno-medicinski vodič kroz medicinu starog Dubrovnika. A guide to the history of medicine in old Dubrovnik. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", 2001. (39 str.)
14. *Borovečki A, Lang S*. Zdravstvene i socijalne institucije staroga Dubrovnika. *Revija za socijalnu politiku* 2001;8:301-8.
15. *Božičević I, Orešković S, Stevanović R, Rodin U, Nolte E, McKee M*. What is happening to the health of the Croatian population? *Croatian Medical Journal* 2001;42:601-5.
16. *Božikov J*. Matematička podloga kliničkog prosuđivanja. U: *Bakran I, Ivančević D, urednici. Osobitosti kliničkih medicinskih istraživanja. Priručnik. Akademski godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.5-14.*

17. Božikov J. Modeliranje i simulacija. U: Kern J, urednik. Medicinskoinformatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada, 2001:69-84.
18. Božikov J, Iveković H. Virtualni dom zdravlja. U: Kurjak A, Richter B, urednici. Telemedicina u Hrvatskoj. Dostignuća i daljnji razvitak. Zagreb : Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 2001. Str.119-24. [Virtual health centre.]
19. Bralić I, Vrdoljak J, Kovačić L. Ultrasound screening of the neonatal hip: cost-benefit analysis. Croatian Medical Journal 2001;42:171-4.
20. Broketa M, Vince A, Draženović V, Sim R, Mlinarić-Galinović G. Non-radioactive digoxigenin DNA labeling and immunologic detection of HSV PCR products. Journal of Clinical Virology 2001;23:17-23.
21. Budak A. Katedra opće/obiteljske medicine. U: Jakšić Ž, urednik. Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2001; p. 185-93.
22. Budak A. Stručni sadržaj rada obiteljske medicine. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Peršić, 2001. p. 11-23
23. Cigula M. Ocjena ugroženosti od fizikalnih čimbenika okoliša. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 85-96.
24. Cigula M, Žuškin E. Zdravstveno značenje pesticida. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 66-75.
25. Colić Barić I, Cvjetić S, Jureša V, Šatalić Z. Milk and dairy products in adolescent diet according to sex and living area. Mljekarstvo 2001;51:205-14. [Zastupljenost mlijeka i mliječnih proizvoda u prehrani adolescenata s obzirom na spol i sredinu u kojoj žive.]
26. Colić Barić I, Cvjetić S, Jureša V, Kendel G, Kajfež R. Relationship between diet composition and cigarette smoking among adolescents. U: Proceedings of the 4th Croatian congress of food technologists, biotechnologists and nutritionists. Central European meeting. Opatija 2001;Opatija: /vlast. izd.; 2001. Str. 527-33.
27. Crnić D, Blažeković-Milaković S, Crnić-Diklić R. Reumatološki bolesnik u ambulanti opće/obiteljske medicine. Medicina Familiaris Croatica 2001;9(1):15-21. [Rheumatic patient in general/family practice.]
28. Ebling Z, Kovačić L, Gmajnić R. Potreba i iskustvo postdiplomskog i trajnog usavršavanja liječnika obiteljske medicine u Osijeku. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Peršić, 2001. p. 116-24.
29. Grce M, Husnjak K, Božikov J, Magdić L, Zlacki M, Lukac J, Fistonc I, Sikanic-Dugic N, Pavelic K. Evaluation of genital human papillomavirus infections by polymerase chain reaction among Croatian women. Anticancer Research 2001;21:579-84.
30. Heim I, Vuletić S, Hercigonja-Szekeles M. The diet of elderly people in Croatia - textual analysis. Medicinska informatika 2001;5:87-90. (Zbornik radova V. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Pula, 12.-15. lipnja 2001.)
31. Heim I, Vuletić S, Hercigonja-Szekeles M. The diet of elderly people in Croatia - textual analysis. U: Magjarević R, Tonković S, Bilas V, Lacković I, editors. Proceedings of the International Federation for Medical & Biological Engineering. IX Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing MEDICON 2001. Pula, June 12-15, 2001. Zagreb: Faculty of Electrical Engineering and Computing (FER), University of Zagreb, Croatian Medical and Biological Engineering Society (CROMBES); 2001. Str.1090-3.
32. Heim I, Vuletić S, Hromadko M, Mayer H. Geographical distribution of elderly people in Croatia. Collegium Anthropologicum 2001;25:65-76. [Zemljopisna rasprostranjenost starih ljudi u Hrvatskoj.]

33. Hercigonja-Szekeres M, *Ivanković D*. Open or closed interviews in life quality evaluation. *Medicinska informatika* 2001;5:67-9. (Zbornik radova V. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Pula, 12.-15. lipnja 2001.)
34. Hercigonja-Szekeres M, *Ivanković D*. Open or closed interviews in life quality evaluation. U: Magjarević R, Tonković S, Bilas V, Lacković I, editors. *Priceedings of the International Federation for Medical & Biological Engineering. IX Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing MEDICON 2001*. Pula, June 12-15, 1001.Zagreb: Faculty of Electrical Engineering and Computing (FER), University of Zagreb, Croatian Medical and Biological Engineering Society (CROMBES); 2001. Str. 1070-2.
35. Heslin JM, Soveri PJ, Winoy JB, Lyons RA, Buttanshaw AC, *Kovacic L*, Daley JA, Gonzalo E. Health status and service utilisation of older people in different European countries. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 2001;19:218-22.
36. *Ivanković D*. Kritička analiza publikacije. U: *Ivanković D, urednik*. Statistička analiza podataka u medicini. Priručnik. Akademsko godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 61-2.
37. *Ivanković D, urednik*. Statistička analiza podataka u medicini. Priručnik. Akademsko godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. (62 str.)
38. Iveković R, Mandić Z, Šarić D, *Sonicki Z*. Comparative study of pterygium surgery. *Ophthalmologica* 2001;215:394-7.
39. Ivić-Kardum M, *Beader N*, Štaudt-Škaljac G. Dijagnostički postupci u procjeni mikrobne flore parodontitisa. *Acta Stomatologica Croatica* 2001;35(1):133-6.
40. *Jakšić Ž*. Telematika u medicinskoj i zdravstvenoj edukaciji. U: Kurjak A, Richter B, urednici. *Telemedicina u Hrvatskoj. Dostignuća i daljnji razvitak*. Zagreb : Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 2001. Str. 281-303. [Telematics in medical and health education.]
41. *Jakšić Ž*, Bartolović D. O razvoju opće/obiteljske medicine, sjećanja i svjedočenja. U: *Jakšić Ž, urednik*. Ogladi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2001; p. 15-33.
42. *Jakšić Ž*, Materljan E. Samopouzdanje, povjerenje i suradnja. O strategiji oslanjanja na vlastite potencijale. U: Materljan E, urednik. *Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001*. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Peršić, 2001. p. 66-83
43. Jović F, *Vorko A*, Fischer D. Solving a linear model of nonfatal risk behavior and injuries in school children. *Computer Methods and Programs in Biomedicine* 2001;65:123-32.
44. *Jureša V*. Nasilje nad djetetom. U: *Pavleković G*, Kuzman M, *Jureša V, urednici*. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str.. 195-200.
45. *Jureša V*. Uloga i zadaća školskog liječnika. U: *Pavleković G*, Kuzman M, *Jureša V, urednici*. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku, 2001. p 31-4.
46. *Jureša V*. Školski liječnik i problem nasilja nad djecom u obitelji. Dijete i društvo 2001;3:209-14. [School physician and the problem of violence against children within the family.]
47. *Jureša V*. Uloga školskog liječnika u promicanju zdravlja. U: *Pavleković G*, Kuzman M, *Jureša V, urednici*. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku;2001. Str.31-4.
48. *Jureša V*. Uloga zdravlja u izboru zanimanja. U: *Pavleković G*, Kuzman M, *Jureša V, urednici*. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 229-32.
49. *Jureša V*. Začarani krug školskog uspjeha i neuspjeha. U: *Pavleković G*, Kuzman M, *Jureša V, urednici*. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja

- “Andrija Štampar”, Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 190-4.
50. Jureša V. Zdravlje i bolest. U: Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja “Andrija Štampar”, Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 13-20.
 51. Jureša V, Čale Mratović M. Uloga roditelja u promicanju zdravlja. U: Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja “Andrija Štampar”, Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 139-50.
 52. Jureša V, Pavleković G, Kuzman M, urednici .Kako rasti i odrasti? Zagreb. Škola narodnog zdravlja “Andrija Štampar” Medicinski fakultet Sveučilišta: UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. (157 str.)
 53. Jureša V, Prebeg Ž. Na putu prema tjelesnoj zrelosti: promjene u izgledu. U: Jureša V, Pavleković G, Kuzman M, urednici. Kako rasti i odrasti? Zagreb. Škola narodnog zdravlja “Andrija Štampar” Medicinski fakultet Sveučilište u Zagrebu, 2001. Str. 29-38.
 54. Jureša V, Pavleković G. Na putu prema spolnoj zrelosti: promjene na spolnim organima. U: Jureša V, Pavleković G, Kuzman M, urednici. Kako rasti i odrasti? Zagreb. Škola narodnog zdravlja “Andrija Štampar” Medicinski fakultet Sveučilište u Zagrebu 2001. Str. 39-51.
 55. Jurić I, Primorac D, Žagar Ž, Biočić M, Pavić S, Furlan D, Budimir D, Janković S, Hodžić PK, Alfirević D, Alujević A, Titlić M. Frequency of portal and systemic bacteremia in acute appendicitis. *Pediatrics International* 2001;43:152-6.
 56. Kaić-Rak A, Pucarín J. Javnozdravstveno značenje prehrane. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.146-60.
 57. Kaić-Rak A, Pucarín J. Planiranje i evaluacija prehrane. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.127-46.
 58. Kaić-Rak A, Pucarín J. Prehrana pučanstva u izvanrednim uvjetima. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 192-5.
 59. Kalenić S. Klasifikacija i nomenklatura bakterija. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 137-38.
 60. Kalenić S. Metabolizam i genetska bakterija. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 25-38.
 61. Kalenić S. Mikoplazme. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 315-20.
 62. Kalenić S. Normalna flora čovjeka. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 393-9.
 63. Kalenić S. Patogeneza bakterijskih infekcija. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 103-10.
 64. Kalenić S. Streptokoki. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 141-60.
 65. Kalenić S. Vibrio. Kampilobakter. Helikobakter. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 223-32.
 66. Kalenić S, Beader N, Senji P. Anaerobne bakterije. Bacteroidaceae. Klostridiji. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 269-92.

67. Kalenic S, Jandrljic M, Vegar V, Zuech N, Sekulic A, Mlinaric-Missoni E. Hansenula anomal outbreak at a surgical intensive care unit: a search for risk factors. *European Journal of Epidemiology* 2001;17:491-6.
68. Kalenić S, Katalenić Janković V. Aktinomicete. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine*. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 293-302.
69. Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine*. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. (509 str.)
70. Kalenić S, Perković D. Uvod. Mikromorfologija bakterija. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine*. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 3-12.
71. Kalenić S, Plečko V. Antimikrobni lijekovi. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine*. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 77-102.
72. Kalenić S, Senji P. Laboratorijska dijagnostika bakterijskih infekcija. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine*. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.;2001. Str. 111-35.
73. Katić M. Put istraživača u obiteljskoj medicini. U: Jakšić Ž, urednik. *Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine*. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2001; p. 212-3.
74. Katić M, Budak A, Ivanković D, Mastilica M, Lazić Đ, Babić-Banaszak A, Matković V. Patients' view on the professional behaviour of family physicians. *Family Practice* 2001;18:42-7.
75. Kern J. Informacijska tehnologija u odlučivanju, klasificiranju i predviđanju. U: Kern J, urednik. *Medicinskoinformatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2000./2001*. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 35-67.
76. Kern J. Organizacija podataka. U: Kern J, urednik. *Medicinskoinformatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2000./2001*. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 1-33.
77. Kern J, urednik. *Medicinskoinformatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2000./2001*. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. (84 str.)
78. Kern J, Deželić Gj, Božikov J. The attitude of medical students to medical informatics - their experience and expectations. *Medicinska informatika* 2001;5:70-3. (Zbornik radova V. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Pula, 12.-15. lipnja 2001.)
79. Kern J, Deželić Gj, Božikov J. The attitude of medical students to medical informatics - their experience and expectations. U: Magjarević R, Tonković S, Bilas V, Lacković I, editors. *Proceedings of the International Federation for Medical & Biological Engineering. IX Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing MEDICON 2001*. Pula, June 12-15, 2001. Zagreb: Faculty of Electrical Engineering and Computing (FER), University of Zagreb, Croatian Medical and Biological Engineering Society (CROMBES); 2001. Str. 1073-6.
80. Kern J, Kovačić L. Telemedicina: što-zašto-kako. *Liječnički vjesnik* 2001;123:93-8. [Telemedicine: what - why - how.]
81. Kern J, Kovačić L, Orešković S. Telemedicina i javno zdravstvo. U: Kurjak A, Richter B, urednici. *Telemedicina u Hrvatskoj. Dostignuća i daljnji razvitak*. Zagreb : Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 2001. Str. 247-59. [Telematics and public health.]
82. Kern J, Mustajbegović J, Schachter EN, Žuškin E, Vrcić-Keglević M, Ebling Z, Senta A. Respiratory findings in farmworkers. *Journal of Occupational and Environmental Medicine* 2001;43:905-13.
83. Kovačić L. Opća/obiteljska medicina-primarna zdravstvena zaštita i socijalna medicina-javno zdravstvo: sličnosti i posebnosti. U: Jakšić Ž, urednik. *Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine*. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2001. Str. 93-4.

84. Kovačić L, Laaser U. Public health training and research collaboration in south eastern Europe. *Medicinski arhiv* 2001;55:13-5.
85. Kijundžić Tiljak M. Testiranje razlika među skupinama. U: *Ivanković D, urednik. Statistička analiza podataka u medicini. Priručnik. Akademski godina 2000./2001.* Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 19-27.
86. Kujundžić-Tiljak M, Kern J, Ivanković D, Tiljak H, Vuletić S. Genealogical structuring of a population. *Collegium Anthropologicum* 2001;25:127-40. [Genealoška strukturiranost populacije.]
87. Kušec S. Čitkost informacija namijenjenih pacijentima na hrvatskim web stranicama: primjer šećerne bolesti. *Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku* 2001;11(2):2-5.
88. Kuzman M, Pavleković G. Što je škola koja promiče zdravlje? U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici. Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 77-82.*
89. Lang S. Croatian health in European transition. *Croatian Medical Journal* 2001;42:95-6.
90. Lang S. From Gulf war to Balkan War Syndrome. *Croatian Medical Journal* 2001;42:205-9.
91. Laaser U, Kovačić L, editors. The reconstruction of public health training in South Eastern Europe. Lage: Hans Jacobs Editing Company; 2001. 104 str. ((International Public Health Working Papers ; 4) (nije provjereno)
92. Mandić D, Orešković S, Francetić I. Oral antibiotic prescription in ambulatory care in 1999 - a contribution to the development of methods for drug consumption and prescription surveillance monitoring. *Collegium Anthropologicum* 2001;25:459-65. [Propisivanje oralnih antibiotika u ambulantnoj praksi u 1999. godini - doprinos razvoju metoda za praćenje i nadzor potrošnje i propisivanja lijekova.]
93. Markota M, Kern J, Švab I. Attitudes towards information system security among physicians in Croatia. *Methods of Information in Medicine* 2001;40:221-4.
94. Mastilica M. Health care reform in Croatia. U: Križova E, Šimek J, editors. Health care reform in Central and Eastern Europe. Outcomes and challenges. Prague: Charles University; 2000. str. 71-84. (neprovjereno)
95. McKee M, Orešković S. Ozljeđe u djece: poziv na djelovanje. *Medix* 2001;7:132-5.
96. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Antimikotici. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 431-7.*
97. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Ascomycota. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 469-90.*
98. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Basidiomycota. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 491-5.*
99. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Gljivične bolesti. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 449-53.*
100. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Gljivični antigeni i gljivična cjepiva. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 439-41.*
101. Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V. Klasifikacija i nazivlje medicinski značajnih gljiva. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. *Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 463-5.*

102. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Laboratorijska dijagnostika mikoza. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 455-61.
103. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Metabolizam i fiziologija gljiva. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 421-6.
104. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Oblik, građa i razmnožavanje gljiva. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 405-19.
105. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Otpornost gljiva prema fizikalnim i kemijskim činiteljima. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 427-9.
106. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Patogeneza gljivičnih bolesti. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 443-7.
107. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Uvod u medicinsku mikologiju. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 403-4.
108. *Mlinarić-Missoni E, Babić-Važić V.* Zygomycota. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 497-501.
109. Muić V, Vodopija I, Beus I, *Mlinarić-Missoni E, Šindler J.* Indikatori kakvoće rada bakteriološkog laboratorija. Infektološki glasnik 2001;21:57-61. [Quality indicators for bacteriological laboratory.]
110. *Mujkić A, Vuletić G.* Stavovi roditelja i djece prema oružju. Materia Socio-Medica 2001;13:75-8. [Patients and children's attitudes towards weapons.]
111. *Mustajbegović J.* Azbest i okoliš. Rad i sigurnost 2001;5:1-12. (nije provjereno!)
112. *Mustajbegović J.* Okoliš i reprodukcija. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 48-50.
113. *Mustajbegović K, Žuškin E, Schachter EN, Kern J, Vrcić-Keglevi M, Heimer S, Vitale K, Turčić N.* Respiratory function in active firefighters. American Journal of Industrial Medicine 2001;40:55-62.
114. *Mustajbegović J, Žuškin E, Schachter EN, Kern J, Vrcić-Keglevi M, Vitale K, Ebling Z.* Respiratory findings in livestock farworkers. Journal of Occupational and Environmental Medicine 2001;43:576-84.
115. *Narančić NS, Rudan I.* Endogamy and variation in blood pressure levels in Croatian island isolates. Journal of Physiological Anthropology and Applied Human Science 2001;20:85-94.
116. *Orešković S.* Reforming hospitals in Croatia: asking the patients. Eurohealth 2001;7(3 Spec issue):36-9.
117. *Orešković S.* Sastavnica, razlozi i ciljevi projekta "Novi smjer zdravstvene politike". Put do kvalitetnog hrvatskog zdravstva, zadovoljnog pacijenta i liječnika. Medix 2001;7(Suppl. 1):24-34.
118. *Orešković S, Majdak P, Strnad M, Babić S.* Opinion of patients on the quality of hospital care. National Medical Journal of India 2001;14:246-7.
119. *Pavleković G.* Od ideje do vrednovanja. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 115-26.
120. *Pavleković G.* Prava djece. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 163-8.

121. *Pavleković G.* Promicanje zdravlja i zdravstveni odgoj. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 21-7.
122. *Pavleković G.* Sveobuhvatni pristup zdravlju: promicanje zdravlja u školi. Hrvatska mreža škola koje promiču zdravlje 1996. - 2000. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 93-112.
123. *Pavleković G.* Uloga zajednice u promicanju zdravlja u školi. Zdrava škola- Zdravi grad. Motovunska škola promicanja zdravlja: iskustvo iz prakse. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 154-9.
124. *Pavleković G.* Zdrava škola - zdravi grad. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 154-9.
125. *Pavleković G, Kuzman M.* Promicanje zdravlja u školi. U: *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 35-42.
126. *Pavleković G, Kuzman M, Jureša V, urednici.* Promicanje zdravlja u školama. Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta : UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. (247 str.)
127. *Pavleković G.* Uvod: preporuke za rad. U: *Jureša V, Pavleković G, Kuzman M.* Kako rasti i odrasti? Zagreb: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ; UNICEF Ured za Hrvatsku; 2001. Str. 11-3.
128. *Perković D, Kalenić S, Plečko V.* Hemofilus. Brucela. Francize. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur.* Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 233-43.
129. *Perković D, Ramljak Šešo M, Tambić-Andrašević A.* Enterobacteriaceae. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur.* Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 181-209.
130. *Petanović M, Žagar Ž.* The significance of asymptomatic bacteremia for the newborn. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2001;80:813-7.
131. *Popović B.* Konceptcija primarne zdravstvene zaštite U: *Jakšić Ž, urednik.* Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2001. Str. 102.
132. *Prebeg Ž, Jureša V.* Na putu prema zrelosti: pubertet i adolescencija. U: *Jureša V, Pavleković G, Kuzman M, urednici.* Kako rasti i odrasti? Zagreb. Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinski fakultet Sveučilište u Zagrebu, 2001. Str. 15-27.
133. *Preka N, Senta A.* Opskrba vodom za piće. U: *Valić F i sur.* Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada;2001. Str.111-8.
134. *Presečki V.* Bakterijski antigeni i vakcine. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur.* Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 39-46.
135. *Presečki V.* Građa bakterijske stanice. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur.* Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 13-24.
136. *Ramljak Šešo M.* Najserije. Moraksele. U: *Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur.* Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 169-80.

137. Richter B. Kratka povijest razvitka telemedicine u Hrvatskoj. . U: Kurjak A, Richter B, urednici. Telemedicina u Hrvatskoj. Dostignuća i daljnji razvitak. Zagreb : Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 2001. Str. 31-41.
138. Rudan D, Rudan I, Sujoldzic A, Chaventre A, Janicijevic N, Macan T, Rudan P. Analysis and changes in genetic structure from surnames. A study of three generations of Pag Island isolates, Croatia. *Homo* 2001;52:110-31.
139. Rudan I. Ancestral kinship and cancer in Lastovo Island, Croatia. *Human Biology* 2001;73:871-84.
140. Schachter EN, Žuškin E, Rienzi N, Goswami S, Castranova V, Whitmer M, Siegel P. Pharmacologic properties of brewery dust extracts in vitro. *Chest* 2001;119:1870-7.
141. Schachter EN, Žuškin E, Šarić M. Occupational airway diseases. *Reviews of Environmental Health* 2001;16:87-95.
142. Senta A. Nastajanje potencijalno karcinogenih trihalometana kloriranjem vode Savskog aluvija i njihovo uklanjanje adsorpcijom na aktivnom ugljenu (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2001.
143. Senta A. Odvodnja i čišćenje otpadnih voda. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 170-5.
144. Senta A. Zaštota vode u prirodi. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.105-10.
145. Senta A, Preka N. Sanitacija u izvanrednim uvjetima. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 187-92.
146. Sonicki Z. Osnove SAS sustava - The SAS system for Windows v6.12. U: Ivanković D, urednik. Statistička analiza podataka u medicini. Priručnik. Akademski godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 37-59.
147. Sonicki Z. Prepoznavanje profila CD4+ limfocita T i količina ribonukleinske kiseline virusa humane imunodeficiencije tijekom razvoja infekcije kao temelj za klasifikaciju bolesnika (doktorska disertacija). Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2001.
148. Stevanović R, Kovačić L, Stanić A, Merzel M, Krčmar N, Jovanović A. Dom zdravlja, obiteljska medicina i zdravstvena zaštita u zajednici - reforma kakvu trebamo. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Peršić, 2001. p. 133-43.
149. Stevanović R, Tiljak H, Ivanković D, Gabrin G. Nekovencionalna terapijska metoda - etički i učinkoviti partner službenoj medicini. U: Korunić V, glavni i odgovorni urednik. Zbornik radova. 2. Hrvatski kongres o suradnji klasične i nekonvencionalne medicine. Zagreb, 2001. Zagreb: Hrvatsko udruženje za prirodnu, energetsku i duhovnu medicinu; 2001. Str.152-64. [An unconventional healing method - an ethical and efficient partner to official medicine.]
150. Šelović A, Jureša V. Uhranjenost djece pri pregledu za upis u osnovnu školu u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Paediatrica Croatica* 2001;45:159-65. [The nutritional status of children at the medical for enrolment in grade school in the Bjelovar-Bilogorje county.]
151. Teuber M, Kuri Z. Knjižnica "Andrija Štampar". Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar". *Kemija u industriji* 2001;50:432-5.
152. Tiljak H. Dom zdravlja kao dioničko društvo ugovornih doktora. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Peršić; 2001. Str. 108-15. [Health centre as stock sharing company of contract doctors.]
153. Tiljak H. 1994/1995.: sukob generacija. U: Jakšić Ž, urednik. Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2001. Str. 243-50.

154. Tiljak H, Mustajbegović J, Ivanković D, Kujundžić Tiljak M. Izgradnja sustava osiguranja kvalitete rada u zdravstvu - preliminarno izvješće. U: Materljan E, Grgurev Z, urednici. Bolesti lokomotornog sustava u obiteljskoj medicini. Pretilost - problem današnjice. Zbornik. VIII. kongres obiteljske medicine. Opatija, 2001. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2001. Str. 240-8. [Developing systematic quality assurance in health care - interim report.]
155. Tolk HV, Barac L, Perić M, Klarić IM, Janičijević B, Campbell H, Rudan I, Kivisild T, Villems R, Rudan P. The evidence of mtDNA haplogroup F in an European population and its ethnohistoric implications. *European Journal of Human Genetics* 2001;9:717-23.
156. Tomek-Roksandić S, Perko G, Čulig J, Lazić Đ, Budak A. Glavna uloga obiteljske medicine u zaštiti zdravlja starijih ljudi. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2001. Zbornik. Labin: Dom zdravlja dr. Lino Perši; 2001. Str. 176-85.
157. Tomek-Roksandić S, Perko G, Čulig J, Ostojić R, Budak A, Štrban-Štok Z. Primarna zdravstvena zaštita korisnika domova za starije i nemoćne osobe. *Medix* 2001;7(37/38):95-9.
158. Tripkovic Vm Müller-Premru M, Kalenić S, Plecko V, Jelic I, Filipovic-Grcic B, Jandrlić M. Clustering of infections caused by different PFGE types of *Stenotrophomonas maltophilia* occurring simultaneously in a university hospital. *Journal of Hospital Infection* 2001;47:333-5.
159. Turčić N, Mustajbegović J, Žuškin E. Ocjena radne sposobnosti i/ili invalidnosti bolesnika sa sindromima prenaprezanja sustava za kretanje. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2001;52:509-16. (Simpozij "Sindrom prenaprezanja sustava za kretanje u radu i športu". Zagreb, 2001) [Overuse syndromes in the evaluation of work capacity.]
160. Turek S, Ruda I, Smolej-Narančić N, Sziorovica L, Čubrilo-Turek M, Žerjavić-Hrabak V, Rak-Kaić A, Vrhovski-Hebrang D, Prebeg Ž, Ljubičić M, Janičijević B, Rudan P. A large cross-sectional study of health attitudes, knowledge, behaviour and risks in the post-war Croatian population (The First Croatian Health Project). *Collegium Anthropologicum* 2001;25:77-96. [Epidemiološko istraživanje znanja, ponašanja i stavova prema zdravlju i zdravstvenim rizicima u poslijeratnoj populaciji Hrvatske: Prvi hrvatski projekt zdravlja.]
161. Valić F. Analiza ugroženosti zdravlja od ekoloških otrova. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.18-21.
162. Valić F. Globalni zdravstvenoekološki problemi. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 50-6.
163. Valić F. Zdravstveni aspekti ekologije. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 3-11.
164. Valić F. Zdravstveni standardi okoliša. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 21-7.
165. Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001.
166. Valić F, Cigula M. Onečišćenje zraka. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 56-66.
167. Valić F, Doko Jelinić J. Mutageni u okolišu. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 37-42.
168. Valić F, Mustajbegović J. Okoliš i rak. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 42-8.
169. Valić F. i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada, 2001. (195 str.)
170. Vitale K. Naselje i zdravlje. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str.165-70.
171. Vorko-Jovic A, Rimac M, Jović F, Strnad M, Šolaja D. Epidemiological investigation of school-related injuries in Koprivnica County, Croatia. *Croatian Medical Journal* 2001;42:58-63.

172. Vraneš J. Pseudomonas. Acinetobakter. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 211-21.
173. Vraneš J. Spirohete. U: Kalenić S, Mlinarić-Missoni E i sur. Medicinska bakteriologija i mikologija. Udžbenik za studente medicine. 2. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2001. Str. 321-42.
174. Vraneš J, Drenjačević D. Nove terapijske mogućnosti i buduće smjernice u terapiji sepe. *Pharmaca* 2001;39:97-109.
175. New treatment possibilities and future directions for sepsis therapy.
176. Vraneš J, Schönwald S, Šterk-Kuzmanović N, Ivančić B. Low virulence of *Escherichia coli* strains causing exacerbation of chronic pyelonephritis. *Acta clinica Croatica* 2001;40:165-70. [Niska virulencija sojeva *Escherichia coli* - uzročnika egzacerbacije kroničnog pijelonefritisa.]
177. Vrcić-Keglević M. Liječnik opće/obiteljske medicine kao nastavnik. U: Jakšić Ž, urednik. Ogledi o razvoju opće/obiteljske medicine. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2001. Str. 214-20.
178. Vrkljan M, Thaller V, Lovričević I, Gaćina P, Rešetić J, Bekić M, Sonicki Z. Depressive disorder as possible risk factor of osteoporosis. *Collegium Anthropologicum* 2001;25:485-92. [Depresivni poremećaji kao mogući čimbenik rizika za razvoj osteoporoze.]
179. Vrkljan M, Vizner B, Bekić M, Thaller V, Sonicki Z. Can long-term major depressive disorder cause osteoporosis? *Acta clinica Croatica* 2001;40:179-84. [Može li dugotrajna velika depresija izazvati osteoporoze?]
180. Vuletić S, Ivanković D. O statističkoj analizi. U: Ivanković D, urednik. Statistička analiza podataka u medicini. Priručnik. Akademski godina 2000./2001. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 1-17.
181. Zebec M. Kloriranje vode. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 118-20.
182. Zebec M, Senta A. Odlaganje krutog otpada. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 175-81.
183. Zebec M, Senta A. Sanitarno-zdravstveni nadzor vode za piće. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 121-5.
184. Zebec M, Senta A. Zdravstveni učinci i onečišćenja vode. U: Valić F i sur. Zdravstvena ekologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2001. Str. 97-105.
185. Žižić V, Brumen V, Kolaček S, Leniček J, Linarić I, Obuljen J, Ćurić D, Tadić I. Tkivna transglutaminaza (tTG) - endomizijski autoantigen celijakije. *Biochemia medica* 2001;11(-2):21-6. [Tissue transglutaminase (tTG) - andomysial autoantibody characterizing coeliac disease.]
186. Žuškin E, Mustajbegović J, Ivanković D, Kanceljak B, Macan J. Respiracijska funkcija i imunološki status radnika na preradi piva. *Medica Jadertina* 2001;31:5-16. [Respiratory function and immunological status in brewery workers.]
187. Žuškin E, Mustajbegović J, Pavlović M, Michieli-Vojvoda L, Jagić R, Horvat-Kurbegović Š, Bogadi-Šare A, Zavalić M, Turčić N. Profesionalne štetnosti u djelatnosti likovnih umjetnika. *Liječnički vjesnik* 2001;123:322-6. [Occupational noxious agents in artists' activities.]

2002.

1. Allergenger F, Ayliffe G, Bassetti M, Braveny I, Bucher A, Damani N, Daschner F, Dettenkofer M, Ezpeleta C, Gastmeier P, Geffers C, Giamarellou H, Goldman D, Grazesowski P, Gubina M, Haanen PEM, Haydouchka I, Hubner J, Kalenić S, van Knippenberg-Gordebeke G, Kranenburg AMH, Kremery V, Kropec A, Kruger W, Lemmen

- S et al. Routine surface disinfection in health care facilities: should we do it? *American Journal of Infection Control* 2002;30:318-9.
2. *Babić-Banaszak A.* Povezanost socioekonomskih čimbenika s korištenjem zdravstvene zaštite u Hrvatskoj. /magistarski rad/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2002.
 3. *Babić-Banaszak A, Kovačić L, Mastilica M.* Što o svome zdravlju misle stanovnici Hrvatske. *Acta Medica Croatica* 2002;56:145-50. [Self-perceived health in Croatia.]
 4. *Babić-Banaszak A, Kovačić L, Kovačević L, Vuletić G, Mujkić A, Ebling Z.* Impact of war on health related quality of life in Croatia: population study. *Croatian Medical Journal* 2002;43:396-402.
 5. *Babić Bosanac S.* Involuntary hospitalisation and the rights of mental patients in recent Croatian legislation. *Medicine and Law* 2002;21:87-106.
 6. *Babić-Bratinčević A, Dabo-Deželjin J, Dvornik-Radica A, Džepina M, Jarić-Klinovski Z, Jureša V, Žirović H.* Preventivna zdravstvena zaštita studenata. U: Tiljak H, Petric D, urednici. Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulanti obiteljskog liječnika. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb : Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 145-55.
 7. *Baće A, Balen Topić M, Vince A, Tešović G, Bayer K, Mlinarić-Galinović G, Draženović V, Anić-Milić T, Novak D.* Dojenačke infekcije s *Chlamydiom trachomatis* - koinfekcije i mogućnosti liječenja. *Paediatrica Croatica* 2002;46:127-32. [Chlamydia trachomatis infections in infants - co-infections and treatment.]
 8. *Bakija-Konsuo A, Basta-Juzbašić A, Rudan I, Situm M, Nardelli-Kovačić M, Levanat S, Fischer J, Hohl D, Lončarić D, Seiwert S, Campbell H.* Mal de Meleda: genetic haplotype analysis and clinicopathological findings in cases originating from the island of Mljet(Meleda), Croatia. *Dermatology* 2002;205:32-9.
 9. *Batinica M, Grgurić J, Božikov J, Zakanj Z, Lipovac D, Vinceković V, Batinica R, Turčinov E.* Međugeneracijsko prosljeđivanje dojenja kao modela ponašanja. *Liječnički vjesnik* 2002;124:10-5. [Intergenerational transmission of breastfeeding as a behavioral model.]
 10. *Bedenić B.* Osjetljivost na antibiotike kliničkih izolata *Klebsiella pneumoniae* koji proizvode različite tipove SHV- β -laktamaza proširenog spektra. *Pharmaca* 2002;40:25-40.
 11. *Bedenić B.* Selection of *Klebsiella pneumoniae* mutants with high-level cefotaxime resistance during growth in serum containing therapeutic concentrations of cefotaxime. *Chemotherapy* 2002;48:10-4.
 12. *Beritić-Stahuljak D.* Električna struja. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 387-90.
 13. *Borovečki A, Belicza B, Orešković S.* 75th anniversary of Andrija Štampar School of Public Health - what can we learn from our for the future. *Croatian Medical Journal* 2002;43:371-3.
 14. *Borovečki A, Gjenero-Margan I.* Epidemiological analysis of tuberculosis in the Kingdom of Croatia and Slavonia during 1901-1910. *Croatian Medical Journal* 2002;43:350-4.
 15. *Boyanova L, Mentis A, Gubina M, Rozynek E, Gosciniak G, Kalenić S, Goral V, Kupcinskis L, Kantarceken B, Aydin A, Archimandritis A, Dzierzanowska D, Vcev A, Icanova K, Marina M, Mitov I, Petrov P, Ozden A, Popova M.* The status of antimicrobial resistance of *Helicobacter pylori* in eastern Europe. *Clinical Microbiology and Infection* 2002;8:388-96.
 16. *Božikov J.* Modeliranje i simulacija. U: *Kern J, urednik.* Medicinsko informatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2001./2002. Zagreb: Medicinska naklada; 2002.Str. 85-108. (Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. Postdiplomski udžbenici i priručnici)

17. Božikov V, *Božikov J.* Epidemiologija dijabetičkog stopala. U: Hančević J, Coce F, Božikov V, urednici. Dijabetičko stopalo. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str.29-40.
18. *Brumen V.* Ionizirajuće zračenje. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 297-305.
19. *Cigula M.* Zaštita od djelovanja čimbenika radnog okoliša. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 728-37.
20. Cvitković-Kuzmić A, Brkljačić B, *Ivanković D*, Grga A. Ultrasound assessment of detrusor muscle thickness in children with non-neuropathic bladder/sphincter dysfunction. *European Urology* 2002;41:214-8.
21. Čivljak M, Orešković S, Kalanj K, Šoškić T. Novi pristup prevenciji ovisnosti pušenja. *Medix* 2002;8(43):103-4.
22. Čop-Blažić N, Rudan I. Pušenje. Seminar 6. U: *Vorko-Jović A, urednica.* Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 79- 92. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
23. Dečković-Vukres V, Turčić N, *Mustajbegović J.* Zakonodavstvo u zaštiti zdravlja radnika. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 14-26.
24. Degoricija V, Šefer S, *Kujundžić-Tiljak M*, Gjuranić M. Intensive care units in Croatia: 2001 survey. *Croatian Medical Journal* 2002;43:713-21.
25. *Deželić Gj.* Internet u medicini - dosadašnji razvoj i perspektive. *Acta Medica Croatica* 2002;56:131-43. [Internet in medicine - development and perspectives.]
26. *Deželić Gj.* Teleedukacija - jučer, danas, sutra. *Acta informatica medica* 2002;10:127-8. [Teleeducation - yesterday, today, tomorrow.]
27. *Deželić Đ, Kern J, Božikov J.* Medicinska informatika - doprinos Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" hrvatskoj medicini i zdravstvu za prijelaz u XXI. stoljeće. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):21-7. [Medical informatics - contribution of the Andrija Štampar School of Public Health to Croatian medicine and health care for the transition to the 21st century.]
28. Draženović V, Pražić N, *Lukić-Grlić A, Božikov J*, Stepan-Giljević J, *Mlinarić-Galinović G.* Izolacija herpes simpleks virusa u djece i odraslih s gingivostomatitisom. *Paediatrica Croatica* 2002;46:11-5. [Isolation of herpes simplex virus in children and adults with gingivostomatitis.]
29. Ebling Z, Šerić V, Kraljik N, Tomaš I, Gmajnić R, *Kovačić L.* Komunikacije u prevenciji i liječenju raka Gradske lige protiv raka Osijek. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja DR. Lino Peršić; 2002. Str. 157-70. [Communication on cancer prevention and treatment by Osijek League against Cancer.]
30. Garaj-Vrhovac V, *Brumen V.* Neionizirajuća zračenja elektromagnetnog spektra. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 283-96.
31. Gibert K, *Sonicki Z*, Martin JC. Impact of data encoding and encoding and thyroids dysfunctions. U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 494-8. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
32. Gjenero-Margan I, *Rudan I.* AIDS. Seminar 5. U: *Vorko-Jović A, urednica.* Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada; 2002.Str. 59-78. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
33. Hećimović S, Klepac N, Vlašić J, Vojta A, Janko D, Škarpa-Prpić I, Canki-Klain N, Marković D, *Božikov J*, Relja M, Pavelić K. Genetic background of Huntington disease in Croatia; molecular analysis of CAG, CCG, and Delta2642 (E2642del) polymorphism. *Human Mutation* 2002;20:233.

34. Heimer S, Žuškin E. Fiziologija rada. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 40-61.
35. Horder J, Jakšić Ž. Task to develop a teaching module. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. 20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 47-50.
36. Huršidić-Radulović A, Mustajbegović J, Žuškin E, Ivanković D, Schachter EN. Gender related differences of low level exposure to occupational irritants - a three-year follow-up of chemical industry workers. Collegium Anthropologicum 2002;26(Suppl.):109-18. [Spolne razlike kod profesionalne izloženosti niskim koncentracijama nadražljivaca: trogodišnje praćenje radnika kemijske industrije.]
37. Iveković H, Božikov J, Ebling Z, Mladinić-Vulić D. Suvremene tehnologije u službi preventivnog rada liječnika obiteljske medicine: prikaz "eDoma zdravlja". U: Tiljak H, Petric D, urednici. Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulanti obiteljskog liječnika. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb : Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 193-204. [Internet as a tool for preventive services of the family physician: case study of the "eHealth centre".]
38. Iveković H, Božikov J, Mladinić-Vulić D, Ebling Z, Kern J, Kovačić L. Electronic Health Center (eHC): integration of continuing medical education, information and communication for general practitioners. U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 788-92. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
39. Jakšić Ž. Mediterranean approach to efficacy. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. 20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str.45-7.
40. Jakšić Ž. Meeting place of different styles of doctoring: "Vive la difference"! U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. 20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 70-1.
41. Jakšić Ž. Po čemu će nas se sjećati? U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja DR. Lino Peršić; 2002. Str. 11-21. [What we will be remembered for?]
42. Jakšić Ž. Savjesni kompromis s realnošću bez kompromisa sa savjesti. Osvrt u povodu 75. obljetnice Škole narodnog zdravlja "A. Štampar". Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):5-12. [Compromising conscientiously with reality but not with conscience. Reflection on the the occasion of 75th anniversary of A. Štampar School of Public Health.]
43. Jakšić Ž. "Starters" and field visits. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. 20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 59-62.
44. Jakšić Ž. Zdravlje i kvaliteta života: prirodni ljekoviti činitelji i humanizam. U: Ivanišević G, Potrebica S, urednici. Prirodni ljekoviti činitelji u promicanju zdravlja čovjeka u 21. stoljeću. Knjiga izlaganja na međunarodnom znanstvenom skupu Varaždinske Toplica, 3.-4. prosinca 2001. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske; 2002. Str.9-17. [Health and quality of life: natural remedies and humanism.]
45. Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. 20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. (126 str.)
46. John V. Orovanje hranom. Vježba 2. U: Vorko-Jović A, urednica. Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 105-10. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
47. Jureša V. Tko je bio Živko Prebeg? Paediatrica Croatica 2002;46:161-2.

- Jureša V.* Zdravstvena i socijalna zaštita djece s invalidnošću. U: Votava-Raić A, Malčić I, urednici. Invalidnost u djece. Zagreb: Klinika za pedijatriju Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Medicinskog fakulteta Zagreb, 2002. Str. 5-6.
- Jureša V.* Specifičnosti zdravstvenoodgojnog rada s adolescentima. U: Votava-Raić A, Marinović B, Dumić B, urednici. Adolescencija - aktualni problemi. Zagreb: Klinika za pedijatriju Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Medicinskog fakulteta Zagreb, 2002. Str. 122-3.
48. Jurković Lj, Katić M, Vinter-Repalust N, Stojanović-Špehar S, Ožvačić Z. Vodene kozice u obitelji - učestalost zahtjeva za liječničkom pomoći. U: Tiljak H, Petric D, urednici. Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulantni obiteljskog liječnika. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb : Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 106-8. [Varicella in family - frequency of requests for physician's help.]
49. Jurlina N, Mladina R, Dawidowsky K, *Ivanković D*, Bumber Z, Šubarić M. Correlation between the minimal cross-sectional area of the nasal cavity and body surface area: preliminary results in normal patients. American Journal of Rhinology 2002;16:209-13.
50. *Kalenić S.* U povodu izolacije prvog soja *Taphylococcus aureus*, visokorezistentnoga na Vankomicin, u SAD-u. Liječnički vjesnik 2002;124:233-4
51. *Kalenić S*, Plečko N, *Presečki V*, Katičić M, Dominis M. *Helicobacter pylori* - bakteriološke značajke. Liječnički vjesnik 2002;124(Suppl 1):10-3. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [Helicobacter pylori - bacteriological characteristics.]
52. *Kalenić S*, Tambić-Andrašević A, Tambić T, Katalinić-Janković V, Francetić I. Rezistencija bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj godine 2001. Liječnički vjesnik 2002;124:285-7. [Bacterial resistance on antibiotics in Republic of Croatia in 2001.]
53. *Katić M*, Budak A, Petric D, Mazzi B, Lovasić S, Bakar Ž, *Jureša V*, Jovančević M, *Blažeković-Milaković S*, *Bergman-Marković B*. Primarna zdravstvena zaštita danas - potreba funkcionalnog povezivanja u zajednici. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja DR. Lino Peršić; 2002. Str. 22-36. [Primary health care today - the need of functional cooperation within a local community.]
54. Katić M, Budak A, Vrcić-Keglević M, Blažeković-Milaković S, Bergman-Marković B, Tiljak H, Lazić Đ, Cerovečki-Nekić V, Petriček G, Ožvačić Z. Znanstvenoistraživački projekti katedre za obiteljsku medicinu - doprinos određenju opće/obiteljske medicine kao znanstvene discipline. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):32-6. [Scientific and research projects of the Department of Family Medicine - contribution to thze identity of General Practice/Family Medicine as a scientific discipline.]
55. Katičić M, *Presečki V*, *Kalenić S*, Dominis M. *Helicobacter pylori* - uvod i pregled istraživanja. Liječnički vjesnik 2002;124(Suppl 1):1-5. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu).[Helicobacter pylori - introduction and research review.]
56. Katičić M, *Presečki V*, *Kalenić S*, Dominis M, Filipec T, Papa B. Dijagnostika infekcije *Helicobacterom pylori*. Liječnički vjesnik 2002;124(Suppl 1):16-20. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [Diagnostic tests for *Helicobacter pylori* infection.]
57. *Kern J.* Informacijska tehnologija u odlučivanju, klasificiranju i predviđanju. U: *Kern J*, urednik. Medicinsko informatičke metode. Priručnik. Akademsko godina 2001./2002. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 35-67. (Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. Postdiplomski udžbenici i priručnici)
58. *Kern J.* Medical informatics education - how to tailor the course to given stage of student's knowledge? Acta medica informatica 2002;10:59-61.
59. *Kern J.* Organizacija podataka. U: *Kern J*, urednik. Medicinsko informatičke metode. Priručnik. Akademsko godina 2001./2002. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 1-33. (Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. Postdiplomski udžbenici i priručnici)

60. Kern J. O normama i normizaciji - što radimo i što smo dosad napravili. Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku 2002;12(2):1-5.
61. Kern J, urednik. Medicinsko informatičke metode. Priručnik. Akademski godina 2001./2002. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. 120 str. (Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. Postdiplomski udžbenici i priručnici)
62. Kern J, Becue M, Hercigonja-Szekeres M, Vuletić S. How to find out burning problem of telemedicine? U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 138-42. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
63. Kušec S, Jakšić Ž, Vuletić G, Kovačić L, Pavleković G. Hipermedija u medicinskoj edukaciji: kvaliteta zdravstvene zaštite. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):28-31. [Hypermedia in medical education: quality of health care.]
64. Kušec S, Mastilica M, Pavleković G, Kovačić L. Readability of patient information on diabetes on the Croatian Web sites. U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 128-132. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
65. Lančić F, Jureša V. Školska i profesionalna orijentacija učenika s kroničnim bolestima i poremećajima zdravlja. Paediatrica Croatica 2002;46:175-81. [School and vocational orientation of pupils with chronic diseases and health disturbances.]
66. Lang S, Kovačić L, Šogorić S, Brborović O. Challenge of goodness III: public health facing war. Croatian Medical Journal 2002;43:156-65.
67. Lazić Đ. Značajke rada liječnika obiteljske medicine u zbrinjavanju bolesnika s akutnim infekcijama dišnih putova. /Magistarski rad/. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2002.
68. Lazić Đ, Katić M, Budak A, Vinter-Repalust N, Petriček S, Blažeković-Milaković S, Barić-Arbutina Lj. Primjena antibiotika pri liječenju akutnih respiratornih infekcija u djece. U: Tiljak H, Petric D, urednici. Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulanti obiteljskog liječnika. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb : Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 111-4.. [Use of antibiotics in the treatment of acute respiratory infections in children.]
69. Lukić A. Picornaviridae. U: Presečki V i sur. Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 175-86.
70. Lukačić Z, Kern J. Consistency and reproducibility of attribute extraction by different machine learning systems. U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 316-9. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
71. McKee M, Orešković S. Childhood injury: call for action. Croatian Medical Journal 2002;43:375-8.
72. Malčić I, Jelušić M, Kniewald H, Barišić N, Jelašić D, Božikov J. Epidemiology of cardiomyopathies in children and adolescents: a retrospective study over the last 10 years. Cardiology in the Young 2002;12:253-9.
73. Mastilica M, Babić-Bosanac S. Citizens' views on health insurance in Croatia. Croatian Medical Journal 2002;43:417-24.
74. Mladinić-Vulić D, Božikov J, Sekovska J. Donošenje odluka o upotrebi antibiotika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na temelju uvida u znanstveno dokazane rezultate. U: Tiljak H, Petric D, urednici. Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulanti obiteljskog liječnika. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb: Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 205-10. [Evidence-based medicine about antibiotic prescribing in primary care.]
75. Mlinarić-Galinović G. Adenoviridae. U: Presečki V i sur. Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 137-42.
76. Mlinarić-Galinović G. Coronaviridae. U: Presečki V i sur. Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 191-4.

77. *Mlinarić-Galinović G.* Orthomyxoviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 195-201.
78. *Mlinarić-Galinović G.* Paramyxoviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 203-14.
79. *Mlinarić-Galinović G.* Reoviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 251-8.
80. *Mlinarić-Galinović G.* Rhabdoviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 215-22.
81. *Mujkić A, Vuletić G.* Znanje i stavovi babinjača o dojenju (usporedba rezultata istraživanja provedenog 1990. i 1997. godine). *Materia Socio-Medica* 2002;14:3-7. [Knowledge and attitudes towards breastfeeding among mothers after delivery (comparison of the results of the research performed 1990 and 1997 year)]
82. *Mujkić A, Vuletić G, Kozarić-Kovačić D.* Evaluation of community based intervention for the protection of children from small arms and explosive devices during the war: observational study. *Croatian Medical Journal* 2002;43:390-5.
83. *Mustajbegović J, Parazajder J.* Reprodukcijska. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 525-9.
84. *Mustajbegović J, Valić F, urednici.* III hrvatski kongres medicine rada s međunarodnim sudjelovanjem. Zbornik. Brijuni, 18.-22.9.2002. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinu rada; 2002. 229 str.
85. *Nasić M, Orešković S.* Two ophthalmology departments financed by compulsory health insurance: what is it that makes a difference in costs and clinical effectiveness? *Croatian Medical Journal* 2002;43:433-8.
86. *Orešković S.* The ideal minister of health. Should be performed and managed on stewardship, loyalty, authority, and efficiency. *Journal of Epidemiology and Community Health* 2002;56:894-5.
87. *Orešković S.* Biotehnologije i zdravstveno osiguranje: vrijednost istraživanja i održivost troškova. *Medix* 2002;8(44):25-8.
88. *Orešković S.* Farmakoeconomika - koncepcije, metode i proturječnosti. *Medicus* 2002;11:27-36. [Pharmacoeconomics - concepts, methods and controversies.]
89. *Orešković S.* Introducing compulsory health insurance in Central Europe: redirecting a wheel. U: Twaddle AC, editor. *Health care reform around the world*. Westport, Conn.: Auburn House; 2002. Str. 121-41.
90. *Orešković S.* Škola narodnog zdravlja: kuća Štamparova bitka. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):1-4. [School of Public Health: institution with Štampar's spirit.]
91. *Orešković S, Božičević I, Mastilica M, Bakran I, Popović SG, Ben-Joseph R.* Health-care resource use by asthmatics in Croatia. *Journal of Asthma* 2002;39:351-8.
92. *Orešković S, Letica S, Mastilica M, Babić-Bosanac S, Čivljak M, Božičević I, Borovečki A.* Building new University Hospital - what citizens know and policy makers should be aware of. *Collegium Anthropologicum* 2002;26:457-65. [Gradnja Sveučilišne bolnice: što građani znaju a nositelji zdravstvene politike bi morali uvažiti.]
93. *Pankuch GA, Bozdogan B, Nagai K, Tambić-Andrašević A, Schoenwald S, Tambić T, Kalenić S, Pleško S, Tepeš NK, Kotarski Z, Payerl-Pal M, Appelbaum PC.* Incidence, epidemiology, and characteristics of quinolone-nonsusceptible *Streptococcus pneumoniae* in Croatia. *Antimicrobial Agents and Chemotherapy* 2002;46:2671-5.
94. *Prebeg Ž.* Kako su rasla školska djeca u Hrvatskoj u posljednjim desetljećima drugog milenija. *Liječnički vjesnik* 2002;124:3-9. [Growth of Croatian schoolchildren in the last decades of the second millenium.]
95. *Presečki V.* Astroviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 189.

96. Presečki V. Infektivne bolesti. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 552-68.
97. Presečki V. Bakteriofagi. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 301-10.
98. Presečki V. Biološke promjene nastale tijekom virusne infekcije u čovjeka. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 37-54.
99. Presečki V. Biološke promjene nastale tijekom virusne infekcije u eukariotskim stanicama. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 19-36.
100. Presečki V. Bolničke (nozokomijalne) virusne infekcije. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 57-9.
101. Presečki V. Caliciviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 187-8.
102. Presečki V. Epidemiologija virusnih bolesti. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 55-6.
103. Presečki V. Herpesviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 143-64.
104. Presečki V. Kemoprofilaksa i kemoterapija virusnih bolesti. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 61-9.
105. Presečki V. Laboratorijska dijagnostika virusnih bolesti. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 91-122.
106. Presečki V. Opće osobine virusa. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 3-17.
107. Presečki V. Papovaviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 129-36.
108. Presečki V. Parvoviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 125-8.
109. Presečki V. Poxviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 165-71.
110. Presečki V. Prioni. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 311-8.
111. Presečki V. Retroviridae. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 259-73.
112. Presečki V. Virusi hepatitisa. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 281-99.
113. Presečki V. Virusi u okolišu. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 83-9.
114. Presečki V. Virusna cjepiva. U: *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 71-81.
115. *Presečki V i sur.* Virologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. 343 str.
116. Presečki V, Katičić M, Kalenić S, Strnad M, Plečko V, Babuš V, Dominis M. Vakcina protiv infekcije *Helicobacter pylori*. Liječnički vjesnik 2002;124(Suppl 1):79-82. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [Vaccine against *Helicobacter pylori* infection.]
117. Presečki V, Katičić M, Marušić M, Kalenić S, Strnad M, Plečko V, Babuš V, Dominis M. Serološka dijagnostika infekcije *Helicobacter pylori*. Liječnički vjesnik 2002;124(Suppl 1):23-8. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [Serology of *Helicobacter pylori* infection.]
118. Prskalo M, Šabarić B, Tićak M, Škurla B, Dominis M, Džebro S, Gašparov S, Čolić-Cvrlje V, Naumovski-Mihalić S, Filipec T, Papa B, Ljubanović D, Presečki V, Katičić M.

- Helicobacter pylori* i maligne bolesti želuca. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl 1):57-60. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [*Helicobacter pylori* and gastric malignancies.]
119. Puškar D, Pasini J, Savić I, Bedalov G, Sonicki Z. Survival of primary arteriovenous fistula in 463 patients on chronic hemodialysis. *Croatian Medical Journal* 2002;43:306-11.
120. Richter B. Medicinska parasitologija. Udžbenik za studente medicine. 6. izmj. dop. izd. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2002.
121. Rudan I. Ocjena rizika. Vježba 5. U: Vorko-Jović A, urednica. Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 131-8. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
122. Rudan I. Prospektivna i retrospektivna studija. Vježba 4. U: Vorko-Jović A, urednica. Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 119-29. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
123. Rudan I, John V, Biloglav Z, Kujundžić-Tiljak M, Sonicki Z, Stevanović R, Ivanković D. Epidemiološka obilježja zaraznih bolesti u izoliranim otočnim populacijama Republike Hrvatske. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):70-4. [Epidemiological characteristics of infectious diseases in Croatian island isolates.]
124. Rudan I, Padovan M, Rudan D, Campbell H, Biloglav Z, Janićijević B, Smolej-Narančić N, Rudan P. Inbreeding and nephrolithiasis in Croatian island isolates. *Collegium Anthropologicum* 2002;26:11-21. [Srođivanje i bolest mokraćnih kamenaca među stanovništvom hrvatskih otoka.]
125. Rudan I, Rudan D, Campbell H, Biloglav Z, Urek R, Padovan M, Sibbett L, Janićijević B, Smolej Narančić N, Rudan P. Inbreeding and learning disability in Croatian island isolates. *Collegium Anthropologicum* 2002;26:421-8. [Srođivanje i poteškoće u učenju među stanovništvom hrvatskih otoka.]
126. Senta A, Kovačić L, Pucarín J, Doko Jelinić J. Proizvodnja i potrošnja ugljikohidrata u svijetu i Hrvatskoj. U: Živković R, Ebling Z, Jurčić Z. Ugljikohidrati u prehrani i dijetetici. Osijek: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske, Gradska liga protiv raka; 2002. Str. 19-33. (5. znanstveni skup Ugljikohidrati u prehrani i dijetetici. Osijek, 2002)
127. Sitar-Srebočan V, Mustajbegović J, Žuškin E. Učinci sastojaka u proizvodnji piva na zdravlje pivarskih radnika. *Sigurnost* 2002;44:341-54. [The effects of ingredients used in beer production on the workers' health.]
128. Sonicki Z. Statistica Neural Networks Release 4.0. U: Kern J, urednik. Medicinsko informatičke metode. Priručnik. Akademsko godinu 2001./2002. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 69-84. (Sveučilište u Zagrebu. Medicinski fakultet. Postdiplomski udžbenici i priručnici)
129. Sonicki Z, Gamberger D, Šmuc T, Sonicki D, Kern J. Data Mining Server-on-line knowledge induction tool. U: Surjan G, Engelbrecht R, McNair P, editors. Health data in the information society. Proceedings of MIE2002. Amsterdam: IOS Press; 2002. Str. 330-4. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 90)
130. Stanić P, Sonicki Z, Suchanek E. Effect of pentoxifylline on motility and membrane integrity of cryopreserved human spermatozoa. *International Journal of Andrology* 2002;25:186-90.
131. Strnad M, Presečki V, Babuš V, Turek S, Dominis M, Kalenić S, Hebrang A, Katičić M. Epidemiologija infekcije *Helicobacter pylori*. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl 1):5-9. (Katičić M, urednik. *Helicobacter pylori* - izazov za medicinu). [Epidemiology of *Helicobacter pylori* infection.]
132. Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002.
133. Šimunović R, Katić M, Vinter-Repalust N, Petric D, Kumbrija S. Troškovi propisivanja lijekova na recept u općoj medicini. *Pharmaca* 2002;40:105-18. [The expenses of drug prescribing in general practice.]

134. Šogorić S, Ivanković D, Kern J. Kvalitativnoanalitički pristup u mjerenju učinkovitosti intervencija ciljanih na unapređenje zdravlja i kvalitete življenja u zajednici. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):55-64. [Use of the qualitative research methodology in assessing impact of the interventions aiming to improve health and quality of life in the community.]
135. Šogorić S, Lang S, Šošić Z, Brborović O. Potpora promišljanjima o preobrazbi sustava zdravstva u Republiki Hrvatskoj. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):13-17. [A few thoughts about health system transformation in Croatia.]
136. Tambic Andrašević A, Tambic T, Kalenic S, Jankovic V. Surveillance for antimicrobial resistance in Croatia. *Emerging Infectious Diseases* 2002;8:14-8.
137. Teuber M, Kuri Z, Božikov J. Korištenje časopisa u knjižnici "Andrija Štampar". *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):40-5.
138. Journal usage at the "Andrija Štampar" library.
139. Tiljak H. Liječenje heroinskih ovisnika, metadon i liječnici opće/obiteljske medicine. *Medix* 2002;8(43):90-2.
140. Tiljak H. "Rat" za djecu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. U: Materljan E, urednik. *Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin* 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja DR. Lino Peršić; 2002. Str. 196-204. ["War" for children in primary health care.]
141. Tomek Roksandić S, Lamer V, Perko G, Tomić B, Budak A, Vodopija J. Zdravstvene mjere primarne, sekundarne i tercijarne prevencije za starije ljude u obiteljskoj medicini. U: Tiljak H, Petric D, urednici. *Prevencija u obiteljskoj medicini ; Dijete u ambulantni obiteljskog liječnika*. Zbornik. IX. kongres obiteljske medicine. Dubrovnik, 2002. Zagreb : Hrvatska udružba obiteljske medicine; 2002. Str. 28-38. [Primary, secondary and tertiary health measures for elderly in family medicine.]
142. Tomek-Roksandić S, Perko G, Lamer V, Radašević H, Čulig J, Budak A. Značenje komunikacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za starije ljude. U: Materljan E, urednik. *Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin* 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja DR. Lino Peršić; 2002. Str. 81-98. [Importance of communication in primary health care of the elderly.]
143. Turčić N, Žuškin E, Mustajbegović J, Smolej-Narančić N, Ivanković D. Respiratorni simptomi i ventilacijska funkcija pluća osoba treće životne dobi. *Liječnički vjesnik* 2002;124:247-54. [Respiratory symptoms diseases and ventilatory capacity of the third age population.]
144. Ulovec Z, Škrinjaric I, Šošić Z, Szivovics L, Jukić J. The prevalence of minor physical anomalies in mentally retarded children. *Collegium Anthropologicum* 2002;26:119-28. [Zastupljenost tjelesnih minor anomalija u mentalno retardirane djece.]
145. Ulovec Z, Šošić Z, Škrinjaric I, Jukić J. Z. Tjelesne minor anomalije zdrave i mentalno nedovoljno razvijene djece. *Paediatrica Croatica* 2002;46:193-9. [Physical minor anomalies in healthy and mentally retarded children.]
146. Valić F. Aerosoli. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 276-82.
147. Valić F. Neke manjkavosti u ocjenjivanju rizika u tehnološkim procesima. U: Mustajbegović J, Valić F, urednici. *III hrvatski kongres medicine rada s međunarodnim sudjelovanjem*. Zbornik. Brijuni, 2002. Zagreb: Hrvatsko društvo za medicinu rada; 2002. Str. 3-14. [Some insufficiencies of risk assessment in technological process.]
148. Valić F. The asbestos dilemma: I. Assessment of risk. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2002;53:153-67. [Dilema o azbestu i ocjena rizika.]
149. Valić F. The asbestos dilemma: II. the ban. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2002;53:203-11. [Dilema o azbestu: II. zabrana.]
150. Vince A, Kutela N, Isčić-Bes J, Harni V, Ivanišević M, Sonicki M, Čulig Z, Poljak M. Clinical utility of molecular detection of human papillomavirus in cervical samples by hybrid capture technology. *Journal of Clinical Virology* 2002;25(Supl. 3):S109-12.

151. Valić F. Upravljanje zdravstvenim rizicima u općem i radnom okolišu. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 669-75.
152. Valić F, Beritić-Stahuljak D. Toplinski okoliš. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 314-8.
153. Valić F, Beritić-Stahuljak D, Cigula M. Udahnuta netopljiva vlakna - važan zdravstveni problem. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):48-55. [Inhaled insoluble fibres - a significant health problem.]
154. Valić F, Cigula M. Ocjenjivanje čimbenika radnog okoliša. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. *Medicina rada i okoliša*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 691-705.
155. Vitale K, Marijanović Rajčić M, Senta A. Waters in Croatia between practice and needs: public health challenge. *Croatian Medical Journal* 2002;43:485-92.
156. Vitale K, Trbojević-Čepe M, Smolej-Narančić N. Apolipoprotein H genetic variability in the population of Krk island, Croatia. *Human Biology* 2002;74:545-54.
157. Vorko-Jović A. Epidemiološki pokazatelji zdravstvenog stanja. Vježba 1. U: Vorko-Jović A, urednica. *Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 95-103. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
158. Vorko-Jović A. Populacijske usporedbe - dobna standardizacija. Vježba 3. U: Vorko-Jović A, urednica. *Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 111-7. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
159. Vorko-Jović A, urednica. *Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. 138 str. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
160. Vorko-Jović A, Aleraj B. Cijepljenje. Seminar 2. U: Vorko-Jović A, urednica. *Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 15-7. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
161. Vorko-Jović A, Rudan I. Nesreće. Seminar 3. U: Vorko-Jović A, urednica. *Priručnik za seminare i vježbe iz epidemiologije*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 19-39. (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
162. Vraneš J. Bioterrorizam. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):74-7. [Bioterrorism.]
163. Vraneš J, Drenjančević D. Antibiotici i antimikotici u liječenju infekcija dijabetičkog stopala. U: Hančević J, Coce F, Božikov V, urednici. *Dijabetičko stopalo*. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 163-73.
164. Vrcić-Keglević M. Course methodology: stimulate exchange of experiences. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. *20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections*. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 51-6.
165. Vrcić-Keglević M. History and facts. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. *20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections*. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 17-25.
166. Vrcić-Keglević M. My personal views: reflection about positive and negative experience and plans for the future. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. *20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections*. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 63-5.
167. Vrcić-Keglević M. Review of courses. U: Jakšić Ž, Vrcić Keglević M, editors. *20 years of training of teachers in general/family practice. What we have learned. Memories, experiences, reflections*. Zagreb: Medical School, University of Zagreb, "A. Štampar School of Public Health; 2002. Str. 25-42.
168. Vrcić-Keglević M, Jakšić Ž. Međunarodni tečaj za nastavnike iz opće medicine: 20-godišnje iskustvo. *Liječnički vjesnik* 2002;124(Supl. 2):36-9. [International course "Training of teachers in General/Family Practice": 20 years of experience.]

169. *Vrcić-Keglević M, Petric D, Katić M, Tiljak H, Lovasić S, Mazzi B, Materljan E, Ebling Z, Prlić L, Diminić-Lisica I.* Program specijalizacije opće medicine - je li moguće i kako nadoknaditi propušteno? U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Lqbin 2002. Zbornik. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2002. Str. 282-90. [Harmonization of general practice/family medicine with European standards by introducing specialization.]
170. *Vuletić G, Mujkić A.* Što čini osobnu kvalitetu života: studija na uzorku hrvatske gradske populacije. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):64-70. [What makes quality of life: study on Croatian urban population.]
171. *Vuletić S.* Naturalističko raspitivanje - zanemarena istraživačka paradigma u javnom zdravstvu. Liječnički vjesnik 2002;124(Supl. 2):45-8. [Naturalistic inquiry - the neglected research paradigm in public health.]
172. *Žuškin E.* Testovi plućnih funkcija. U: Gamulin S, Marušić M, Kovač Z. Patofiziologija. 5. obnovlj. izmijenj. izd. Zagreb: Medicinska knjiga; 2002. Str. 853-8.
173. *Žuškin E, Mustajbegović J, Zvalić M, Bogadi-Šare A, Dečković-Vukres V, Turčić N, Bradić V.* Uloga medicine rada u ocjeni radne sposobnosti i invalidnosti. Liječnički vjesnik 2002;124:181-5. [The role of occupational medicine in evaluation of work capacity and invalidity.]
174. *Žuškin E, Šarić M, Zvalić M, Kanceljak B.* Pluća i bronhi. U: Šarić M, Žuškin E, urednici. Medicina rada i okoliša. Zagreb: Medicinska naklada; 2002. Str. 428-54.

2003.

1. *Ajduković M, Pavleković G,* urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. (267 str.)
2. *Babić-Bosanac S.* Duševna bolnica i prisilna hospitalizacija duševnih bolesnika. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. Medicinska sociologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 83-97.
3. *Babić-Bosanac S.* Duševne bolesti i/ili duševni poremećaji. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. Medicinska sociologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 65-81.
4. *Babić-Bosanac S.* Prava pacijenata. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 369-74. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
5. *Babić-Bosanac S.* Zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 147-53. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
6. *Belicza B, Borovečki A.* Smallpox prevention in the state public health policy in Croatia (1798-1940). Periodicum biologorum 2003;125:9-16.
7. *Bojić L, Mandić Z, Novak-Lauš K, Sonicki Z, Karelović D.* A study of replacement of timolol-pilocarpine with latanoprost in pseudoexfoliation glaucoma. Collegium Anthropologicum 2003;27:729-734. [Ispitivanje zamjene timolola i pilokarpina s latanoprostom kod pseudoeksfolijativnog glaukoma.]
8. *Borovečki A.* The life and work of Andrija Štampar (1888-1958). Periodicum biologorum 2003;105:83-4.
9. *Brudnjak Z.* Hepadnaviridae. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parazitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 347-9.
10. *Brudnjak Z.* Prioni. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parazitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 399-401.
11. *Brudnjak Z.* Retroviridae. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parazitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 339-45.

12. Brumen V, Garaj-Vrhovac V. Biološki učinci zračenja elektromagnetskog spektra i njihove zdravstvene posljedice. *Sigurnost* 2003;45:107-16. [Biological effects of electromagnetic spectrum radiation and its impact on health.]
13. Budak A, Babić-Banaszak A, Katić M, Vuletić S. Analiza tranzicije zdravstvenog sustava: što misle korisnici zdravstvene zaštite. *Liječnički vjesnik* 2003;125:32-5. [Analysis of transition of health care system in Croatia: the health care users' opinion.]
14. Cerjan-Letica G, Letica S. Bolest. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 51-64.
15. Cerjan-Letica G, Letica S. Medicinska sociologija: predmet, podrijetlo i razvoj. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 1-15.
16. Cerjan-Letica G, Letica S. Medicinske profesije. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. 173-97.
17. Cerjan-Letica G, Letica S. Uloge i odnosi pacijenata i liječnika. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 157-71.
18. Cerjan-Letica G, Letica S. Zdravlje. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 37-50.
19. Cerjan-Letica G, Letica S. Zdravstveno ponašanje. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 137-56.
20. Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. 232 str.
21. Cvijetić S, Colić Barić I, Bolanča S, Jureša V, Dekanić Ožegović D. Ultrasound bone measurement in children and adolescence. Correlation with nutrition, puberty, anthropometry, and physical activity. *Journal of Clinical Epidemiology* 2003;56:591-7.
22. Čavlek T, Jureša V, Bartolić A, Režek S. HIV pozitivno dijete i škola. *Medix* 2003;9(51):112-114.
23. Čivljak M. Prvi hrvatski "Dan bez dima". *Glasnik hrvatskoga katoličkoga liječničkog društva* 2003;13(4):8-10. [The first Croatian "Day without smoke".]
24. Deželić Gj. HL7 - što je to? *Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku* 2003;13(1):4-5.
25. Deželić Gj. Komunikacijska norma HL7 u Hrvatskoj. *Medicinska informatika* 2003;6:27-33. (Zbornik radova 6.simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb, 2003) [Communication Standard HL7 in Croatia.]
26. Draženović V, Ilić A, Sim R, Božikov J, Mlinarić-Galinović G. Immune response to influenza vaccine (A/New Caledonia/20/99(H1N1)-like, A/Moscow/10/99(h3N2)-like, and B/Beijing/184/93+B/Yamanashi/166/98-like) in the elderly. *Periodicum biologorum* 2003;106:147-51.
27. Džakula A, Kovačić L. Hitna medicinska pomoć. U: Kovačić L, urednik. *Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 216-8. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
28. Ebling Z, Prlić L, Gmajnić R, Ebling B, Kovačić L. Zdravlje prognaninka i adaptacija u zajednici. U: Materljan E, urednik. *Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin* 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 30-40. [Health of displaced persons and their adaptation in the community.]
29. Ebling Z, Šamija M, Kovačić L, Strnad M, Šerić V, Znaor A. Prijedlog nacionalnog programa prevencije i ranog otkrivanja raka. U: Materljan E, urednik. *Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin* 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja

- Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 72-90. [Proposal of the national cancer prevention and early detection program.]
30. *Ivanković D, Kovačić L, Jakšić Ž.* Kvaliteta: ocjena, kontrola, osiguranje i stručni nadzor u zdravstvenoj djelatnosti. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 353-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 31. *Jakovčić T, Marijanović Rajčić M, Senta A.* Procijena antropogenog utjecaja na onečišćenje Drave i Mure teškim metalima. U: Gereš D, glavni urednik. 3. hrvatska konferencije o vodama. Hrvatske vode u 21. stoljeću. Osijek, 2003. Osijek: Hrvatske vode; 2003. Str. 291-4. [Assessment of anthropogenic influence on pollution of river water Drava and Mura by heavy metals.]
 32. *Jakšić Ž.* Bolesnik u kući i instituciji. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str.108-13. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 33. *Jakšić Ž.* Deseta revizija međunarodne klasifikacije bolesti (mkb-10). U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 47-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 34. *Jakšić Ž.* Gospodarenje u zdravstvu. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 402-10. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 35. *Jakšić Ž.* Kako učiti organizaciju i upravljanje. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 312-7. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 36. *Jakšić Ž.* Medicinska dokumentacija. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 35-44. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 37. *Jakšić Ž.* Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, nesposobnosti i zdravlja, HO 2002-12-10. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 50-3. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 38. *Jakšić Ž.* Mjere zdravstvene zaštite i medicinska tehnologija. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 71-7. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 39. *Jakšić Ž.* "Moram priznati da sam iskreno sretna..." Može li se i treba li rješavati socijalnomedicinske probleme u obiteljskoj medicini? U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 11-29. ["I have to admit that I am trully pleased..." Is it possible and is it necessary to solve socioeconomic nedical problems in family practice?]
 40. *Jakšić Ž.* Od administracije do poduzetništva u zdravstvu. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 304-7. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 41. *Jakšić Ž.* Organizacijska dijagnoza. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 260-6. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 42. *Jakšić Ž.* Racionalizacija u zdravstvenoj zaštiti. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 154-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 43. *Jakšić Ž.* Razvoj potencijala stručnog osoblja. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 283-303. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)

44. Jakšić Ž. Socijalna skrb, pomoć i zaštita. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 95-107. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
45. Jakšić Ž. Standardi i normativi. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 360-3. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
46. Jakšić Ž. Vrijednovanje u zdravstvu. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 339-49. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
47. Jakšić Ž. Zašto bi budući liječnik trebao nešto znati o znanostima upravljanja. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 3-5. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
48. Jakšić Ž, Kovačić L. Korijeni i osnovni pojmovi. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 6-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
49. Jakšić Ž, Kovačić L. Primarna zdravstvena zaštita. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 183-6. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
50. Jakšić Ž, Kovačić L. Socijalna i zdravstvena politika. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 385-95. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
51. Jakšić Ž, Vuletić S. Okoliš i naslijeđe. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 411-20. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
52. Jakšić Ž, Vuletić S, Kovačić L. Ocjena zdravstvenog stanja populacije. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 17-27. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
53. Jandrić-Balen M, Božikov V, Bistrović D, Jandrić I, Božikov J, Romić Ž, Balen I. Antioxidant enzymes activity in patients with peripheral vascular disease, with and without presence of diabetes mellitus. Collegium Anthropologicum 2003;27:735-743. [Aktivnost antioksidativnih enzima s perifernom vaskularnom bolesti, sa i bez prisustva šećerne bolesti.]
54. Jurković Lj, Katić M, Ožvačić Z, Stojanović-Špehar S, Vinter-Repalust N. Podcijenjenost incidencije varicele - učestalost zahtjeva za liječničkom pomoći. Acta Medica Croatica 2003;57:117-22. [Underestimated incidence of varicella - frequency of requests for physician's help.]
55. John V. Obilježja pojave zaraznih bolesti u izoliranim otočnim populacijama Republike Hrvatske. Doktorska disertacija. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2003. 68 listova [Epidemiological characteristics of infectious diseases in Croatian island isolates.]
56. Jovanović H, Prebeg Ž, Stanić I, Vuletić G. Impact of war on growth patterns in school children in Croatia. Collegium Anthropologicum 2003;27:573-579. [Utjecaj rata na tijek rasta školske djece u Hrvatskoj.]
57. Jureša V. Školski liječnik i problem nasilja u obitelji. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 233-9.
58. Jureša V, Jakšić Ž, Kovačić L. Zdravstveno zakonodavstvo. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 396-401. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
- Jureša V, Čavlek T. Edukacija HIV/AIDS-u. U: Lipozenčić J, urednik. Spolno prenosive bolesti i infekcije. Zagreb: Medicinska naklada, 2003. Str. 1996-9.

59. Kanceljak-Macan B, Macan J, Plavec D, Milković-Kraus S, Žuškin E. Alergijski poremećaji dišnog sustava i kože kao javnozdravstveni problem. *Liječnički vjesnik* 2003;125:81-7. [Allergic disorders of respiratory system and skin as a public health problem.]
60. Katalinić Janković V, Ramljak Šešo M. Mycobacterium. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija*. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 157-63.
Katić M, Jureša V, Bergman-Marković B, urednici. Preventivni program kardiovaskularnih bolesti u obiteljskoj medicini. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2003.
61. Kelnerić D, Kišić M, Kovačić L. Patronaža. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 275-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
62. Kern J. HL7 i druge norme u zdravstvu. *Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku* 2003;13(1):8-9.
63. Kern J. Normizacija u medicinskoj informatici - izvještaj tehničkog odbora DZNM/TO215. *Medicinska informatika* 2003;6:47-50. (Zbornik radova 6.simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb, 2003) [Standardization in medical informatics - report of technical committee DZNM/TO215.]
64. Kern J. Odlučivanje u medicini. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 54-61. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
65. Kosor E, Gagro A, Draženović V, Kuzman I, Jeren T, Rakušić S, Rabatić S, Markotić A, Gotovac K, Sabioncello A, Čecuk E, Kerhin-Brkljačić V, Gjenero-Margan I, Kaić B; *Mlinarić-Galinović G, Kaštelan A, Deakris D. MHC-tetrameri: na tragu specifične imunosti*. *Acta Medica Croatica* 2003;57:255-9. [MHC tetramers: tracking specific immune response.]
66. Kovačić L, prevodilac i priređivač. Izvještaj o zdravlju u Europi 2002. godine. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 381-2. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
67. Kovačić L, priređivač. Indikatori za praćenje zdravlja. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 377-80. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
68. Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici) 461 str.
69. Kovačić L. Aktivnosti i suradnici u zdravstvenoj zaštiti. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 247-51. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
70. Kovačić L. Međunarodna zdravstvena suradnja. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 421-34. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
71. Kovačić L. Planiranje u zdravstvu. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 127-31. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
72. Kovačić L. Privatna praksa. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 308-11. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
73. Kovačić L. Rehabilitacija. U: *Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 114-8. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)

74. Kovačić L. Sistemsko mišljenje i sistemski pristup. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 31-4. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
75. Kovačić L, Jakšić Ž. Vještina upravljanja i ciklus menadžmenta. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 10-13. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
76. Kovačić L, Kern J. Telemedicina, telematika i javno zdravstvo. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 242-4. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
77. Kovačić L, Lang S. Organizacija bolničke zaštite. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 187-94. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
78. Kovačić L, Šogorić S, Mujkić A. Javno zdravstvo. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 179-82. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
79. Kovačić L, Šošić Z, Džakula A. Organizacija zdravstvene zaštite, razine i ustanove. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 169-78. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
80. Kusić Z, Novosel SA, Dabelić N, Punda M, Rončević S, Labar Ž, Lukinac Lj, Nothig-Hus D, Staničić A, Kaić-Rak A, Mesaroš-Kanjski E, Karner I, Smoje J, Milanović N, Katalenić M, Jureša V, Sarnavka V. Croatia has reached iodine sufficiency. *Journal of Endocrinological Investigation* 2003;26:738-42.
81. Kušec S, Brborović O, Schillinger D. Diabetes websites accredited by the health on the net foundation Code of Conduct: readable or not? U: Baud R, Fieschi M, Le Beux P, Ruch P, editors. The new navigators: from professionals to patients. *Proceedings of MIE1003*. Amsterdam: IOS; 2003. Str. 655-60. (Studies in Health Technology and Informatics ; vol. 95)
82. Lang S, Jakšić Ž. Kvaliteta života. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 364-8. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
83. Lang S, Vlahušić A, Šogorić S, Strnad M, Erceg M. Strategija unapređenja zdravlja i preventivne medicine. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 437-44. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
84. Letica S, Vukušić H. Stres i socijalna podrška. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. *Medicinska sociologija*. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 99-113.
85. Lončar M, Kovačić L. Vođenje poslovanja ordinacije obiteljske medicine. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 321-3. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
86. Lukačić Z, Kern J. Koliko se slažu sustavi strojnog učenja u ekstrakciji relevantnih atributa? *Medicinska informatika* 2003;6:22-6. (Zbornik radova 6.simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb, 2003) [Reproducibility of relevant attribute sets extracted by different machine learning systems.]
87. Lukić Grlić A. Picornaviridae. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. *Specijalna medicinska mikrobiologija i parazitologija*. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 257-64.
88. Mamula M, Pavleković G. Tjelesni, psihički i socijalni znakovi zlostavljanja žene u obitelji. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. *Nasilje nad ženom u obitelji*. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 107-9.
89. Manestar Blažić T, Božikov J. Accessibility of the Croatian health related web sites. *Medicinska informatika* 2003;6:92-8. (Zbornik radova 6.simpozija Hrvatskog društva za

- medicinsku informatiku. Zagreb, 2003) [Pristupačnost hrvatskih web mjesta vezanih uz zdravlje.]
90. *Marijanović Rajčić M, Jakovčić T.* Sustavno praćenje kakvoće voda rijeka Mure i Drave u međunarodnoj suradnji. U: 8. stručni sastanak laboratorija ovlaštenih za ispitivanje vode. Rovinj, 2003. Rovinj: Državna uprava za vode, Hrvatske vode-direkcija, Institut "Ruđer Bošković"; 2003. Str. 11-3.
 91. *Marijanović Rajčić M, Jakovčić T, Vitale K, Senta A.* Vremenske serije i klaster analiza u ocijeni kvalitete vode rijeke Drave. U: Gereš D, glavni urednik. 3. hrvatska konferencije o vodama. Hrvatske vode u 21. stoljeću. Osijek, 2003. Osijek: Hrvatske vode; 2003. Str. 351-8. [Time series and cluster analysis in river Drava quality control.]
 92. *Marijanović Rajčić M, Raspor B.* Pregled hrvatskih norma iz područja kakvoće voda (II. dio). Hrvatska vodoprivreda 2003;12(127-128):68-76.
 93. *Marijanović Rajčić M, Vitale K.* Chlorinated solvents and microbiological quality of family drinking water wells in Zagreb area. Periodicum biologorum 2003;105:29-36.
 94. *Marinović D, Sonicki Z.* ECDL u zdravstvu. Medicinska informatika 2003;6:114-8. (Zbornik radova 6.simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Zagreb, 2003) [ECDL in health care.]
 95. *Mastilica M.* Društvene nejednakosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti. U: Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. Medicinska sociologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 115-36.
 96. *Mastilica M.* Financiranje zdravstvene zaštite. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 132-46. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 97. *Matica B, Horvat D, Mlinarić Missoni E, Ramljak Šešo M.* Protisti probavnog sustava. Entamoeba, Giardia, Cryptosporidium, Isospora. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 405-22.
 98. *Matica B, Ramljak Šešo M.* Enterobacteriaceae I. Escherichia, Klebsiella, Proteus. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str.37-48.
 99. *Matica B, Ramljak Šešo M.* Mycoplasmataceae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 181-86.
 100. *Meniga A, Jakšić Ž, Džakula A, Kovačić L, Šošić Z.* Zdravstvena zaštita u izvanrednim stanjima. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 219-32. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
 101. *Miličić J, Bujas Petković Z, Božikov J.* Dermatoglyphs of digito-palmar complex in autistic disorder: family analysis. Croatian Medical Journal 2003;44:469-76.
 102. *Missoni E, Kern J.* Fatality risk factors for bicyclists in Croatia. Croatian Medical Journal 2003;44:610-3.
 103. *Mlinarić Galinović G.* Adenoviridae, Parvoviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 361-6.
 104. *Mlinarić Galinović G.* Caliciviridae, Astroviridae, Coronaviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 265-9.
 105. *Mlinarić Galinović G.* Orthomyxoviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 271-5.

106. *Mlinarić Galinović G.* Paramyxoviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 277-88.
107. *Mlinarić Galinović G.* Reoviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 333-8.
108. *Mlinarić Galinović G, Ljubičić M.* Rhabdoviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 289-95.
109. *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. 534 str.
110. *Mlinarić Galinović G, Turković B.* Arenaviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 321-5.
111. *Mlinarić Galinović G, Turković B, Brudnjak Z.* Poxviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M* i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 389-98.
112. *Mlinarić-Galinović G, Turković B, Brudnjak Z, Gjenero-Margan I.* Virus variole kao biološko oružje. Liječnički vjesnik 2003;113:16-23. [Smallpox virus as a biological weapon.]
113. *Mujkić A.* Činjenice o zdravlju, zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti u svijetu. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 350-2. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
114. *Mujkić A.* Socijalna pedijatrija. U: *Kovačić L*, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 195-200. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
115. *Mujkić A, Vitale K, Tulchinsky TH, Rodin U.* Prophylactic use of vitamin K for newborns in Croatia - ublic health issue. Periodicum biologorum 2003;105:65-70.
116. *Mustajbegović J, Kern J, Schachter NE, Žuškin E, Pavičić F, Teufel N.* Ventilatory functions in Croatian population in comparison with European reference values. Croatian Medical Journal 2003;44:614-7.
117. *Mustajbegović J, Žuškin E, Schachter EN, Kern J, Luburić-Milas M, Pucarín J.* Respiratory findings in tobacco workers. Chest 2003;123:1740-8.
118. *Nuijten MC, Szende A, Kosa J, Mogyorosy Z, Kramberger B, Nemecek K, Tomek D, Orešković S, Laskowska M.* Health care reform in six Central european countries. A focus on health economic requirements in the drug pricing and reimbursement processes. European Journal of Health Economics 2003;4:286-91.
119. *Orešković S.* Normalno i psihološko. U: *Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S.* Medicinska sociologija. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 17-35.
120. *Orešković S, Borovečki A.* "Andrija Štampar" School of Public Health: old lady with the future. Periodicum biologorum 2003;105:1-3.
121. *Orešković S, Stevanović R, Božičević I.* Sex differences in hip fractures in Croatia. Periodicum biologorum 2003;105:59-63.
122. *Pavičić D, Orešković S, Rudan I, Rudan D, Božičević I, Bistrovic D, Vrdoljak A, Vorko-Jović A, Biloglav Z, Kolarić B, Kujundžić-Tiljak M, Sonicki Z, Vuletić G, Troskot R, Saftić V, Rudan P.* Youth and AIDS - a study of attitudes, knowledge, behavior and risks in the post-war Croatia. Collegium Anthropologicum 2003;27:161-72.
123. *MLadež* i AIDS: ispitivanje stavova, znanja, ponašanja i rizika u poslijeratnoj Hrvatskoj.
124. *Pavlak M, Božikov J, Vlahović K, Jerčić J, Župančić Ž.* Simulacijsko modeliranje I njegova primjena u veterinarskoj medicini. Veterinarska stanica 2003;34:19-28.

125. Pavleković G. Komunikacije. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 252-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
126. Pavleković G. Međuprofesionalna suradnja u rješavanju problema nasilja nad ženom u obitelji. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 241-9.
127. Pavleković G. Novi pristup javnozdravstvenom rješavanju problema nasilja nad ženom. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 29-37.
128. Pavleković G. Zdravstveni djelatnik i nasilje u obitelji: postupci u kriznoj situaciji i kontinuiranoj skrbi. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 159-66.
129. Pavleković G. Zdravstveni djelatnik i nasilje u obitelji: umijeće razgovora i ranog otkrivanja problema. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 141-6.
130. Pavleković G, Ajduković M, Mamula M. Nasilje nad ženom u obitelji: osobni, obiteljski ili javnozdravstveni problemi. U: Ajduković M, Pavleković G, urednici. Nasilje nad ženom u obitelji. 2. dop. izd. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć; 2003. Str. 19-28.
131. Pavleković G, Šošić Z. Metode rada u zdravstvenom odgoju. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 90-4. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
132. Pažanin S, Mustajbegović J. Utjecaj dobi na azbestozu pluća i/ili pleure. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 2003;54:5-10. [Aging and asbestosis of parenchyma and/or pleura.]
133. Perković D. Anaerobne sporigene bakterije. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 125-38.
134. Perković D. Campylobacter, Helicobacter. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 59-65.
135. Perković D. Enterobacteriaceae II. Salmonella, Shigella. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 49-57.
136. Perković D. Pseudomonas, Acinetobacter, Aeromonas, Plesiomonas, Vibrio. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 67-80.
137. Peršić Z, Perković D. Anaerobne asporogene bakterije. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 139-55.
138. Petrak J, Božikov J. Journal publications from Zagreb University Medical School in 1995-1999. Croatian Medical Journal 2003;44:681-9.
139. Prebeg Ž. Organizacija zdravstvene zaštite učenika i mladeži. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 201-8. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
140. Posavec M, Čivljak M, Šošić T, Soldo D, Šimić Z, Orešković S. First toll free helpline for smoking cessation - analysis of results after one year of operation. Collegium Anthropologicum 2003;27:461-467. [Telefonska linija pomoći za odvikavanje od pušenja - rezultat prve godine rada.]
141. Prebeg Ž, Kovačić L. Probir. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 86-9. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)

142. Presečki V. Herpesviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 373-88.
143. Presečki V. Papovaviridae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 367-72.
144. Presečki V. Virusi koji uzrokuju hepatitis. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 351-9.
145. Rajić L, Kovačić L, Mujkić A. Stomatološka zdravstvena zaštita. U: *Kovačić L, urednik.* Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 209-15. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
146. Ramljak Šešo M. Haemophilus, Bordetella. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 81-8.
147. Ramljak Šešo M. Neisseria, Moraxella. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 27-36.
148. Ramljak Šešo M. Protisti spolno-mokraćnog sustava. Trichomonas. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 423-6.
149. Ramljak Šešo M. Staphylococcus. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 19-25.
150. Ramljak Šešo M. Streptococcaceae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 3-17.
151. Ramljak Šešo M. Učestalost različitih serogrupa betahemolitičkog streptokoka u obriscima ždrijela zdravih ispitanika. Magistarski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet; 2003.
152. Ramljak Šešo M, Bedenić B, Turković B. Spirochetaceae, Leptospiraceae. U: *Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur.* Specijalna medicinska mikrobiologija i parasitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 165-79.
153. Rudan I, Vadla D, Strnad M, Biloglav Z, Vorko-Jović A. Mediteranski način prehrane u učestalost zloćudnih tumora probavnog sustava na hrvatskim otocima. Liječnički vjesnik 2003;125:60-7. [Mediterranean diet and gastrointestinal cancer in Croatian island isolates.]
154. Schachter EN, Žuškin E, Goswami S, Castranova V, Siegel P, Whitmer M, Gadgil A. Pharmacologic effects of tobacco dust extract on isolated guinea pig trachea. Chest 2003;123:862-8.
155. Senta A, Marjanović Rajčić M, Jakovčić T. Kvaliteta vode iz privatnih zabijenih zdenaca/pumpi na području grada Zagreba. U: Zbornik radova. VII. znanstveno stručni skup Voda i javna vodoopskrba. Istarske Toplice, 2003. Zagreb: /vlast.izd./; 2003 Str. 116-21.
156. Šimunović R, Todorović G, Vinter-Repalust N, Petric D, Katic M. Usporedba korištenja zdravstvene zaštite između seoske i gradske ambulate obiteljske medicine. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 250-60. [Comparison of health care in rural and urban family practice.]
157. Šogorić S. Metoda brze procjene zdravstvenih potreba u zajednici. U: *Kovačić L, urednik.* Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 28-30. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
158. Šogorić S. Unapređenje zdravlja u zajednici. U: *Kovačić L, urednik.* Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 62-8. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)

159. Šogorić S, Vukušić Rukavina T, Mujkić A, Džakula A. Kreiranje strategije zdravlja na lokalnoj razini procesom "Gradske slike zdravlja" i "Gradskog plana za zdravlje". Liječnički vjesnik 2003;125:334-8. [Formulating health strategy at the local level through the development of the "City Health Profile" and the "City Health Plan"]
160. Šošić Z, Jakšić Ž. Zdravstvena intervencija kod kroničnih bolesti. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 78-85. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
161. Šošić Z, Kovačić L, Jakšić Ž. O reformi zdravstva. U: Kovačić L, urednik. Organizacija i upravljanje u zdravstvenoj zaštiti. Zagreb: Medicinska naklada; 2003. Str. 163-5. (Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu) (Biblioteka Sveučilišni udžbenici)
162. Teuber M. Knjižnica. U: Borčić B, glavni urednik. Hrvatski zavod za javno zdravstvo od osnutka do danas 1893. - 2003. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 2003. Str. 110-2.
163. Tomek-Roksandić S, Perko G, Mihok D, Radašević H, Puljak A, Čulig J, Budak A. Uloga primarne zdravstvene zaštite u prevenciji čimbenika bolesnog starenja. U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 108-19. [Importance of primary health care in prevention of pathological aging factors.]
164. Trošelj M, Čikeš N, Kovačić L, Mayer V. Liječnici specijalisti u Hrvatskoj: opći pregled, mogućnosti planiranja i izobrazbe u budućnosti. Liječnički vjesnik 2003;125:281-91. [Medical specialists in Croatia: an possibility for planning and education in the future.]
165. Turković B, Mlinarić-Galinović G. Flaviviridae. U: Mlinarić Galinović G, Ramljak Šešo M i sur. Specijalna medicinska mikrobiologija i parazitologija. Zagreb: Merkur A.B.D.; 2003. Str. 305-12.
166. Ulovec Z, Šošić Z, Škrinjaric I, Szivoczka L, Jukić J. Zastupljenost tjelesnih minor anomalija u djece oštećena sluha. Liječnički vjesnik 2003;125:171-5. [The prevalence of minor physical anomalies in children with hearing impairment.]
167. Vidović V, Henigsberg N, Jureša V. Anxiety and defense styles in eating disorders. Collegium Anthropologicum 2003;27(Suppl. 1):125-34. [Anksioznost i obrambeni stilovi u poremećajima jedenja.]
168. Vinter-Rapalust N, Petric D, Katić M, Šimunović R, Jurković Lj, Todorović G. Liječnik obiteljske medicine i oboljeli od dijabetesa melitusa tipa II - slijede pacijenti naše upute o načinu liječenja? U: Materljan E, urednik. Hrvatski dani primarne zdravstvene zaštite Labin 2003. Zbornik. Labin, 2003. Labin: Dom zdravlja Dr. Lino Peršić; 2003. Str. 194-203. [General practitioner and diabetes type II patients - do patients follow our instructions regarding treatment?]
169. Vitale K, Afrić I, Pavić T, Janev Holcer N. Water shortage as a global public health challenge - overview of the situation in Croatia. Periodicum biologorum 2003;105:17-27.
170. Vorko-Jović A, Biloglav Z, Vadla D, Brezovec M. Istraživanje nesreća na koprivničkom području. Liječnički vjesnik 2003;125:165-71. [Accidents investigation in Koprivnica community.]
171. Vuletić G, Mujkić A. Self-assessment of health related quality of life in Croatian population - gender and educational differences. Periodicum biologorum 2003;105:53-7.
172. Vuletić S. Novi navigator: Od profesionalca do pacijenta. Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku 2003;13(1):1-2. [The new navigators: from professionals to patients.]
173. Židovec-Lepej S, Vince A, Rakušić S, Đaković Rode O, Sonicki Z, Jeren T. Center for Disease Control (CDC) flow cytometry panel for human immunodeficiency virus infection allows recognition of infectious mononucleosis caused by Epstein-Barr virus or cytomegalovirus. Croatian Medical Journal 2003;44:702-6.

174. Žuškin E, Mustajbegović J, Kern J, Ivanković D, Kanceljak B. Učinci organskih aerosola na dišni sustav profesionalno izloženih osoba. *Liječnički vjesnik* 2003;125:151-6. [Effects of organic aerosols on respiratory system in occupationally exposed workers.]
175. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Pucarín J. A comparative study of respiratory function in male workers occupationally exposed to organic aerosols. *Periodicum biologorum* 2003;105:45-51.
176. Žuškin E, Mustajbegović J, Zvalić M, Bogadi-Šare A, Pavlović M, Turčić N. Bolesti profesionalnih glazbenika instrumentalista. *Liječnički vjesnik* 2003;113:23-8. [Work related diseases in professional musicians instrumentalists.]

2004.

1. Babić-Bosanac S, Mastilica M. Zdravstvena reforma u Republici Hrvatskoj s aspekta prava na zdravstvenu zaštitu i prava pacijenata. U: *Medicina i pravo. Izabrana poglavlja 2001-2002-2003*. Maribor: Splošna bolnica; 2004. str. 209-16.
2. Bedenić B. Beta-laktamaze u laboratoriju i njihova uloga u rezistenciji. I. dio: evolucija bakterijske rezistencije uzrokovane beta-laktamazama. *Liječnički vjesnik* 2004;126:314-24. [Beta-lactamase in laboratory and their role in resistance. Part I.: Evolution of bacterial resistance mediated by beta-lactamases.]
3. Bedenić B, Vraneš J. Antibiotic susceptibility and beta-lactamase production of *Moraxella catarrhalis* isolates from Zagreb, Croatia. *Acta Clinica Croatica* 2004;43:365-70. [Antibiotska osjetljivost i proizvodnja beta-laktamaza kod izolata *Moraxella catarrhalis* iz Zagreba, Hrvatska.]
4. Biloglav Z, Ivanković D, Campbell H, Rudan I. Performance of WHO angina questionnaire in measuring burden of coronary heart disease in human isolate populations. *Collegium Anthropologicum* 2004;28:205-13. [Učinkovitost upitnika Svjetske zdravstvene organizacije za anginu pectoris u mjerenju prevalencije koronarne bolesti srca u izoliranim ljudskim populacijama.]
5. Bobek D, Lipozenčić J, Jakić-Razumović J, Ivanković D, Badovinac O. Pojavnost CD30 na limfocitima u upalnom infiltratu akutne faze atopijskog dermatitisa. *Liječnički vjesnik* 2004;126:291-7. [The presence of CD30 on T cells in the inflammatory infiltrate of acute atopic dermatitis.]
6. Babić-Bosanac S, Mastilica M. Zdravstvena reforma u Republici Hrvatskoj s aspekta prava na zdravstvenu zaštitu i prava pacijenta. U: Flis V, Reberšek Gorišek J, Rijavec V, Kraljić S, urednici. *Medicina i pravo. Izabrana poglavlja 2001. 2002, 2003*. Maribor: Splošna bolnica; 2004. Str. 209-16.
7. Borovečki A, Pavlović C. 200th anniversary (1804-2004) of the publication of the poem: *Vaccinatio; De Jenneriano invento optime merito; Carmen elegacium*; by Croatian scientist Luko Stulli. *Croatian Medical Journal* 2004;45:655-73.
8. Borovečki A, ten Have H, Orešković S. Developments regarding ethical issues in medicine in the Republic of Croatia. *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 2004;13:263-6.
9. Božićević I, Orešković S. Looking beyond the new borders: Stability Pact countries of south-east Europe and accession and health. U: McKee M, MacLehose L, Nolte E, editors. *Health policy and European Union enlargement*. Maidenhead : Open University Press; 2004. p. 273-85.
10. Božikov J. Elektronički dom zdravlja (eDZ): virtualno mjesto za trajno usavršavanje, informiranje i međusobnu komunikaciju obiteljskih liječnika. *Edupoint* 2003/2004;(2):24-8.
11. Bubalo P, Curić I, Fišter K. Characteristics of venomous snakebites in Herzegovina. *Croatian Medical Journal* 2004;45:50-3.
12. Čubrilo-Turek M, Topić E, Štefanović M, Šimundić AM, Kern J, Pilaš V. Novi biokemijski biljezi u procjeni malog oštećenja mikarda u životno ugroženih bolesnika. *Acta Medica*

- Croatia 2004;58:381-8. [New biochemical markers in the assessment of minor myocardial damage in critically ill patients.]
13. Donev D, Božikov J. Financing of health care. U: Donev D, Bjegović V, editors. Health systems and their evidence based development. A handbook for teachers, researchers and health professionals. Lage: Hans Jacobs; 2004. Str. 302-23.
 14. Donev D, Kovačić L. Payment methods and regulation of providers. U: Donev D, Bjegović V, editors. Health systems and their evidence based development. . A handbook for teachers, researchers and health professionals. Lage: Hans Jacob; 2004. Str. 324-41.
 15. Gazdek D, Kovačić L. Navika pušenja djelatnika u zdravstvu Koprivničko križevačke županije - usporedna studija 1998. i 2002. Liječnički vjesnik 2004;126:6-10. [Smoking habits among health staff in the county of Koprivnica-Križevci - comparative study 1998 and 2002.]
 16. Hlupić L, Jakić-Razumović J, Božikov J, Čorić M, Belev B, Vrbanec D. Prognostic value of different factors in breast carcinoma. Tumori 2004;90:112-19.
 17. Jakšić Ž. Social medicine, people's health and public health. Reflections on the occasion of the 77 anniversary of A. Štampar School of Public Health. Zdravstveno varstvo 2004;43:137-40.
 18. Jakšić Ž. Socialna medicina, zdravje prebivalstva in javno zdravje. Misli ob 77-letnici Šole za javno zdravje A. Štampar. Zdravstveno varstvo 2004;43:141-4.
 19. Jakšić Ž. Specijalizaciju ne čini samo učenje i nastava već i profesionalni razvoj. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. 4. kongres Društva obiteljskih doktora H.L.Z. Rovinj, 2004. /Zagreb/: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2004. Str. 53-74. [Vocational training has to be a step forward in professional development.]
 20. Jureša V, Posavec M, Perković N, Tičinović A. Uloga školskog liječnika u prevenciji srčanožilnih bolesti u školske djece i mladih. Medix 2004;(56/57):109-12.
Jureša V. Fizičke posljedice seksualnog nasilja. U: Mamula M, urednik. Seksualno nasilje u školama. Zagreb: Ženska soba. Centar za prevenciju, istraživanje i suzbijanje seksualnog nasilja i žensku seksualnost, Zagreb: ..; 2004. Str. 42-4.
 21. Kanceljak-Macan B, Žuškin E, Macan J. Organic aerosols and the development of allergic disorders. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 2004;55:213-20. [Uloga organskih aerosola u nastanku alergijskih poremećaja.]
 22. Katić M, Jureša V, Orešković S. Family medicine in Croatia: past, present, and forthcoming challenges. Croatian Medical Journal 2004;45:543-9.
 23. Katić M, Petric D, Jureša V, Mazzi B, Bakar Ž, Stevanović R, Soldo D, Katić V. Zašto i kako promijeniti sustav plaćanja službe obiteljske medicine. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. 4. kongres Društva obiteljskih doktora H.L.Z. Rovinj, 2004. /Zagreb/: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2004. Str. 31-42. [Why and how change the system of payment in family medicine.]
 24. Kern J, Ivanković D, Šogorić S, Vuletić S. What was the lifestyle of people who died by cardiovascular diseases? Medicinski arhiv 2004;58:351-3.
 25. Kolaček S, Jadrešin O, Petković I, Mišak Z, Sonicki Z, Booth IW. Gluten-free diet has a beneficial effect on chromosome instability in lymphocytes of children with coeliac disease. Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition 2004;38:177-80.
 26. Kovačić L, Božikov J. Master programs in public health - dilemmas and challenges. U: Lacković Z, Božikov J, editors. European PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Proceedings of the Second European Conference on Harmonisation of PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Final version. Zagreb: Medicinski fakultet; Medicinska naklada; str.....
 27. Labar B, Rudan I, Ivanković D, Biloglav Z, Mršić M, Strnad M, Fučić A, Znaor A, Bradić T, Campbell H. Haematological malignancies in childhood in Croatia: investigating the

- theories of depleted uranium, chemical plant damage and "population mixing". European Journal of Epidemiology 2004;19:55-60.
28. Lacković Z, Božikov J, editors. European PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Proceedings of the Second European Conference on Harmonisation of PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Final version. Zagreb: Medicinski fakultet; Medicinska naklada; 2004.
 29. Lukenda J, Kolarić B, Kolačić I, Pažur V, Biloglav Z. Cardiovascular diseases in Croatia and other transitional countries: comparative study of publications, clinical interventions, and burden of disease. Croatian Medical Journal 2005;46:865-74.
 30. McKee M, Fister K. Post-communist transition and health in Europe [editorial]. BMJ 2004;329:1355-6.
 31. Markić I, Katić M, Markić D. Zbrinjavanje bolesnika s hipertenzivnom krizom u Centru za hitnu medicinsku pomoć Doma zdravlja Opatija. Liječnički vjesnik 2004;126:234-40. [Treatment of patients with hypertensives crisis in Emergency Department of Opatija Health Care Center]
 32. Manestar-Blažić T, Božikov J. A simulation model of the testicular carcinogenesis. In: Hamam Y, Attiya G, editors. Proceedings of the 5th EUROSIM Congress on Modelling and Simulation. Paris, 2004. /CD-ROM/. Paris: EUROSIM; 2004.
 33. Marušić M, Božikov J, Katavić V, Hren D, Kljaković-Gašpić M, Marušić A. Authorship in a small medical journal: a study of contributorship statements by corresponding authors. Science and Engineering Ethics 2004;10:493-502.
 34. Marušić M, Mišak A, Kljaković-Gašpić M, Fišter K, Hren D, Marušić A. Producing a scientific journal in a small scientific community: an author-helpful policy. International Microbiology 2004;7:143-7.
 35. Mujkić A, Rodin U, Šogorić S, Vuletić G. 125 godina praćenja dojenačke smrtnosti u Hrvatskoj (1874-1999. godine). Liječnički vjesnik 2004;126:1-6. [125 years of infant mortality registration in Croatia (1874-1999)]
 36. Mujkić A, Vuletić G. Znanje i stavovi roditelja o dojenju. Acta Medica Croatica 2004;58:37-41. [Knowledge and attitudes towards breastfeeding among nursing women.]
Mujkić A. Praćenja rasta i razvoja predškolske djece. U: Ujević, D, glavni urednik. Hrvatski antropometrijski sustav - put u Europu. Zbornik izlaganja na stručnom skupu 27. svibnja 2004. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet; 2004. Str. 55-8. (Publikacije serije HAS; knj. 1)
 37. Orešković S, Mastilica M; Babić S, Borovečki A, Božičević I, Čivljak M, Vukušić Rukavina T, Kalanj K, urednici.Tekstovi. Medicinska sociologija-seminar/Readings. Medical sociology-seminar.Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"; 2004.
 38. Ožvačić Z, Katić M, Lazić Đ, Verovečki-Nekić V, Petriček G. Sindrom izgaranja među liječnicima obiteljske medicine u Hrvatskoj. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. 4. kongres Društva obiteljskih doktora H.L.Z. Rovinj, 2004. /Zagreb/: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2004. Str. 91-102. [Burnout syndrome in general practitioners in Croatia.]
 39. Palmović M, Čorović N, Gomzi M, Šimić D, Jazbec A, Kujundžić-Tiljak M. Smoking habits, signs of chronic diseases and survival in inland and coastal regions of Croatia: a follow-up study. Collegium Anthropologicum 2004;28:689-700. [Pušenje, simptomi kroničnih bolesti i preživljavanje u kontinentalnoj i obalnoj populaciji u Hrvatskoj: daljnje istraživanje.]
 40. Pavičić Bošnjak A, Batinica M, Hegeduš-Jungvirth M, Grgurić J, Božikov J. The effect of baby friendly hospital initiative and postnatal support on breastfeeding rates - Croatian experience. Collegium Anthropologicum 2004;28:235-43. [Učinak inicijative bolnice - prijatelj djece i postnatalne potpore na učestalost dojenja - hrvatsko iskustvo.]

41. Pavlak M, Božikov J, Vlahović K, Jerčić J. Primjena simulacijskog modela u određivanju nekih parametara regulacije populacije gradskog goluba. U: Priopćenja 5. znanstveno stručnog skupa iz DDD-a s međunarodnim sudjelovanjem "Pouzdan put do zdravlja životinja, ljudi i njihova okoliša". Mali Lošinj, 2004. Mali Lošinj: /valst. izd./; 2004. Str. 410-7.
- Prebeg Ž. Rast i razvoj djece i mladeži. U: Ujević, D, glavni urednik. Hrvatski antropometrijski sustav - put u Europu. Zbornik izlaganja na stručnom skupu 27. svibnja 2004. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet; 2004. Str.47-54. (Publikacije serije HAS; knj. 1)
42. Prlić L, Ebling Z, Glavina K, Gmajnić R, Vuletić G, Kovačić L, Tokalić M. Health of returnees in Osijek region and required special measures of health care and community and community organization. Collegium Anthropologicum 2004;28(Suppl. 2): 345-56. [Zdravlje povratnika u osječkoj regiji i potreba za specifičnim mjerama zdravstvene skrbi i organizacije u lokalnoj zajednici.]
43. Pucarín-Cvetković J. Procjena unosa folne kiseline i folata u prehrani mladih žena. (magistarski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet ; 2004.
44. Rudan I, Rudan P. From genomic advances to public health benefits: the unbearable lightness of being stuck. Collegium Anthropologicum 2004;28:483-507. [Od napretka u istraživanju genoma do javno-zdravstvene dobrobiti: nepodnošljiva lakoća stajanja na mjestu.]
45. Rudan I, Škarić-Jurić T, Smolej-Narančić N, Janićijević B, Rudan D, Martinović Klarić I, Barać L, Perićić M, Galić R, Lethbridge-Čejku M, Rudan P. Inbreeding and susceptibility to osteoporosis in Croatian island isolates. Collegium Anthropologicum 2004;28:585-601. [Srođivanje i sklonost osteoporozi u izoliranim otočnim populacijama Hrvatske.]
46. Rudan P, Janićijević B, Jovanović V, Miličić J, Smolej Narančić N, Sujoldžić A, Szirovicza L, Škarić-Jurić T, Barać Lauc L, Lauc T, Martinović-Klarić I, Perićić M, Rudan D, Rudan I. Holistic anthropological research of Hvar islanders, Croatia - from parish registries to DNA studies in 33 years. Collegium Anthropologicum 2004;28(Suppl. 2):321-43. [Holistički pristup antropološkim istraživanjima populacije otoka Hvara - od analize rodoslovlja do istraživanja DNK tijekom 33 godine.]
47. Rudan I, Stevanović R, Vitart V, Vuletić G, Sibbett L, Vuletić S, Ivanković D, Szirovicza L, Stanić A, Hayward C, Campbell H, Cvjetanović B. Lost in transition - the island of Susak (1951-2001). Collegium Anthropologicum 2004;28:403-21. [Izgubljeni u tranziciji - otok Susak (1951-2001).]
48. Schachter EN, Žuškin E, Gadgil A, Rienzi N, Goswami S. Hyperresponsiveness to tobacco dust extract in sensitized guinea pig trachea. Pulmonary Pharmacology and Therapeutics 2004;17:65-71.
49. Schachter EN, Žuškin E, Gadgil A, Rienzi N, Goswami S, Castranova V, Siegel P, Whitmer M, Chung E. Pharmacological studies of the effect of wheat grain extract. Respiration 2004;71:276-83.
50. Senta A, Pucarín-Cvetković J, Doko Jelinić J. Kvantitativni modeli namirnica i obroka. Priručnik za poslijediplomski nastavu. Zagreb : Medicinska naklada; 2004. (72 str.)
51. Stojanović-Špehar S, Blažeković-Milaković S, Matanić D. Education about pharmacotherapy and psychotherapy of anxiety among primary care physicians in Croatia: Balint Group approach. Croatian Medical Journal 2004;45:625-9.
52. Šimunović R, Bilić V, Kumbrija S, Blažeković-Milaković S. Balintova grupa - pomoć - pomoć u radu liječnika obiteljske medicine. Liječnički vjesnik 2004;126:311-3. [Balint group - aid to general practitioner.]
53. Šogorić S. Planning for health at county level: the Croatian experience. Eurohealth 2004;10(4):30-3.
54. Tedeschi-Reiner E, Reiner Ž, Sonicki Z. Atherosclerosis in retinal arteries in men: role of serum lipoproteins and apoproteins. Croatian Medical Journal 2004;45:333-7.

55. Tješić-Drinković D, Tješić-Drinković D, Votava-Raić A, Kelečić J, Voskresensky Baričić T, Vraneš J, Sertić J. Procjepljenost djece sa cističnom fibrozom. *Paediatrica Croatica* 2004;48:147-53. [Immunization rate in children with cystic fibrosis.]
56. Turčić N, Žuškin E, Mustajbegović J, Smolej-Narančić N, Ivanković D, Šoda A, Redžebašić A. Referentne vrijednosti ventilacijske funkcije pluća osoba treće životne dobi. *Acta Medica Croatica* 2004;58:359-65. [Reference values of ventilatory capacity in persons of the third age.]
57. Ulovec Z, Šošić Z, Škrinjaric I, Čatović A, Čivljak M, Szivovicza L. Prevalence and significance of minor anomalies in children with impaired development. *Acta Paediatrica* 2004;93:836-40.
58. Vilibić Čavlek T, Mlinarić Galinović G, Turković B, Krizmanić I. Etiologija atipičnih pneumonija u 2002. godini: rezultati Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. *Acta Medica Croatica* 2004;58:187-92. [Etiology of atypical pneumonias in 2002: results of National Institute of Public Health.]
59. Vinter-Repalust N, Petriček G, Katić M. Obstacles which patients with type 2 diabetes meet while adhering to the therapeutic regimen in everyday life: qualitative study. *Croatian Medical Journal* 2004;45:630-6.
60. Vraneš J, Tješić-Drinković D, Žulj I, Kružić V, Turković B, Marić S. Adherence ability of *Pseudomonas aeruginosa* strains isolated from patients with cystic fibrosis to two different epithelial cell lines. *Collegium Anthropologicum* 2004;28:675-80. [Sposobnost adherencije na dvije različite epitelne stanične kulture sojeva *Pseudomonas aeruginosa* izoliranih u bolesnika s cističnom fibrozom.]
61. Vrca Botica M, Kovačić L, Kujundžić Tiljak M, Katić M, Botica I, Rapić M, Novaković D, Lovasić S. Frequent attenders in family practice in Croatia: retrospective study. *Croatian Medical Journal* 2004;45:620-4.
62. Vrcić-Keglević M. Specijalističko usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine u europskim zemljama. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. 4. kongres Društva obiteljskih doktora H.L.Z. Rovinj, 2004. /Zagreb/: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2004. Str. 205-12. [Vocational training programmes for general practitioners in European countries.]
63. Vukušić-Rukavina T, Fišter K, Orešković S. Public health education: approaching integrated public health knowledge. U: Lacković Z, Božikov J, editors. *European PhD programs in biomedicine and health sciences. Proceedings of the European Conference on Harmonization of PhD Programs in Biomedicine and Health Sciences*. Zagreb, 2004. Zagreb: Medical School, University of Zagreb; 2004. Str. 45-51.
64. Vuletić G. Generacijski i transgeneracijski čimbenici kvalitete života vezane za zdravlje studentske populacije. (doktorska disertacija). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet; 2004.
65. Vuletić S. Javnozdravstveni informacijski sustavi i javnozdravstvena informatika. *Bilten HDMI* 2004;14:24-6.
66. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kanceljak B, Macan J, Kern J, Buneta L, Pucarín-Cvetković. Immunological and respiratory changes in tobacco workers. *American Journal of Industrial Medicine* 2004;45:76-83.
67. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Dečković-Vukres V, Pucarín-Cvetković J, Nola-Premec IA. Respiratory findings in pharmaceutical workers. *American Journal of Industrial Medicine* 2004;46:472-9.
68. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Pavlović M, Arumugam U, Chiarelli A. Respiratory findings in art students. *Collegium Anthropologicum* 2004;28:717-25. [Respiratorni nalazi studenata likovne akademije.]

2005.

1. *Bedenić B.* Beta-laktamaze i njihova uloga u rezistenciji. II. dio: Beta-laktamaze u 21. stoljeću. Liječnički vjesnik 2005;127:12-21. [Beta-lactamases and their role in resistance. Part 2: Beta-lactamase in 21st century.]
2. *Bergman Marković B, Kranjčević K, Matijašević I, Petrovčić M.* Otkrivanje i liječenje hipertenzije između preporuka struke i mogućnosti društva. Hrvatski časopis za javno zdravstvo 2005;1(2):1-8. (<http://www.hcz.hr/pr.php?id=12482>)
3. *Bergman Marković B, Blažeković Mialković S, Katić M, Vrca-Botica M.* Utjecaj osiguravajućih društva na rad obiteljske medicine - poticaj za rješavanje pravnog statusa zakupaca. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Peti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2005. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2005. Str. 55-62. [Influence of health insurance companies on the work of family physicians. Initiative for solving the legal position of GPs in rental status.]
4. *Bergman Marković B, Kranjčević K, Reiner Ž, Mliaković Blažeković S, Stojanović Špehar S.* Drug therapy of cardiovascular risk factors: guidelines versus reality in primary health care service. Croatian Medical Journal 2005;46:984-9.
5. *Borovečki A, ten Have H, Orešković S.* Ethics and the structures of health care in the European countries in transition: hospital ethics communities in Croatia. British Medical Journal 2005;331:227-9.
6. *Božikov J.* Medicina utemeljena na znanstvenim spoznajama. Medix 2005;11(58):52-3.
7. *Božikov J, Iveković H, Kern J, Mladinić-Vulić D, Ebling Z, Kovačić L.* Electronic Health Center (eHC) - web site for continuing education of general practitioners. U: Klapan I, Čikeš I, editors. Telemedicine. Zagreb: Telemedicine Association Zagreb; 2005. Str. 158-63.
8. *Burazeri G, Čivljak M, Ilakovac V, Janković S, Majica-Kovačević T, Nedera O, Rosh E, Sava V, Šimunović V, Marušić A, Marušić M.* Survey of attitudes and knowledge about science in medical students in southeast Europe. British Medical Journal 2005;331:195-6.
9. *Cohen D, Fister K.* Rejecting political correctness. BMJ 2005;330:62.
10. *Čivljak M, Ulovec Z, Soldo D, Posavec M, Orešković S.* Why choose lent for a "Smoke out day?" changing smoking behavior in Croatia. Croatian Medical Journal 2005;46:132-6.
11. *Deželić Gj.* Internet and medicine: yesterday - today - tomorrow. Acta Informatica Medica 2005;13:211-7.
12. *Deželić Gj.* Komunikacijska norma HL7 - novosti iz HL7 svijeta i HL7 Hrvatske. Hrvatski časopis za javno zdravstvo 2005;1(3):1-5. (<http://www.hcz.hr/pr.php?id=12535>)
13. *Doko Jelinić J, Mustajbegović J, Brajković M.* Occupational medicine in war and peace: how an aluminium factory can protect people and environment. Croatian Medical Journal 2005; 46:721-3.
14. *Doko Jelinić J, Mustajbegović J, Žuškin E, Lukić J, Čavar V, Ivanković A.* Managing occupational safety and health in aluminium production: case study of aluminium production factory, Mostar, Bosnia and Herzegovina. Croatian Medical Journal 2005;46:838-47.
- Doko Jelinić J, Mustajbegović J.* Occupational medicine in war and peace: how an aluminium factory can protect people and environment. Croatian Medical Journal 2005;46:721-3.
15. *Draženović V, Mlinarić-Galinović G, Lukić-Grlić A, Barišin, Baće A, Hrešić-Kršulović V, Simi R, Barberović R, Barberović E.* Infekcije respiratornim sincicijskim virusom u razdoblju od 1994. do 1999. godine. Paediatrica Croatica 2005;49:3-6. [Respiratory syncytial virus infections from 1994 to 1999.]
16. *Dugac Z, Kern J, Majdančić Z.* Zdravstveno-provjetne publikacije (1872-1938): analiza sadržaja aplikacijom SPAD-T. Društvena istraživanja 2005;14:867-83.

17. *Džakula A, Orešković S, Brborović O, Vončina L.* Decentralization and healthcare reform in Croatia 1980-2002. U: Shakarishvili E, editor. Decentralization in healthcare - analyses and experiences in Central and Eastern Europe in the 1990s. Local government and public service reform initiative. Budapest: Open Society Institute; 2005. Str. 133-90.
18. *Džakula A.* Health care based on priorities is lost in decentralisation. *BMJ* 2005;331:235.
19. *Džakula A, Orešković S, Brborović O, Vončina L.* Decentralization of healthcare reform in Croatia 1980-2002. U: Shakarishvili G, editor. Decentralization of healthcare. Analyses and experiences in Central and Eastern Europe in the 1990s. Budapest: Open Society Institute; 2005. Str. 133-90.
20. *Džakula A, Vončina L, Puljak A, Šogorić S.* Zdravstveni menadžment u skrbi za starije osobe. *Medicus* 2005;14:287-90. [Health management in geriatric health care.]
21. *Ebling B, Kovačić L, Ebling Z, Vlahušić A, Tokalić M, Glavina K, Šerić V, Strnad M, Bilić A, Šamija M, Jurčić M.* Present state and possibilities for improvement of cancer prevention and early detection in the Osijek-Baranya county. *Collegium Anthropologicum* 2005;29:169-78. [Sadašnje stanje i mogućnosti unapređenja prevencije i ranog otkrivanja raka u Osječko-Baranjskoj županiji.]
22. *Erceg M, Kujundžić-Tiljak M, Babić-Erceg A, Čorić T, Lang S.* Ima li štrajk liječnika utjecaja na smrtnost stanovništva? *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2005;1(4):1-4. (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12658>)
23. *Fister K.* At the frontier of biomedical publication: Chicago 2005. *British Medical Journal* 2005;331:838-40. *Fister K.* Innate left-handedness and risk of breast cancer: case-cohort study [appraisal]. *Student BMJ* 2005;13:466-7. *Fister K.* Junk food advertising contributes to young American's obesity. *British Medical Journal* 2005;331:1426.
24. *Fister K.* Should snowboarders wear helmets? [appraisal] *Student BMJ.* 2005;13:112-3.
25. *Fister K.* UK government puts children at centre of plans to improve the country's health. *British Medical Journal* 2005;330:618.
26. *Fister K, McKee M.* Health and health care in transitional Europe [editorial]. *British Medical Journal* 2005;331:169-70.
27. *ten Have, H, Borovečki A, Orešković S.* Master programme "Health, human rights and ethics": a curriculum development experience at Andrija Štampar School of Public Health, Medical School, University of Zagreb. *Medicine, Health Care, and Philosophy* 2005;8:371-6.
28. *Heim I, Jembrek-Gostović M, Kern J, Jonke V, Svetina M.* Trends in acute myocardial infarction mortality from 1979 to 2001 in the city of Zagreb. Croatia. *Croatian Medical Journal* 2005;46:970-6.
29. *Husedžinović I, Barišin S, Bradić N, Barišin A, Sonicki Z, Milanović R.* Levosimendan as a new strategy during off-pump coronary artery bypass grafting: double-blind randomized placebo-controlled trial. *Croatian Medical Journal* 2005;46:950-6.
30. *Iveković H, Klinar I, Božikov J.* Korištenje Interneta među liječnicima obiteljske medicine. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2005;1(3):1-6. (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12546>)
31. *Jakić-Razumović J, Božikov J, Šarčević B, Šeparović V, Kosanović S, Jonjić N, Mustač E, Tomić S, Bezić J, Krušlin B, Vučić M, Tomas D, Dmitrović B, Blažičević V, Jakovina T, Švagelj D, Borić I, Njirić Z, Štitić V, Mlinac-Lucijanić M, Restek-Samaržija N, Predrijevac H, Gošev M.* HER-2/neu overexpression in Croatian breast cancer patients: results of one-year multicentric prospective study. *Cancer Therapy* 2005; 3A, 167-76.
32. *Jakšić Ž.* Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici.* Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinskak naklada; 2005. Str. 332-4.

33. Jakšić Ž. Izazovi razvoja. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 19-25.
34. Jakšić Ž. Kurikulum i planiranje nastave. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 114-23.
35. Jakšić Ž. Koliko i kako znanstveni rad osposobljava nastavnika? (I kako nastava može pomoći znanstvenom radu?). U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 312-7.
36. Jakšić Ž. Nastava usredotočena na studente (student-centred teaching). U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 87-95.
37. Jakšić Ž. Obrazovni ciljevi: opći, intermedijarni i specifični. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 124-7.
38. Jakšić Ž. Razmišljanje o specifičnosti "dijagnostike" u općoj/obiteljskoj medicini. *Medicina Familiaris Croatica* 2005;13:52-60.
39. Jakšić Ž. Skriveni kurikulum: razmišljanje o procesu profesionalizacije. Može li nastava utjecati na humanizam i kreativnost budućega liječnika? U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 133-42.
40. Jakšić Ž. Struktura nastavne jedinice: kako formulirati edukativni modul? U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 129-32.
41. Jakšić Ž. Što smo naučili i što trebamo naučiti? U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 80-4.
42. Jakšić Ž. Učenje na iskustvu (iskustveno učenje). U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 187-90.
43. Jakšić Ž. Umijeće postavljanja pitanja. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 159-61.
44. Jakšić Ž. Vlastite bilješke i portfelj (mapa) uradaka za učenje. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 268-72.
45. Jakšić Ž, Pokrajac N. Iskustva i inicijative: reforme koje teku (od narodnog zdravlja do međunarodne nastave i teleedukacije). U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 329-31.
46. Jakšić Ž, Pokrajac N. Istraživanje nastave i razmatranje njezina provođenja. U: *Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M*, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 318-23.
47. Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005.
48. Kern J. IT based health information system - the burning problem of the Croatian health system. *Acta Informatica Medica* 2005;13:143-6.
49. Kern J. Zdravstvo digitalnog oblika. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2005;1(3):1-4. (<http://www.hcz.hr/pr.php?id=12548>)
50. Jandrejić V, Vrcić-Keglević M. Propisivanje antihipertenzivnih lijekova u ordinaciji obiteljske medicine u 2000. i 2005. godini. *Medicina Familiaris Croatica* 2005;13:20-7. [Antihypertensive drug prescribing in general practice surgery in 2000. and 2005.]

51. Jovanović A, Gluhak I, Stevanović R, Pristaš I, Jurković Lj, *Cerovečki-Nekić V*, Bežovan B, Mrazovac Oštrić G, Vuk Ž, Bilić J. Je li moguć povratak koncepta obiteljskog liječnika? Mišljenja i stavovi osiguranika. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Peti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2005. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2005. Str.25-35. [Is a return to the family physician concept possible? Opinions and attitudes of the insured.]
52. Katić M, Lovrić-Benčić M, Jakšić Ž. Klinički "slučaj" u nastavi. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinska naklada; 2005. Str. 169-72.
53. Katić M, Ožvačić Z, Soldo D, Dadić M, Ivezić-Lalić D, Jerkan K, Kožić B, Sinožić T. Obiteljski liječnik I alternative - komplementarna terapija u bolesnica s rakom dojke. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Peti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2005. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2005. Str. 131-45. [Family physician and alternative - - complementary therapy used by breast cancer patients.]
54. Kern J. Medicinska informatika kao struka i specijalnost. Bilten HDMI 2005;14:3-10.
55. Kern J. Standardization in medical informatics. U: Klapan I, Čikeš I, editors. Telemedicine. Zagreb: Telemedicine Association Zagreb; 2005. Str. 57-60.
56. Kern J, Kovačić L. Telemedicine: what - why -how? U: Klapan I, Čikeš I, editors. Telemedicine. Zagreb: Telemedicine Association Zagreb; 2005. Str. 8-20.
57. Kern J, Polašek O. Informatizacija ordinacija obiteljske medicine u Hrvatskoj. Medicinska informatika 2005;7:60-5. (Medicinska informatika 2005. Zbornik radova 7. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Rijeka, 2005)
58. Kern J, Strnad M. Informatizacija hrvatskog zdravstva. Acta Medica Croatica 2005;59:161-8. [Informatization of the Croatian health care system.]
59. Kern J, Strnad M, Coric T, Vuletić S. Cardiovascular risk factors in Croatia: struggling to provide the evidence for developing policy recommendations. British Medical Journal 2005;331:208-10.
60. Kern J, Strnad M, Deželić Gj. Uloga normizacije u informatizaciji zdravstva. Acta Medica Croatica 2005;59:201-7. [Role of standardization in health care system computerization.]
61. Klarić M, Katić M. Liječenje akutnih infekcija gornjeg respiratornih puteva u ordinaciji obiteljske medicine. Medicina Familiaris Croatica 2005;13:3-12. [Treatment of acute infections of upper respiratory tract in family medicine.]
62. Kolčić I, Polašek O, Mihalj H, Gombač E, Kraljević V, Kraljević I, Krakar G. Research involvement, specialty choice, and emigration preferences of final year medical students in Croatia. Croatian Medical Journal 2005;46:88-95.
63. Kolčić I, Polašek O, Mihalj H, Gombac E, Kraljević V, Kraljević I, Krakar G. Research involvement, specialty choice, and emigration preferences of final year medical students in Croatia. Croatian Medical Journal 2005;46:88-95.
64. Kolčić I, Polašek O, Pfeifer D, Smolej-Narančić N, Ilijić M, Bljajić D, Biloglav Z, Ivanišević M, Delmiš J. Birth weight of healthy newborns in Zagreb area, Croatia. Collegium Anthropologicum 2005;29:257-62. [Rodna težina zdrave novorođenčadi napodručju Zagreba.]
65. Kovačević L. Institutional and non-institutional care for some vulnerable groups of population. U: Georgieva L, Burazeri G, editors. Health determinants in the scope of new public health. A handbook for teachers, researches and health professionals. Lage: Hans Jacobs Publishing Company; 2005. Str. 467-74.
66. Kovačić L. Manadžment u zajednici. U: Mojsović Z i sur. Sestrinstvo u zajednici. Zagreb: Visoka zdravstvena škola; 2005. Str. 110-3.

67. Kovačić L. Nastavne igre kao pomoć učenju. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 283-5.
68. Kovačić L. Unapređenje (promicanje) zdravlja. U: Mojsović Z i sur. Sestrinstvo u zajednici. Zagreb: Visoka zdravstvena škola; 2005. Str. 157-67.
69. Kovačić L. Zajednica. U: Mojsović Z i sur. Sestrinstvo u zajednici. Zagreb: Visoka zdravstvena škola; 2005. Str. 141-7.
70. Kovačić L. Zdravstvena zaštita. U: Mojsović Z i sur. Sestrinstvo u zajednici. Zagreb: Visoka zdravstvena škola; 2005. Str. 149-55.
71. Kušec S. Usklađivanje profesionalne i laičke terminologije u odnosu liječnik-pacijent. Magistarski rad. Zagreb : Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2005.
72. Lacković Z, Božikov J, editors. European PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Proceedings of the Second European Conference on Harmonisation of PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Zagreb, 2005. Zagreb: Medical School; 2005.
73. Lukačić Z, Kern J, Gamberger D. Do various machine learning systems extracts the same attributes as relevant strong attributes. European Notes on Medical Informatics 2005;1:1104-9. (provjeriti)
74. Malić-Plasković D, Prljević G, Katić M. Utječe li zamjenski liječnik na opseg i strukturu rada u ordinaciji opće medicine za vrijeme odsutnosti izabranog liječnika? U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Peti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2005. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2005. Str. 37-53. [Does the locum doctor influence the strzcture of work and workload of the general practice surgery during the absence of the principal doctor?]
75. Marinković N, Vitale K, Afrić I, Holcer N. Javnozdravstveni aspekti gospodarenja opasnim medicinskim otpadom. Arhiv za higijenu rada i toksikologiju 2005;56:21-32. [Hazardous medical waste management as a public health issue.]
76. Marjanović Rajčić M, Senta A, Andabaka D. Ocjena kakvoće vida akumulacijskih jezera Bukovnika i Sabljaka. Hrvatske vode 2005;13:369-72. [Assessment of the quality of water in accumulations Bukovnik and Sabljak.]
77. Markeljević J, Jakšić Ž, Pokrajac N. Praćenje i ocjenjivanje studenata u tijeku kliničke prakse. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 209-17.
78. Mastilica M, Kušec S. Croatian healthcare system in transition, from the perspective of users. British Medical Journal 2005;331:223-6.
79. Missoni EM, Rade D, Nederal S, Kalenić S, Kern J, Babić VV. Differentiation between Candida species isolated from diabetic foot by fatty acid methyl ester analysis using gas chromatography. Journal of Chromatography. B. Analytical Technologies in Biomedical and Life Sciences 2005;822:118-23.
80. Mustajbegović J. Etika i deontologija u medicini rada. Sigurnost 2005;47:205-8. [Ethics and deonrology in occupational health.]
81. Mustajbegović J. Izgradnja studentskih stavova: najzahtjevnija nastavnikova zadaća. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 34-7.
82. Pjevač N. Učenje kliničkih vještina u laboratorijskim uvjetima. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 204-6.
83. Pavleković G. Video u poučavanju i učenju. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 279-82.

84. Pavleković G. Vrednovanje kvalitete nastave: zašto SIEN? U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 299-305.
85. Pavleković G, Brborović O. Empowering general practitioners in nutrition communication: individual-based nutrition communication strategies in Croatia. *European Journal of Clinical Nutrition* 2005;59 Suppl 1:S40-5; discussion S46.
86. Pavleković G, Jakšić Ž, Bradamante Ž. Metoda predavanja. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 145-51.
87. Pavleković G, Kovačić L, Jakšić Ž. Zavod za nastavnu tehnologiju (EMC - Edukacijski multimedijiski centar). U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 324-6.
88. Polašek O, Kern J. ICT literacy of the final year students at the Medical School, University of Zagreb. *Medicinska informatika* 2005;7:3-5. (*Medicinska informatika* 2005. Zbornik radova 7. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Rijeka, 2005)
89. Polašek O, Kolčić I. Croatia's brain drain. *British Medical Journal* 2005;331:1204(Erratum in *BMJ* 2005;331:1390)
90. Polašek O, Kolčić I, Kolarić B, Rudan I. Sex ratio at birth and war in Croatia (1991-1995). *Human Reproduction* 2005;20:2489-91.
91. Polašek O, Kolčić I, Vorko-Jović A, Kern J, Rudan I. Seasonality of births in Croatia. *Collegium Anthropologicum* 2005;29:249-55. [Sezonalnost poroda u Hrvatskoj.]
92. Popović Lj, Mikecin L, Župančić B, Kujundžić-Tiljak M, Fattorini I. Liječenje rekombinantnim aktiviranim faktorom VII u djece s terminalnim oboljenjem jetre. *Pharmaca* 2005;43:11-6. [Recombinant activated factor VII treatment in children with end stage liver disease.]
93. Prolić A, Vrdoljak D, Vrcić-Keglević M. Automedikacija antibioticima. *Medicina Familiaris Croatica* 2005;13:13-9. [Antibiotic automedication.]
94. Rudan I, Lawn J, Cousens S, Rowe AK, Boschi-Pinto C, Tomaskovic L, Mendoza W, Lanata CF, Roca-Feltrer, Carneiro I, Schellenberg JA, Polašek O, Weber M, Bryce J, Morris SS, Black RE, Campbell H. Gaps in policy-relevant information on burden of disease in children: a systematic review. *Lancet* 2005;365:2031-40.
95. Rudan P, Sujoldžić A, Škarić-Jurić T, Kolčić I, Polašek O, Rudan I. Impact analysis of a regional scientific journal (1800-2000): supporting promising local researchers pays the greatest dividends. *Collegium Anthropologicum* 2005;29:1-7. [Analiza odjeka regionalnog znanstvenog časopisa (1800-2000): podrška kvalitetnim lokalnim skupinama istraživača donosi najveći doprinos odjeku.]
96. Schachter EN, Žuškin E, Goswami S, Castranova V, Armungam U, Whitmer M, Siegel P, Chiarelli A, Fainberg J. Pharmacological study of oyster mushroom (*Pleurotus ostreatus*) extract on isolated guinea pig trachea smooth muscle. *Lung* 2005;183:63-71.
97. Senta A, Marijanović Rajčić M, Janev Holcer N. Vodoopskrba i mikrobiološka kvaliteta vode na otoku Lastovu. U: IX. Znanstveno-stručni skup Voda I javna vodoopskrba. Osijek, 2005. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 2005. str.125-33.
98. Simmons N, Brborović O, Fimka T, Robie BD, Bull DL, Spasovski M, Baker EL. Open Society Institute and the US Centers for Disease Control and Prevention. *Journal of Public Health Management and Practice* 2005;11:351-6.
99. Stevanović R, Tiljak H, Stanić A, Varga S, Not T, Jovanović A. ICPC-2 - Međunarodna klasifikacija primarne zdravstvene zaštite I njena primjena u zdravstvu Hrvatske. *Acta Medica Croatica* 2005;59::267-71. [International classification of primary care and its application in Croatian health.]
100. Sviben D, Mazzi B, Droždjek D, Katić M, Petric D, Ptičar M, Skupnjak B, Stevanović R. Prijedlog strategije razvoja za opću/obiteljsku medicinu u Hrvatskoj. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Peti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog

- liječničkog zbora. Rovinj, 2005. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2005. Str. 191-268. [Proposition of developing strategy for family medicine in Croatia.]
101. Šelović Z, Jureša V, Ivanković D, Malčić D, Šelović Bobonj G. Relationship between axial length of the emmetropic eye and the age, body height and body weight of schoolchildren. *American Journal of Human Biology* 2005;17:173-7
 102. Šeparović-Hanževački J, Čikeš M, Lovrić-Benčić M, Sonicki Z, Ceković S, Ernst A, Drinković N, Čikeš I. Early detection of left ventricular diastolic dysfunction in hypertensive heart disease by Color Doppler myocardial imaging. *Croatian Medical Journal* 2005;46:913-21.
 103. Šogorić S. Zdravlje u zajednici i zašto mu se javno zdravstvo iznova vraća. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2005;1(3):1-5. (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12574>)
 104. Šogorić S, Middleton J, Lang S, Ivanković D, Kern J. A naturalistic inquiry on the impact on the interventions aiming to improve health and the quality of life in the community. *Social Science and Medicine* 2005;60:153-64.
 105. Šogorić S, Vukušić Rukavina T, Brborović O, Vlahušić A, Žganec N, Orešković S. Counties selecting public health properties - a "bottom-up" approach (Croatian experience). *Collegium Anthropologicum* 2005;29:111-9. [Županije biraju javnozdravstvene prioritete.]
 106. Šošić Z. Pripremanje i uporaba dijapozitiva i prozirnica. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 273-8.
 107. Tedeschi-Reiner E, Reiner Ž, Romić Ž, Ivanković D. Randomizirano, dvostruko slijepo, placebo kontrolirano ispitivanje antilepemičke učinkovitosti i neškodljivosti dijetetske namirnice polikozanola u bolesnika s umjerenom hiperlipidemijom. *Liječnički vjesnik* 2005;127:273-9. [A randomized, double-blind, placebo-controlled study of the antilipemic efficacy and tolerability of food supplement policosanol in patients with moderate hypercholesterolemia.]
 108. Tiljak H, Vrcić-Keglević M. Specifičnosti kliničke nastave u općoj/obiteljskoj medicini. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 198-200
 109. Tomek-Roksandić S, Perko G, Ljubičić M, Radašević H, Puljak A, Mihok D, Kovačić L, Šošić H. Gerontologija - uža specijalizacija iz javnog zdravstva. *Medicus* 2005;14:341-5. [Gerontology - a public health subspeciality.]
 110. Torinek T, Katic M, Kern J. Morbidity of native, immigrant, and returned refugee populations in family medicine practice in Croatia after 1991-1995 war. *Croatian Medical Journal* 2005; 46:990-5.
 111. Vidović V, Jureša V, Begovac I, Mahnik M, Tocilj G. Perceived family cohesion, adaptability and communication in eating disorders. *European Eating Disorders Review* 2005;13:19-28.
 112. Vogrinc Z, Trbojević-Čepe M, Coen D, Vitale K, Stavljenić-Rukavina A. Apolipoprotein H (apoH)-dependent autoantibodies and apoH protein polymorphism in selected patients showing lupus anticoagulant activity. *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine* 2005;43:17-21. (nije provjereno)
 113. Vrcić-Keglević M. Učenje u maloj grupi (skupini), seminar. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 152-58.
 114. Vrcić-Keglević M, Baršić B. Metoda "igranje uloga" u kliničkoj medicini. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. *Umijeće medicinske nastave*. Zagreb: Medicinsak naklada; 2005. Str. 173-9.
 115. Vrdoljak D, Petric D, Dvornik-Radica A, Katić M. Polimedikacija starije populacije: iskustvo obiteljskog liječnika. *Pharmaca* 2005;43:17-25. [Polypharmacy in the elderly: experience of a general practitioner.]

116. Vrhovac B, Jakšić Ž, Pokrajac N. Nastavna mjerila za napredovanje nastavnika. U: Jakšić Ž, Pokrajac N, Šmalcelj A, Vrcić-Keglević M, urednici. Umijeće medicinske nastave. Zagreb: Medicinska naklada; 2005. Str. 309-11.
117. Vuković H, Blažeković-Milaković S, Stojanović-Špehar S, Bergman-Marković B, Šupe S. Sensibility for the unconscious. The Balint approach - application in family practice setting. Medica Jadertina 2005;35:87-90. [Usmjerenost prema nesvjesnom. Balintov pristup - primjena u obiteljskoj medicini.]
118. Vuletić S, Kern J. Hrvatska zdravstvena anketa 2003. Hrvatski časopis za javno zdravstvo 2005;1(1):1-8. (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12389>)
119. Žuškin E, Duraković Z, Tomek-Roksandić S, Mustajbegović J, Perko G, Bogadi-Škare A, Zvalić M, Turčić N. Zdravo starenje i produktivno umirovljenje. Liječnički vjesnik 2005;127:131-7. [Healthy aging and productive retirement.]
120. Žuškin E, Schachter N, Kolčić I, Polašek O, Mustajbegović J, Arumugam U. Human problems in musicians - a review. Acta Dermatovenerologica Croatica 2005;13:247-51.

2006.

1. Babić-Bosanac S, Džakula A. Patients' rights in the Republic of Croatia. European Journal of Health Law 2006;13:399-411.
2. Badel T, Restek-Despotušić S, Kern J, Keros J, Šegović S. Karijes novaka Hrvatske vojske u 2000. godini. Acta Medica Croatica 2006;60:315-8. [Caries in Croatian army recruits in 2000.]
3. Balenović A, Vlašić M, Sonicki Z, Bodor D, Kusić Z. Pregnancy outcome after treatment with radioiodine for differentiated thyroid carcinoma. Collegium Anthropologicum 2006;30:743-8. [Trudnoće u žena liječenih radioaktivnim jodom radi diferencijalnog carcinoma štitnjače.]
4. Bandić D, Juretić A, Šarčević B, Šeparović V, Kujundžić Tiljak M, Hudolin T, Spagnoli GC, Čović D, Šamija M. Expression and possible prognostic role of MAGE-A4, NY-ESO-1 and HER-2 antigens in women with relapsing invasive ductal breast cancer: retrospective immunohistochemical study. Croatian Medical Journal 2006;47:32-41.
5. Bjegović V, Kovačić L, Laaser U. The challenge of public health transition in South Eastern Europe. Journal of Public Health 2006;14:184-9.
6. Borovečki A, Lang S. A guide to the history of medicine in old Dubrovnik. U: Degoricija V, Rako D, editors. Emergency medicine. European Medical Students Association Summer School. 3rd. Dubrovnik, 2006. Zagreb, Croatian Medical Association, Section of Medical Students, 2006. Str.17-29.
7. Borovečki A, ten Have H, Orešković S. A critical analysis of Croatian hospital ethics committees: opportunity or bureaucratic cul-de-sac. Društvena istraživanja 2006;15:1221-38. [Kritički osvrt na bolnička etička povjerenstva u Hrvatskoj: nova prilika ili birokratska slijepa ulica?]
8. Borovečki A, ten Have H, Orešković S. Education of ethics committee members: Experiences from Croatia. Journal of Medical Ethics 2006;32:138-142.
9. Borovečki A. A guide to the history of medicine in old Dubrovnik. U: Degoricija V, Rako D, editors. Emergency medicine. 3rd EMSA Summer School - Dubrovnik 2006. Zagreb: Croatian Medical Association; 2006. Str. 17-29.
10. Božikov J. Modeliranje i simulacija. U: Kern J, urednica. Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 87-109.
11. Carothers AD, Rudan I, Kolčić I, Polašek O, Hayward C, Wright AF, Campbell H, Teague P, Hastie ND, Weber JL. Estimating human inbreeding coefficients: comparison of genealogical and marker heterozygosity approaches. Annals of Human Genetics 2006;70:666-76.

12. Delić N, Prolić A, Vrcić-Keglević M. Ginekomastija kao posljedica zlorabe anaboličkih steroida. *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:14-7. [Gynaecomastia as side effect of abuse of anabolic steroids.]
13. Doko-Jelinić J, Mustajbegović J. Emisija fluorovodika pri elektrolizi glinice - teško rješiva štetnost. *Sigurnost* 2006;48:335-9. [Fluorhydrogen emission in aluminium oxide electrolysis - harmfulness difficult to eradicate.]
14. Dvornik-Radica A, Rudan V, Jureša V, Ivanković D, Rumboldt M, Smoje E, Vrdoljak D, Mrduljaš Đujić N. Do we need the "adolescent crisis" diagnosis? *Collegium Anthropologicum* 2006;30:489-93 [Treba li nam dijagnoza "adolescentna kriza"?]
15. Džakula A, Polašek O, Šošić Z, Vončina L, Pavleković G, Brborović O. Importancer of health care issues in 2005 presidential election in Croatia. *Croatian Medical Journal* 2006;47:499-502.
16. Fister K. What's new in the other general journals. *BMJ* 2006;332:477-8.
17. Gašparović S, Rustemović N, Opačić M, Premužić M, Korušić A, Božikov J, Bates T. Clinical analysis of propofol deep sedation for 1.104 patients undergoing gastrointestinal endoscopic procedures. A three year prospective study. *World Journal of Gastroenterology* 2006;12:327-30.
18. Jakšić Ž. Potrebno je raspraviti o tome što je kvaliteta. Kvaliteta u općoj/obiteljskoj medicini. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 11-20. [Different understandings of "quality of care". Important issues for general/family physicians.]
19. Janev Holcer, N. Tvrdoka vode za piće kao čimbenik rizika u etiologiji bolesti srca i krvožilnog sustava. (magistarski rad). Zagreb: Prirodoslovno matematički fakultet; 2006.
20. Jureša V. Dubrovačka deklaracija o zdravstvenoj zaštiti školske djece i mladih u Europi. *Paediatrica Croatica* 2006;50:125-6.
Jureša V. Zdravstvena zaštita školske djece i mladeži - školska i sveučilišna medicina. *Paediatrica Croatica* 2006;50:117-20.
Jureša V. Zdravstvena knjižica školskog djeteta. (Dio 2 Zdravstvene knjižice od rođenja do punoljetnosti). Zagreb: Ministarstvo zdravstva isocijalne skrbi; 2006.
21. Katić M. Znanstveni rad u obiteljskoj medicini. Razgovor. *Medix* 2006;12(67):56-9.
22. Kern J. Standardization in health and medical informatics. U: Lazakidou AA. Handbook of research on informatics in heathcare and biomedicine. Hershey: Idea Group Inc.; 2006. Str. 44-50.
23. Kern J. Inforamcijska tehnologija u odlučivanju, klasificiranju i predviđanju. U: Kern J, urednica. Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 34-69.
24. Kern J. Organizacija podataka. U: Kern J, urednica. Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 1-33.
25. Kern J, urednica. Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. 121 str.
26. Klarić D, Stojanović-Špehar S, Blažeković-Milaković S. Kronična križobolja (i druge kronične mialgije). Bolesti duše? *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:18-9. [Chronic low back pain (and other chronic myalgias). Illnesses of soul?]
27. Kolčić I, Vorko-Jović A, Salzer B, Smoljanović M, Kern J, Vuletić S. Metabolic syndrome in a metapopulation of Croatian island isolates. *Croatian Medical Journal* 2006;47:585-92.
28. Kolarić B, Tešić V, Ivanković D, Begovac J. Prevalence of moderate and severe depression among Croatian patients infected with human immunodeficiency virus. *Collegium Anthropologicum* 2006;30(Suppl. 2):85-8. [Prevalencija umjereno teške i teške depresije u hrvatskih bolesnika zaraženih HIV-om.]

29. Kratochvil M, Tot B, *Brumen V*, Kratochvil A, Pišl Z. Prikaz pokazatelja zdravstvenog stanja i psihomotornih sposobnosti pirotehničara. *Acta Medica Croatica* 2006;60:325-30. [Indicators of health status and psychomotor abilities in pyrotechnists.]
30. Kušec S, Orešković S, Škegro M, Korolija D, Bušić Ž, Horžić M. Improving comprehension of informed consent. *Patient Education and Counseling* 2006;60:294-300.
31. Lacković Z, Božikov J, editors. European PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Proceedings of the Second European Conference on Harmonisation of PhD Programmes in Biomedicine and Health Sciences. Final version. Zagreb: Medicinski fakultet; Medicinska naklada; 2006.
32. Lazarić Zec D, Pavleković G. Iskustvo i samoprocjena znanja stručnjaka u lokalnoj zajednici o problemu nasilja nad ženom u obitelji. *Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada* 2006;13:297-314. [Experience and self-assessed knowledge on violence against women among professionals in local community.]
33. Lazić Đ, Pehar K, Ožvačić Z. Primjena inhalacijskog inzulina u bolesnika s dijabetesom - prikaz slučaja. *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:79-85. [Application of inhalation insulin in diabetic patient - case report.]
34. Letica S. Teorijski osvrt na Prijedlog nacionalne strategije razvoja zdravstva i "paket" predloženih zakona o zdravstvenom osiguranju. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2006;2(7):1-15. [Theoretical review on proposed National strategy of health care development and "package" of proposed laws on health insurance - part 1.] (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12916>)
35. Letica S. Teorijski osvrt na Prijedlog nacionalne strategije razvoja zdravstva i "paket" predloženih zakona o zdravstvenom osiguranju - nastavak. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2006;2(7):1-7.
36. Theoretical review on proposed National strategy of health care development and "package" of proposed laws on health insurance - part 2 <http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12917>
37. Marinković N, Vitale K, Janev Holcer N, Džakula A. Zbrinjavanje medicinskog otpada - zakonodavstvo i njegova provedba. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2006;57:339-45, Medical waste management: the law and its application
38. Maslić Seršić D, Vuletić G. Psychometric evaluation and establishing norms of Croatian SF-36 Health Survey: Framework for subjective health research. *Croatian Medical Journal* 2006;47:95-102.
39. Mlinarić Missoni E, Kalinić S, Vukelić M, De Syo D, Belicza M, Kern J, Vražoć Babić V. Uloga kvasca u infekciji rane dijabetičkog stopala. *Acta Medica Croatica* 2006;60:43-50. [Role of yeasts in diabetic foot ulcer infection.]
40. Mujkić A, Vuletić G, Rodin U. Analiza smrtnosti dojenčadi u Hrvatskoj od 1993. do 2002. godine. *Acta Med Croatica*.2006;60:11-20. [Infant mortality in Croatia 1993-2002.]
- Mujkić A. Praćenje rasta i razvoja djece. U: Ujević D, urednik. Hrvatski antropometrijski sustav. Podloga za nove hrvatske norme za veličinu odjeće i obuće. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2006. Str.88-98. (Publikacije serije HAS ; knj. 3)
- Mujkić A. Dojenče - član obitelji i društva. U: Votava-Raić A, Dumić M, Tješić-Drinković D, urednici. Dojenče - trajni medicinski izazov. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 1-9.
- Mujkić A. Uloga liječnika u problemima zanemarenog i zlostavljanog doječeta. U: Votava-Raić A, Dumić M, Tješić-Drinković D, urednici. Dojenče - trajni medicinski izazov. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 203-9.
- Mujkić A. Breme nesreća u djece. *Paediatrica Croatica* 2006;50(Suppl. 1):5-8.
41. Mustajbegović J. Kvaliteta u zdravstvu: mjerenjem do osiguranja, poboljšanja i upravljanja kvalitetom. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko

- društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 21-30. [Quality in health care: quality measurement for quality assurance, improvement and management.]
42. Ožvačić Z, Katić M, Lazić Đ, Cerovečki-Nekić V, Petriček G, Soldo D. Osposobljenost bolesnika - mjera ishoda skrbi u ocjeni kvalitete rada u obiteljskoj medicini. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 87-99. [Patient enablement outcome measure in general practice quality assessment.]
 43. Parać Bebek D, Burić M, Soldo D, Cerovečki Nekić V, Katić M. Palijativna skrb u domu bolesnika - možemo li bolje? U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 271-87, [Palliative care at home of patient - can we do better?]
 44. Pavlović N, Bergman Marković B. Pristup hipertenziji u ambulanti obiteljske medicine Sunja. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 339-52. [Approach to hypertension in family practice of Sunja.]
 45. Petriček I, Petriček G. Bakterijski, virusni, klamidijalni te akantamebni keratokonjuktivitis. *Medicis* 2006;12:123-126.
 46. Petriček I, Petriček G. Bakterijski, virusni, klamidijalni te akantamebni keratokonjuktivitis. *Medix* 2006;12(67):123-6.
 47. Petriček I, Petriček G. Crveno i bijelo oko - usporedba epidemiologije upalnih stanja prednjeg očnog segmenta između populacije ordinacije obiteljske emdicine i opće oftalmološke ambulante. *Medix* 2006;12(64):112-5.
 48. Polašek O. Did the 1991-1995 wars in the former Yugoslavia affect sex ratio at birth? *European Journal of Epidemiology* 2006;21:61-4.
 49. Polašek O. Otkrivanje znanja kao analitička metoda budućnosti u istraživanju. *Bilten Hrvatskog društva za medicinsku informatiku* 2006;15:15-21.
 50. Polašek O, Kolčić I. Academic performance and scientific research involvement of final year medical students coming from urban and rural backgrounds. *Rural and Remote Health* 2006;6:530. (Online) http://www.rrh.org.au/publishedarticles/article_print_530.pdf
 51. Polašek O, Kolčić I, Buneta Z, Čikeš N, Pećina N. Scientific production of research fellows at the Zagreb University School of Medicine, Croatia. *Croatian Medical Journal* 2006;47:776-82.
 52. Polašek O, Kolčić I, Džakula A, Bagat M. Internship workplace preferences of final-year medical students at Zagreb University Medical School, Croatia: all roads lead to Zagreb. *Human Resources for Health* 2006;4:7. (Online) <http://www.human-resources-health.com/content/4/1/7>
 53. Polašek O, Kolčić I, Smoljanović A, Stojanović D, Grgić M, Ebling B, Klarić M, Milas J, Puntarić D. Demonstrating reduced environmental and genetic diversity in human isolates by analysis of blood lipid levels. *Croatian Medical Journal* 2006;47:649-55.
 54. Polašek O, Radić K, Kukulja-Taradi S, Kern J. Gender differences in computer and Internet users and skills among medical students from University of Zagreb, Croatia. *Acta Informatica Medica* 2006;14:3-6.
 55. Pranjić N, Maleš-Bilić Lj, Beganlić A, Mustajbegović J. Mobbing, stress, and work ability index among physicians in Bosnia and Herzegovina: survey study. *Croatian Medical Journal* 2006;47:750-8.
- Prebeg Ž. Rast i razvoj djece imladeži. U: Ujević D, urednik. *Hrvatski antropometrijski sustav. Podloga za nove hrvatske norme za veličinu odjeće i obuće*. Zagreb: Tekstilno-

- tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2006. Str.99-112.. (Publikacije serije HAS ; knj. 3)
56. *Pucarín-Cvetković J, Mustajbegović J, Doko Jelinić J. Senta A, Nola IA, Ivanković D, Kaić-Rak A, Milošević M.* Body mass index and nutrition as determinants of health and disease in population of Croatian Adriatic islands. *Croatian Medical Journal* 2006;47:619-26.
57. *Pucarín-Cvetković J, Kaić-Rak A, Matanić D, Zah T, Petrović Z, Car A, Antonić Degač K, Rak D.* Dietary habits and folate status in women if childbearing age in Croatia. *Collegium Anmthropologicum* 2006;30:97-102.
58. *Puharić Z, Pavleković G, Jureša V.* Thr role of school medicine doctors in health education in Croatia - past, present and future. *Collgium Anthropologicum* 2006;30(Suppl. 2):151-7. [Uloga liječnika školske medicine u zdravstvenom odgoju u Hrvatskoj - prošlost, sadašnjost I budućnost.]
59. *Rudan I.* Health effects of human population isolation and admixture. *Croatian Medical Journal* 2006;47:526-31.
60. *Rudan I, Biloglav Z, Carothers AD, Wright AF, Campbell H.* Strategy for mapping quantitative trait loci (QTL) by using human metapopulations. *Croatian Medical Journal* 2006;47:532-42.
61. *Rudan I, Biloglav Z, Vorko-Jović A, Kujundžić-Tiljak M, Stevanović R, Ropac D, Puntarić D, Čučević B, Salzer B, Campbell H.* Effects of inbreeding, endogamy, genetic admixture and outbreeding oh human health: a "1001 Damatians" Study. *Croatian Medical Journal* 2006;47:601-10.
62. *Sambunjak D, Kovačić L.* Gurd against the oblivion: a role of public health in war European Journal of Public Health 2006;16:231-2.
63. *Schachter EN, Žuškin E, Buck M, Witek TJ, Godbold J, Roy N, Castranova V, Whitmer M, Siegel PD, Bluhm EC.* Airway resposes to the inhalation of cotton dust and cotton bract extracts. *Respiration* 2006;73:41-7.
64. *Senta A, Horvat AJM, Mijatović I.* Trihalomethane formation potential in the surface and ground water near Jakuševac landfill (Croatia): impact of dissolved organic matter molecular size. *Fresenius Environmental Bulletin* 2006;15:1447-54.
65. *Senta A, Marijanović Rajić M, Janev-Holcer N, Mustajbegović J.* Kakvoća oborinske vode u Viškim cisternama. U: X. znanstveno-stručni skup Voda i javna vodoopskrba. Starigrad-Paklenica, 2006. Zagreb: Urvatski zavod za javno zdravstvo; 2006. p.147-56
66. *Skender M, Ožvačić Z, Katić M.* Lyme berlioza. Vjerovati bolesniku ili sebi. *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:9-13. [Lyme borreliosis. To have trust in patient or yourself.]
67. *Sonicki Z.* Statistical Neural Networks Release 4.0. U: *Kern J, urednica.* Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 69-86.
68. *Sonicki Z.* Umjetne neuronske mreže. U: *Kern J, urednica.* Medicinskoinformatičke metode. Zagreb: Medicinska naklada; 2006. Str. 38-40.
- Szirovicza L, Ujević D, Hrastinski M, Mujkić A.* Statistička obrada podataka i kratki prikaz rezultata antropometrijskog mjerenja složenog tehnologijskog istraživačko-razvojnog projekta Hrvatski antropometrijski sustav. U: Ujević D, urednik. Hrvatski antropometrijski sustav. Podloga za nove hrvatske norme za veličinu odjeće i obuće. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2006. Str.304-406. (Publikacije serije HAS ; knj. 3)
69. *Šamija M, Strnad M, Ebling Z, Kovčić L, Znaor A, urednici.* Prijedlog nacionalnog programa prevencije I ranog otkrivanja raka u Hrvatskoj. Zagreb: Art Design Šiško; 2006.
70. *Šimunić I, Senta A, Tomić F.* Potreba i mogućnost navodnjavanja poljoprivrednih kultura u sjevernom djelu Republike Hrvatske. *Agronomski glasnik* 2006;(1):13-29. [Irrigation requirements and potentials of agricultural crops in northern Croatia.]

71. Šimurina T, Mikulandra S, Mraović B, Sonicki Z, Kovačić M, Dželalija B, Rudić M. The effect of propofol and fentanyl as compared with sevoflurane on postoperative vomiting in children after adenotonsillectomy. *Collegium Anthropologicum* 2006;30:343-7. [Učinak propofola i fentanila u usporedbi sa sevofluranom na poslijeoperacijsko povraćanje kod djece nakon adenotonzilektomije.]
72. Topličan I, Bergman Marković B. Kako liječimo hipertenziju u gradskoj ordinaciji obiteljskog liječnika? U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 353-66. [How we cure hypertension in urban family practice?]
 Ujević D, Bačić J, Mencl-Bajs Z, Rogale D, Hrastinski M, Prebeg Ž, Brlobašić Šajatović B, Doležal K, Hrženjak R, Klanac I, Šutina M, Drenovac M, Mujkić A, Szivovicza L, Lešina I. Osnove antropometrije ljudskog tijela i osvrt na razvoj sustava određivanja veličina za odjeću. U: Ujević D, urednik. Hrvatski antropometrijski sustav. Podloga za nove hrvatske norme za veličinu odjeće i obuće. Zagreb: Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2006. Str.113-24. (Publikacije serije HAS ; knj. 3)
 Ujević D, Rogale D, Hrastinski M, Drenovac M, Szivovicza L, Lazibat T, Bačić J, Prebeg Ž, Mencl-Bajs Z, Mujkić A, Šutina M, Klanac I, Brlobašić Šajatović B, Doležal K, Hrženjak R. Normizacija, antropometrijski pregledi I hrvatski antropometrijski sustav. *Tekstil* 2006;55:516-22.
73. Ulamec Mamić K, Lazić Đ. Ujednačenost opremljenosti ambulante liječnika obiteljske medicine s aktualnim pravilnikom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH. U: Mazzi B, urednik. Zbornik radova. Šesti kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora. Rovinj, 2006. Zagreb: Hrvatsko društvo obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora; 2006. Str. 141-57. [The conformity of the equipment to be found in an office of a family physician with the currently valid Ordinance issued by the Ministry of Health and Social Welfare of Croatia.]
74. Vitart V, Biloglav Z, Hayward C, Janicijević B, Smolej-Narančić N, Barac L, Peričić M, Martinović Klarić I, Škarić-Jurić T, Barbalić M, Polašek O, Kolčić I, Carothers A, Rudan P, Hastie N, Wright A, Campbell H, Rudan I. 3000years of solitude: extreme differentiation in the island isolates of Dalmatia, Croatia. *European Journal of Human Genetics* 2006;14:478-87.
75. Vodjerek-Matica Z, Katić M, Soldo D. Utjecaj skrbi za bolesnika u terminalnoj fazi bolesti na ključne članove obitelji. *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:55-60. [Influence of palliative care for the terminal patient on the closest family members.]
76. Vončina L, Jemai N, Merkur S, Golna C, Maeda A, Chao S, Džakula A. Croatia: Health system review. *Health System in Transition* 2006;8(7):1-108.
77. Vorko-Jovic A, Kern J, Biloglav Z. Risk factors in urban road traffic accidents. *Journal of Safety Research* 2006;37: 93-98.
78. Vrca Botica M, Zelić I, Pavlić Renar I, Bergman Marković B, Stojadinović Grgurević S, Botica I. Structure of visits persond with diabetes in Croatian family practice - analysis of reasons for encounter and treatment procedures using the ICPC-2. *Collegium Anthropologicum* 2006;30:495-9.
79. Vrcić-Keglević M. Specijalizacija iz obiteljske medicine - obnova koncepta obiteljskog liječnika. *Razgovor. Medix* 2006;12(67):53-5-
80. Vučak J, Katić M. Stavovi specijalizanata obiteljske medicine prema odvikavanju od pušenja. *Medicina Familiaris Croatica* 2006;14:26-31. [Attitudea of general/family medicine residents toward smoking cessation.]
81. Vukušić Rukavna T, Šogorić S, Brborović O, Džakula A, Vuletić S. Rukovođenje I upravljanje za zdravlje - Zdrave županije. Hrvatski časopis za javno zdravstvo 2006;2(6):1-3. [Administration and management for health - "Healthy Counties" project.] (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=12807>)
82. Vuletić Mavrinac G, Mujkić A. Mental health and health-related quality of life in Croatian island population. *Croatian Medical Journal* 2006; 47:635-40.

83. Žuškin E, Jukić V, Lipozenčić J, Matošić A, Mustajbegović J, Turčić N, Poplašen-Orlovac D, Prohić A, Bubaš M. Ovisnost o alkoholu - posljedice za zdravlje i radnu sposobnost. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2006;57:413-26. [Alcoholism - how it affects health and working capacity.]
84. Žuškin E, Lipozenčić J, Jukić V, Matošić A, Mustajbegović J, Turčić N, Scachter EN, Milošević M. Alcohol - health effects, working environment and prevention. *Acta Dermatovenerologica Croatica* 2006;14:117-31.
85. Žuškin E, Mustajbegović J, Dečković-Vukres V, Zavalić M, Bogadi-Šare A, Poplašen-Orlovac D, Prohić A, Bubaš M. Prepoznavanje potrebe zdravstvene skrbi o radnicima tijekom povijesti. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* 2006;57:201-12. [The development of health care for workers through history.]
86. Žuškin E, Mustajbegović J, Lipozenčić J, Kolčić I, Špoljar-Vržina S, Polašek O. Žene u prirodnim znanostima - dobitnice Nobelove nagrade. *Acta Medica Croatica* 2006;60:1-6. [Women in natural sciences - Nobel prize winners.]
87. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Arumugam U, Chiareli V, Vitale K, Kujundžić M, Ritz-Mutvelić L, Neralić-Meniga I. Respiratory findings in art and medical students. Effects of the art environment. *Medicina del Lavoro* 2006;97:20-9.
88. Žuškin E, Pisek M, Pisek G, Šarić M, Mustajbegović J, Sušec T. Žene i medicinsko umijeće - povijesni ogled. *Liječnički vjesnik* 2006;128:114-21. [Women and medical skill - historic view.]
89. Žuškin E, Smolej-Narančić N, Škarić-Jurić T, Barbalić M, Rudan P, Kujundžić-Tiljak M, Pucarini-Cvetković J, Schachter EN. Chronic respiratory symptoms in Croatian Adriatic islands metapopulations. *Croatian Medical Journal* 2006;47:627-34.

2007.

1. Badurina M, Holjevac D, Lasić Živić A, Petriček G, Vrcić-Keglević M. Je li IPQ-R mjerni instrument procjene doživljaja bolesti kroničnih kardiovaskularnih bolesnika razumljiv i primjenjiv? *Medicina Familiaris Croatica* 2007;15:20-32. [Is IPQ-R measurement of chronic cardiovascular illness perception understandable and applicable?]
2. Barišin S, Šakić K, Goranović T, Barišin A, Sonicki Z. Perioperative blood pressure control in hypertensive and normotensive patients undergoing off-pump coronary artery bypass grafting: prospective study of current anesthesia practice. *Croatian Medical Journal* 2007;48:341-7.
3. Bergman Marković B, Bergovec M, Reiner Ž, Sertić J, Vincelj J, Marković M. Deletion polymorphism of the angiotensin I-converting enzyme gene in elderly patients with coronary heart disease. *Collegium Anthropologicum* 2007;31:179-83. [Polimorfizam ACE gena u pacijenata starije životne dobi s koronarnom bolešću.]
4. Bergman Marković B, Katić M, Blažeković Milaković S, Petric D. Deset godina nakon "privatizacije" primarne zdravstvene zaštite. *Acta Medica Croatica* 2007;61:1-6. [Ten years after "privatization" in primary health care.]
5. Bergman-Marković B, Katić M, Kern J. Computerisation of general practice in the Republic of Croatia: the experience gained in general practice use. U: Bryden JS, de Lusignan S, Blobel B, Petrovečki M, editors. *Medical informatics in enlarged Europe. Proceedings of the European Federation for Medical Informatics. Special Topic Conference 2007. Brijuni, 2007.* Berlin: Akademische Verlagsgesellschaft Aka GmbH; 2007. Str. 37-42.
6. Bergman Marković B, Kern J, Blažeković Milaković S, Kranjčević K, Matijašević I, Winter Repalust N, Katić M, Doko Jelinić J. Metabolički sindrom u obiteljskoj medicini. *Acta Medica Croatica* 2007;61:245-51. [Metabolic syndrome in family medicine.]
7. Blažeković Milaković S, Stojanović-Špehar S, Bergman Marković B, Katić M, Županić G, Šupe S. "Training cum research" - obavezni oblik kontinuirane medicinske edukacije u Hrvatskoj. *Acta Medica Croatica* 2007;61:117-20. ["Training cum research" as an obligation form of continuing medical education in Croatia.]

8. *Blažeković Milaković S, Stojanović-Špehar S, Bergman Marković B, Tiljak H.* Bolesti kože kao razlog čestih posjeta djece predškolske dobi liječniku u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. *Acta Medica Croatica* 2007;61:69-75. [Skin diseases as a research for frequent preschool children, primary health care attendance.]
9. *Borovečki A.* Štrajk gladu - perspektiva biomedicinske etike. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2007;3(9):1-4. [Hunger strike - biomedical ethics perspective.] (<http://www.hcz.hr/pr.php?id=13205>)
10. *Borovečki A, Vuletić S.* Razvoj javnoga zdravstva u Hrvatskoj tijekom 20. stoljeća. U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 79-94.
11. *Cindrić-Bošnjak M, Grabant L, Stojanović Špehar S, Blažeković-Milaković S.* Depresija i komorbiditetne bolesti. dijagnosticiranje po preporuci SZO-pilot istraživanje u ordinacijama obiteljske medicine. *Medicina Familiaris Croatica* 2007;15:3-10. [Depression and comorbidity, diagnosed according Mastering Depression in Primary Care(WHO) - Pilot research in family medicine registrars' surgeries.]
12. *Campbell H, Carothers AD, Rudan I, Hayward C, Biloglav Z, Barac L, Peričić M, Janičijević B, Smolej-Narančić N, Polašek O, Kolčić I, Weber JL, Hastie ND, Rudan P, Wright AF.* Effects of genome-wide heterozygosity on a range of biomedically relevant human quantitative traits. *Human Molecular Genetics* 2007;16:233-41.
13. *Čivljak M.* Iskustvo programa "Recite da nepušenju". *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2007;3(11):1-4. [Experiences from the program "Say yes to non-smoking"] (<http://www.hcz.hr/pr.php?id=13456>)
14. *Deželić Gj.* A short review of medical informatics history. *Acta Informatica Medica* 2007;15:43-8.
15. *Doko Jelinić J, Nola IA, Udovičić R, Ostojić D, Žuškin E.* Exposure to chemical agents in aluminium potrooms. *Medicina del Lavoro* 2007;98:407-14.
16. *Džakula A, Vončina L.* Elementi upravljanja u zdravstvu. . U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 450-4.
17. *Ivanuš M, Miličić D, Božikov J, Ivanuš Z.* Čimbenici rizika kao predskazatelji intrahospitalnog letaliteta u bolesnika s akutnim infarktom miokarda. *Acta Medica Croatica* 2007;61:307-13. [Risk factors as prognostic factors of hospital mortality in patients with acute myocardial infarction].
18. *Ivković V, Vitart V, Rudan I, Janičijević B, Smolej-Narančić N, Škarić-Jurić T, Barbalić M, Polašek O, Kolčić I, Biloglav Z, Visscher PM, Hayward C, Hastie ND, Anderson N, Campbell H, Wright AF, Rudan P, Deary IJ.* The Eysenck personality factors: psychometric structure, reliability, heritability and phenotypic and genetic correlations with psychological distress in an isolated Croatian population. *Personality and Individual Differences* 2007;42:123-33.
19. *Jakšić Ž.* Smisao i oblici međunarodne suradnje u području javnoga zdravstva i socijalne medicine. U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 369-79.
20. *Jovanović A, Gluhak I, Stevanović R, Pristaš I, Jurković Lj, Cerovečki Nekić V, Bežovan B, Mrazovac Oštrić G, Vuk Ž, Bilić J.* Je li moguć povratak konceptu obiteljskog liječnika? *Acta Medica Croatica* 2007;61:77-81. [Is family physician concept possible to resume?]
21. *Jakšić Ž.* Socijalne determinante i kardiovaskularni rizici. *Acta Medica Croatica* 2007;61:319-27. [Social determinants and epidemiology of cardiovascular diseases.]

22. Jovanović A, Jurković Lj, Ožvačić Z, Gluhak I, Soldo D. Skrb za umiruće od karcinoma u ordinacijama obiteljske medicine. *Acta Medica Croatica* 2007;61:63-8. [Care for terminal cancer patient at general practice office.]
23. Jureša V. Zdravstvena zaštita školske djece i mladih - školska i sveučilišna medicina - prednost i nedostaci pojedinih modela zdravstvene zaštite. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2007;3(7):1-5. [Health protection of school children and youth - school and high school medicine - advantages and disadvantages of individual health protection model.] (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=13426>)
Jureša V. Školska medicina i rano otkrivanje poremećaja i bolesti sustava za kretanje u djece školske dobi i mogućnosti prevencije. Tečaj trajnog medicinskog usavršavanja I. kategorije. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2007. Str. 1-6.
24. Kaić-Rak A, Pucarín-Cvetković J, Kulier I. Prehrambene navike - hrvatska zdravstvena anketa. *Acta Medica Croatica* 2007;61:259-65. [Dietary habits: Croatian health survey.]
25. Kaštelan D, Kraljević I, Kujundžić-Tiljak M, Kardun I, Mazalin J, Maričić G, Ujević-Strizak M, Glišanović M, Urban Tripović V, Miškić B, Švarc Janjanin S, Čosić D, Degmečić A, Dušek T, Giljević Z, Jelčić J, Perković Z, Aganović I, Koršić M. Učestalost osteoporoze u muškaraca u Hrvatskoj - rezultati ultrazvučne denzitometrije petne kodti. *Liječnički vjesnik* 2007;129:123-9. [Osteoporosis prevalence in Croatian males . the results of calcaneus ultrasound.]
26. Katić M. Mjesto i uloga obiteljskog liječnika u sprečavanju i suzbijanju pušenja. *Hrvatski časopis za javno zdravstvo* 2007;3(11):1-3. [Role of family physician in prevention and control of smoking.] (<http://www.hcjz.hr/pr.php?id=13496>)
27. Katić M, Soldo D, Ozvačić Z, Blažeković-Milaković S, Vrcić-Keglević M, Bergman-Marković B, Tiljak H, Lazić Đ, Cerovečki Nekić V, Petriček G. Informational systems and electronic health record in primary health care. U: Bryden JS, de Lusignan S, Blobel B, Petrovečki M, editors. *Medical informatics in enlarged Europe. Proceedings of the European Federation for Medical Informatics. Special Topic Conference 2007.* Brijuni, 2007. Berlin: Akademiscje Verlagsgesellschaft Aka GmbH; 2007. Str. 31-6.
28. Kern J. Medicinska informatika kao struka i specijalnost. *Medix* 2007;13(68/69):56-61.
29. Kovačić L. Organizacija primarne skrbi. . U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 423-5.
30. Kranjčević K, Bergman Marković B. Tko provodi rano otkrivanje benigne hiperplazije prostate I carcinoma prostate u Hrvatskoj? *Acta Medica Croatica* 2007;61:45-8. [Who works in the prevetion and early detection of benign prostatic hyperplasia and prostate cancer in Croatia?]
31. Kumbrija S, Blažeković Milaković S, Doko Jelinić J, Matanić D, Bergman Markovi B, Šimunović R. Zdravstveni radnici - odnos prema vlastitom zdravlju. *Acta Medica Croatica* 2007;61:105-10. [Health care professionals - attitudes towards their own health.]
32. Lazić Đ, Cikač T, Ožvačić Z, Čop R. Utjecaj liječnika obiteljske medicine na promjene životnih navika pretilih pacijenata. *Acta Medica Croatica* 2007;61:7-11. [GP's intervention in changing lifestyle behavior of adipose patients.]
33. de Lusignan S, Katić M. Role of globalization, progress and challenges of health informatics in a small European country. U: Bryden JS, de Lusignan S, Blobel B, Petrovečki M, editors. *Medical inforamtics in enlarged Europe. Proceedings of the European Federation for Medical Informatics. Special Topic Conference 2007.* Brijuni, 2007. Berlin: Akademiscje Verlagsgesellschaft Aka GmbH; 2007. Str.19-24.
34. Manestar-Blažić T, Božikov J. A simulation of the formation of melanocytic nevi. In: Zupančić B, Karba R, Blažić S, editors. *Proceedings of the 6th EUROSIM Congress on Modelling and Simulation. Vol. 2: Full Papers.* Ljubljana, 2007. /CD-ROM/ Ljubljana: EUROSIM/SLOSIM, 2007. Contribution 568, pp.1-7.

35. Marinić T, Ožvačić Z, Katić M, Polašek O, Lazić Đ. Obilježja depresije u Otočcu deset godina nakon završetka Domovinskog rata. *Acta Medica Croatica* 2007;61:25-31. [Characteristics of depression in Otočac ten years after the war.]
36. Marinović D, Sonicki Z. Development of modern computer classrooms at the University of Zagreb Medical School as a basis for distance learning. *Medicinska informatika* 2007;8:46-9. (Zbornik radova 8. simpozija Hrvatskog društva za medicinsku informatiku. Brijuni, 1. lipnja 2007.)
37. Milošević M, Mustajbegović J, Abdović S, Šulentić P, Pucarín-Cvetković J. Usporedba regionalne potrošnje alkoholnih pića i kardiovaskularnih čimbenika rizika u Hrvatskoj. *Acta Medica Croatica* 2007;61:275-9. [Relationship of regional alcohol drinking habit and cardiovascular risk factors in Croatia.]
38. Mirat J, Bernat R, Majdančić Ž, Kolčić I, Galić E, Zeljko H, Bergovac M, Reiner Ž. Abnormal systolic blood pressure during treadmill test and brachial artery flow - mediated vasodilatation impairment. *Collegium Anthropologicum* 2007;31:517-22. [Abnormalni sistolički krvni tlak u testu opterećenja i poremećaj o protoku ovisne dilatacije brahijalne arterije.]
39. Missoni E, Kern J. Schoolchildren and bicycle helmet use in Croatia. *Društvena istraživanja* 2007;16:577-87. [Upotreba biciklističkih kaciga kod učenika osnovnih škola u Hrvatskoj.]
40. Mujkić A, Rodin U. Smrtne ozljede djece u Hrvatskoj 1995-2005. *Paediatrica Croatica* 2007;51(Suppl. 1):196-202. (Hrvatska proljetna pedijatrijska škola. XXIV. Seminar za liječnike i medicinske sestre. Split, 2007). [Children fatalities caused by injuries in Croatia (Hrvatska) 1995-2005.]
Mujkić A. Zanemareno i zlostavljano dijete - uloga liječnika. *Pedijatrija danas* 2007;3:209-19.
41. Pavlović M, Vitale K, Vukić R. Stanovanje i zdravlje. *Sigurnost* 2007;49:19-28. [Housing and health.]
42. Petric D, Šimunović R, Vinter-Repalust N, Kuzmanić M, Kumbrija S. Privatni ugovorni liječnik: danas i sutra. *Acta Medica Croatica* 2007;61:91-4. [Private contracted primary health physician: today and tomorrow.]
43. Petriček I, Petriček G. Pomagala za slabovidne. *Medix* 2007;13(70):137-41.
44. Petriček I, Petriček G. Suvremeni pristup dijagnostici i terapiji suhog oka - prvi dio. *Medix* 2007;13(71):149-51.
45. Polašek O, Kolčić I, Čikeš N. Što žele specijalizirati studentišeste godine Medicinskog fakulteta u Zagrebu. *Liječnički vjesnik* 2007;129:118-23. [Specialty preferences among final-year medical students at Zagreb University Medical School.]
46. Prebeg Ž. Zdravstvena skrb o školskoj djeci. . U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 435-7.
47. Rimac M, Božikov J. Neurogenesis: from experimental data to system dynamics model. In: Zupančič B, Karba R, Blažič S, editors. *Proceedings of the 6th EUROSIM Congress on Modelling and Simulation. Vol. 2: Full Papers.* Ljubljana, 2007. /CD-ROM/ Ljubljana: EUROSIM/SLOSIM, 2007. Contribution 624, pp.1-8.
48. Senta A, Marijanović Rajčić M. Zdravstvena ispravnost pitke vode iz privatnih zdenaca u Zagrebu. *Liječnički vjesnik* 2007;129:39-43. [Drinking water safety from private wells in Zagreb.]
49. Stojanović-Špehar S, Blažeković-Milaković S, Kumbrija S, Matijašević I. Evaluacija stavova liječnika specijalizanata obiteljske medicine nakon edukacije Balintovom metodom. *Medix* 2007;13(70):126-8.
50. Stojanović-Špehar S, Blažeković-Milaković S, Kumbrija S, Matijašević I. Evaluacija stavova liječnika specijalizanata obiteljske medicine nakon edukacije Balintovom metodom. *Medix* 2007;13(70):126-8.

51. Šarić M, Žuškin E, Mustajbegović J. Zdravlje i okoliš u kojemu živimo. U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 417-22.
52. Šarić Ž, Žuškin E, Mustajbegović J. Zdravstvena skrb o radnicima. . U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 437-43.
53. Šimunović R, Katić M, Todorović G, Vinter-Repalust N, Petric D. Razlike u strukturi rada obiteljskih liječnika na selu i gradu. Acta Medica Croatica 2007;61:13-8. [Differences between rural and urban general practice activities.]
54. Šogorić S. Decentralizacija sustava zdravstva I socijalne skrbi: korak po korak. Razgovor. Medix 2007;13(68/69):69-71.
55. Štulhofer A, Graham C, Božičević I, Kufrin K, Ajduković D. HIV/AIDS-related knowledge, attitudes and sexual behaviours as predictors of condom use among young adults in Croatia. International Family Planning Perspectives 2007;33:58-65.
56. Vinter-Repalust N, Jurković Lj, Katić M, Šimunović R, Petric D. Trajanje bolesti, suradljivost bolesnika I postojanje komplikacija u bolesnika s dijabetesom. Acta Medica Croatica 2007;61:57-62. [Disease duration, patient compliance and presence of complications in diabetic patients.]
57. Vončina L, Džakula A. Elementi gospodarenja u zdravstvu. . U: Vitale B i sur. Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj. Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Zagreb: Medicinska naklada ; Akademija medicinske znanosti Hrvatske; 2007. Str. 454-8.
58. Vončina L, Džakula A, Mastilica M. Health care funding reforms in Croatia: a case of mistaken priorities. Health Policy 2007;80:144-57.
Vončina L, Strizrep T, Džakula A. The introduction of DRGs in Croatia.Eurohealth 2007;13:4-5.
59. Vraneš Ž, Katić V, Vinter-Repalust N, Jurković Lj, Tiljak H, Cerovečki-Nekić V, Šimunović R, Petric D, Katić M. Akutne infekcije gornjeg dišnog sustava - što pridonosi dijagnozi, a što odluci o propisivanju antibiotika? Acta Medica Croatica 2007;61:83-90. [Acute infections of the upper respiratory tract - factors that contribute to diagnosis and antibiotic prescription decisions.]
60. Vrca Botica M, Kovačić L, Katić M, Tiljak H, Pavlić Renar I, Botica I. Chronic patients - persons with diabetes frequent attender in Croatian family practice. Collegium Anthropologicum 2007;31:509-16. [Kronični bolesnici - osobe s šećernom bolesti kao učestali posjetioци u obiteljskoj medicini u Hrvatskoj.]
61. Vrcić-Keglević M, Katić M, Tiljak H, Lazić Đ, Cerovečki nekić V, Petriček G, Ožvačić Z, Soldo D. Specijalizacija iz obiteljske medicine - je li ostvareno ono što je planirano? Acta Medica Croatica 2007;61:95-100. [Specialization in family medicine - has all the planned been achieved?]
62. Vuletić S, Kern J, Ivanković D, Polašek O, Brborović O. Metabolički sindrom u populaciji Hrvatske - kardiovaskularna multirizičnost. Acta Medica Croatica 2007;61:239-43. [Metabolic syndrome in the Croatian population - the multiple cardiovascular risk.]
63. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Kern J, Dečković-Vukres V. Respiratory findings in female mineral fertilizer plant workers. Periodicum Biologorum 2007;109:153-9.
64. Žuškin E, Mustajbegović J, Schachter EN, Turčić N, Narančić-Smolej N, Kern J, Duraković Z. Respiratory findings in a nursing home population. Archives of Gerontology and Geriatrics 2007;44:153-61.

Pozivnica za proslavu 80-te obljetnice Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ zakazanu za 5. listopada 2007.

Najviši dužnosnici Republike, Vlade i Fakulteta uveličali su svojom nazočnošću otvaranje stručno-znanstvenog skupa „Uspješno upravljanje zdravstvenim sustavima“ održanog na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ 2006. godine

DODATAK 1: OBNOVA I POVRATAK

Pogled na Školu narodnog zdravlja prije početka obnove zgrade 1997. godine

Škola narodnog zdravlja 1927. godine

Pogled na obnovljenu zgradu Škole 2006. godine ...

... i iz žablje perspektive

DODATAK 1: OBNOVA I POVRATAK

Ovako su izgledale dvorana A i B tijekom obnove ...

... a ovako je bilo u istim tim dvoranama 7. travnja 2006. godine na svečanosti otvaranja obnovljene zgrade

Dobili smo nove prostore za nastavu i učenje koje su ispunili studenti ...

... i polaznici brojnih poslijediplomskih studija

DODATAK 3: UZ NASTAVU I ZDRAVSTVENA DJELATNOST

Suglasnost Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za obavljanje zdravstvene djelatnosti koju je potpisao prof. dr. sc. Neven Ljubičić dočeka na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“

		SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MEDICINSKI FAKULTET	
Primljeno: 18-07-2007			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
02	2622		

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I
SOCIJALNE SKRBI**

Klasa: 510-05/07-01/91
Ur.broj: 534-07-07-4
Zagreb, 10. srpnja 2007.

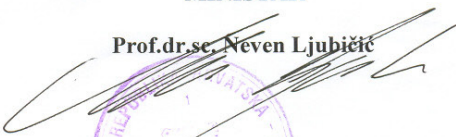
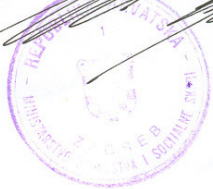
Na temelju članka 95. stavka 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“ br. 121/03, 48/05 i 85/06) ministar zdravstva i socijalne skrbi daje

SUGLASNOST

Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za obavljanje zdravstvene djelatnosti za potrebe fakultetske nastave u unutarnjim organizacijskim cjelinama u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ i to:

- zavodima, odnosno odsjecima u kojima se izvodi nastava iz predmeta Patologija,
- zavodima, odnosno odsjecima u kojima se izvodi nastava iz predmeta Školska medicina, Epidemiologija, Javno zdravstvo i Medicina rada.

MINISTAR
Prof.dr.sc. Neven Ljubičić

DOSTAVITI:
-Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

DODATAK 4. AKTIVNOSTI TIJEKOM PROTEKLOG DESETLJEĆA

Rekli smo DA nepušenju 2002. godine kada je otvoren Centar za prevenciju i odvikavanje od pušenja.

**DA 0800 2000 37
NEPUŠENJU**

Mnogi poznati športaši i umjetnici aktivno su podržali kampanju "Recite Da nepušenju" što je bilo prepoznato i od strane Svjetske zdravstvene organizacije, koja je dvije godine za redom 2002 i 2003, dodijelila nagradu za borbu protiv pušenja Republici Hrvatskoj.

DODATAK 4. AKTIVNOSTI TIJEKOM PROTEKLOG DESETLJEĆA

Organizirali NAJVEĆI DORUČAK - HRVATSKI DORUČAK, između mnogobrojnih ostalih mjesta u mnogim osnovnim školama diljem Hrvatske...

... i na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu

Svečano smo proslavili 75 godina djelovanja Škole narodnog zdravlja 2002. godine. U sklopu proslave te velike obljetnice povjerena nam je i organizacija XXIV. godišnje konferencije ASPHER-a (Association of Schools of Public Health in the European Region).

Središnja proslava održana je u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Tom prigodom je, kao i svake godine, dodjeljena medalja „Andrija Štampar“ za iznimne zasluge u području javnog zdravstva. Laureat je bio Sir Alexander Macara, medalju mu je uručio prof. Jeffrey Levett, a dodjeli je nazočila i tadašnja predsjednica Izvršnog odbora ASPHER-a Roza Adany

Konferencija Zdravstveno osiguranje u tranziciji Health - Insurance - Transition - HIT 1998-2003

U periodu od 1998. - 2003. g. Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" u suradnji s London School of Hygiene and Tropical Medicine i London School of Economics and Political Science organizirala je konferenciju „Health - Insurance - Transition“ (HIT). Zahvaljujući svojoj tematskoj aktualnosti, stručnom i znanstvenom karakteru, HIT konferencija bila je u najosjetljivijem razdoblju tranzicije mnogobrojnih europskih zemalja vodeća europska konferencija koja aktivno prati, prenosi i evaluira znanja o zdravlju i za zdravlje u procesima tranzicije. Brojka od preko 2,600 učesnika iz više od 40 zemalja svijeta, koliko je sudjelovalo na HIT konferencijama u šest godina, pokazuje prepoznatljivost i značaj koju je konferencija ostvarila u krugovima stručnjaka koji brinu, upravljaju i odlučuju za zdravlje. Konferencije su po svojoj strukturi predstavljale rijedak primjer događaja na kojem se na jednom mjestu susreću djelatnici iz svih segmenata javno-zdravstvenih područja- privatnih i javnih osiguravajućih društava, banaka, farmaceutskih tvrtki, bolnica, domova zdravlja, ministarstava zdravstva, predstavnici nevladinih udruga i vodećih međunarodnih organizacija (Svjetska zdravstvena organizacija, Svjetska Banka, Otvoreno Društvo, UNICEF, Europska Komisija).

1. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je u Cavtatu 26.-27. kolovoza 1998.g. na kojoj je prisustvovalo 100-njak sudionika, te je upravo pokretanje ovog tipa događaja na kojem se okupljaju odgovorni ljudi tranzicijskih zdravstvenih sustava potvrdilo potrebu za umrežavanjem i razmjenom iskustava.

2. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je 28.-29. kolovoza 1999.g., a okupila je 230 sudionika.

3. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je u Cavtatu, od 1.-3. rujna 2000.g., a bila je posvećena temi Prava pacijenata. Po broju okupljenih, HIT konferencija 2000. bila je iznenađenje ne samo za sudionike već i organizatore, s konačnim zbrojem od 434 sudionika iz 36 zemlje širom svijeta. 2000.g. konferencija je održana pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske g. Stjepana Mesića, koji je osobno i prisustvovao konferenciji. Predsjednik Mesić u svom govoru izjavio je kako se zalaže za Povelju o pravima pacijenata, predlažući i nacrt zakonskog teksta o pravima pacijenata. Po riječima predsjednika Mesića prava na zdravstvenu zaštitu u nas moraju biti istovjetna kao što su u zemljama našeg stupnja razvijenosti.

4. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je u Cavtatu od 31. kolovoza do 1. rujna 2001. Na konferenciji je sudjelovalo 450 sudionika iz 47 zemalja svijeta. 2001. g. posebna je pažnja bila posvećena problemu mina i ozljeda koje pri tome nastaju stoga su pozvani predavači konferencije bili Jody Williams, dobitnica Nobelove nagrade za mir za svoju Antilandmine Campagin, i dr. Barry Levy čija je organizacija Antinuclear Campagin također dobila Nobelovu nagradu za mir

Osim već spomenutog modula koji se bavio problemom ozljeda, konferencija se sastojala još iz četiri modula: Nove spoznaje i rješenja za učinkovito zdravstveno osiguranje, Održivi pristup sveobuhvatnoj zdravstvenoj zaštiti dijabetesa, Učinkovita regulacija lijekova i Zdravstveni investicijski forum.

Paralelno s konferencijom u Cavtatu, u Dubrovniku je 1. rujna 2001.g. u hotelu Excelsior održan i „Forum Ministara zdravlja/Health Minister's Forum“, na kojem su

sudjelovali ministri zdravlja zemalja potpisnica Pakta o stabilnosti, zemalja članica Europske Unije te zemalja skupine G-8, kao i predstavnici Svjetske zdravstvene organizacije, Svjetske banke, Banke vijeća Europe i drugih međunarodnih organizacija. Organizatori skupa bili su Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske, Svjetska zdravstvena organizacija i Vijeće Europe. Tom prigodom potpisana je „Dubrovačka povelja - Dubrovnik Pledge“, regionalni razvojni plan za zdravlje zemalja članica Pakta stabilnosti sa ciljem unaprjeđenja socijalnog blagostanja i unapređenja zdravlja u zemljama Jugoistočne Europe., koordiniran od strane Vijeća Europe i Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije.

5. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je u Zagrebu, od 26. - 28. rujna 2002.g. HIT konferencija okupila je 508 sudionika iz 43 zemlje svijeta. Glavna tema HIT konferencije bila je Biotehnologija i javno zdravstvo: predviđanja, ciljevi i troškovi.

Godine 2002. ponuđen je sadržajni program, mnogo svjetski uglednih predavača i brojni novi moduli. Sadržaj konferencije bio je podijeljen u sedam tematskih cjelina:

- Zdravstveno osiguranje, osiguranje kvalitete i biotehnologije: Što bi se novcem od osiguranja trebalo kupiti?
- Granice biotehnologije
- Biotehnologija i radno mjesto: Etički korektno, ekonomski značajno
- Biotehnologija, bioetika i medicina
- Utjecaj medija i komunikacija u javnom zdravstvu i biotehnologiji
- Pisanje istraživačkog rada iz područja javnog zdravstva i biotehnologije
- Biotehnologija i bioetika u sestrinstvu
- Radionica: Hitna medicina

6. konferencija „Zdravstveno osiguranje u tranziciji/Health - Insurance - Transition“ održana je u Cavtatu, od 9. - 13. listopada 2003.g. Svake godine sadržaj koji se nudio na konferenciji postajao je sve širi, stoga je HIT 2003. bio podijeljen u 3 programska bloka: „Biotehnologija“, „Zdravstvena zaštita“ te „Komunikacije, menadžment i zdravstvena politika“ te posebni program.

U bloku „Biotehnologija“ održani su moduli:

- Suvremene spoznaje u biotehnologiji i kvaliteta života
- Biotehnološke metode u životnom i radnom okružju
- Sportska medicina i Medicinski inženjering
- Suvremene spoznaje u genetici kroničnih bolesti
- Okrugli stol: Biotehnologija i kvaliteta života

U bloku „Zdravstvena zaštita“ održani su moduli:

- Javna dostupnost defibrilaciji
- Respiratorne infekcije: Epidemiologija, Dijagnostika i Imunologija
- Nasilje i zdravlje: Društvo bez nasilja
- Mediji i zdravlje: Utjecaj zdravstvenih komunikacija na javno zdravstvo i biotehnologije
- Trening za reformske promjene

U bloku „Komunikacije, menadžment i zdravstvena politika“

- HL7 - međunarodni standardi komunikacija u zdravstvu

DODATAK 4. AKTIVNOSTI TIJEKOM PROTEKLOG DESETLJEĆA

- Reforma zdravstvenog sustava: Iskustva i izazovi za liječnike obiteljske medicine
- Uvod u farmakoekonomiku
- Racionalna upotreba lijekova
- Zdravstveno osiguranje i priključivanje EU

U posebnom dijelu programa održane su radionice:

- Kako napisati znanstveni rad
- Duhan - kakose boriti protiv epidemije
- Unapređenje rezultata uz pomoć „Health Technology Assessment“

Na konferenciji je prisustvovalo 820 sudionika iz 40-ak zemalja svijeta.

Registracija sudionika, HIT, rujan 2000.

Predsjednik Republike Hrvatske g. Stjepan Mesić i g. Jorge Jimenez de la Jara, predsjednik Upravnog odbora Svjetske zdravstvene organizacije na HIT konferenciji, rujan 2000 g.

DODATAK 4. AKTIVNOSTI TIJEKOM PROTEKLOG DESETLJEĆA

Sudionice 13. kongresa Europske unije za školsku i sveučilišnu medicinu (EUSUHM) održanog u Dubrovniku 2005. godine u organizaciji Hrvatskog društva za školsku i sveučilišnu medicinu Hrvatskog liječničkog zbora

Praktično svi članovi Katedre za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite sudjelovali su na godišnjoj konferenciji EUPHA (European Public Health Association) u rujnu 2005. godine u Grazu (Austrija)

DODATAK 4. AKTIVNOSTI TIJEKOM PROTEKLOG DESETLJEĆA

Sudionici tečaja “Biological and behavioural surveillance survey in hard to reach populations using respondent-driven sampling” koji se održao 2006. godine na Školi narodnog zdravlja “Andrija Štampar” u sklopu projekta Knowledge Hub on Capacity Building in HIV/AIDS Surveillance katedre za Medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva u zajedničkoj suradnji Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije Copenhagen, Danska i GTZ-a njemačkog društva za tehničku suradnju.

Sudionici tečaja “HIV surveillance in Iran” koji se održao u Teheranu, Iran u sklopu pružanja tehničke pomoći projekta Knowledge Hub on Capacity Building in HIV/AIDS Surveillance katedre za Medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva Škole narodnog zdravlja “Andrija Štampar”. Tehnička pomoć se održala u zajedničkoj suradnji Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije Copenhagen, Danska i ureda Svjetske zdravstvenen organizacije WHO Emro.

U srpnju 2005. godine jedan od pet najznačajnijih općih medicinskih časopisa u svijetu, britanski tjednik BMJ, objavio je tematski broj o tranzicijskim zemljama Europe. Broj je uredila Kristina Fišter tijekom specijalizacije u časopisu BMJ, a nekoliko djelatnika Škole ostvarilo je autorske doprinose.

- *Kristina Fišter, Martin McKee.* Health and health care in transitional Europe. BMJ, 2005;331:169-170.
- *Josipa Kern, Marija Strnad, Tanja Ćorić, Silvije Vuletić.* Cardiovascular risk factors in Croatia: struggling to provide the evidence for developing policy recommendations. BMJ, 2005;331:208-210
- *Miroslav Mastilica, Sanja Kušec.* Croatian healthcare system in transition, from the perspective of users. BMJ, 2005;331:223-226
- *Ana Borovečki, Stjepan Orešković, Henk ten Have.* Ethics and the structures of health care in the European countries in transition: hospital ethics committees in Croatia. BMJ, 2005;331:227-229
- *Aleksandar Džakula.* Health care based on priorities is lost in decentralisation. BMJ, 2005;331:235

OD NARODNE ČITANKE O ZDRAVLJU 1930. DO ČITANKE O NARODNOM ZDRAVLJU 2007.

Od Narodne čitanke o zdravlju s početka dvadesetog stoljeća do čitanke o zdravlju naroda u dvadeset prvom stoljeću - pripremila Vesna Jureša

Profesionalni izazovi pred kojim su se nalazili liječnici početkom dvadesetog stoljeća, a to su prije svega bile zarazne bolesti, napretkom medicine, tehnologije i javnozdravstvenim mjerama, u velikoj mjeri su uspješno svladane. Opće društveni napredak u prošlom stoljeću utjecao je na promjenu „zdravstvene slike“ u cijelom svijetu pa tako i u nas. Pred današnjim generacijama javnozdravstvenih djelatnika, a prije svega pred liječnicima i drugim zdravstvenim radnicima, postavljaju se nove zadaće.

Što od putokaza koji su nam ostavili prethodnici s Prof.dr.sc. Andrijom Štamparom na čelu i dalje slijediti. Ostavili su nam u nasljeđe spoznaju o važnosti zdravstveno odgojnog rada i kako ga provoditi, uspješne preventivne mjere (npr. cijepljenje),

modele rada u populaciji koji će postići uspjeh samo u suradnji s ljudima na mjestima gdje žive i rade, kako iskoristi mogućnosti i snagu lokalne zajednice u ostvarenju zdravstvenih ciljeva, dobro organiziran sustav zdravstvene zaštite.

Pred nama je stoljeće, u kojem su u porastu psihičke bolesti, bolesti ovisnosti (duhan, alkohol, psihoaktivne droge), spolno prenosive infekcije (HPV, Chlamydia trachomatis, HIV/AIDS), srčanožilne bolesti kao posljedica nepravilne prehrane i nedovoljne tjelesne aktivnosti i maligne bolesti povezane s životnim navikama (pušenje, alkohol), ali i ekološki problemi, socijalno-ekonomska nejednakost, drugo.

Nikad do sada nismo imali tako djelotvorne lijekove, mogućnosti brze izmjene informacija, tehničke mogućnosti za izvođenje najkompliciranijih medicinskih zahvata, i spoznaju da to nije dovoljno ako želimo uspješno svladati vodeće javnozdravstvene probleme. Iz zdravstvenog sustava, osobito njegova javnozdravstvenog dijela, potreban je profesionalni poticaj kako bi se cjelokupno društvo usmjerilo brzi za zdravlje, osnažila lokalna zajednica u odabiru zdravstvenih prioriteta i njihovu rješavanju. Pri tome zdravstveni radnici imaju iznimno važnu zadaću informiranja javnosti o znanstveno utemeljenim spoznajama iz područja medicine i zdravstva. Na putu od zdravstvenih zahtjeva do zdravstvenih potreba stvara se mreža lokalne vlasti (kao izraz političke volje da se nešto učini), partnera iz lokalne zajednice (socijalna skrb, nevladine udruge, prosvjeta i drugi) i zdravstvene službe (osobito primarne zdravstvene zaštite te sekundarne, tercijarne zdravstvene zaštite i zavoda za javno zdravstvo) što omogućuje definiranje javnozdravstvenih prioriteta i njihova rješavanja.

U tako stvorenoj mreži stvaraju se partnerski odnosi laika i profesionalaca različitih struka koji imaju zajednički cilj, a to je očuvanje i unapređenje zdravlja.

Javnozdravstvena poruka iz Čitanke iz 1930. koja je i danas aktualna: „Zdravlje prije svega !“

O Čitanki s Katedre za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku - pripremila Ariana Vorko-Jović

„Narodna čitanka o zdravlju“ podučava stanovništvo o najučestalijim bolestima krajem 30-tih godina prošlog stoljeća. Stanovništvo se upoznaje sa: otkrićem, djelovanjem i načinom širenja mikroba (sitnoživi), sa početkom, tijekom i liječenjem zaraznih bolesti, te njegom bolesnika. Samo se malariju moglo liječiti kininom i provodila se seroprofilaksa kod difterije, tetanusa i dizenterije. Naglašava se očuvanje zdravlja higijenom i podizanjem imuniteta (cijepljenje se provodilo samo protiv variole), te sprečavanje širenja bolesti izolacijom, dezinfekcijom i dezinsekcijom. Liječniku se treba javiti što ranije, prije nego se bolest razvije. Liječnik treba očuvati zdravlje, a ne samo liječiti oboljele.

Detaljno se opisuje svaka zarazna bolest sa naglaskom na prevenciju, a posebno opširno tuberkuloza (sušica), gripa (španjolka), difterija, šarlah, hripavac, ospice (dobrac), dizenterija (griža), malarija, triper, velike boginje i bjesnoća. Posebno se naglašava štetnost alkohola i pušenja. Na kraju se opisuju bolesti krvnih žila, srca i bubrega i tri najrizičnije skupine ljudi: 1) oni koji teško fizički rade, 2) koji se mnogo uzrujavaju i 3) koji mnogo jedu i piju.

Današnja „Čitanka o narodnom zdravlju“ davala bi naglasak na tijek, liječenje i prevenciju nezaraznih bolesti, obzirom da je ljudski vijek produžen.

Većina tadašnjih zaraznih bolesti svedena je na minimum zbog otkrića antibiotika (penicilin), streptomcina i antibiotika širokog spektra. Od 50-tih godina započinje cijepljenje protiv tuberkuloze, difterije, tetanusa i pertusisa; Od 1968. započinje cijepljenje protiv morbila, rubeole i zaušnjaka. 1954. godine eradicirana je malarija u Hrvatskoj, a 1977. variola u svijetu (od 1926. nema oboljelih od variole u Hrvatskoj). Pjegavac je eliminiran 1963., a od 1964. godine nema više bjesnoće među ljudima; u 70-tim godinama eliminirana je difterija i poliomijelitis. Unazad nekoliko godina trbušnog tifusa i morbila gotovo da i nema.

Od 70-tih godina pojavile su se nove bolesti: Legionarska bolest, Lyme borelioz, tularemija, ebola, a početkom 80-tih HIV/AIDS, te početkom 21. stoljeća SARS i ptičja gripa.

Epidemiološkim istraživanjima dokazuju se rizici za: bolesti srca i krvnih žila, malignih tumora, nesreća, dijabetesa, osteoporoze, psihičkih bolesti i mnogih drugih. Danas se mogu kvantitativno odrediti rizici za pojavu bolesti.

Statistički podaci o mortalitetu dobivaju se u Statističkim zavodima, a podaci o morbiditetu (incidenciji i prevalenciji) najtočniji su iz registara za određenu bolest.

U zadnjim desetljećima 20. stoljeća započinje razvoj medicinske odnosno zdravstvene informatike. Danas su informacije raznih vrsta, pa tako i o zdravlju, dostupne i narodu i profesionalcima putem interneta. Osnovna informatička pismenost podrazumijeva vještine unošenja i pretraživanja podataka i informacija, komunikaciju i edukaciju putem suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Medicinska informatika danas daje kvalitetna informatička rješenja za zdravstveni sustav, izgradnjom elektroničkog zdravstvenog zapisa kao osnove za svakodnevni rad zdravstvenih radnika, za praćenje i izvještavanje o morbiditetu i mortalitetu kao i za evaluaciju i unapređenje zdravstvenog rada. Normizacija osigurava kompatibilnost pojedinačnih informatičkih rješenja, a njihovim umrežavanjem postiže se sustavnost.

O Čitanki iz perspektive obiteljskog liječnika - pripremila Milica Katić

Obiteljski liječnik nekad i sad. Što se promijenilo?

Početkom 20. stoljeća najvažniji čimbenici koji skraćuju životni vijek i ugrožavaju zdravlje bili su zarazne bolesti, deficitarna prehrana, loši higijensko sanitarni uvjeti, nedostatan broj zdravstvenih djelatnika, a u primarnoj razini zaštite sukladno tadašnjim uvjetima i mogućnostima zajednice radili su pretežito gradski fizici odnosno državni liječnici i liječnici privatnici. Medicina kao znanje, tehnologija i praksa te gledišta u društvenim zajednicama o značenju zdravlja i njegovom čuvanju i unapređenju snažno su se razvijali kao dio temeljnih pretpostavki društvenog razvoja.

Kako su promjene tekle?

Andrija Štampar i njegovi suradnici su oblikovali dom zdravlja kao organizacijski model koji može objединiti i omogućiti efikasno djelovanje zdravstvenih djelatnika te stručnjaka drugih profesija i laika u savladavanju brojnih problema koji se javljaju u osiguranju zdravlja pojedinaca obitelji i zajednice. Za ostvarenje tog modela bilo je nužno postići suglasje medicinske profesije i potporu šire društvene zajednice. U prihvatanju zamisli zdravlja kao društvenog bogatstva i u Štamparovo vrijeme kao i danas vrijedi moto ove proslave "Zaštita slabih leži u kulturi jakih". Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ je djelovala kao laboratorij znanja i mjesto na kojem su

zdravstveni profesionalci i laici učili, usavršavali postojeća znanja, razvijali nove metode i znanja i implementirali ih u praksu.

To su temelji na kojima je izrasla obiteljska medicina u Hrvatskoj.

Od akademske godine 1960/61 kad je započeo je prvi poslijediplomski studij i specijalizacija za liječnika opće medicine u Europi, studij je do 1991.godine završilo preko 1500 liječnika, a potom u razdoblju 2003-2006 godine u sklopu Projekta specijalizacije još 537 liječnika.

Što je obiteljski liječnik danas i kakve su mu zadaće?

U razdoblju tranzicije prevladava model privatnog ugovornog liječnika obiteljske medicine, a traži se organizacijski model koji bi nadomjestio funkcije doma zdravlja. Obiteljski liječnik je u pravilu liječnik prvog kontakta za svakog pojedinaca bez obzira na dob, spol ili zdravstveni problem. Osigurava efikasno korištenje zdravstvenog sustava kroz primjereno stručno «vođenje» i zastupanje interesa bolesnika te suradnju s kolegama u drugim razinama zdravstvene zaštite. Njegov je rad utemeljen na holističkom pristupu i usmjeren na pojedinca, obitelj i zajednicu. U trajnoj, sveobuhvatnoj skrbi koristi specifična znanja i vještine u rješavanju problema bolesnika.

„Velika je vještina živjeti od djeteta do sto ljeta“ je jedno od načela navedenih u knjizi „Narodna čitanka o zdravlju“ objavljene 1930.godine, koje u suvremenoj obiteljskoj medicini uključuje osobnu, obiteljsku i društvenu brigu za unapređenje i očuvanje zdravlja, osviještenost bolesnika o njegovim pravima i snagu da ih ostvari uz trajnu skrb primjereno osposobljenog i dostupnog obiteljskog liječnika.

O Čitanki s Katedre za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada - priredila Jagoda Doko-Jelinić

Opći i radni okoliš, uvjeti života i rada bili su svrhom i postali temeljem osnivanja Škole narodnog zdravlja. Međuodnos čimbenika životnog i radnog okoliša i zdravlja čovjeka predmet je proučavanja i poučavanja Katedre za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada, kao što je bio i svih organizacijskih jedinica koje su prethodile današnjoj Katedri.

Osnutkom Škole 1927. godine, koja je zajedno s Higijenskim zavodom činila jednu zajedničku ustanovu, osnovano je i Odjeljenje za sanitarnu tehniku. Djelovanje Odjeljenja bilo je usmjereno unaprjeđenju narodnog zdravlja poučavanjem seoskog stanovništva o opskrbi pitkom vodom, dispoziciji fekalnog i drugog otpadnog materijala, higijeni stanovanja i asanaciji malaričnih terena. Smatralo se da su primjeri najbolje sredstvo za poučavanje seoskog stanovništva. Dobar primjer su radovi u Mraclinu i Rudama gdje se osim poučavanja načina izgradnje zdenaca, gnojnica i zahoda, na terenu poučavalo stanovništvo o važnosti sprečavanja hidričnih oboljenja koja su u to vrijeme bila česta na tom području.

U sklopu Odjeljenja za sanitarnu tehniku osnovan je i Laboratorij za sanitarnu analizu vode i otpadnih voda. Djelatnici laboratorija su provodili analizu otpadnih voda naselja i industrije te izradili Pravilnik o nadzoru nad vodama za piće kao i Pravilnik o sanitarnom nadzoru nad otpadnim vodama.

Nagli porast stanovništva, urbanizacija, ubrzani razvoj industrije i prometa, nekontrolirano iskorištavanje sirovina, nedovoljna kontrola sve brojnijih izvora onečišćenja okoliša, poprimili su takve razmjere koji negativno utječu na kakvoću života. Također se sve češće susrećemo s neposrednim dokazima štetnog utjecaja na

čovjekovo zdravlje u životnom i radnom okolišu, a samim tim i povećanim zanimanjem za okoliš u drugoj polovici 20. stoljeća.

Danas djelatnici Katedre sustavno prate spoznaje o fizikalnim, kemijskim i biološkim čimbenicima koji ugrožavaju životni i radni okoliš i utječu na ljudsko zdravlje te u nastavi na Medicinskom fakultetu, Visokim učilištima kako u Hrvatskoj tako i šire poučavaju o temama:

- utjecaj kemijskih tvari, prirodnog i antropogenog porijekla
- dugotrajna izloženost niskim dozama kemijski i fizikalni čimbenici
- utjecaj fizikalnih čimbenika (toplina, buka, zračenje)
- kakvoća zraka - radna, stambena i komunalna atmosfera
- kakvoća vode za piće i rekreaciju,
- prirodne i otpadne vode,
- zbrinjavanje otpada (komunalni, industrijski, bolnički, radioaktivni)
- ekologija naselja
- prehrambene navike i stanje uhranjenosti populacije,
- sigurnost i zdravlje na radnom mjestu,

S posebnom pažnjom, danas, se osvrćemo na nekoliko aktualnih problema:

- globalno zatopljanje,
- problem atmosferskog ozona,
- interakcija gena i okoliša
- psihički i socijalni čimbenici na radu

U radu Katedre promičemo Deklaracije konferencija ministara zdravstva i ministara okoliša Europe i SZO o akcijama za okoliš i zdravlje - NEHAP (National Environment and Health Action Plan).

Učenje i poučavanje: Tehnika i tehnologija u zdravstvenom odgoju i medicinskoj edukaciji - pripremila Gordana Pavleković

Zdravstveni odgoj: uvjeti i mogućnosti rada, oblikovanje poruka i način prijenosa

U tridesetim godinama prošlog stoljeća, prema Štamparovim principima «Važnije je obavještanje naroda od zakona « te «Liječnik treba biti narodni učitelj», Škola je imala Odjel za poučavanje naroda s Odsjekom za propagandu i Seljačkim sveučilištem. Na Školi je započela prva filmska industrija, radio je foto-laboratorij i tiskara. Za ovu aktivnost bilo je više sredstava (buđet) nego li osposobljenih kadrova, rad je bio organiziran i kontinuiran, a nositelji liječnici, sestre i drugi stručnjaci. Vrijeme od šezdesetih do devedestih godina obilježava manje sredstava - više kadrova, radi se organizirano i nekontinuirano/sporadično, bez pravog vrednovanja rada, a glavnu ulogu preuzimaju HES i medicinske sestre. Zdravstveni odgoj se sve više integrira u svakodnevni posao zdravstvenih djelatnika te često nije prepoznat niti vrednovan. Nema posebno osposobljenih zdravstvenih odgajatelja. Prosvjećivanje i prijenost znanja dominantan su pristup u tridesetim godinama. Godišnje se tiska 10.000 knjiga i brošura, tiskaju se čitanke, plakati, časopisi, otvaraju izložbe, proizvode filmovi. Poruke s naglaskom na »dobro-loše« stižu u najudaljenije krajeve Hrvatske.

Otvaranjem Seljačkog sveučilišta (za muške i ženske) prelazi se na bihevioralni i psihodinamski pristup u zdravstvenom odgoju. Poruke i način prijenosa mijenjaju se pod utjecajem potreba - sve se više govori o čimbenicima tizika i zdravim stilovima života. Socio-dinamski pristup u zdravstvenom odgoju već tada ima svoje početke u aktivnom sudjelovanju zajednice ne samo u prepoznavanju već i u rješavanju zdravstvenih potreba (Mraclin, Rude itd.).

Danas raste interes za zdravstvenim odgojem, javljaju se zahtjevi za organiziranim programima. Pri tome se više prepoznaju nositelji izvan sustav zdravstva, često bez koordinacije, jasnog plana, programa i bez strategije. Sredstva se osiguravaju od donatora ili iz posebnih programa, a teško se prepoznaje zdravstveno odgojni rad integriran u praksu zdravstvenih djelatnika. Rasprave o tome je li zdravstveni odgoj samostalna struka, djelatnost unutar javnog zdravstva, mjera integrirana u svakodnevni posao ili posebno organizirana aktivnost - traju i danas. I danas su prisutni svi navedeni pristupi zdravstvenom odgoju. Škola danas ima Zavod za nastavnu tehnologiju i Edukacijski multimedijски centar (EMC) te programe i projekte kojima ostvaruje zadaću. Tradicionalni putevi prijenosa informacija dijelom su ostali isti, ali je nova tehnologija (video, DVD, kompjutor i internet) olakšala pristup informacijama. Javlja se problem stručno provjerenih i etički opravdanih informacija te se uvodi EMC festival zdravstveno odgojnih poruka. Potiče se rad zdravstvenih djelatnika uz video «O zdravlju zajedno» te uvođenjem inovativnih i aktivnih metoda učenja (radionice). Sve više se zdravstveni odgoj poistovjećuje s promicanjem zdravlja, zaboravljajući da se radi o dva pojma: «alatu» i «procesu osposobljavanja pojedinca za kontrolu nad zdravljem, u određenom kontekstu». Akcije zajednice i okruženja (škola, bolnica, grad, itd.) sve su popularniji, a nacionalni programi promicanja zdravlja i marketing zdravlja provode se sa sporadičnim učinkom.

Medicinska edukacija: Od predavanja do telemedicine

Tridesetih godina prošlog stoljeća Škola je slijedila Štamparov princip «Briga o zdravlju nije monopol liječnika» i «Mjesto rad liječnika nisu bolnice već mjesta gdje rade i gdje se školuju». Već tada se uvodi multiprofesionalna edukacija te učenje uz rad u zajednici. Medicina se, međutim, prepoznaje više kao znanje i vještina nego li umijeće.

Danas, nakon brojnih inicijativa, lista osposobljenosti doktora medicine se mijenja, a naglašava medicina kao umijeće. Naglašava se potreba stalnog učenja i usavršavanja na mjestu rada i prema potrebama. Mijenja se i način poučavanja - tradicionalne metode zamjenjuje problemska nastava, a osposobljavanje za rad postaje nezamislivim bez učenja na daljinu i telemedicine.

Umjesto zaključka: Promjena ima, ali ostaju dobra stara iskustva:

Ono što želimo postići treba biti povezano s onim što je aktualna životna potreba.

Neke je ciljeve lakše postići neizravno nego izravno.

Bolje je osigurati uvjete nego li podučavati o potrebi.

Knjižnica „Andrija Štampar“: nekad i sad - pripremile Marina Teuber i Lovela Machala

Knjižnica "Andrija Štampar" osnovana je 1927. godine i jedna je od najstarijih javnozdravstvenih knjižnica u ovom dijelu svijeta. Tokom godina mijenjala se prema potrebama svojih korisnika u specifičnom znanstvenom medicinskom području.

Medicina kao znanost i struka obilježena je brzim, stalno rastućim i dinamičnim razvojem u kojemu se stalno nameću promjene u pristupu informacijama. Iz tog razloga, stalne promjene i u tročlanom odnosu (korisnik-knjižnica-informacija) su također nužne. Knjižnica u današnjem informatičkom okruženju predstavlja premostnicu između novih tehnologija i novih načina komuniciranja s tradicionalno poznatim uslugama i djelatnostima knjižničarske struke, te je prilagodba knjižnice novim potrebama korisnika nužna.

Ukratko ćemo opisati stanje usluga, prostora i organizacije knjižnice „Andrija Štampar“ u prošlosti, te na temelju razlika dati kratak uvid u sadašnjost knjižnice.

U prošlosti Knjižnice usluga posudbe temeljila se je na posudbi tiskanih oblika knjiga/časopisa, a za uspješno rješavanje korisničkih zahtjeva bio je dovoljan predmetni katalog.

Katalogizacija knjižne građe radila se je samo na kataložnim listićima.

Najvažniji dio fonda medicinske knjižnice su periodičke publikacije u tiskanom obliku. Posudba časopisa nije moguća, a željeni rada u časopisu se fotokopira i daje na „trajnu“ posudbu.

Za korisnika dovoljna je fizička dostupnost knjižnice, a prostor Knjižnice bio je podjeljen na: prostor gdje se odvijala posudba građe i na čitaonicu/učionicu.

Tokom godina uloga Knjižnice se promijenila. Danas medicinska knjižnica informacijski podupire nastavni, znanstveni i stručni rad matične ustanove. Knjižnica istodobno pruža usluge svima kojima su potrebne medicinske informacije.

Informacijski izvori se sve više mogu naći u elektroničkom obliku, a manje u tiskanom. Znanstveni radovi objavljuju se i u tiskanim časopisima, ali i u elektroničkom obliku. Radovi su dostupni preko baza podataka, koje postaju sve više temelj poslovanja medicinske knjižnice.

Katalogizacija se više ne radi u tiskanom obliku, već na računalu, što omogućuje lakše i brže pretraživanje knjižne građe (npr. pretraživanje po predmetu).

Promjene u poslovanju Knjižnice utjecale su i na prostornu organizaciju Knjižnice. Prostor Knjižnice podjeljen je na prostor za posudbu građe, čitaonicu, ali je od sve veće važnosti za korisnike, (i knjižničare) informacijska učionica. U njoj korisnici provode najviše vremena; učeći, pišući znanstvene radove, provjeravajući i dobivajući informacije.

Informacijska čitaonica sada postaje središte, dok je prije to bio „samo“ radni prostor za korisnike-čitaonika/učionika

Danas se javlja sve veća potreba za dostupnosti knjižnice i u web okruženju. Sadržajna ponuda web stranica knjižnica povezana je s profilom knjižnice i informacijskih potrebama korisnika

Knjižnica je 2007. godine preuzela softwareski program Voyager kao novi knjižnični sustav, te se radi na implementaciji softwera u radu knjižnice.

Knjižnica "Andrija Štampar" osnovana je 1927. godine i jedna je od najstarijih javnozdravstvenih knjižnica u ovom dijelu svijeta. Tokom godina mijenjala se prema potrebama svojih korisnika u specifičnom znanstvenom medicinskom području.

Medicina kao znanost i struka obilježena je brzim, stalno rastućim i dinamičnim razvojem u kojemu se stalno nameću promjene u pristupu informacijama. Iz tog razloga, stalne promjene i u tročlanom odnosu (korisnik-knjižnica-informacija) su također nužne. Knjižnica u današnjem informatičkom okruženju predstavlja prenosnicu između novih tehnologija i novih načina komuniciranja s tradicionalno poznatim uslugama i djelatnostima knjižničarske struke, te je prilagodba knjižnice novim potrebama korisnika nužna.

Ukratko ću opisati stanje usluga, prostora i organizacije knjižnice „Andrija Štampar“ u prošlosti, te na temelju razlika dati kratak uvid u sadašnjost knjižnice.

U prošlosti Knjižnice usluga posudbe temeljila se je na posudbi tiskanih oblika knjiga/časopisa, a za uspješno rješavanje korisničkih zahtjeva bio je dovoljan predmetni katalog.

Katalogizacija knjižne građe radila se je samo na kataložnim listićima.

Najvažniji dio fonda medicinske knjižnice su periodičke publikacije u tiskanom obliku. Posudba časopisa nije moguća, a željeni rada u časopisu se fotokopira i daje na „trajnu“ posudbu.

Za korisnika dovoljna je fizička dostupnost knjižnice, a prostor Knjižnice bio je podjeljen na: prostor gdje se odvijala posudba građe i na čitaonicu/učionicu.

Tokom godina uloga Knjižnice se promijenila. Danas medicinska knjižnica informacijski podupire nastavni, znanstveni i stručni rad matične ustanove. Knjižnica istodobno pruža usluge svima kojima su potrebne medicinske informacije.

Informacijski izvori se sve više mogu naći u elektroničkom obliku, a manje u tiskanom. Znanstveni radovi objavljuju se i u tiskanim časopisima, ali i u elektroničkom obliku. Radovi su dostupni preko baza podataka, koje postaju sve više temelj poslovanja medicinske knjižnice.

Katalogizacija se više ne radi u tiskanom oblik, već na računalu, što omogućuje lakše i brže pretraživanje knjižne građe (npr. pretraživanje po predmetu).

Promjene u poslovanju Knjižnice utjecale su i na prostornu organizaciju Knjižnice. Prostor Knjižnice podjeljen je na prostor za posudbu građe, čitaonicu, ali je od sve veće važnosti za korisnike, (i knjižničare) informacijska učionica. U njoj korisnici provode najviše vremena; učeći, pišući znanstvene radove, provjeravajući i dobivajući informacije.

Informacijska čitaonica sada postaje središte, dok je prije to bio „samo“ radni prostor za korisnike-čitaonika/učionika

Danas se javlja sve veća potreba za dostupnosti knjižnice i u web okruženju. Sadržajna ponuda web stranica knjižnica povezana je s profilom knjižnice i informacijskih potrebama korisnika

Knjižnica je 2007. godine preuzela softwareski program Voyager kao novi knjižnični sustav, te se radi na implementaciji softwarea u radu knjižnice.

Zaključak:

Općenito, knjižnice više nisu kao nekada, samo „muzeji“ knjiga, danas knjižnice sve aktivnije otvaraju čitave sustave komunikacije, te postaju nezaobilazna informatička

središta. Danas kada je potreba za informacijama sve veća korisnici više koriste online informacijske izvore od tradicionalnih izvora.

Knjižnica „Andrija Štampar“ ima pristup elektroničkim bazama koje omogućavaju pretraživanje časopisa u full text obliku, i koje, sve više zamjenjuje tiskanu formu časopisa.

Suočena s izazovima modernog doba u kojem je računalno sastavni dio poslovnog života, nastave i prakse, knjižnica omogućava korištenje najnovije kompjutorske opreme, pretraživanje baza podataka i printanje. U kontekstu prihvaćanja kvalitetnih suvremenih informatičkih tehnologija knjižnica „Andrija Štampar“ je u projektu primjene novog knjižničarskog softwarea Voyager.

Uloga medicinske sociologije - pripremio Miroslav Mastilica

Shvaćanje da su zdravlje i zdravstvena zaštita u najvećoj mjeri uvjetovani socijalno-ekonomskim i političkim uvjetima u kojima ljudi žive i rade, rezultat je stare socijalne paradigme još iz sredine 19. stoljeća a čiji su istaknuti predstavnici J.P.Frank, R. Virchow, A. Grotjahn i konačno Andrija Štampar.

Potreba da u procesu medicinske edukacije budu zastupljene i znanstvene discipline koje izlaze iz okvira “čisto” medicinskih znanosti, kao što su društvene i humanističke discipline, uočena je već šezdesetih godina prošlog stoljeća, kada se u nastavni program (na I godinu) Medicinskog fakulteta uvodi kolegij osnove društvenih nauka. Na Fakultetu u to vrijeme djeluje Kabinet za društvene nauke, čiji su prvi članovi predavač dr. Zlatan Sremac i asistent Milan Škrbić počeli nastavnu aktivnost od 1. siječnja 1964. Za predavača je 1965. godine izabran i prof. Vjekoslav Mikecin. U 1973. godini osniva se Katedra za sociologiju, a nastavni predmet mijenja naziv u sociologija. U sklopu tog predmeta studenti medicine proširivali su znanja iz opće sociologije i stjecali osnovna znanja iz medicinske sociologije. Pojava knjige “Stanovništvo i zdravlje” (1976) autora M. Škrbića i B. Popovića, te uvođenje kolegija medicinska sociologija na postdiplomski studij označavaju već započetu jasnu orijentaciju prema području medicinske sociologije kao osnovnom području nastavnog i znanstvenog rada Katedre. Na temelju zakonskih promjena u visokom obrazovanju u šk. god. 1977/78. uvodi se predmet osnove marksizma (na I godinu) i teorija i praksa socijalističkog samoupravljanja (na II godini studija) ali to nije zaustavilo razvoj medicinske sociologije premda joj je dalo ideološki predznak. Proširenje satnice nastavnih predmeta Katedre upravo je omogućili zapošljavanje novih nastavnika. U tom periodu na Katedri se zapošljavaju ekonomist Slaven Letice (1978) i mladi sociolozi Miroslav Mastilica, Živka Juričić (1979) te pravnica Sanja Babić (1980?). U osamdesetim godinama predmeti mjenjaju nazive u marksistička medicinska sociologija i sociologija samoupravnog zdravstva. S. Letica objavljuje knjige “Kriza i zdravstvo” (1984.) i “Zdravstvena politika u doba krize” (1989.) čime značajno doprinosi daljnjem razvoju ekonomike zdravstva. Na Katedru se 1986. zapošljavaju sociolozi Vjeko Santrić i Stipe Orešković. Od 1991. godine Katedra mijenja naziv u Katedra za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva, a nastavni predmet u smanjenom opsegu mijenja naziv u medicinska sociologija. U novom nastavnom programu Katedra sudjeluje i u nastavi zajedničkih kolegija iz uvida u medicinu i socijalne medicine te organizacije zdravstvene zaštite i ekonomike zdravstva.

SADRŽAJ

Uvod	1
Fedor Valić - direktor Škole 1970.-1978.	3
Želimir Jakšić - direktor Škole 1978.-1980.	5
Silvije Vuletić - direktor Škole 1984.-1991.	15
Stjepan Orešković - direktor Škole 2000.-2004.	17
Luka Kovačić - Direktor Škole 2004.-2006.	20
Zvonko Šošić - direktor Škole 2006.-2007.	22
Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite	24
Nastavnici i suradnici	24
Suradnici u nastavi i administraciji	25
Nastavnici u naslovnim zvanjima	25
Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre	25
U spomen preminulima	27
O Katedri/Zavodu za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite	28
Diplomska nastava	29
Obvezni predmeti	29
Obvezni predmeti u suradnji s drugim katedrama Medicinskog fakulteta	31
Izborni predmeti	31
Studij medicine na engleskom jeziku	31
Nastava na drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu	31
Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu	31
Nastava na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru	32
Poslijediplomska nastava	32
Specijalistički poslijediplomski studij <i>Javno zdravstvo</i>	32
Specijalistički poslijediplomski studij <i>Školska medicina</i>	32
Drugi specijalistički poslijediplomski studiji Medicinskog fakulteta	33
Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo	33
Poslijediplomski studiji drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	34
Poslijediplomski studiji Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu	34
Ljetne škole javnog zdravstva i promocije zdravlja ETC-PHHP	34
Stalno medicinsko usavršavanje	34
Znanstvena i stručna djelatnost	36
Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH	36
Raniji znanstveni i stručni projekti	37
Međunarodne aktivnosti i projekti	38
Stručna aktivnost	41

Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi -----	42
Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu -----	43
Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje -----	43
Nagrade i priznanja -----	43
Katedra za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku -----	44
Nastavnici i suradnici -----	44
Medicinska statistika -----	44
Epidemiologija -----	44
Medicinska informatika -----	45
Suradnici u nastavi i administraciji -----	45
Nastavnici u naslovnim zvanjima -----	45
Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre -----	45
U spomen preminulima -----	46
O Katedri/Zavodu za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku	47
Diplomska nastava -----	48
Obvezni predmeti -----	48
Izborni predmeti -----	49
Nastava prema starom nastavnom planu i programu -----	49
Studij medicine na engleskom jeziku -----	49
Nastava za druge fakultete Sveučilišta u Zagrebu -----	50
Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu -----	50
Nastava na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru -----	50
Poslijediplomska nastava -----	50
Specijalistički poslijediplomski studij <i>Epidemiologija</i> -----	50
Drugi specijalistički poslijediplomski studiji Medicinskog fakulteta -----	51
Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo -----	51
Stalno medicinsko usavršavanje -----	52
Znanstvena i stručna djelatnost -----	52
Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH -----	52
Međunarodni znanstveni projekti -----	53
Ostala znanstvena i stručna aktivnost -----	54
Stručni rad -----	54
Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi -----	54
Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu -----	55
Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje -----	55
Katedra za obiteljsku medicinu -----	57
Nastavnici i suradnici u kumulativnom radnom odnosu -----	57
Nastavnici u ugovornom radnom odnosu -----	58
Suradnici u nastavi i administraciji -----	58
Nastavnici i suradnici u naslovnim zvanjima -----	58
Naslovni predavači: -----	58
Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre -----	59

U spomen preminulima	59
O Katedri/Zavodu za obiteljsku medicinu	61
Diplomska nastava	62
Poslijediplomska nastava	62
Poslijediplomski specijalistički studij <i>Obiteljska medicina</i>	62
Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo	63
Stalno medicinsko usavršavanje	63
Znanstvena i stručna djelatnost	64
Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH	64
Međunarodni znanstveni projekti	64
Ostala znanstvena i stručna aktivnost	64
Stručni projekti	65
Stručni rad	65
Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi	65
Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu	66
Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje	68
Katedra za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada	71
Nastavnici i suradnici	71
Odjel za ekologiju okoliša i medicinu rada	71
Odjel za vode	72
Suradnici u nastavi i administraciji	72
Odjel za ekologiju okoliša i medicinu rada	72
Odjel za vode i Ovlašteni laboratorij za analizu voda	72
Nastavnici u naslovnim zvanjima	72
Umirovljeni i bivši djelatnici Katedre	72
U spomen preminulima	72
O Katedri i Zavodu za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada	73
Diplomska nastava	73
Nastava na zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu	73
Poslijediplomska nastava	74
Specijalistički poslijediplomski studiji	74
Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo	74
Stalno medicinsko usavršavanje	74
Znanstvena i stručna djelatnost	75
Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH - vođenje projekata	75
Znanstveni projekti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH - sudjelovanje	76
Međunarodni znanstveni projekti	76
Ostala znanstvena i stručna aktivnost i projekti	76
Stručne ekspertize	77
Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi	77
Organizacija skupova, simpozija, kongresa	77
Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu	77
Udruge koje imaju sjedište na Školi ili se kroz njih značajnije djeluje	77

Međunarodna djelatnost -----	77
Katedra za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva -----	79
Nastavnici i suradnici -----	79
Suradnici u nastavi i administraciji -----	80
O Katedri/Zavodu za medicinsku sociologiju i ekonomiku zdravstva -----	80
Diplomska nastava -----	80
Nastava na drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu -----	81
Nastava na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu -----	81
Poslijediplomska nastava -----	81
Specijalistički poslijediplomski studij -----	81
Poslijediplomski specijalistički studij <i>Menadžment u zdravstvu</i> -----	81
Doktorski studij Biomedicina i zdravstvo -----	82
Znanstvena i stručna djelatnost -----	82
Međunarodni znanstveni projekti -----	82
Udžbenici, priručnici i drugi nastavni tekstovi -----	83
Suradnja s ustanovama i institucijama izvan Medicinskog fakulteta i u svijetu -----	83
Zavod za nastavnu tehnologiju -----	84
Predavači -----	84
Stručni savjetnici -----	84
Tehnički suradnici -----	84
O Zavodu za nastavnu tehnologiju (EMC-u) -----	85
Osnivanje i razvoj Zavoda za nastavnu tehnologiju -----	85
Osnivanje Zavoda -----	85
Aktivnosti Zavoda od osnivanja do 90-tih godina -----	86
Aktivnosti u vremenu od 1991. do 1995. -----	89
Rad Zavoda od sredine 90-tih do danas -----	90
Ciljevi rada i zadaće Zavoda za nastavnu tehnologiju -----	92
Osnovni ciljevi Zavoda -----	92
Poslovi i zadaće Zavoda -----	93
Djelatnici Zavoda -----	94
Znanstveni projekti i publikacije -----	94
Suradnja s drugima -----	95
Prioriteti: Smjernice za dugoročni razvoj -----	95
Knjižnica „Andrija Štampar“ -----	97
Voditeljica -----	97
Knjižničari -----	97
Umirovljeni i bivši djelatnici Knjižnice -----	97
U spomen preminulima -----	98
O Knjižnici „Andrija Štampar“ -----	98

Tajništvo ŠNZ i tehničke službe MF -----	101
Tajnica ŠNZ-a-----	101
Tajnica Ureda direktora -----	101
Blagajnica -----	101
Pošta - urudžbeni zapisnik -----	101
Domar -----	101
Spremačice -----	101
Tehničke službe Medicinskog fakulteta -----	101
Djelatnik Odsjeka za informatičku djelatnost s radnim mjestom na ŠNZ -----	101
Voditelj kotlovnice -----	101
Portiri -----	101
Uprava-----	102
Direktor-----	102
Zamjenica direktora-----	102
Stručno vijeće -----	102
Pomoćnici direktora -----	102
Magistarski radovi i doktorske disertacije -----	103
Magistarski radovi djelatnika Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ obranjeni u razdoblju 1. listopada 1997. do 30. rujna 2007. -----	103
Doktorske disertacije djelatnika Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ obranjene u razdoblju 1. listopada 1997. do 30. rujna 2007. -----	104
Bibliografija 1997.-2007. -----	106
1997. -----	106
1998. -----	112
1999. -----	117
2000. -----	122
2001. -----	134
2002. -----	144
2003. -----	155
2004. -----	166
2005. -----	170
2006. -----	178
2007. -----	184
Konferencija Zdravstveno osiguranje u tranziciji Health - Insurance - Transition - HIT 1998-2003 -----	198
Od Narodne čitanke o zdravlju 1930. do Čitanke o narodnom zdravlju 2007. --	204

SADRŽAJ

Od Narodne čitanke o zdravlju s početka dvadesetog stoljeća do čitanke o zdravlju naroda u dvadeset prvom stoljeću - pripremila Vesna Jureša -----	204
O Čitanki s Katedre za medicinsku statistiku, epidemiologiju i medicinsku informatiku - pripremila Ariana Vorko-Jović -----	205
O Čitanki iz perspektive obiteljskog liječnika - pripremila Milica Katić -----	206
O Čitanki s Katedre za zdravstvenu ekologiju i medicinu rada - priredila Jagoda Doko-Jelinić -----	207
Učenje i poučavanje: Tehnika i tehnologija u zdravstvenom odgoju i medicinskoj edukaciji - pripremila Gordana Pavleković -----	208
Knjižnica „Andrija Štampar“: nekad i sad - pripremile Marina Teuber i Lovela Machala -----	210
Uloga medicinske sociologije - pripremio Miroslav Mastilica -----	212
SADRŽAJ -----	213

